

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

«Ο ΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΪΔΑ (Α.Μ. 1340199609264)

ΑΘΗΝΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	7
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	
1. Υπόθεση του Διεθνούς Συλλόγου Σπουδαστών της Γραφής (2/1937 ΣτΕ, Ολομέλεια).....	8
2. Υπόθεση ρίψης προκηρύξεων (501/1952 Α.Π).....	9
3. Υπόθεση "Μις Χαμόγελο (13/1/1953 Εφετείο Γενούης).....	10
4. Υπόθεση διανομής προεκλογικών προκηρύξεων στους Σοφάδες (81/1964 Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας).....	12
5. Υπόθεση Καθημερινής-Μεσημβρινής (189/1964 ΣτΕ).....	13
6. Υπόθεση αναφερόμενη στη δεκαοκτάμηνη παραγραφή των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου (241/1964 Α.Π).....	13
7. Υπόθεση διανομής προκηρύξεων της Ν.Ε της ΕΔΑ Ροδόπης (355/1965 Α.Π., Τμήμα Δ΄).....	14
8. Υπόθεση του φέροντος το σήμα των "φίλων της ειρήνης" (17/1966 Α.Π).....	15
9. Υπόθεση του φέροντος το σήμα της οργάνωσης "Νεολαία Λαμπράκη" (90/1966 Α.Π).....	15
10. Υπόθεση πωλητή της εφημερίδας "Μακεδονική Ώρα" (467/1966 Α.Π).....	16
11. Υπόθεση εφημερίδας "ΒΗΜΑ" (5207/1966 Πλημμελειοδικείο Αθηνών, Βούλευμα).....	17
12. Υπόθεση μοιχείας (38/1968 Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας, Βούλευμα).....	18
13. Υπόθεση χλιαστικών εντύπων (Αριθμός Γνωμοδότησης: 22 της 27ης Ιουλίου 1970 - Εισαγγελία Αρείου Πάγου)	19
14. Υπόθεση κατάσχεσης εντύπου (791/1973 Α.Π, Τμήμα Δ΄ Βούλευμα.....	19
15. Υπόθεση κατοχής και κυκλοφορίας άσεμνης κινηματογραφικής ταινίας (508/1974 Α.Π, Τμήμα Δ΄).....	20
16. Υπόθεση "Εφημερίδας Παντοπωλών" (1/1976 Πρωτοδικείο Αθηνών).....	21
17. Υπόθεση έκπτωσης του Προέδρου του "Π.Α.Σ. Γ" από το Δ.Σ (215/1976 Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων).....	22
18. Υπόθεση φιλοβασιλικής οπαδού στην Άμφισσα (750/1976 Α.Π).....	23

	Σελ.
19. Υπόθεση δολοφονίας Ρ.Ουέλς (794/1976 Α.Π, Ολομέλεια).....	24
20. Υπόθεση εφημερίδας "Η Χριστιανική" (873/1976 Α.Π).....	25
21. Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσης από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Έδεσσας (1011/1976 Πταισματοδικείο Γιαννιτών).....	26
22. Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερος Κόσμος" (1129/1976 Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών, Βούλευμα).....	27
23. Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσης από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Έδεσσας (1241/1976 Α.Π).....	27
24. Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσης από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Λάρισας (3058/1976 Πταισματοδικείο Λάρισας).....	28
25. Υπόθεση συκοφαντικής δυσφήμισης για συνεργασία με τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής (4335/1976 Πλημμελειοδικείο Αθηνών).....	29
26. Υπόθεση δημοσιεύματος αναφερομένου σε βιασμό φυλακισμένης (10541/1976 Πλημμελειοδικείο Αθηνών).....	30
27. Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερος Κόσμος" (170/1977 Α.Π, Ολομέλεια.....	31
28. Υπόθεση τοιχοκόλλησης εντύπων της "Οργάνωσης Σοσιαλιστικής Επανάστασης Αγωνιστικής Παράταξης Σπουδαστών" (391/1977 Α.Π).....	32
29. Υπόθεση εφημερίδας "Πολιτικά θέματα" (428/1977 Α.Π, Συμβούλιο).....	33
30. Υπόθεση Αρχηγού της Κ.Υ.Π κατά τη διάρκεια της δικτατορίας (563/1977 Α.Π, Συμβούλιο).....	33
31. Υπόθεση πώλησης εφημερίδων από μη αδειούχο εφημεριδοπώλη (717/1977 Α.Π, Ολομέλεια).....	34
32. Υπόθεση μίσθωσης λατομείου μαρμάρου στον Μαραθώνα (920/1977 Α.Π, Συμβούλιο).....	35
33. Υπόθεση Χωροφύλακα που υπηρετούσε στη Χίο (2209/1977 ΣτΕ, Τμήμα Γ').....	36
34. Υπόθεση διατάραξης θρησκευτικής συνάθροισης στον Άγιο Δημήτριο Κηφισιάς (149/1978 Α.Π, Τμήμα Δ').....	37
35. Υπόθεση πώλησης εφημερίδων και περιοδικών από εφημεριδοπώλες και δικαιούχους εκμετάλλευσης περιπτέρων (323/1978 Α.Π, Ολομέλεια).....	38
36. Υπόθεση αποκρίατικής καρτ-ποστάλ (2149/1978 Εφετείο Αθηνών).....	39
37. Υπόθεση ταινίας "Εμμανουέλα" (12654/1978 Πλημμελειοδικείο Αθηνών).....	40

	Σελ.
38. Υπόθεση ανήθικων σχέσεων Μητροπολίτη με μοναχό (60/1979 Α.Π, Τμήμα Δ').....	42
39. Υπόθεση φωτογράφισης ημιονηγών Φηρών Θήρας (168/1979 Μονομελές Πρωτοδικείο Σύρου, ασφαλιστικά μέτρα).....	44
40. Υπόθεση ταινίας "Φλογισμένα Πάθη" (222/1979 Α.Π, Τμήμα Δ').....	45
41. Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Καπετάν Μπαντουβά Απομνημονεύματα (345/1979 Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου, ασφαλιστικά μέτρα).....	46
42. Υπόθεση υβριστικών δημοσιευμάτων κατά του Νομάρχη Ηλείας (915/1979 Α.Π).....	47
43. Υπόθεση Α.Ε.Κ (926/1979 Α.Π, Ολομέλεια).....	48
44. Υπόθεση εντύπου με τον τίτλο "Η τεχνική του σεξ" (1162/1979 Α.Π, Ολομέλεια).....	49
45. Υπόθεση εντύπου με τον τίτλο "Η τεχνική του σεξ" (254/1980 Α.Π).....	51
46. Υπόθεση εντύπου με φωτογραφίες γυμνών γυναικών (1096/1980 Α.Π, Συμβούλιο).....	51
47. Υπόθεση εξύβρισης τελεσθείσης από τον Γ.Α.Μαγκάκη (1271/1980 Πλημμελειοδικείο Αθηνών, Συμβούλιο).....	52
48. Υπόθεση καθορισμού ενιαίας κατώτατης τιμής εφημερίδων με υπουργική απόφαση (4129/1980 ΣτΕ, Τμήμα Δ').....	54
49. Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Καπετάν Μπαντουβά Απομνημονεύματα" (147/1981 Α.Π).....	55
50. Υπόθεση δημοσιεύματος της εφημερίδας "Αυριανή" που εμπλέκει τον Κων/νο Καραμανλή σε οικονομικό σκάνδαλο (1015/1981 Α.Π).....	56
51. Υπόθεση δημοσιεύματος της εφημερίδας "Αυριανή" που εμπλέκει τον Κων/νο Καραμανλή σε οικονομικό σκάνδαλο (1463/1981 Α.Π, Ολομέλεια.....	57
52. Υπόθεση πατέρα καταγγέλλοντος προσπάθεια συγκάλυψης των δολοφόνων της κόρης του (1052/1981 Α.Π).....	58
53. Υπόθεση δημοσιευμάτων υπέρ της μεταβολής του πολιτεύματος (5280/1981 Εφετείο Αθηνών).....	59
54. Υπόθεση δημοσιογράφου που υπέβαλε αίτηση στην Ε.Σ.Η.Ε.Α για να γίνει μέλος της (66/1982 Α.Π, Τμήμα Γ').....	60

55. Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" (397/1982 Εφετείο Αθηνών).....	61
56. Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Εγχειρίδιο του καλού κλέφτη" (546/1983 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	62
57. Υπόθεση διάλυσης του Ταμείου Προνοίας των δικηγόρων Σύρου (1653/1983 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	63
58. Υπόθεση περιπτειούχων που είχαν αναρτήσει σε κοινή θέα άσεμνο περιοδικό (1831/1984 Α.Π).....	64
59. Υπόθεση αθλητικού σωματείου "Ιππικός Όμιλος Τ" (669/1985 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	65
60. Υπόθεση εφημερίδας "Α" που εκδίδεται στην Ξάνθη (787/1985 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	66
61. Υπόθεση εφημερίδας "ΑΛΛΑΓΗ" (1028/1985 Α.Π, Τμήμα Ε Συμβούλιο).....	67
62. Υπόθεση παραχώρησης από τη χούντα δασικής έκτασης σε Υπουργό της Κυβέρνησης (1156/1985 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	68
63. Υπόθεση αναίρεσης ασκηθείσης κατά απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Σπάρτης (1408/1985 Α.Π, Βούλευμα).....	71
64. Υπόθεση "ΜΠΙΝΓΚΟ", "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ" και "ΕΧΤΡΑ ΜΠΙΝΓΚΟ" (97/1986 Α.Π).....	71
65. Υπόθεση περιύβρισης της αρχής από άρτι αποληθέντα στρατιώτη (418/1986 Α.Π).....	74
66. Υπόθεση δωροδοκίας δικαστικών λειτουργών (478/1986 Α.Π).....	75
67. Υπόθεση άσεμνων δημοσιευμάτων (1019/1986 Α.Π).....	77
68. Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" (1511/1986 Α.Π).....	79
69. Υπόθεση δημοτικών εκλογών στην Καρδίτσα (1684/1986 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	81
70. Υπόθεση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης που προκλήθηκε από τον τύπο (1685/1986 Α.Π, Τμήμα Α΄).....	82
71. Υπόθεση Γενικού Λαϊκού Νοσοκομείου (3801/1986 Εφετείο Αθηνών).....	82
72. Υπόθεση προσβολής της προσωπικότητας από βιβλίο που περιέχει ανακριβείς ειδήσεις (8064/1986 Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών, ασφαλιστικά μέτρα).....	85
	Σελ.
73. Υπόθεση απόσπασης καθηγητή σε Υπουργείο (9975/1986 Εφετείο Αθηνών).....	86

74. Υπόθεση εργοδοτικής εισφοράς που επιβαρύνει τους εκδότες των εφημερίδων (10423/1986 Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών).....	88
75. Υπόθεση άσεμνης κινηματογραφικής ταινίας (162/1987 Α.Π).....	89
76. Υπόθεση Σαρτζετάκη κατά της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" (219/1987 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	90
77. Υπόθεση εξύβρισης Εισαγγελέα Πρωτοδικών (457/1987 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	92
78. Υπόθεση προσβολής της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας (458/1987 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	93
79. Υπόθεση εφημερίδας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" (557/1987 Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας).....	96
80. Υπόθεση εφημερίδας "Αυριανή" (610/1987 Α.Π).....	98
81. Υπόθεση εξύβρισης του Υπουργού Εργασίας (967/1987 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	99
82. Υπόθεση δημοσιογράφων που εξετάστηκαν ως μάρτυρες κατηγορίας (980/1987 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	100
83. Υπόθεση κτηματικών διαφορών στον Αρχάγγελο Πρεβέζης (1132/1987 Α.Π).....	100
84. Υπόθεση εξύβρισης Πρωτοδίκη (1213/1987 Α.Π).....	102
85. Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" (1221/1987 Α.Π).....	103
86. Υπόθεση νομιμοποίησης της πολιτικής αγωγής σε εγκλήματα κατά της τιμής (1283/1987 Α.Π, Τμήμα Β΄, διακοπών).....	104
87. Υπόθεση εφημερίδας "Α.Τ.Κ" (190/1988 Α.Π).....	105
88. Υπόθεση ακούσιας αναγραφής ομιλίας σε εφημερίδα (652/1988 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	106
89. Υπόθεση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης προκληθείσης δια διαφημιστικών δημοσιευμάτων (743/1988 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	107
90. Υπόθεση υποστήριξης υποψηφίου δημάρχου από δημόσιο υπάλληλο στην Καρδίτσα (759/1988 Α.Π, Ολομέλεια).....	108
91. Υπόθεση εφημερίδας εκδιδομένης στην Ξάνθη (1129/1988 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	109
92. Υπόθεση καταδίκης για παραβίαση της διάταξης του άρθρου 370 Α παρ.3 Π.Κ (1130/1988 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	110
93. Υπόθεση δικηγόρου στα Ιωάννινα (1249/1988 Α.Π, Τμήμα Β΄ Βούλευμα).....	111
94. Υπόθεση Λιβανού κατά "Ελεύθερου Τύπου" (1407/1988 Α.Π, Τμήμα Β΄).....	111
	Σελ.
95. Υπόθεση προσωρινού επιτρόπου της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδας (3129/1988 Εφετείο Αθηνών).....	113

96. Υπόθεση εύσωμης λουόμενης συνταξιούχου (8908/1988 Εφετείο Αθηνών).....	115
97. Υπόθεση δημοσίευσης διαταγής του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων (3136/1989 ΣτΕ, Ολομέλεια).....	119
98. Υπόθεση περιοδικού "Αντί" (392/1990 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	120
99. Υπόθεση προώθησης υποψηφίου βουλευτή (1669/1991 Α.Π, Τμήμα Στ΄).....	121
100. Υπόθεση Διοικητή Ο.Τ.Ε (613/1992 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄ Βούλευμα).....	123
101. Υπόθεση εφημερίδας "Μ" (1257/1993 Α.Π, Τμήμα Α΄).....	124
102. Υπόθεση κουπονιών εφημερίδας "Α. της Κυριακής" (810/1994 Πλημμελειοδικείο Αθηνών).....	125
103. Υπόθεση περιοδικού "Δ" (22338/1996 Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών, ασφαλιστικά μέτρα).....	126
104. Υπόθεση ραδιοτηλεοπτικού μέσου (409/1997 Εφετείο Λάρισας).....	128
105. Υπόθεση τηλεοπτικού σταθμού (984/1997 Α.Π, Τμήμα ΣΤ΄).....	129
106. Υπόθεση εφημερίδας "Ριζοσπάστης" (709/1999 Πρωτοδικείο Αθηνών).....	130
107. Υπόθεση υπαλλήλων του Ο.Δ.Δ.Υ (431/2000 Εφετείο Λάρισας).....	133
108. Υπόθεση Γιουροβίζιον (1003/2001 Α.Π, Τμήμα Ε΄).....	136
109. Συμπεράσματα.....	136

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....139

1. Άρθρα 29 και 30 του Ν.5060/1931
2. Άρθρα 46 παρ.1, 47 και 48 του Α.Ν. 1092/1938
3. Άρθρο μόνο παρ.1, 3 του Ν. 1178/1981
4. Άρθρο 4 παρ.2 του Ν.1738/1987
5. Άρθρο 45 παρ.1Α, Β και παρ.3 του Ν.2172/1993
6. Άρθρο μόνο παρ.1,3,4 του Ν.2243/1994

Σελ.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....147

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Κ	= Αστικός Κώδικας
Α.Ν ή α.ν	= Αναγκαστικός Νόμος
Α.Π	= Άρειος Πάγος
αρ.	= Άρθρο
εδ.	= Εδάφιο
ΚΠοινΔ	= Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΚΠολΔ	= Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Ν.	= Νόμος
Ν.Δ ή ν.δ	= Νομοθετικό Διάταγμα
Παρ.	= Παράγραφος
Π.Δ ή π.δ	= Προεδρικό Διάταγμα
Π.Κ	= Ποινικός Κώδικας
ΣτΕ	= Συμβούλιο της Επικρατείας

1.- Υπόθεση του Διεθνούς Συλλόγου Σπουδαστών της Γραφής (2/1937 ΣτΕ Ολομέλεια)

Το Υπουργείο της Συγκοινωνίας απήρθε την υπ' αριθμ.240396 της 24 Ιουνίου 1936 εγκύκλιο διαταγή στις Διευθύνσεις Τ.Τ.Τ, στο Κεντρικό Ταχυδρομείο Αθηνών και στα γραφεία εκτελωνισμού Δεμάτων Πειραιώς και Θεσ/νίκης με την οποία τους έδωσε την εντολή να μην επιδίδονται σ' αυτούς προς τους οποίους αποστέλλονται τα βιβλία και τα έντυπα που εκδίδονται από την εταιρία χιλιαστών, αλλά να τα διαχειρίζονται σύμφωνα με το αρ.27 του Ν.4581. Το αρ.27 εδ.β' του Ν.4581 προέβλεπε την απαγόρευση της αποστολής δια των ταχυδρομείων εντύπων εφημερίδων των οποίων το περιεχόμενο θα μπορούσε, κατά την κρίση της αρμόδιας αρχής, να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη.

Την ανωτέρω εγκύκλιο προσέβαλε με αίτηση ακυρώσεως ο Διεθνής Σύλλογος Σπουδαστών της Γραφής Νέας Υόρκης, ο οποίος εκπροσωπείτο στην Ελλάδα από τον Ν.Καρανάσιο για τους εξής λόγους:

- (1) Διότι το Σύνταγμα προασπίζει την ελευθερία της σκέψης, πολλώ δε μάλλω την ελευθερία της θρησκευτικής σκέψεως.
- (2) Διότι σύμφωνα με το αρ.14 του Συντάγματος ο τύπος είναι ελεύθερος και απαγορεύεται τόσο η λογοκρισία όσο και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο, όπως είναι η απαγόρευση της παράδοσης και της μεταβίβασης των εντύπων δια των Ταχυδρομείων.
- (3) Διότι στο άρθρο 6 του Συντάγματος καθιερώνεται για κάθε έλληνα πολίτη το δικαίωμα της ίσης χρησιμοποίησης των δημοσίων υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό η απαγόρευση της παράδοσης αντίκειται στην συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας.
- (4) Διότι σε κανένα σημείο των εντύπων εκείνων, για τα οποία απαγορεύτηκε η ταχυδρομική εξυπηρέτηση, δεν περιέχεται κάποια σκέψη ή εικόνα ή οτιδήποτε άλλο το οποίο είναι προσβλητικό για τη χριστιανική θρησκεία ή άλλη θρησκεία. Ακόμα όμως και στην περίπτωση που υπήρχε κάτι προσβλητικό θα έπρεπε σύμφωνα με το άρθρο 1 του Συντάγματος να διαταχθεί η κατάσχεση του εντύπου.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας απεφάνθη ότι η απαγόρευση της χρησιμοποίησης της δημόσιας υπηρεσίας των Ταχυδρομείων για τη μεταβίβαση εντύπων με περιεχόμενο αντιτιθέμενο στην δημόσια τάξη -κατά την κρίση της αρχής- δεν εξισώνεται με την απαγόρευση κυκλοφορίας αυτών των εντύπων. Και τούτο διότι το μονοπώλιο των υπηρεσιών των Ταχυδρομείων που καθιερώνει το αρ.1 του Ν.4581 αφορά μόνο τις επιστολές και όχι τα έντυπα, τα οποία μπορούν να μεταφέρονται ακώλυτα με

οποιοδήποτε άλλο μέσο. Ως εκ τούτου η διοίκηση είναι ελεύθερη, εφόσον τηρεί τις διατάξεις των νόμων, να ρυθμίζει κατά το δοκούν τα θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, όπως είναι και η μεταφορά δια των Ταχυδρομείων. Για τον λόγο αυτό συνεπάγεται ότι η διάταξη του αρ.27 του Ν.4581 δεν προσκρούει αφ' ενός στη διάταξη του αρ.14 του Συντάγματος, που αναφέρεται στην ελευθερία της σκέψης και του τύπου και αφετέρου στη διάταξη του αρ.6 του Συντάγματος που αναφέρεται στην ισότητα και δεν απαγορεύει να θεσπίζονται διατάξεις γενικού περιεχομένου μεταξύ των πολιτών και κυρίως να ορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η χρήση των δημοσίων υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με το αρ.1 του Συντάγματος, που αναφέρεται στην επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα και στην απαγόρευση του προσηλυτισμού, η Διοίκηση μπορεί να χρησιμοποιεί κάθε μέσο προκειμένου να επιτύχει την απαγόρευση του προσηλυτισμού. Τέτοιο μέτρο είναι και η διάταξη του αρ.27, το οποίο απαιτεί την ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια τάξη από την κυκλοφορία των εντύπων. Τον κίνδυνο αυτό διαβλέπει εν προκειμένω η Διοίκηση στα έντυπα των χιλιαστών. Η δε κρίση και εκτίμηση για τον κίνδυνο αυτό ανήκει στη Διοίκηση, η οποία δεν ελέγχεται ως προς την ανωτέρω κρίση της, εκτός αν συντρέχει πλάνη περί τα πράγματα, κάτι που στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν υφίσταται.

Με το ανωτέρω σκεπτικό το ΣτΕ έκρινε αβάσιμη και απέρριψε την αίτηση του Διεθνούς Συλλόγου Σπουδαστών της Γραφής.

2.- Υπόθεση ρίψης προκηρύξεων (501/1952 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1953 σελ.34,35.

Ο αναιρεσίβλητος καταδικάστηκε με την υπ' αριθμόν 100/1952 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών για αδίκημα τελούμενο δια του τύπου, διότι διένημε προκηρύξεις διασπείροντάς τες στους δρόμους.

Ο Α.Π δέχθηκε ότι σύμφωνα με το αρ.30 του Γ/1945 ψηφίσματος αδίκημα τελούμενο δια του τύπου συνιστά η με οποιοδήποτε μέσο εκτύπωση κάθε φύσεως εντύπου και η διανομή του με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς την προηγούμενη έγγραφη άδεια του διοικητή της κατά τόπο οικείας αστυνομικής αρχής. Στοιχείο δηλαδή της αντικειμενικής υπόστασης του οικείου αδικήματος ήταν η παραβίαση της ανωτέρω

απαγόρευσης και όχι το ποινικώς κολάσιμο ή έστω το απλώς επιλήψιμο του περιεχομένου του εντύπου.

Όμως, ο μεταγενέστερος νόμος 2058/1952 και συγκεκριμένα το αρ.26 παρ.1 ορίζει ότι αδίκημα τελούμενο διά του τύπου θεωρείται η δια του περιεχομένου του εντύπου εγκληματική εκδήλωση της σκέψης.

Τελικά ο Α.Π δέχθηκε ότι για να στοιχειοθετηθεί αδίκημα τελούμενο δια του τύπου απαιτείται εγκληματική εκδήλωση της σκέψης δια του περιεχομένου του εντύπου.

3.- Υπόθεση "Μις χαμόγελο" (13/1/1953 Εφετείο Γενούης)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1954 σελ.87,88,89

Η "Μις Χαμόγελο" 1948 άσκησε αγωγή στο Πρωτοδικείο της Γενούης κατά της Α.Ε "Π" και του Ρ.Τ για το λόγο ότι καταχρηστικά και με διαφημιστικό σκοπό δημοσίευσαν σε επιθεωρήσεις της εταιρίας "Π" μια φωτογραφία της, που την απεικόνιζε να επεβαίνει σε μια "Vespa" με ένδυμα λουτρού. Μάλιστα η "Μις Χαμόγελο" παραδέχτηκε ότι συναίνεσε¹ για την επίδικη φωτογραφία μόνο, όταν ο Τ τη βεβαίωσε ότι επρόκειτο για φωτογραφία που απέβλεπε κυρίως σε καλλιτεχνικούς σκοπούς. Το Πρωτοδικείο της Γενούης έκανε δεκτή την αγωγή και για το λόγο αυτό οι εναγόμενοι άσκησαν έφεση στο Εφετείο της Γενούης, το οποίο την απέρριψε τελικά ως νόμω αβάσιμη. Το σκεπτικό του Εφετείου ήταν το ακόλουθο:

Το αρ.10 του Α.Κ. καθιέρωσε το δικαίωμα επί της εικόνας καθώς και ειδική αστική αγωγή για την άρση ενδεχόμενης προσβολής του. Το αρ.10 Α.Κ. θέτει κανόνα γενικού χαρακτήρα του οποίου το ειδικό περιεχόμενο καθορίζεται στα αρ.96 και 97 του Ν.633 της 22/4/1941, ο οποίος ρυθμίζει τις περιπτώσεις και τους περιορισμούς της έκθεσης, της αναπαραγωγής και της εμπορίας της εικόνας ενός προσώπου. Σύμφωνα με το αρ.96 η εικόνα ενός προσώπου δεν μπορεί να εκτεθεί, να αναπαραχθεί ή να τεθεί σε εμπορία χωρίς την συναίνεσή του, εκτός από τις περιπτώσεις του αρ.97. Σύμφωνα με το αρ.97 δεν είναι αναγκαία η συναίνεση του εικονιζόμενου προσώπου, εφόσον η αναπαραγωγή της εικόνας δικαιολογείται λόγω του πασίγνωστου, και λόγω του δημόσιου αξιώματος, λόγω σκοπών επιστημονικών, διδακτικών ή πολιτιστικών ή εφόσον η αναπαραγωγή συνδέεται με πράξεις, συμβάντα, τελετές που εκτυλίσσονται σε δημόσιο χώρο ή έχουν δημόσιο ενδιαφέρον. Η εικόνα δεν μπορεί να εκτεθεί ή να τεθεί

¹ Δες σχετικά τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 39 και 96.

σε εμπορία, όταν η έκθεση ή η εμπορία προκαλούν προσβολή της τιμής, της υπόληψης ή και της ευπρέπειας του εικονιζόμενου προσώπου.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων εξάγουμε τις κάτωθι αρχές:

(1) Η έκθεση, αναπαραγωγή ή θέση σε εμπορία της εικόνας ενός προσώπου μπορεί να λάβει χώρα χωρίς την συναίνεση του ενδιαφερομένου, μόνο αν συντρέχει μια εκ των περιπτώσεων του αρ.97 εδ.α'.

(2) Και αν ακόμα συντρέχει μια από τις περιπτώσεις του αρ.97 η έκθεση, η αναπαραγωγή και η θέση της εικόνας σε εμπορία απαγορεύεται αν επέρχεται βλάβη της τιμής, της υπόληψης και της ευπρέπειας του εικονιζόμενου προσώπου.

(3) Σε κάθε άλλη περίπτωση απαιτείται πάντα η συναίνεση του ενδιαφερομένου.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το Εφετείο έπρεπε να βεβαιωθεί για την ύπαρξη ή μη μιας εκ των περιπτώσεων του αρ.97 και σε περίπτωση που δεν συνέτρεχε μια από αυτές τις περιπτώσεις να βεβαιωθεί για το εάν και εντός ποίων ορίων συναίνεσε η ενάγουσα για τη ληφθείσα φωτογραφία.

Το Εφετείο απεφάνθη ότι δεν συνέτρεχε καμία εκ των περιπτώσεων του αρ.97 του Ν.633. Διότι (1) Η δημοσίευση της φωτογραφίας δεν δικαιολογείται ένεκα του δημόσιου αξιώματος του φωτογραφηθέντος προσώπου ή ένεκα ανάγκης της δικαιοσύνης ή της αστυνομίας ή ένεκα επιστημονικών διδακτικών ή πολιτικών σκοπών. (2) Διότι πρέπει να αποκλεισθεί η περίπτωση της δημοσίευσης που συνδέεται με γεγονότα, συμβάντα, τελετές που τεκταίνονται σε δημόσιο χώρο ή έχουν δημόσιο ενδιαφέρον. (3) Διότι πρέπει να αποκλεισθεί η περίπτωση του πασίγνωστου φωτογραφηθέντος υποκειμένου, αφού για να συντρέχει απαιτείται να πρόκειται για πασίγνωστο πρόσωπο τόσο μεγάλης σημασίας, ώστε η εικόνα του να έχει καταστεί δημόσιο κτήμα και να εμποδίζει την μεταγενέστερη ύπαρξη αποκλειστικού δικαιώματος του υποκειμένου επί της ίδιας εικόνας.

Επιπλέον το Εφετείο δέχθηκε ότι ούτε η διασημότητα του φωτογραφηθέντος υποκειμένου, ούτε η συνάφεια της φωτογραφίας με γεγονότα, συμβάντα ή τελετές δημόσιου χαρακτήρα θα μπορούσαν να νομιμοποιήσουν την χρήση της φωτογραφίας για προπαγανδιστικούς σκοπούς προς όφελος του δημοσιεύσαντος την φωτογραφία χωρίς τη συναίνεση του ενδιαφερόμενου. Για το λόγο αυτό η δημοσίευση στην επιθεώρηση "Motociclismo" έπρεπε να είχε την συναίνεση της ενάγουσας για τον ειδικό αυτό σκοπό της διαφήμισης του προϊόντος της εταιρίας Π. Επιπρόσθετα το Εφετείο δέχθηκε ότι μια τέτοιου είδους συναίνεση της ενάγουσας δεν αποδείχθηκε.

Οι εκκαλούντες ισχυρίστηκαν πως η συναίνεση για φωτογράφιση περιλαμβάνει και την συναίνεση για διαφημιστική χρήση της φωτογραφίας. Το δικαστήριο δέχθηκε βέβαια την σημασία μιας τέτοιας σιωπηρής συναίνεσης, αλλά η συναίνεση αυτή πρέπει να προκύπτει πάντα από την αναμφισβήτητη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου. Επιπλέον το Εφετείο της Γενούης δέχθηκε ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η επίδικη φωτογράφιση δεν δηλώνουν ούτε ρητή, ούτε σιωπηρή συναίνεση προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η φωτογραφία για τους διαφημιστικούς σκοπούς της εταιρίας "Π". Τέλος, το Εφετείο δέχθηκε την ορθότητα των σκέψεων του Πρωτοδικείου.

4.- Υπόθεση διανομής προεκλογικών προκηρύξεων στους Σοφάδες (81/1964 Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1964, σελ.454, 455.

Τις παραμονές των βουλευτικών εκλογών της 3ης Νοεμβρίου 1963 στους Σοφάδες, οι κατηγορούμενοι εγγείριζαν στους γνωστούς τους και όχι ειδικά στους οπαδούς της Ε.Δ.Α έντυπα που περιείχαν ένα σατυρικό για την Ε.Δ.Α ποίημα.

Το Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας έκρινε πως αυτή τους η ενέργεια δεν ήταν ποινικώς κολάσιμη, διότι:

(1) Σύμφωνα με το αρ.1 παρ.3 του Α.Ν. 942/1946 τιμωρείται με φυλάκιση όποιος μεταδίδει στο κοινό ζωντανά με τη φωνή του, ή με τηλεβόα ή με άλλο τεχνικό μέσο συνθήματα ή εντολές ή απειλές ή αγγελίες ή ανακοινώσεις, που μπορούν να δημιουργήσουν ανησυχία ή να μειώσουν το αίσθημα ασφάλειας και τάξεως των πολιτών. Στην προκειμένη, όμως περίπτωση οι προεκλογικές προκηρύξεις αν και ήταν διατυπωμένες σε οξύ τόνο δεν ήσαν επιτήδειες ώστε να προκαλέσουν ανησυχία ή να κλονίσουν το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών.

(2) Επίσης σύμφωνα με το αρ.428 Π.Κ. τιμωρείται με φυλάκιση όποιος ρίχνει κατά ανθρώπων, ξένων ή οικείων, άλλων κτιρίων ή ξένων περίφρακτων χώρων ακαθαρσίες ή άλλα αντικείμενα που μπορούν να ενοχλήσουν άλλους ανθρώπους. Στην περίπτωση όμως των προκηρύξεων των Σοφάδων οι κατηγορούμενοι δεν διέπραξαν το ανωτέρω αδίκημα, διότι δεν έριχναν τα εν λόγω έντυπα κατά ανθρώπων, ξένων κτιρίων ή ξένων χώρων ώστε να ενοχλούν, αλλά τα διένημαν σε γνωστούς τους.

5.- Υπόθεση Καθημερινής-Μεσημβρινής (189/1964 ΣτΕ)

Το αρ.3 παρ.2 του α.ν. 582/1945 καθιερώνει τη δυνατότητα της πολιτείας να παρεμβαίνει στο θέμα της συνολικής επιφάνειας των εφημερίδων. Το ΣτΕ απεφάνθη ότι η εν λόγω παρέμβαση της πολιτείας δεν είναι αντίθετη με τη συνταγματική αρχή της ελευθεροτυπίας, διότι σκοπός της είναι η κατά το δυνατόν εξασφάλιση ισότητας των όρων και των προϋποθέσεων για την έκδοση και την κυκλοφορία των εφημερίδων καθώς και η αποτροπή του μονοπωλίου των οικονομικά πιο ισχυρών εκδοτικών οίκων.

6.- Υπόθεση αναφερόμενη στη δεκαοκτάμηνη παραγραφή των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου (241/1964 Α.Π).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1964 σελ.513,514,515.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π. απεφάνθη ότι για τα εγκλήματα που τελούνται δια του τύπου ισχύει η 18μηνη παραγραφή του αξιοποίνου-όπως ορίζει το άρθρο 47 του α.ν. 1092/1938- η οποία ως θεσμός δημόσιας τάξης εξετάζεται αυτεπάγγελα από το δικαστήριο και προτείνεται σε κάθε στάση της ποινικής διαδικασίας, ακόμη και ενώπιον του Α.Π., όπως ορίζουν τα άρθρα 111, 48 Π.Κ, αρ.47 του α.ν.1092/1938, αρ.1 παρ.13 του α.ν 1683/1939, 310 παρ.1 εδ.β΄και 370 εδ.β΄ ΚΠοινΔ. Επειδή, στην εν λόγω υπόθεση παρήλθε το δεκαοκτάμηνο από την τέλεση της περιύβρισης της αρχής δια του τύπου το δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτή την αναίρεση και έκρινε ότι έπρεπε να παυθεί η ποινική δίωξη για το αδίκημα της δια του τύπου περιύβρισης της αρχής.

Επίσης, ο Α.Π απεφάνθη ότι η παραβίαση του άρθρου 39 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 -σύμφωνα με το οποίο καθ'όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική υπόθεση και μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση απαγορεύεται η δημοσίευση οποιονδήποτε κρίσεων ή χαρακτηρισμών που αφορούν είτε στους διαδίκους, είτε στην εκδικαζόμενη πράξη, και κυρίως κάθε κριτική αναφορικά με την ενοχή του κατηγορουμένου- δεν συνιστά έγκλημα τελούμενο δια του τύπου, αλλά παραβίαση διάταξης αστυνομικής φύσεως. Συνεπώς η παραγραφή του αξιοποίνου αυτής της διάταξης ρυθμίζεται από τα αρ.111επ. του Π.Κ και όχι από το αρ.47 παρ.1 του α.ν. 1092/38, το οποίο αφορά στην παραγραφή εγκλημάτων που τελέστηκαν δια του τύπου, τα οποία συνίστανται στην αξιόποινη εκδήλωση της σκέψης, όταν γίνεται με όργανο τον τύπο.

7.- Υπόθεση διανομής προκηρύξεων της Ν.Ε της ΕΔΑ Ροδόπης (355/1965 Α.Π, Τμήμα Δ)

Βιβλιογραφία: (1) Νομικό Βήμα 1966 σελ.681, 682

(2) Ποινικά Χρονικά 1966 σελ. 25, 26

Ο αναιρεσιών καταδικάστηκε διότι συνελήφθη να διανέμει στη Ροδόπη έντυπα και συγκεκριμένα προκηρύξεις της Ν.Ε της ΕΔΑ Ροδόπης χωρίς να έχει την απαιτούμενη για τον σκοπό αυτό άδεια της αστυνομικής αρχής, σύμφωνα με το αρ.3 της υπ' αριθμόν 48α/1951 Αστυνομικής Διατάξεως της Διοίκησης Χωροφυλακής Ροδόπης.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι σύμφωνα με το αρ.14 του Συντάγματος ο τύπος είναι ελεύθερος και ότι απαγορεύεται η λογοκρισία καθώς και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο, όπως καταφανώς είναι και η αστυνομική αυτή διάταξη, η οποία εξαρτά την κυκλοφορία του εντύπου από προηγούμενη άδεια της Αρχής.

Επιπλέον, ο Α.Π. δέχθηκε ότι σύμφωνα με το αρ.101 παρ.2 του από 7/8 Ιουνίου 1935 α.ν "περί Οργανισμού Χωροφυλακής", οι επιφορτισμένοι με την άσκηση της αστυνομίας έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να εκδίδουν αστυνομικές διατάξεις εντός των ορίων των νόμων για την προστασία της δημόσιας υγείας και για την τήρηση της τάξεως ή της ασφάλειας. Όμως, δεν πρέπει επομένως με τις αστυνομικές αυτές διατάξεις να επιβάλλουν μέτρα εκ των οποίων θίγονται τα ατομικά δικαιώματα του πολίτη, τα οποία κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα και στους νόμους. Για το λόγο αυτό κάθε αστυνομική διάταξη που θίγει τα ατομικά δικαιώματα του πολίτη είναι ανίσχυρη και δεν θεμελιώνει ποινική ευθύνη. Ως εκ τούτου η υπ' αριθ. 48α του 1951 Αστυνομική Διάταξη της Διοίκησης Χωροφυλακής Ροδόπης, που εξαρτά την κυκλοφορία προκηρύξεων και πάσης φύσεως εντύπων από προηγούμενη άδεια της Αστυνομικής Αρχής, είναι ανίσχυρη γιατί αντίκειται στο αρ.14 του Συντάγματος. Για το λόγο αυτό πρέπει η καταδικαστική για τον αναιρεσιόντα απόφαση να αναιρεθεί.

8.- Υπόθεση του φέροντος το σήμα των "φίλων της ειρήνης" (17/1966 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1966 σελ.143,144,145.

Σύμφωνα με το αρ.1 εδ.δ' του α.ν 942/1946 "περί λήψεως μέτρων προς κατευνασμό των πολιτικών παθών" τιμωρείται με φυλάκιση ενός εως τριών μηνών όποιος φέρει δημοσίως στολή, σήμα ή οποιοδήποτε διακριτικό, το οποίο να δηλώνει ότι ο φέρων τούτο ανήκει σε ορισμένη πολιτική οργάνωση ή ιδεολογία.

Με βάση την ανωτέρω διάταξη καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσείων, γιατί στις 27/1/1965 έφερε σήμα των "φίλων της ειρήνης".

Ο Α.Π αναίρεσε την καταδικαστική για τον αναιρεσειόντα απόφαση, διότι ο νόμος απαιτεί ο φέρων το σήμα να ανήκει πράγματι σε κάποια συγκεκριμένη πολιτική οργάνωση ή ιδεολογία και το σήμα να είναι δηλωτικό της πολιτικής αυτής οργάνωσης ή ιδεολογίας. Όμως κάτι τέτοιο δεν αποδείχθηκε για το σήμα των "φίλων της ειρήνης". Για το λόγο αυτό ο Α.Π αναίρεσε την προσβαλλόμενη απόφαση για εκ πλαγίου εσφαλμένη εφαρμογή της προμνηθείσης διάταξης.

9.- Υπόθεση του φέροντος το σήμα της οργάνωσης "Νεολαία Λαμπράκη" (90/1966 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1966 σελ.277.

Σύμφωνα με το αρ.1 εδ.δ' του α.ν 942/1946 "περί λήψεως μέτρων προς κατευνασμό των πολιτικών παθών" τιμωρείται με φυλάκιση ενός εως τριών μηνών ο φέρων δημοσίως στολή, σήμα ή οποιοδήποτε άλλο διακριτικό, το οποίο να δηλώνει ότι ο φέρων τούτο ανήκει σε ορισμένη πολιτική παράταξη ή ιδεολογία. Ως εκ τούτου ο Α.Π έκρινε ότι για να συγκροτηθεί το ανωτέρω αδίκημα πρέπει το σήμα ή το διακριτικό να είναι δηλωτικό του ότι ο φέρων τούτο ανήκει σε ορισμένη πολιτική οργάνωση ή ιδεολογία. Πολιτική δε οργάνωση σύμφωνα με τον α.ν. 942/1946 είναι εκείνη της οποίας τα μέλη επιδιώκουν με πολιτικό αγώνα και ειρηνικά μέσα να αναλάβουν την πολιτική εξουσία και να αναγάγουν το συγκεκριμένο πολιτικό πρόγραμμά τους σε σκοπό του κράτους, δηλαδή σε πολιτικό σκοπό.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι η απόφαση του Πλημμελειοδικείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος και νυν αναιρεσειών έπρεπε να αναιρεθεί. Συγκεκριμένα με την εν λόγω απόφαση ο αναιρεσειών καταδικάστηκε, διότι έφερε δημοσίως μαζί με άλλους και σε εμφανές μέρος του εξωτερικού του ενδύματος ένα πλαστικό κυκλικό σχήμα στο μέγεθος της δραχμής το οποίο παρίστανε υποτυπωδώς ένα ανεστραμμένο πύραυλο. Επίσης το Πλημμελειοδικείο δέχθηκε ότι το σήμα

κατασκευάστηκε αρχικά στην Αγγλία με έμπνευση των οπαδών του φιλοσόφου Ρασσελ, ο οποίος επεδίωκε την επικράτηση και την παγίωση της ειρήνης, κατόπιν όμως χρησιμοποιήθηκε στην Ελλάδα μόνο από τα μέλη της οργάνωσης "Νεολαία Λαμπράκη", η οποία είναι αναμφισβήτητα πολιτική.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι η προκειμένη απόφαση του Πλημμελειοδικείου έπρεπε να αναιρεθεί, γιατί παραβίασε εκ πλαγίου την διάταξη του αρ.1 του α.ν 942/1946 λόγω του ότι χαρακτηρίζει την οργάνωση "Νεολαία Λαμπράκη" ως πολιτική οργάνωση, χωρίς να αναφέρει όμως από ποιά στοιχεία και πραγματικά περιστατικά πείστηκε για αυτή την κρίση.

10.- Υπόθεση πωλητή της εφημερίδας "Μακεδονική Ώρα" (467/1966 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1967, σελ.109,110.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του ν.δ 2943/1959 "περί τρόπου πώλησεως εφημερίδων και περιοδικών" δικαίωμα πώλησης προς το κοινό των εφημερίδων και των περιοδικών που κυκλοφορούν έχουν μόνο: (1) οι πωλητές εφημερίδων, οι οποίοι έχουν αποκτήσει σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εφημεριδοπώλη και (2) οι δικαιούχοι εκμεταλλεύσεως περιπτέρων. Περαιτέρω σύμφωνα με το αρ.5 παρ.1 του ιδίου ν.δ διώκονται αυτεπάγγελα και τιμωρούνται σύμφωνα με την ποινή που ορίζει το άρθρο αυτό οι παραβάτες του αρ.1 παρ.1 του ν.δ 2943/1959, οι οποίοι πωλούν εφημερίδες και περιοδικά.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι οι ανωτέρω διατάξεις δεν αντίκεινται ούτε στο αρ.3 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει την ίση μεταχείριση όσων βρίσκονται κάτω από τις ίδιες ή όμοιες συνθήκες, ούτε στο αρ.14 του Συντάγματος που θεσπίζει την ελευθερία του τύπου. Δεν αντίκεινται στο αρ.14 Συντάγματος, διότι με τις εν λόγω διατάξεις του ν.δ 2943/1959 δεν παρακωλύεται η ελευθερία της πώλησης των προϊόντων του τύπου.

Επιπλέον ο Α.Π απεφάνθη ότι η απόφαση του Πλημμελειοδικείου με την οποία καταδικάστηκε ο νυν αναιρεσείων δεν πρέπει να αναιρεθεί, διότι ο αναιρεσείων χωρίς να έχει αποκτήσει δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εφημεριδοπώλη πωλούσε στο κοινό μέσω του πρακτορίου "Κ" εφημερίδες που κυκλοφορούσαν και ένεκα τούτου προμηθευόταν 15 με 20 εφημερίδες της "Μακεδονικής Ώρας", ένα φύλλο της οποίας συνελήφθη να πωλεί αντί 2 δραχμών.

11.- Υπόθεση Εφημερίδας "ΒΗΜΑ" (5207/1966 Πλημμελειοδικείο Αθηνών, ΒΟΥΛΕΥΜΑ).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1967, σελ.50,51,52,53.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ένας βουλευτής κατέθεσε στις 12/1/1966 στη Βουλή Ερώτηση και Αίτηση κατάθεσης εγγράφων απευθυνόμενη προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, η οποία αναφερόταν στο γεγονός ότι στο Στράτευμα διαδιδόταν ευρέως πως ο Α) ΓΕΣ -και ήδη εγκαλών- χαρακτηρίστηκε δειλός στις επιχειρήσεις του Γράμμου από έναν Στρατηγό, ο οποίος είχε εν τω μεταξύ αποβιώσει. Ο βουλευτής ήθελε να μάθει, αν το ανωτέρω περιστατικό ήταν ψευδές ή αληθές και καταχώρησε την Ερώτηση και την Αίτηση στα οικεία βιβλία του Γραφείου της Βουλής. Η ημερήσια εφημερίδα "ΒΗΜΑ" δημοσίευσε την υποβληθείσα Ερώτηση και Αίτηση στο σύνολό της, εν μέρει περιληπτικά και εν μέρει αυτούσια, χωρίς όμως να παραλείψει, να προσθέσει, ή να σχολιάσει κάτι. Η δημοσίευση έγινε με τον τίτλο "Αποστρατεία γενναίου Αξιωματικού μη αρεστού εις την Χούνταν. Ερωτήσεις δια τα συμβαίνοντα εις τας ενόπλους δυνάμεις Η επιλογή του Κ ως Αρχηγού ΓΕΣ".

Με το βούλευμα 5207/1966 το Πλημμελειοδικείο Αθηνών δέχθηκε ότι η συγκεκριμένη περικοπή, που είχε την μορφή ερώτησης, περιείχε ισχυρισμό για ένα γεγονός, το οποίο μπορούσε να βλάψει σοβαρά την τιμή και την υπόληψη του εγκαλούντος ως στρατιωτικού ηγέτη. Μάλιστα από την αποδεικτική διαδικασία απεδείχθη ότι ο θανών Στρατηγός Κ εκφράστηκε εν ζωή εγκωμιαστικά για τον εγκαλούντα αναγνωρίζοντας σ' αυτόν τόλμη και πολεμική ορμή.

Επιπλέον το Πλημμελειοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι δεν πρέπει να απαγγελθούν κατηγορίες σε βάρος των κατηγορουμένων, ήτοι του βουλευτή, του Εκδότη της εφημερίδας -ο οποίος απουσίαζε αποδεδειγμένα στο εξωτερικό κατά τον χρόνο της δημοσίευσης- και του Διευθυντή της εφημερίδας.

Ως προς το βουλευτή απεφάνθη ότι δεν είχε καμία ανάμιξη στην δημοσίευση μέσω του τύπου της ανωτέρω ερώτησής του. Συνεπώς, η δράση του περιορίζεται στο γεγονός ότι υπέβαλε στο Γραφείο της Βουλής Ερώτηση προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, η οποία καταχωρήθηκε στα οικεία δημόσια βιβλία της Γραμματείας της Βουλής. Για την πράξη του αυτή ο βουλευτής είναι νομικά ανεύθυνος σύμφωνα με το

άρθρο 62 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι ο βουλευτής δεν καταδιώκεται, ούτε εξετάζεται για γνώμη ή ψήφο που έδωσε κατά την άσκηση των βουλευτικών του καθηκόντων. Το αρ.62 του Συντάγματος διαλαμβάνει ως "γνώμη" οποιαδήποτε εκδήλωση απόψεων ή ισχυρισμών του βουλευτή, ανεξάρτητα από το αν συνιστά αξιόποινη πράξη και μάλιστα εξύβριση ή δυσφήμιση. Αρκεί η γνώμη να δόθηκε κατά την άσκηση των βουλευτικών του καθηκόντων. Συνεπώς για το βουλευτή συντρέχει προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή, συνεπεία του οποίου δεν γεννάται ποινική αξίωση.

Επιπρόσθετα το Πλημμελειοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι δεν πρέπει να απαγγελθεί κατηγορία τόσο κατά του Εκδότη όσο και κατά του Διευθυντή της Εφημερίδας, διότι είναι επιτρεπτή η άνευ ευθύνης ακριβής και με καλή πίστη δημοσίευση μέσω του τύπου ερώτησης ή επερώτησης βουλευτή που κατατέθηκε στη Βουλή, πριν όμως συζητηθεί σ'αυτή. Περαιτέρω, η δημοσίευση της ερώτησης έγινε επακριβώς και χωρίς κάποιο σχολιασμό ή κάποιο στοιχείο ενδεικτικό αποδοχής ή υιοθέτησής της. Συνεπώς δεν τεκμαίρεται κακή πίστη και δεν έχει άδικο χαρακτήρα η προκειμένη δημοσίευση, διότι αποτελεί έκφραση της συνταγματικώς αναγνωρισμένης και κατοχυρωμένης δημοσιότητας της λειτουργίας της Βουλής.

12.- Υπόθεση μοιχείας (38/1968 Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας, ΒΟΥΛΕΥΜΑ).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1968, σελ.504.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση δημοσιεύθηκε στον τύπο άρθρο το οποίο αναφερόταν σε μοιχεία τελεσθείσα από τη μηνύτρια.

Με το ανωτέρω βούλευμα το Πλημμελειοδικείο Καρδίτσας απεφάνθη πως ο τύπος είχε δικαίωμα να δημοσιεύσει -αφού προηγουμένως εξακριβώσει την είδηση- την πράξη της μοιχείας, διότι τα κωμικοτραγικά επεισόδια που έλαβαν χώρα δημοσίως διέσπασαν το απόρρητο του ιδιωτικού βίου. Μ'αυτόν τον τρόπο ο τύπος ασκεί το κοινωνικό λειτουργήμα και εκπληρώνει την κοινωνική υποχρέωση που έχει να ενημερώνει τους πολίτες για θέματα με πολιτικό κοινωνικό ή άλλο ενδιαφέρον.

Για τον λόγο αυτό συντρέχει στο πρόσωπο των κατηγορουμένων λόγος άρσης του αδικού σύμφωνα με το άρθρο 367 Π.Κ, διότι στην προκειμένη περίπτωση οι κατηγορούμενοι ενήργησαν λόγω δικαιολογημένου ενδιαφέροντος. Το δικαιολογημένο

για το δημοσιογραφικό λειτούργημα ενδιαφέρον μπορεί να είναι είτε προσωπικό συμφέρον του πράττοντος, είτε συμφέρον τρίτου προσώπου, είτε και δημόσιο συμφέρον.

13.- Υπόθεση χλιαστικών εντύπων [Αριθμός Γνωμοδότησης 22 (27/7/1970)-Εισαγγελία Αρείου Πάγου].

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1970, σελ.1522, 1523.

Η Προεδρία της Κυβέρνησης έθεσε στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου το ερώτημα, εάν τα έντυπα των χλιαστών κατάσχονται ή προστατεύονται, ιδίως δε αν τα εισαγόμενα από το εξωτερικό έντυπα των χλιαστών μπορούν να κατασχεθούν κατά τον χρόνο της εισαγωγής τους καθώς επίσης και αν μπορεί να επιβληθεί ως διοικητικό μέτρο η κατάσχεση των εν λόγω εντύπων.

Ως προς το πρώτο ερώτημα η Εισαγγελία του Α.Π. γνωμοδότησε ότι τα έντυπα (βιβλία, περιοδικά κ.ά.) των χλιαστών μπορούν να κατασχεθούν μόνο όταν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 14 παρ.4 του Συντάγματος και του άρθρου 85 του Ν.Δια/τος 346/1969 "περί τύπου". Η κατάσχεση διέπεται πάντα από τις διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 14 του Συντάγματος και του άρθρου 86 του Ν.Δια/τος 346/1969.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα γνωμοδότησε ότι δεν επιτρέπεται να επιβληθεί ως διοικητικό μέτρο η κατάσχεση των εντύπων των χλιαστών ακόμη και μετά την κυκλοφορία τους, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αντίθετο με όσα ορίζει το Σύνταγμα, το οποίο προστατεύει την εν λόγω αίρεση της χριστιανικής θρησκείας, γιατί είναι φανερή και δεν αντιβαίνει στην κοινωνική, ηθική και δημόσια τάξη της χώρας.

14.- Υπόθεση κατάσχεσης εντύπου (791/1973 Α.Π Τμήμα Δ, ΒΟΥΛΕΥΜΑ).

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1974 σελ.849.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ.4 του Συντάγματος επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις η κατάσχεση των εντύπων, ενώ σύμφωνα με την παρ.5 του ίδιου άρθρου ένδικα μέσα κατά της απόφασης του συμβουλίου επιτρέπονται στον εισαγγελέα και στον δημοσιεύσαντα το έντυπο που κατασχέθηκε. Το ειδικότερο ν.δ 346/1969 "περί τύπου" στο άρθρο 86 παρ.4 ορίζει ότι το βούλευμα του συμβουλίου των πλημμελειοδικών που

αποφαίνεται για τη διατήρηση της κατάσχεσης προσβάλλεται με έφεση, η οποία ασκείται είτε από τον ζημιωθέντα εκ της κατάσχεσης είτε από τον εισαγγελέα ενώπιον του συμβουλίου των Εφετών.

Συνεπώς η αίτηση αναίρεσης που υποβλήθηκε κατά βουλεύματος του δικαστικού συμβουλίου, το οποίο απεφάνθη κατ'έφεση, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη γιατί το εν λόγω ένδικο μέσο δεν προβλέπεται από τον νόμο για την κρινόμενη περίπτωση.

15.- Υπόθεση κατοχής και κυκλοφορίας άσεμνης κινηματογραφικής ταινίας (508/1974 Α.Π, Τμήμα Δ').

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1974 σελ.1448, 1449.

Με την απόφαση αυτή ο Α.Π απεφάνθη επί αίτησης αναίρεσης, η οποία ασκήθηκε ενώπιόν του κατά απόφασεως του Εφετείου.

Συγκεκριμένα το Τριμελές Εφετείο Αθηνών εξέδωσε απόφαση σύμφωνα με την οποία ο αναιρεσείων με σκοπό εμπορίας και δημόσιας έκθεσης μέσω της προβολής στο κοινό κατείχε κινηματογραφική ταινία με τον τίτλο "Σεξ 13 μποφόρ", η οποία ήταν άσεμνη, και την έθεσε σε κυκλοφορία παραδίνοντας την στον Ι.Α κατόπιν αμοιβής με σκοπό ο δεύτερος να την προβάλλει στον κινηματογράφο που διευθύνει στον Πειραιά, όπου και προβλήθηκε. Για το λόγο αυτό το Εφετείο κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα για το έγκλημα του αρ.55 παρ.2 σε συνδυασμό με το αρ.54 παρ.1 του ν.δ. 346/1969 "περί τύπου".

Συγκεκριμένα σύμφωνα με το αρ.54 παρ.1 του ανωτέρω ν.δια/τος άσεμνα δημοσιεύματα είναι τα χειρόγραφα έντυπα, εικόνες ή άλλα αντικείμενα εφόσον κατά το κοινό αίσθημα προσβάλλουν καταφανώς τη δημόσια αιδώ. Δεν θεωρείται άσεμνο το έργο τέχνης ή επιστήμης. Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ.2 του ίδιου ν.δια/τος, όποιος κατασκευάζει, μεταφέρει εισάγει ή εξάγει ή θέτει στην κυκλοφορία με οποιονδήποτε τρόπο έγγραφα, έντυπα, σχέδια, εικόνες, ζωγραφίες, εμβλήματα, φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες ή άλλα αντικείμενα άσεμνα οποιουδήποτε

είδους ή μεταχειρίζεται οποιοδήποτε μέσο δημοσιότητας για να διευκολύνει το εμπόριο ή την κυκλοφορία αυτών τιμωρείται με φυλάκιση ενός μηνός τουλάχιστον και χρηματική ποινή 10.000 έως 100.000 μεταλικών δραχμών.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι αναίρεσης ήταν αβάσιμοι και απέρριψε τελικά την ασκηθείσα ενώπιόν του αίτηση αναίρεσης.

16.- Υπόθεση "Εφημερίδος Παντοπωλών" (1/1976 Πρωτοδικείο Αθηνών).

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1976, σελ.561.

Η "Εφημερίδα Παντοπωλών" δημοσίευσε ένα άρθρο για την Ε.Π.Ε με την επωνυμία "Ε.Κ.Μ". Η εταιρία κοινοποίησε απάντηση επανόρθωσης στην εφημερίδα, όμως ο εκδότης της αρνήθηκε να την καταχωρήσει επικαλούμενος τις διατάξεις των άρθρων 38 παρ.2 και 37 παρ.4 του Ν.1092/1938.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ο διευθυντής, ο εκδότης ή ο ιδιοκτήτης εφημερίδας ή περιοδικού μπορεί να αρνηθεί την καταχώριση της επανόρθωσης (α) εάν η επανόρθωση περιέχει εκφράσεις προφανώς δυσφημιστικές ή εκφράσεις που αποτελούν αξιόποινη πράξη και (β) εάν παρήλθε από την καταχώριση του δημοσιεύματος 1 μήνας, ή 3 μήνες αν ο αιτών βρισκόταν στο εξωτερικό, σε κάθε δε περίπτωση άρνησης της καταχώρισης υποχρεούται ο εκδότης ή ο διευθυντής εντός 3 ημερών να καταθέσει την επανόρθωση και τους λόγους που στηρίζουν την άρνηση στον οικείο Εισαγγελέα του Πρωτοδικείου και όπου δεν υπάρχει στον Ειρηνοδίκη, ο οποίος έχει δικαίωμα να προβεί σε οποιαδήποτε τροποποίηση του δημοσιεύματος κρίνει αναγκαία. Η μετά από την παρέμβαση του δικαστικού λειτουργού άρνηση του εκδότη ή του διευθυντή να καταχωρήσει την απάντηση αποτελεί επιβαρυντική αιτία για τον ίδιο.

Εκ τούτου συνάγεται ότι ο Εισαγγελέας δικαιούται να τροποποιήσει την απάντηση αφαιρώντας από αυτήν δυσφημιστικές ή άλλες αξιόποινες πράξεις ή φράσεις καθώς επίσης και να αποφανθεί σχετικά με την πάροδο ή όχι της προθεσμίας του αρ.37 παρ.4 εδ.β' του Ν.1092/1938.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Εισαγγελέας έκρινε ότι η απάντηση επανόρθωσης ήταν μεν εμπρόθεσμη περιείχε όμως φράσεις που αποτελούσαν αξιόποινη πράξη και συγκεκριμένα το αδίκημα που προβλέπεται στο άρθρο 184 Π.Κ, ήτοι το αδίκημα της

διέγερσης για διάπραξη πλημμελήματος και δη του πλημμελήματος του αθέμιτου ανταγωνισμού, που προβλέπεται στα άρθρα 3, 4, 7 του Ν.146/1914.

Με βάση τα ανωτέρω ο Εισαγγελέας απεφάνθη ότι σύμφωνα με τα υπό του νόμου προβλεπόμενα πρέπει να διαγραφούν οι φράσεις εκείνες της απάντησης, οι οποίες αποτελούν αξιόποινη πράξη και να δημοσιευθεί το υπόλοιπο κείμενο της απάντησης.

17.- Υπόθεση έκπτωσης του Προέδρου του "Π.Α.Σ. Γ" από το Δ.Σ. (215/1976 Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων)

Βιβλιογραφία: Αρμενόπουλος 1976, σελ. 635, 636, 637, 638, 639.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων έκρινε μεταξύ άλλων και το ζήτημα της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου 36 παρ.1 του ν.75/12-16 Ιουλίου 1975 "περί οργανώσεως του εξωσχολικού αθλητισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων".

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη απαγορεύεται κάθε κρίση αθλητή, προπονητή, ή μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου των διαγωνιζόμενων μερών που εκδηλώνεται οπωσδήποτε και δια του τύπου και των λοιπών μέσων ενημέρωσης πριν ή μετά την τέλεση του αγώνα και αναφέρεται στο πρόσωπο των διαιτητών ή των κριτών και την διαιτησία τους καθώς και τις αποφάσεις του ΑΣΕΑΔ. Οι παραβάτες τιμωρούνται με απόφαση της οικείας ένωσης, συνδέσμου ή ομοσπονδίας, αν μεν πρόκειται για αθλητή με αποκλεισμό από τους αγώνες, αν δε πρόκειται για προπονητή με χρηματικό πρόστιμο και αν πρόκειται για μέλος της διοίκησης με έκπτωση κατά τη διαδικασία του αρ.11 από την ανωτέρω ιδιότητά του για διάστημα μέχρι 3 μηνών.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων απεφάνθη ότι η εν λόγω διάταξη είναι αντισυνταγματική, γιατί αντίκειται αφ'ενός στο άρθρο 14 παρ.1 του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα εκάστου να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά ή γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του κράτους και αφετέρου στο άρθρο 12 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Με βάση τα ανωτέρω το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση του Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού περί κηρύξεως έκπτωτου για χρονικό διάστημα 3 μηνών του Χ.Π ως Προέδρου του Δ.Σ. του "Π.Α.Σ. Γ".

18.- Υπόθεση φιλοβασιλικής οπαδού στην Άμφισσα (750/1976 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.172,173.

Σε αυτήν την υπόθεση ο Α.Π. έκρινε αίτηση αναίρεσης που ασκήθηκε ενώπιόν του κατά καταδικαστικής για την αναιρεσείουσα απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, το οποίο δίκασε ως Εφετείο.

Συγκεκριμένα η αναιρεσείουσα περί την 3η πρωινή ώρα της 21ης Μαΐου 1975 ημέρα της ονομαστικής γιορτής του τέως Βασιλέως έγγραψε σε τοίχους διαφόρων κεντρικών οικημάτων της Άμφισσας το βασιλικό στέμμα. Το πραγματικό αυτό περιστατικό το δέχθηκε το Τριμελές Πλημμελειοδικείο και καταδίκασε την αναιρεσείουσα για το έγκλημα του άρθρου 1 στοιχείο α΄ του α.ν 942/1946 "περί λήψεως μέτρων προς κατευνασμόν των πολιτικών παθών".

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη τιμωρείται με την προβλεπόμενη από αυτήν ποινή, όποιος αναγράφει στους τοίχους οικειών, περιμανδρωμένων χώρων ή σε πεζοδρόμια ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος προσιτό στο κοινό συνθήματα, λέξεις, φράσεις ή παραστάσεις που δηλώνουν πολιτικές ιδέες.

Το Δευτεροβάθμιο δικαστήριο απεφάνθη ότι η παράσταση που έγγραψε η αναιρεσείουσα δηλώνει πολιτική ιδέα δεδομένης της αντίληψης μερίδας ελλήνων που επιθυμούν την επάνοδο του βασιλέα και της υφισταμένης για τον σκοπό αυτό πολιτικής κίνησης.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π έκρινε ότι ορθά ερμήνευσε το Τριμελές Πλημμελειοδικείο την ουσιαστική ποινική διάταξη του άρθρου 1 στοιχείο α΄ του Α.Ν 942/1946 και απέρριψε ως αβάσιμο τον περί του αντιθέτου προβαλλόμενο λόγο αναίρεσης.

19.- Υπόθεση δολοφονίας Ρ.Ουέλς (794/1976 Α.Π Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.229, 230, 231.

Ο Εισαγγελέας του Α.Π άσκησε αναίρεση υπέρ του νόμου κατά απόφασης του Εφετείου.

Συγκεκριμένα οι κατηγορούμενοι δημοσιογράφοι, μολοντί είχε αρχίσει η προεισαγωγική ανάκριση για την κατά την 3/12/1975 εν Ελλάδι δολοφονία του ειδικού συμβούλου της αμερικανικής πρεσβείας Ρ.Ουέλς και εκδόθηκε διάταξη από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, η οποία απαγόρευε κάθε δημοσίευση στον Τύπο σχετική με τις ανακριτικές πράξεις ή άλλες συναφείς ενέργειες της ποινικής διαδικασίας-που έγιναν στα πλαίσια της ανωτέρω υπόθεσης- καθώς επίσης και τη δημοσίευση φωτογραφιών, προέβησαν σε δημοσιεύσεις σχετικές με το εν λόγω θέμα. Εν τούτοις το Εφετείο τους αθώωσε, διότι έκρινε πως για να υπάρξει ποινική ευθύνη δεν αρκεί η απλή διαπίστωση της παράβασης της απαγόρευσης του αρ.39 παρ.3,9 του Α.Ν 1092/1938, αλλά απαιτείτο επιπλέον η σχετική ενέργεια να γίνει κατά παράβαση και του αρ.25 παρ.3 του Συντάγματος, δηλαδή το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας έπρεπε να ασκηθεί καταχρηστικά. Επιπλέον, το Εφετείο δέχθηκε ότι το δημοσίευμα έγινε με σκοπό να διασκεδάσει λανθασμένες εντυπώσεις που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν στην ελληνική και ξένη κοινή γνώμη. Επιπλέον οι κατηγορούμενοι δεν παρακώλυσαν, ούτε διακινδύνεψαν το έργο της ανάκρισης.

Όμως, ο Α.Π αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου, διότι έκρινε πως αθώωσε τους κατηγορουμένους λόγω ψευδούς ερμηνείας και εσφαλμένης εφαρμογής των άρθρων 39 παρ.3,9 του Α.Ν 1092/1938, 14 παρ.2 και 25 παρ.3 του Συντάγματος.

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ.3 του Α.Ν 1092/1938, αφού αρχίσει η ποινική δίωξη ο αρμόδιος Εισαγγελέας με σύμφωνη γνώμη του Ανακριτή της υπόθεσης μπορεί να διατάζει την απαγόρευση οποιασδήποτε δημοσίευσης σχετικά με την ενεργούμενη ανάκριση ή άλλη πράξη της ποινικής διαδικασίας καθώς και τη δημοσίευση φωτογραφιών των δραστών και των θυμάτων. Εάν άρχισε προεισαγωγική ανάκριση, την απαγόρευση εκδίδει μόνο ο Εισαγγελέας. Ο παραβάτης της ανωτέρω διάταξης τιμωρείται σύμφωνα μ'όσα ορίζει η παρ.9 του ίδιου άρθρου του οικείου νόμου.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι πρόκειται για αδίκημα τυπικό -η παραβίαση της απαγόρευσης του άρθρου 39 παρ.3 του Α.Ν 1092/1938- και συνεπώς η ευθύνη του δράστη δεν εξαρτάται από το αν το οικείο δημοσίευμα έβλαψε άλλα έννομα αγαθά, όπως είναι το ανακριτικό έργο και η υπόληψη των δραστών και των θυμάτων, ούτε από το αν οι παραβάτες το έπραξαν γιατί επεδίωκαν κάποιο άλλο σκοπό. Τέλος ο Α.Π έκρινε ότι η απαγόρευση του άρθρου 39 παρ.3 του Α.Ν 1092/1938 δεν θίγει την συνταγματικώς κατοχυρωμένη ελευθερία του τύπου.

20.- Υπόθεση Εφημερίδας "Η Χριστιανική" (873/1976 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.313,314,315,316

Ο Α.Π απεφάνθη ότι για το έγκλημα του άρθρου 181 παρ.1 Π.Κ, δηλαδή για περιύβριση της αρχής τιμωρείται όποιος δημοσίως περιυβρίζει Αρχή δημόσια, δημοτική ή κοινοτική ή αναγνωρισμένο κατά τον κανονισμό της Βουλής αρχηγό κόμματος της χώρας καθώς και όποιος στρέφεται κατά του κύρους και της αυθεντίας της Αρχής ως πολιτειακού θεσμού ένεκα των οποίων επιβάλλεται ο σεβασμός των πολιτών προς αυτήν.² Τέτοια αρχή συνιστά και το δικαστήριο του Α.Π κατά την έκδοση αποφάσεων σε θέματα που υπάγονται κατά τον νόμο στην αρμοδιότητά του. Το εν λόγω έγκλημα πραγματοποιείται με σαφείς εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού του ίδιου του θεσμού που μειώνουν το κύρος του και βρίσκονται έξω από τα πλαίσια ελέγχου και έντονης κριτικής, τα οποία διαφυλάσσονται από το άρθρο 14 του Συντάγματος. Παράλληλα πρέπει οι ανωτέρω ενέργειες να γίνονται δημοσίως και να πλήττουν ευθέως τόσο κατά το αντικείμενό τους, όσο και κατά την πρόθεση του δράστη την Αρχή ως πολιτειακό θεσμό και όχι ατομικά το φυσικό πρόσωπο στο οποίο ενσαρκώνεται η αρχή.

Επίσης ο Α.Π έκρινε με την συγκεκριμένη απόφαση την αίτηση αναίρεσης που υποβλήθηκε ενώπιόν του κατά καταδικαστικής απόφασης του Εφετείου.

Συγκεκριμένα το Εφετείο καταδίκασε τον αναιρεσείοντα για το έγκλημα της περιύβρισης της Αρχής, επειδή την 11/7/1975 ο αναιρεσείων ως Διευθυντής, Ιδιοκτήτης, Εκδότης και Δημοσιογράφος της εφημερίδας "Η Χριστιανική", η οποία εκδίδεται εβδομαδιαίως στην Αθήνα, καταχώρησε στην 1η και 6η σελίδα του υπ' αριθμόν 103 φύλλου δημοσίευμα το οποίο συνέταξε ο ίδιος και εκφράστηκε σ' αυτό κατά της Ολομέλειας του Α.Π, όταν εξέδωσε την απόφαση 684/1975.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι το Εφετείο ορθά καταδίκασε τον αναιρεσείοντα για το έγκλημα της περιύβρισης της δημόσιας Αρχής διά του τύπου, γιατί αφ' ενός εκ της προσβαλλομένης απόφασης προέκυψε η δόλια προαίρεση του αναιρεσείοντος και αφ' ετέρου το εν λόγω δημοσίευμα βρισκόταν έξω από τα πλαίσια του άρθρου 14 του Συντάγματος, καθώς περιείχε εκφράσεις καταφρόνησης και ονειδισμού της δημόσιας

---

² δες τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 47,60 και 65 αναφορικά με το αδίκημα της περιύβρισης της αρχής (άρθρο 181 παρ.1 Π.Κ).

Αρχής. Ως εκ των ανωτέρω απέρριψε τους προβαλλομένους λόγους αναίρεσης ως αβάσιμους.

21.- Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσας από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Έδεσσας (1011/1976 Πταισματοδικείο Γιαννιτσών)

Βιβλιογραφία: Αρμενόπουλος 1976, σελ.715.

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ.1 του ν.δ 3365/55 "περί κώδικος Σώματος Ελληνικής Χωροφυλακής", οι επιφορτισμένοι με την άσκηση της αστυνομίας έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να εκδίδουν αστυνομικές διατάξεις για την προστασία της δημόσιας υγείας, την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας, εφόσον με τις διατάξεις αυτές δεν επιβάλλονται μέτρα τα οποία θίγουν τα εκ του νόμου κατοχυρωμένα ατομικά δικαιώματα του πολίτη. Εάν θίγονται τα ατομικά δικαιώματα του πολίτη, οι εν λόγω διατάξεις είναι ανίσχυρες και δεν θεμελιώνουν ποινική ευθύνη.

Με βάση τα ανωτέρω, το Πταισματοδικείο Γιαννιτσών έκρινε ότι η υπ' αριθμόν 12B/1975 Αστυνομική διάταξη της Διεύθυνσης Χωροφυλακής Εδέσσης με την οποία η επικόλληση εντύπων ή χειρογράφων τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν ως διαφημίσεις, εξαρτήθηκε από προηγούμενη άδεια του αρμοδίου Αστυνομικού Τμήματος Εδέσσης είναι ανίσχυρη, γιατί αντίκειται στο άρθρο 14 του Συντάγματος. Για τον λόγο αυτό αθώωσε το δικαστήριο τον κατηγορούμενο, ο οποίος κατελήφθη σε δημόσιο χώρο να ρυπαίνει με κόκκινο χρώμα τους μανδρότοιχους των ιερών ναών της πόλης των Γιαννιτσών γράφοντας διάφορα συνθήματα χωρίς να έχει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια της αρμόδιας Αρχής.

22.- Υπόθεση Εφημερίδας "Ελεύθερος Κόσμος" (1129/1976 Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών, Βούλευμα).

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1976, σελ.462.

Με το ανωτέρω βούλευμα το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών δέχθηκε ότι για την πλήρωση της αντικειμενικής και της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της περιύβρισης της αρχής απαιτούνται δύο προϋποθέσεις:

(1) Η περιύβριση να στρέφεται κατά του κύρους και της αυθεντίας της αρχής ως πολιτειακού θεσμού και να περιλαμβάνει σαφείς εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού ικανές να μειώσουν το σεβασμό των πολιτών προς την αρχή.

(2) Να υπάρχει δόλος του δράστη, ο οποίος συνίσταται στη γνώση και στη θέληση δημόσιας περιύβρισης της αρχής.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί πως το Δικαστικό Συμβούλιο δέχθηκε ότι ο έλεγχος και η κριτική των πράξεων της αρχής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 14 παρ.1 του Συντάγματος δεν συνιστά περιύβριση της αρχής.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π.Λ μνηύθηκε από τον Ι.Γ.Ν για περιύβριση του Α.Π, επειδή καταχώρησε μια δήλωσή του στο υπ' αριθ.2753 της 5/7/1975 φύλλο της εφημερίδας "Ελεύθερος Κόσμος". Η εν λόγω δήλωση του Α.Π.Λ είχε σκοπό να ασκήσει κριτική κατά μιας συγκεκριμένης απόφασης του Α.Π και όχι να καταφέρει πλήγμα στο κύρος του δικατηρίου. Επίσης δεν διαπιστώθηκε δόλος του μνηυθέντος, γιατί η δήλωσή του ήταν εν μέρει επικριτική και εν μέρει ευμενής. Ως εκ τούτου δεν πρέπει να απαγγελθεί κατηγορία στον μνηυθέντα.

23.- Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσας από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Έδεσσας (1241/1976 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.472, 473.

Η απόφαση 1011/1976 του Πταισματοδικείου Γιαννιτσών -η οποία αναπτύχθηκε ανωτέρω-³ προσβλήθηκε με αναίρεση ασκηθείσα στον Α.Π η οποία και έγινε δεκτή.

Συγκεκριμένα ο Α.Π απεφάνθη ότι η υπ' αριθ.12B αστυνομική διάταξη, που εξέδωσε ο Διοικητής Χωροφυλακής Έδεσσας, με την οποία απαγόρευε την χωρίς προηγούμενη άδεια της Αρχής αναγραφή λέξεων, φράσεων, συνθημάτων, συμβόλων, εικόνων ή παραστάσεων σε οικοδομές ή μανδρότοιχους είναι ισχυρή και θεμελιώνει ποινική ευθύνη για όσους την παραβιάζουν.

³ δεξ την απόφαση υπ' αριθμόν 21.

Ο Α.Π εξέδωσε την συγκεκριμένη απόφαση με το αιτιολογικό ότι η εν λόγω αστυνομική διάταξη δεν αναιρεί το ατομικό δικαίωμα που κατοχυρώνει το άρθρο 14 του Συντάγματος, ήτοι το δικαίωμα εκάστου να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά και γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του κράτους. Ως νόμους διαλαμβάνει ο Α.Π τόσο τους τυπικούς όσο και εκείνους που εκδίδονται βάσει της κατά το άρθρο 43 του Συντάγματος εξουσιοδότησης των οργάνων της διοίκησης, στα οποία συγκαταλέγονται και οι αστυνομικές αρχές.

24.- Υπόθεση αστυνομικής διάταξης εκδοθείσας από τη Διεύθυνση Χωροφυλακής Λάρισας (3058/1976 Πταισματοδικείο Λάρισας)

Βιβλιογραφία: Αρμενόπουλος 1976, σελ.714,715.

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ.1 του ν.δ 3365/55 "περί κώδικος Σώματος Ελληνικής Χωροφυλακής" οι επιφορτισμένοι με την άσκηση της αστυνομίας έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να εκδίδουν αστυνομικές διατάξεις για την προστασία της δημόσιας υγείας, την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας, εφόσον με τις διατάξεις αυτές δεν επιβάλλονται μέτρα τα οποία θίγουν τα εκ του Συντάγματος και των νόμων κατοχυρωμένα ατομικά δικαιώματα του πολίτη. Εάν θίγονται τα ατομικά δικαιώματα του πολίτη, οι εν λόγω διατάξεις είναι ανίσχυρες και δεν θεμελιώνουν ποινική ευθύνη.

Με βάση τα ανωτέρω το Πταισματοδικείο Λάρισας έκρινε ότι η υπ' αριθ.11/75 Αστυνομική διάταξη της Διεύθυνσης Χωροφυλακής Λάρισας με την οποία η επικόλληση σε δημόσιους χώρους εντύπων τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν ως διαφημίσεις εξαρτήθηκε από προηγούμενη άδεια του αρμοδίου Αστυνομικού Τμήματος Λάρισας είναι ανίσχυρη, γιατί αντίκειται στο άρθρο 14 του Συντάγματος. Για τον λόγο αυτό αθώωσε το δικαστήριο τους κατηγορουμένους, οι οποίοι κατελήφθησαν σε Δημόσιο χώρο, ήτοι την πλατεία του χωριού να προβαίνουν σε επικόλληση εντύπων και χειρογράφων προκηρύξεων με παραστάσεις της Κ.Ν.Ε., χωρίς να έχουν την απαιτούμενη προς τούτο άδεια της αρμόδιας Αρχής.

25.- Υπόθεση συκοφαντικής δυσφήμισης για συνεργασία με τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής. (4335/1976 Πλημμελειοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.83,84,85.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση το δικαστήριο ασχολήθηκε με το ζήτημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου και την ποινική ευθύνη που φέρουν σ' αυτήν την περίπτωση, ο Συγγραφέας, ο Διευθυντής, ο Ιδιοκτήτης και ο Εκδότης της εφημερίδας ή του περιοδικού. Επίσης ασχολήθηκε και με το ζήτημα της ποινικής ευθύνης του προϊστάμενου του τυπογραφείου.

Σύμφωνα με το ιστορικό της υπόθεσης ο Ι.Κ. εγκαλών κατηγορόρησε τους Ν.Κ. εκδότη, Σ.Α. διευθυντή σύνταξης και Ι.Θ. προϊστάμενο τυπογραφείου της ημερήσιας εφημερίδας "Ρ" ότι διέπραξαν σε βάρος του το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου. Ο εγκαλών στήριξε την ανωτέρω κατηγορία στο γεγονός ότι στο υπ' αριθ.450 της 18/3/1976 φύλλο της ανωτέρω εφημερίδας δημοσίευσαν μια ενυπόγραφη επιστολή του Γ.Π. στην οποία τον κατηγορούσε ότι υπήρξε συνεργάτης των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής και πράκτορας της χούντας αν και γνώριζε ότι και αναληθή ήταν όσα ισχυρίστηκε και ικανά να βλάψουν την τιμή και την υπόληψή του.

Το δικαστήριο δέχθηκε ότι εγκλήματα που τελούνται δια του τύπου είναι εκείνες οι πράξεις οι οποίες και μόνες τους χωρίς να τελεστούν δια του τύπου είναι αξιόποινες. Όμως εν προκειμένω τελούνται με κατάχρηση του τύπου ως μέσου για την εκδήλωσή τους. Για να υπάρξει λοιπόν αδίκημα τελούμενο δια του τύπου πρέπει να γίνει κατάχρηση του δικαιώματος της ελεύθερης έκφρασης των στοχασμών, δηλαδή να εκδηλωθεί μια ιδέα ή μια γνώμη που να θεμελιώνει την έννοια του εκάστοτε τελούμενου δια του τύπου αδικήματος.

Επιπλέον το Πλημμελειοδικείο Αθηνών δέχθηκε ότι σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ.1 του α.ν 1092/1938 "Περί τύπου" τιμωρούνται ως αυτουργοί των εγκλήματων που πράττονται δια του τύπου τόσο ο συγγραφέας του δημοσιεύματος, όσο και ο Διευθυντής, ο Ιδιοκτήτης και ο Εκδότης της εφημερίδας ή του περιοδικού, εκτός αν οι τελευταίοι αποδείξουν την άγνοιά τους για το δημοσίευμα, οπότε σε κάθε περίπτωση τιμωρούνται για αμέλεια με χρηματική ποινή. Η ποινική ευθύνη των ανωτέρω προσώπων είναι αθροιστική, δηλαδή έκαστος εξ αυτών τιμωρείται ως αυτουργός ανεξάρτητα από το αν προηγήθηκε ή όχι μεταξύ τους συνεννόηση ή συναπόφαση για να τελέσουν την αξιόποινη πράξη μέσω του δημοσιεύματος. Η εξ αμελείας ευθύνη των ανωτέρω προσώπων τεκμαίρεται από μόνη την ιδιότητά τους, σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ.1 του α.ν. 1092/38 και δεν αποδεικνύεται. Κατ'εξαιρέση επιτρέπεται να αποδείξουν οι κατηγορούμενοι την ύπαρξη ανωτέρας βίας.

Ως προς την ευθύνη του προϊστάμενου του τυπογραφείου, στο οποίο τυπώθηκε η εφημερίδα ή το περιοδικό που περιέχει το υπό κρίση δημοσίευμα, το δικαστήριο έκρινε ότι ο προϊστάμενος του τυπογραφείου τότε μόνο έχει ποινική ευθύνη για το δημοσίευμα, όταν είναι ανυπόγραφο και δεν υπάρχει διευθυντής ή ιδιοκτήτης της εφημερίδας ή του περιοδικού.

Με βάση τα ανωτέρω το δικαστήριο απεφάνθη ότι:

- (α) για τον Γ.Π. συγγραφέα της επιστολής υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι διέπραξε το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου
- (β) για τους Ν.Κ εκδότη και Σ.Λ διευθυντή σύνταξης υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι διέπραξαν το ιδιώνυμο αδίκημα της εξ αμελείας δημοσίευσης του επιλήψιμου δημοσιεύματος
- (γ) για τους Ν.Κ εκδότη, Σ.Λ διευθυντή σύνταξης και Ι.Θ Προϊστάμενο τυπογραφείου δεν υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι διέπραξαν το αδίκημα για το οποίο διώχθηκαν ποινικά, ήτοι συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου

26.- Υπόθεση δημοσιεύματος αναφερομένου σε βιασμό φυλακισμένης (10541/1976 Πλημμελειοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1976, σελ.667, 668.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο κατηγορούμενος για ψευδορκία συγγραφέας αρνήθηκε να προσδιορίσει στον ανακριτή τις πηγές του. Το δικαστήριο έκρινε ότι η ενέργειά του αυτή δεν ήταν άδικη και συνεπώς έπρεπε να αθωωθεί, διότι σύμφωνα με το αιτιολογικό της απόφασης:

(1) Η αποκάλυψη της παθούσας -φυλακισμένης που βιάστηκε- περιείχε καταφανώς προσβολή της ανθρώπινης αξίας και παραβίαση της ιδιωτικής και οικογενειακής της ζωής. Τα εν λόγω αγαθά κατοχυρώνονται συνταγματικά και η προστασία τους αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας και δικαίωμα του ατόμου.

(2) Η εξαναγκαστική επέμβαση του ανακριτή στην σκέψη του συγγραφέα αντιβαίνει στο άρθρο 14 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο έκαστος δύναται

τηρώντας τον νόμο να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά και γραπτά τους στοχασμούς του.

(3) Ο κατηγορούμενος ως μάρτυρας είχε δικαίωμα να μην καταθέσει όλα όσα θα μπορούσαν να θεμελιώσουν ποινική ευθύνη σε βάρος του για δυσφήμιση.

(4) Ο κατηγορούμενος κατηγορήθηκε για τα συγκεκριμένα περιστατικά αρνητικώς και ως εκ τούτου είχε δικαίωμα να μην απαντήσει για την θετική τους όψη.

(5) Τέλος, σύμφωνα με το αιτιολογικό του δικαστηρίου, ο κατηγορούμενος-δημοσιογράφος εκπλήρωσε το καθήκον της επαγγελματικής του εχεμύθειας.

27.- Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερος Κόσμος" (170/1977 Α.Π Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.576, 577.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο αναιρεσείων κατηγορήθηκε για περιύβριση της αρχής δια του τύπου. Ο λόγος ήταν ότι συνέταξε και δημοσίευσε στην ημερήσια εκδιδόμενη εφημερίδα "Ελεύθερος Κόσμος" και δη στο υπ' αριθ.2914 φύλλο της 16/1/1976 κύριο άρθρο με τον τίτλο "ΟΙ ΔΥΟ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ-ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ-ΕΝΟΠΛΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ".

Το Εφετείο έκρινε τον κατηγορούμενο ένοχο για το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε.

Ο Α.Π. απεφάνθη ότι σύμφωνα με τα άρθρα 181 Π.Κ και 4 παρ.1 του ν.δ 2493/1953 η περιύβριση της αρχής στρέφεται κατά Δημόσιας, Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής ή αναγνωρισμένου κατά τον Κανονισμό της Βουλής αρχηγού κόμματος της χώρας ως πολιτικού θεσμού, προς τους οποίους ένεκα της αυθεντίας τους επιβάλλεται ο σεβασμός των πολιτών και περιλαμβάνει σαφείς εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού σε βάρος του ίδιου του θεσμού που μειώνουν το κύρος του και βρίσκονται έξω από τα πλαίσια του ελέγχου και της έντονης κριτικής που καταχωρούνται στο άρθρο 14 του Συντάγματος. Επιπλέον ο Α.Π δέχθηκε ότι η αντικειμενική υπόσταση του οικείου εγκλήματος πραγματώνεται, όταν η περιύβριση εκδηλώνεται δημοσίως, δηλαδή κατά τρόπο που να θεωρείται εφικτή η γνώση της σε ευρύτερο κύκλο προσώπων, όπως συμβαίνει με τη δημοσίευση σε εφημερίδα.

Εν τούτοις το ανώτατο δικαστήριο της χώρας απεφάνθη ότι ο αναιρεσείων έπρεπε να κηρυχθεί αθώος για το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε με το αιτιολογικό ότι το επίμαχο δημοσίευμα δεν περιείχε εκδηλώσεις καταφρόνησης ή διασυρμού της

Κυβέρνησης και αναγνωρισμένων κατά τον Κανονισμό της Βουλής αρχηγών των κομμάτων της αντιπολίτευσης που να μειώνουν το κύρος τους, αλλά με το υπό κρίση δημοσίευμα ασκήθηκε δριμυία κριτική για την πολιτική που ασκούν οι ανωτέρω στις ένοπλες δυνάμεις, κριτική που βρίσκεται μέσα στα πλαίσια του άρθρου 14 του Συντάγματος.

Τέλος άξιο μνείας είναι ότι στην συγκεκριμένη υπόθεση υπήρξε και ισχυρή αντίθετη άποψη της μειοψηφίας των δικαστών.

28.- Υπόθεση τοιχοκόλλησης εντύπων της "Οργάνωσης Σοσιαλιστικής Επανάστασης-Αγωνιστικής Παράταξης Σπουδαστών" (391/1977 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.750, 751.

Το ιστορικό της συγκεκριμένης υπόθεσης είναι ότι ο νυν αναιρεσειών τοιχοκόλλούσε κατά τις πρωϊνές ώρες της 13/3/1975 με πρόθεση στις οδούς Ζαϊμη-Πουκεβίλ και Κανακάρη-Αράτου της πόλεως των Πατρών έντυπα με περιεχόμενο συνθήματα, λέξεις, φράσεις και παραστάσεις που δήλωναν τις πολιτικές ιδέες της "Οργάνωσης Σοσιαλιστικής Επανάστασης-Αγωνιστικής Παράταξης Σπουδαστών" στην οποία και ανήκε.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π απεφάνθη ότι:

(α) Επειδή πρόκειται για έγκλημα τελούμενο δια του τύπου-περιύβριση Αρχής-ισχύει η 18μηνη παραγραφή του αξιοποίνου από την τέλεση της πράξης σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του Α.Ν 1092/1938 "περί τύπου". Επιπλέον επειδή η παραγραφή είναι δημόσιος θεσμός εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο και προτείνεται σε κάθε στάση της δίκης ακόμη και ενώπιον του Α.Π. Ως εκ τούτου, επειδή εν προκειμένω συμπληρώθηκαν 18 μήνες από την τέλεση της πράξης, εξαλείφθηκε το αξιόποινο αυτής και λόγω του ότι η ασκηθείσα αναίρεση είναι τυπικά παραδεκτή πρέπει να παυθεί οριστικά η ασκηθείσα ποινική δίωξη.

(β) Ορθά το Τριμελές Εφετείο Πατρών καταδίκασε τον αναιρεσειόντα για παραβίαση της διάταξης του άρθρου 1 περιπτ. α' και β' του Α.Ν. 942/1946 "περί λήψεως μέτρων προς κατευνασμόν των πολιτικών παθών", γιατί σύμφωνα μ' αυτήν τιμωρείται με την προβλεπόμενη από το ίδιο άρθρο ποινή όποιος τοιχοκολλά στους τοίχους οικιών, περιμανδρωμένων χώρων, σε οδούς ή πεζοδρόμια ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος προσιτό

στο κοινό έντυπα με περιεχόμενο συνθήματα, λέξεις, φράσεις ή παραστάσεις που δηλώνουν πολιτικές ιδέες. Και σύμφωνα με το προαναφερθέν ιστορικό ο αναιρεσείων διέπραξε το έγκλημα που προβλέπεται στο άρθρο 1 του Α.Ν. 924/1946.

29.- Υπόθεση εφημερίδας "Πολιτικά Θέματα" (428/1977 Α.Π, εν Συμβουλίω).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.769,770.

Ο Α.Π απεφάνθη, πως εκ του γεγονότος, ότι σε εβδομαδιαία εφημερίδα δημοσιεύθηκε άρθρο ενός συντάκτη με τον τίτλο "Κ", στο οποίο αναφερόταν αυτολεξί "ένα θέμα στενά δεμένο με τις διεθνείς σχέσεις της χώρας και σίγουρα πολύ σοβαρότερο από την ενδεχόμενη αποκάλυψη ότι και στον τόπο μας «λαδώθηκαν» χουντικοί παράγοντες" δεν προκύπτει διάδοση ή ισχυρισμός για γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του πολιτικώς ενάγοντος. Απλώς και όλως παρεμπιπτόντως στην εν λόγω περικοπή αναφέρεται ότι το περιοδικό "Πολιτικά Θέματα" αναφορικά με το σκάνδαλο της Λοκχηντ στρέφει το φως προς τους Ρ και Σ και έμμεσα γίνεται υπόδειξη για ενέργεια σχετικής έρευνας επί του θέματος, χωρίς όμως να διατυπώνεται κάποιο γεγονός σε βάρος του αναιρεσείοντα.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ενοχής κατά των κατηγορουμένων για την ασκηθείσα σε βάρος τους ποινική δίωξη για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου.

30.- Υπόθεση Αρχηγού της Κ.Υ.Π κατά την διάρκεια της δικτατορίας (563/1977 Α.Π, εν Συμβουλίω)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1977, σελ.860.

Στην παρούσα υπόθεση τα πραγματικά περιστατικά έχουν ως εξής: Ο Ι.Χ. ως διευθυντής και ο Κ.Κ ως διευθυντής σύνταξης του εβδομαδιαίως εκδιδόμενου στην Αθήνα περιοδικού "Π.Θ" δημοσίευσαν το 3ο δεκαήμερο του μήνα Φεβρουαρίου 1976 στα υπ' αριθμόν 84 και 85 τεύχη του ανωτέρω περιοδικού διάφορες πληροφορίες, κρίσεις και υποδείξεις προς τις αρμόδιες αρχές και συγκεκριμένα αναφέρθηκαν στην εισαγγελική πρόταση σχετικά με το σκάνδαλο της εταιρίας "Λ", η οποία φέρεται ότι

δωροδόκησε υπηρεσιακούς παράγοντες σε διάφορες χώρες-ανάμεσά τους και η Ελλάδα-για να επιτύχει την σύναψη συμβάσεων κατασκευής εργοστασίου αεροπλάνων.

Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά οι Ι.Χ. και Κ.Κ. κατηγορήθηκαν για δυσφήμιση (απλή ή συκοφαντική), άλλως για εξύβριση από τον αναιρεσειόντα Μ.Ρ, επειδή στα επίμαχα δημοσιεύματα αναφέρθηκε το όνομά του ως ενός εκ των πλέον ισχυρών ανδρών της επταετίας καθ'όσον υπήρξε αρχηγός της Κ.Υ.Π. Εν τούτοις οι κατηγορούμενοι δεν απέδωσαν το γεγονός της δωροληψίας ειδικά στον Μ.Ρ. Απλά, λόγω του ότι ξένα περιοδικά και εφημερίδες έγραψαν την πληροφορία πως Έλληνας στρατηγός υπόδικος στις φυλακές Κορυδαλλού δωροδοκήθηκε από τη "Λ" με το ποσό των 500.000 δολλαρίων, υπέδειξαν στις αρχές να στραφεί η έρευνα της υπόθεσης προς τον Μ.Ρ. γιατί έφερε την ιδιότητα του στρατηγού, ήταν έγκλειστος στον Κορυδαλλό και υπήρξε αρχηγός της Κ.Υ.Π κατά τη διάρκεια της δικτατορίας.

Ο Α.Π. απεφάνθη ότι δεν έπρεπε να απαγγελθούν κατηγορίες στους κατηγορουμένους τόσο για το έγκλημα της δυσφήμισης, όσο και για το έγκλημα της εξύβρισης, επειδή τα προαναφερθέντα δημοσιεύματα έγιναν από δικαιολογημένο ενδιαφέρον και δημοσιογραφικό καθήκον για ενημέρωση της κοινής γνώμης και υποβολή των αρχών.

31.- Υπόθεση πώλησης εφημερίδων από μη αδειούχο εφημεριδοπώλη (717/1977 Α.Π. Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1978, σελ.33,34.

Στην προκειμένη υπόθεση η Ολομέλεια του Α.Π. ασχολήθηκε με το ζήτημα της -σύμφωνης με τα οριζόμενα στον νόμο- πώλησης εφημερίδων. Το δικαστήριο δέχθηκε ότι:

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του Ν.Δ/τος 2943/1954 "περί τρόπου πώλησης εφημερίδων και περιοδικών "δικαίωμα πώλησης προς το κοινό εφημερίδων και περιοδικών που κυκλοφορούν μέσω πρακτορείων έχουν μόνο οι εφημεριδοπώλες, οι οποίοι έχουν αποκτήσει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εφημεριδοπώλη και οι δικαιούχοι εκμετάλλευσης περιπτέρων, οι οποίοι ορίζονται με έγγραφη εντολή των οικείων Ενώσεων Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων.

(β) Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.1 του ιδίου Ν.Δ/τος όσοι πωλούν εφημερίδες και περιοδικά κατά παράβαση του άρθρου 1 διώκονται και αυτεπάγγελτα και τιμωρούνται με φυλάκιση 15 ημερών μέχρι 1 έτους και χρηματική ποινή.

(γ) Σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ.2 του Α.Ν 1093/1938 κανείς εφημεριδοπώλης δεν μπορεί να ασκήσει το επάγγελμά του, αν δεν είναι εφοδιασμένος με δελτίο ταυτότητας το οποίο εκδίδεται από την Ένωσή του και θεωρείται από τους Υπουργούς Τύπου, Τουρισμού και Εργασίας.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π απεφάνθη ότι ο κατηγορούμενος ορθά καταδικάστηκε, γιατί κατελήφθη να πωλεί στο κοινό φύλλα της εφημερίδας "Ρ", η οποία κυκλοφορούσε μέσω του πρακτορείου Εφημερίδων των αδερφών Ι και Π.Ρ., χωρίς να έχει αποκτήσει κατά τις κείμενες διατάξεις το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εφημεριδοπώλη.⁴ Ως πώληση ο Α.Π διαλαμβάνει τόσο την πώληση με την έννοια που της δίδεται στο αστικό δίκαιο, όσο και την μεταπώληση εφημερίδων στην τιμή αγοράς προερχόμενων από αδειούχο εφημεριδοπώλη.

Τέλος είναι άξια μνείας η θέση της μειοψηφίας σε δύο ζητήματα. Στο πρώτο εξ αυτών 6 δικαστές υποστήριξαν την άποψη ότι για να είναι κανείς ένοχος για το έγκλημά του αρ.5 παρ.1 του Ν.Δ/τος 2943/1954 πρέπει να ασκεί παράνομα το επάγγελμα του εφημεριδοπώλη κατ'επανάληψη και προς βιοπορισμό. Στο δεύτερο ζήτημα 9 δικαστές της μειοψηφίας υποστήριξαν την άποψη ότι δεν είναι αξιόποινη πράξη η μεταπώληση στην τιμή αγοράς εφημερίδων και περιοδικών από εκείνον που τις προμηθεύτηκε από αδειούχο εφημεριδοπώλη.

32.- Υπόθεση μίσθωσης λατομείου μαρμάρου στον Μαραθώνα (920/1977 Α.Π, εν Συμβουλίω)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1978, σελ.211,212,213.

Στην παρούσα υπόθεση οι κατηγορούμενοι για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου δημοσίευσαν στην εφημερίδα "Ε" στις 16, 17 και 18 Σεπτεμβρίου 1976 ένα άρθρο σχετικά με τα αποτελέσματα της έκθεσης που συνέταξε ο δημόσιος υπάλληλος της Οικονομικής Εφορίας Μαραθώνα Α.Δ κατόπιν παραγγελίας του Υπουργού Οικονομικών στον Οικονομικό Έφορο Μαραθώνα. Επιπλέον, στο εν λόγω δημοσίευμα αναγράφονταν και εκφράσεις προσβλητικές για την τιμή και την υπόληψη των μηνυτών, όπως για

⁴ δες σχετικά και την απόφαση υπ' αριθμόν 10.

παράδειγμα ότι οι μηνυτές καταπάτησαν μεγάλες εκτάσεις που ανήκαν στο ελληνικό δημόσιο.

Ο Α.Π. απεφάνθη ότι δεν έπρεπε να απαγγελθεί κατηγορία για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου. Αφ' ενός, διότι το περιεχόμενο των δημοσιευμάτων ελήφθη από την υπηρεσιακή έκθεση, γεγονός που σημαίνει ότι όσα καταμαρτυρούνται σ' αυτή ούτε ψευδή είναι, ούτε καταχωρήθηκαν εν γνώσει της αναλήθειάς τους. Αφ' ετέρου, διότι τα επίμαχα δημοσιεύματα έγιναν από δημοσιογραφικό καθήκον και δικαιολογημένο ενδιαφέρον για ενημέρωση του κοινού κατά τρόπο που δεν προέκυψε σκοπός εξύβρισης, δηλαδή πρόθεση προσβολής της τιμής ή της υπόληψης των μηνυτών.

Επίσης ο Α.Π. απεφάνθη ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 37 παρ.3 και 38 του Α.Ν 1092/1938 "περί τύπου" για να στοιχειοθετηθεί το προβλεπόμενο από τα ανωτέρω άρθρα έγκλημα της παράλειψης καταχώρησης από τους υπεύθυνους εφημερίδας ή περιοδικού της απάντησης ιδιώτη για δημοσίευμα σχετικό μ' αυτόν, πρέπει το απαντητικό δημοσίευμα να μην υπερβαίνει την έκταση του ανασκευαζόμενου δημοσιεύματος. Επειδή εν προκειμένω η έγγραφη απάντηση του αναιρεσείοντα ήταν μεγαλύτερη σε έκταση από το ανασκευαζόμενο δημοσίευμα συνάγεται ότι οι κατηγορούμενοι δεν είχαν υποχρέωση καταχώρησης της απάντησης στην εφημερίδα "Ε" και συνεπώς δεν διέπραξαν το αδίκημα της παράλειψης καταχώρησης της απάντησης του ιδιώτη για δημοσίευμα σχετικό μ' αυτόν.

33.- Υπόθεση χωροφύλακα που υπηρετούσε στη Χίο (2209/1977 Συμβούλιο της Επικράτειας Τμήμα Γ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1978, σελ.111.

Σύμφωνα με το ιστορικό της υπόθεσης, το Φεβρουάριο του 1975 ένας χωροφύλακας, ο οποίος υπηρετούσε στη Χίο, προμηθεύτηκε και διάβαζε εκτός της Λέσχης Χωροφυλακής την εφημερίδα "ΡΙζοσπάστης" και σε παρατήρηση που του έγινε από κάποιο βαθμοφόρο απάντησε ότι υποστήριζε το κοινωνικό καθεστώς που επικρατούσε στη Ρωσσία. Επίσης τουλάχιστον 2 φορές ακόμα προμηθεύτηκε και διάβαζε την εφημερίδα "Αυγή", η οποία απειλούσε κομμουνιστικές απόψεις. Με βάση τα ανωτέρω περιστατικά κατηγορήθηκε και καταδικάστηκε από το Ανακριτικό Συμβούλιο για παράβαση του άρθρου 14 παρ.1 εδ.γ' και η' του ν.δ 935/1971 «περί καταστάσεως εν

γένει των οπλιτών Χωροφυλακής». Στην συνέχεια προσέβαλε με αίτηση ακύρωσης στο ΣτΕ την εν λόγω απόφαση.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας απεφάνθη ότι όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης των πολιτικών τους πεποιθήσεων. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία της γνώμης, την ελευθερία άντλησης πληροφοριών και ιδεών από κάθε προσιτό μέσο ενημέρωσης και την ελευθερία μεταφοράς τους χωρίς να επεμβαίνει κατ' αρχήν η κρατική εξουσία. Ειδικά, όμως, για τους δημόσιους υπαλλήλους και δη τους στρατιωτικούς μπορούν να επιβληθούν κάποιοι περιορισμοί, οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να οδηγήσουν στην κατάργηση του αναφερθέντος ατομικού δικαιώματος. Οι εν λόγω περιορισμοί των δημοσίων υπαλλήλων τους δεσμεύουν κυρίως κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και λιγότερο εκτός υπηρεσίας.

Επιπρόσθετα το ΣτΕ δεχόμενο ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει την ελευθερία του τύπου και την απρόσκοπτη κυκλοφορία του χωρίς καμία διάκριση από άποψη ιδεολογικού περιεχομένου των εντύπων, απεφάνθη ότι η προμήθεια και η ανάγνωσή τους δεν μπορεί να παρεμποδιστεί για κανένα λόγο και κυρίως ένεκα της διάκρισης των εφημερίδων σε "εθνικόφρονες" των οποίων η ανάγνωση είναι επιτρεπτή στους στρατιωτικού και σε ελεύθερης και νόμιμης κυκλοφορίας "κομμουνιστικές", των οποίων η προμήθεια και η ανάγνωση δεν είναι επιτρεπτή.

Κατόπιν τούτων το ΣτΕ έκρινε βάσιμο τον προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης και απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα.

34.- Υπόθεση διατάραξης θρησκευτικής συνάθροισης τον Άγιο Δημήτριο Κηφισιάς (149/1978 Α.Π, Τμήμα Δ')

Βιβλιογραφία : Νομικό Βήμα 1978, σελ.411.

Το Εφετείο Αθηνών καταδίκασε τον αναιρεσιόντα για το έγκλημα της διατάραξης θρησκευτικής συνάθροισης. Συγκεκριμένα ο αναιρεσιών κατά τη θρησκευτική συνάθροιση για την ενθρόνιση του Μητροπολίτη Α.Δ στον Άγιο Δημήτριο Κηφισιάς ανέβηκε στον άμβωνα της εκκλησίας και έριξε έντυπα φύλλα χαρτιού που απεικόνιζαν την μορφή του Ιούδα και είχαν αναγραμμένες τις λέξεις "Μεταθετόν-αίσχος-ανάξιος, ανάξιος, ανάξιος". Συγχρόνως δε φώναζε κατ'επανάληψη την λέξη ανάξιος.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Εφετείου Αθηνών είναι αναιρετέα, γιατί είναι ασαφής. Ειδικότερα η εν λόγω απόφαση είναι ασαφής σχετικά με το αν η διατάραξη της θρησκευτικής συνάθροισης τελέστηκε με μόνη την απεικόνιση της μορφής του Ιούδα και την αναγραφή των λέξεων "μεταθετόν-αίσχος-ανάξιος, ανάξιος, ανάξιος", οπότε πρόκειται για αδίκημα τελούμενο δια του τύπου, του οποίου το αξιόποινο παραγράφεται σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938 "περί τύπου" 18 μήνες από την τέλεση της πράξης ή αν τελέστηκε με μόνη την άνοδό του στον άμβωνα, την ρίψη των εντύπων από το σημείο αυτό και την αναφώνηση κατ'επανάληψη της λέξης "ανάξιος".

35.- Υπόθεση πώλησης εφημερίδων και περιοδικών από εφημεριδοπώλες και δικαιούχους εκμετάλλευσης περιπτέρων. (323/1978 Α.Π, Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1978, σελ.415, 416.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π έκρινε το ζήτημα της συνταγματικότητας των διατάξεων των άρθρων 1 και 5 του ν.δ 2943/1954 "περί τρόπου πώλησης εφημερίδων και περιοδικών".

Ειδικότερα στο άρθρο 1 παρ.1 του οικείου ν.δ/τος ορίζεται ότι δικαίωμα πώλησης προς το κοινό εφημερίδων και περιοδικών που κυκλοφορούν μέσω πρακτορείων έχουν μόνο (α) οι εφημεριδοπώλες που έχουν αποκτήσει κατά τις κείμενες διατάξεις το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εφημεριδοπώλη και (β) οι δικαιούχοι εκμετάλλευσης περιπτέρων, οι οποίοι ορίζονται με έγγραφη εντολή των οικείων ενώσεων ιδιοκτητών ημερησίων εφημερίδων. Περαιτέρω το άρθρο 5 του ίδιου ν.δ/τος ορίζει ότι όσοι πωλούν εφημερίδες ή περιοδικά κατά παράβαση του άρθρου 1 διώκονται και αυτεπάγγελτα και τιμωρούνται με φυλάκιση 15 ημερών μέχρι 1 έτους και με χρηματική ποινή.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν αντίκεινται στο άρθρο 14 του Συντάγματος, που ορίζει ότι έκαστος μπορεί να διαδίδει γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του κράτους. Επίσης στο άρθρο 14 ορίζεται ότι ο τύπος είναι ελεύθερος και απαγορεύεται τόσο η λογοκρισία όσο και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο. Οι υπό κρίση διατάξεις είναι σύμφωνες με τις συνταγματικές

επιταγές, γιατί μ' αυτές δεν περιορίζεται αναγκαίως η δια πώλησης κυκλοφορία του τύπου μόνο από πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα προς τούτο.

Εν τούτοις 12 δικαστές της μειοψηφίας εξέφρασαν την άποψη ότι οι διατάξεις νόμων που επιβάλλουν περιορισμούς στην έκφραση και διάδοση της γνώμης και εμποδίζουν την κυκλοφορία των εφημερίδων δεν είναι σύμφωνες με το άρθρο 14 του Συντάγματος, εκτός αν οι περιορισμοί υπαγορεύονται από λόγους κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος και αποσκοπούν στην προστασία ορισμένου ατομικού ή κοινωνικού αγαθού. Ειδικότερα, υποστήριξαν την άποψη ότι αντίκειται στο Σύνταγμα η διάταξη του άρθρου 1 παρ.1 του ν.δ/τος 2943/1954, όταν εκλαμβάνεται με την έννοια που της προσδόθηκε στην υπ' αριθ. 717/1977 απόφαση της Ολομέλειας του Α.Π.⁵, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η μεταπώληση στην τιμή της αγοράς τους εφημερίδων που προέρχονται από εφημεριδοπώλη, ο οποίος ασκεί νόμιμα το επάγγελμά του.

36.- Υπόθεση αποκριάτικης καρτ-ποστάλ (2149/1978 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία : Αρμενόπουλος 1978, σελ.786, 787.

Στην προκειμένη υπόθεση η εναγόμενη εταιρία προσέλαβε έναν φωτογράφο, ο οποίος κατά τις αποκριάτικες εκδηλώσεις του 1972 φωτογράφησε την ενάγουσα χωρίς την συναίνεση της την ώρα που βρισκόταν στην είσοδο του καταστήματός της στην Πλάκα με είδη "μασκαράτα". Την εν λόγω φωτογραφία η εναγόμενη εταιρία εκτύπωσε σε καρτ-ποστάλ και πώλησε σε εμπόρους. Αυτές οι καρτ-ποστάλ πωλούνταν σε περίπτερα των Αθηνών. Στην συνέχεια η επίμαχη φωτογραφία έγινε αντιληπτή από φίλους της ενάγουσας, οι οποίοι και την αναγνώρισαν. Κατόπιν αντιλήφθηκε το συμβάν και η ίδια και ο σύζυγός της, ο οποίος θεώρησε ότι η σύζυγός του είχε συναινέσει εν αγνοία του για τη φωτογράφιση, γεγονός που προκάλεσε πρόβλημα στην οικογένειά τους. Το Εφετείο έκρινε ότι από την ενέργεια του προστηθέντος της εταιρίας προσβλήθηκε η προσωπικότητα της ενάγουσας, γιατί φωτογραφήθηκε χωρίς να συναινέσει προς τούτο και κατόπιν χρησιμοποιήθηκε η φωτογραφία της για εμπορική διαφήμιση κατά παράβαση του ιδιωτικού απορρήτου. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα άρθρα 57 και 58 του Α.Κ σε περίπτωση παράνομης προσβολής της προσωπικότητας ζώντος προσώπου από τρίτον το δικαστήριο μπορεί με αίτηση του προσβληθέντος να

⁵ δεξ και την απόφαση υπ' αριθμόν 68 σχετικά με την ευθύνη του συντάκτη δημοσιεύματος για αποζημίωση του βλαβέντος από το δημοσίευμα και το δικαίωμα του βλαβέντος από το δημοσίευμα να ασκήσει πολιτική αγωγή στο ποινικό δικαστήριο.

καταδικάσει τον υπαίτιο και σε ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του, που συνίσταται είτε στην καταβολή χρηματικού ποσού, είτε σε δημοσίευμα, είτε σε κάθε άλλο μέτρο που ενδείκνυται από το σύνολο των περιστάσεων. Το Εφετείο απεφάνθη ότι ορθά το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο επεδίκασε στην ενάγουσα και νυν εφεσίβλητο το ποσό των 20.000 δρχ. ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ένεκα παράνομης προβολής της προσωπικότητάς της.

37.- Υπόθεση ταινίας "Εμμανουέλα" (12654/1978 Πλημμελειοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1978, σελ.639-645.

Ο πρώτος εκ των κατηγορουμένων εισαγωγέας κινηματογραφικών ταινιών, μέτοχος και εκπρόσωπος κινηματογραφικής επιχείρησης εισήγαγε στην Ελλάδα τον Φεβρουάριο του 1978 την κινηματογραφική ταινία με τον τίτλο "Εμμανουέλα". Η ταινία είχε διάρκεια 1 ώρα και 30 λεπτά. Η εισαγωγή της έγινε με σκοπό τη δημόσια προβολή της τόσο στις κινηματογραφικές αίθουσες της επιχείρησης που διήυθυνε όσο και σ' άλλες αίθουσες κατόπιν οικονομικού ανταλλάγματος, γεγονός που συνιστούσε εμπορική πράξη. Στην συνέχεια υπέβαλε την ταινία στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως για να εξασφαλίσει άδεια για την προβολή της. Η πρωτοβάθμια γνωμοδοτική επιτροπή δεν του χορήγησε την άδεια προβολής. Αντίθετα η δευτεροβάθμια επιτροπή στην οποία προσέφυγε του χορήγησε άδεια προβολής, αφού πρώτα προέβη σε ορισμένες περικοπές, διαγραφές φράσεων και χαρακτηρισμό της ταινίας ως ακατάλληλης για ανηλίκους κάτω των 17 ετών. Αφού ο κατηγορούμενος έλαβε την υπ' αριθμ. 31880/78 της 14/2/1978 άδεια προβολής, παρέδωσε την ταινία στον δεύτερο κατηγορούμενο και διευθυντή του κινηματογράφου "Ο". Έτσι το πρωί της 27/3/78 άρχισε η προβολή της ταινίας στον κινηματογράφο "Ο" δημοσίως, δηλαδή κατά τρόπο προσιτό στο κοινό κατόπιν καταβολής του εισιτηρίου. Μετά από διαμαρτυρίες πολιτών κατασχέθηκε η ταινία και διακόπηκε η προβολή της, αφού πρώτα την είδε σημαντικός αριθμός θεατών.

Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά το Πλημμελειοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι:

(1) Τα τακτικά ποινικά δικαστήρια κατά την άσκηση της δικαιοδοσίας που τους απονέμει το άρθρο 96 παρ.1 του Συντάγματος έχουν το δικαίωμα να ελέγχουν την

ουσιαστική και τυπική νομιμότητα των διοικητικών πράξεων σ' όση έκταση απαιτείται ο έλεγχος αυτός, ώστε να διαπιστώσουν αν τελέστηκε ή όχι έγκλημα ή αν πρέπει να ληφθεί κάποιο μέτρο προβλεπόμενο από τους Ποινικούς νόμους. Τέτοια διοικητική πράξη είναι και η άδεια προβολής ορισμένης ταινίας.

(2) Από τα άρθρα 8 παρ.4,9,13 του ν.δ/τος 1108/1942 προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες σ' αυτά επιτροπές δεν έχουν τη διακριτική εξουσία να κρίνουν πότε η ελεγχόμενη κινηματογραφική ταινία προσκρούει στον νόμο και δη στις διατάξεις περί ασέμων. Οι επιτροπές αυτές έχουν την ευχέρεια να κρίνουν περαιτέρω-δηλαδή με δεδομένο ότι η ταινία δεν αντιβαίνει στον οικείο νόμο-αν υπάρχουν κάποια στοιχεία που μπορούν μεταξύ άλλων να "επιδράσουν επιβλαβώς στην νεότητα ή να διαταράξουν τη δημόσια τάξη". Συνεπώς, οι εν λόγω επιτροπές δεν έχουν διακριτική εξουσία να προσδιορίσουν την έννοια του "ασέμου" κατά τρόπο διαφορετικό απ' ότι ο νόμος, ούτε να επιτρέψουν ή όχι την προβολή άσεμνης ταινίας αντίθετα με όσα προβλέπει ο νόμος.

(3) Οι περιορισμοί και τα μέτρα που προβλέπονται από τον κυρωτικό της διεθνούς συνθήκης για την καταστολή της κυκλοφορίας και του εμπορίου άσεμων δημοσιευμάτων Νόμο 4311/1929 και τις διατάξεις των άρθρων 29, 30 επ. του Ν.5060/1931 δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα. Και τούτο διότι το ίδιο το Σύνταγμα στο άρθρο 5 στο οποίο κατοχυρώνει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας συμπληρώνει ότι η ελευθερία αυτή τελειώνει εκεί που αρχίζει η προβολή των δικαιωμάτων των άλλων ή η παραβίαση του Συντάγματος ή των άλλων νόμων.

(4) Καμία διάταξη νόμου δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα δημόσιας προβολής άσεμων κατά την έννοια του νόμου ταινιών σε αίθουσες κινηματογράφων προσιτών σε όσους καταβάλλουν το εισιτήριο ή έχουν επιπλέον συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας τους. Ο νόμος όμως αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε πολίτη να λαμβάνει από την αρμόδια αρχή άδεια προβολής μιας ταινίας που πληρεί τους όρους του νομου και να την προβάλλει δημόσια. Το δικαίωμα αυτό είναι κατοχυρωμένο και από το Σύνταγμα και από διεθνή σύμβαση κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην θεωρείται σε καμία περίπτωση η άδεια της αρχής δημιουργική του ανωτέρω δικαιώματος ή αντίστροφα να μην αποκλείει το ανωτέρω δικαίωμα η έλλειψη της οικείας άδειας. Η χορηγούμενη άδεια έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα και συγκεκριμένα διαπιστώνει την συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων και την έλλειψη κωλυμάτων για την προβολή της ταινίας. Επειδή λοιπόν η άδεια προβολής δεν είναι δημιουργική του οικείου δικαιώματος η προβολή ταινίας για την οποία χορηγήθηκε παράνομη και ακυρωτέα άδεια δεν γίνεται "εν δικαίωmati" κατά

την έννοια του άρθρου 20 Π.Κ, αλλά χωρίς να στοιχειοθετείται κατ'αρχήν η παράβαση του άρθρου 14 του ν.δ/τος 1108/1942, δίχως να αποκλείεται όμως η στοιχειοθέτηση του ουσιαστικού εγκλήματος της προβολής άσεμνης ταινίας που προσβάλλει την αιδώ και τα ήθη.

(5) Ο Ν.5060/1931 αναγάγει σε προστατευόμενο έννομο αγαθό την αιδώ η οποία αν και αποτελεί αόριστη νομική έννοια είναι επαρκώς γνωστή και ορισμένη τόσο στην κοινωνία όσο και στον νόμο. Επίσης η αόριστη αξιολογική έννοια "άσεμνα" έγγραφα, έντυπα, συγγράμματα, σχέδια, εικόνες, ζωγραφιές, εμβλήματα, φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες που χρησιμοποιείται για την περιγραφή του εγκλήματος του άρθρου 29 του οικείου νόμου προσδιορίζεται στα άρθρα 30,33 και 63 του ίδιου νόμου. Συγκεκριμένα κατά το άρθρο 30 άσεμνα θεωρούνται τα χειρόγραφα, έντυπα, εικόνες και λοιπά αντικείμενα τα οποία προσβάλλουν την αιδώ σύμφωνα με το κοινό αίσθημα.

(6) Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν.5060/1931 δεν θεωρείται άσεμνο το έργο τέχνης ή επιστήμης, εκτός αν είναι αντικείμενο κερδοσκοπίας ή παρέχεται σε πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών για σκοπούς μη εκπαιδευτικούς. Και είναι καταφανές ότι η συγκεκριμένη ταινία δεν είναι έργο επιστήμης. Επιπλέον και αν ακόμα θεωρηθεί ως έργο τέχνης και πάλι είναι αξιόποινη η δημόσια προβολή της, γιατί στους κινηματογράφους επιτρέπεται η είσοδος σε πρόσωπα που συμπλήρωσαν το 17ο έτος της ηλικίας τους και συνεπώς είναι εξ ορισμού νεώτερα των 18 ετών.

(7) Η ταινία είναι άσεμνη, πλήν όμως οι κατηγορούμενοι πρέπει να κηρυχθούν αθώοι, γιατί τελούσαν εν συγγνωστή πλάνη ως προς την προβολή της άσεμνης ταινίας λόγω της χορηγηθείσας άδειας προβολής.

38.- Υπόθεση ανήθικων σχέσεων Μητροπολίτη με μοναχό (60/1979 Α.Π, Τμήμα Δ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1979, σελ.843,844,845,846.

Ο εν λόγω Μητροπολίτης διατηρούσε καλές σχέσεις με τους Α.Κ και Α.Κ, είχε τους δύο αυτούς νέους κοντά του στη Μητρόπολη και τους βοήθησε στην προαγωγική τους εξέλιξη καθώς ο πρώτος εξ αυτών έγινε Αρχιμανδρίτης και ο δεύτερος απέκτησε το μοναχικό σχήμα. Τον Ιανουάριο του 1975 διαταράχθηκαν οι μέχρι τότε καλές σχέσεις του Μητροπολίτη με τον μοναχό και ο μοναχός απομακρύνθηκε από την Μητρόπολη. Στην συνέχεια συνέταξε διάφορες επιστολές -η σημαντικότερη εκ των οποίων

συντάχθηκε στις 10/3/75- στις οποίες ισχυρίστηκε ότι ο Μητροπολίτης και νυν εγκαλών ζήτησε να συνάψει ανήθικες σχέσεις με τους προμνησθέντες. Έπειτα ο μοναχός κοινοποίησε τις επιστολές σε τρίτους και στον εγκαλούντα, ο οποίος ζήτησε την καταστροφή τους και τη διάψευση του περιεχομένου τους μέσω αίτησης συγγνώμης του συντάκτη των επιστολών, κάτι που έγινε.

Ο Α.Π στην αναίρεση που ασκήθηκε ενώπιόν του κατά της απόφασης 835/1978 του Τριμελούς Εφετείου Πατρών απεφάνθη τα εξής:

(1) Σύμφωνα με το άρθρο 362 Π.Κ το έγκλημα της απλής δυσφήμισης διαπράττεται, όταν κάποιος με οποιονδήποτε τρόπο ισχυρίζεται ή διαδίδει ενώπιον τρίτων κάποιο γεγονός που αφορά άλλο πρόσωπο και μπορεί να βλάψει την τιμή και την υπόληψή του.

(2) Αν το γεγονός που διαδόθηκε είναι ψευδές και ο δράστης το γνώριζε, τότε διαπράττει το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης.

(3) Ως γεγονός θεωρείται το συγκεκριμένο συμβάν ή κατάσταση ή πράξη, εφόσον αναφέρεται στο παρελθόν ή στο παρόν, υποπίπτει στις ανθρώπινες αισθήσεις και επιδέχεται απόδειξη.

(4) Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 366 παρ.1,3 και 367 παρ.1,2 Π.Κ συνάγεται ότι αν πρόκειται για απλή δυσφήμιση και το γεγονός που ισχυρίζεται ή διαδίδει ο δράστης είναι αληθές, τότε η πράξη μένει ατιμώρητη. Αυτό βέβαια δεν ισχύει και για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης.

(5) Στην απλή δυσφήμιση απαγορεύεται η απόδειξη της αλήθειας του γεγονότος, αν αυτό αφορά σχέσεις οικογενειακού ή ιδιωτικού βίου, οι οποίες δεν θίγουν το δημόσιο συμφέρον καθώς και αν η διάδοσή του έγινε κακοβούλως, δηλαδή με πρόθεση εκδίκησης ή κακολογίας έτσι ώστε να μειωθεί η τιμή και η υπόληψη του προσώπου στο οποίο αναφέρεται το δυσφημιστικό γεγονός.

(6) Και αν ακόμη αποδειχθεί ότι το διαδοθέν γεγονός είναι αληθές, ο υπαίτιος ενδέχεται να τιμωρηθεί για εξύβριση, αν προκύπτει σκοπός εξύβρισης από τον τρόπο που εκφράστηκε ή από το σύνολο των περιστάσεων.

(7) Το έγκλημα της απλής δυσφήμισης δεν πραγματώνεται όταν γίνονται εκδηλώσεις για εκτέλεση νόμιμου καθήκοντος, για ενάσκηση νόμιμης εξουσίας, για διαφύλαξη δικαιώματος ή ένεκα δικαιολογημένου ενδιαφέροντος. Στην έννοια του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος περιλαμβάνονται και οι επικριτικές πράξεις των δημοσιογράφων οι οποίες ενδιαφέρουν το κοινό καθώς και οι πράξεις εκείνων που

ασκούν δημόσιο λειτούργημα. Εξαιρέση ισχύει όταν το γεγονός δεν είναι αληθινό και ο δράστης το γνώριζε ή όταν ενήργησε με σκοπό εξύβρισης, οπότε στην τελευταία περίπτωση θα τιμωρηθεί για εξύβριση.

(8) Η προσβαλλόμενη απόφαση αναιρείται λόγω έλλειψης ειδικής αιτιολογίας και παράβαση "εκ πλαγίου", γιατί ανάμεσα στα άλλα δεν διευκρινίζει αν είναι αληθινά όσα καταγγέλθηκαν καθώς ο δημοσιογράφος έπρεπε πριν τα δημοσιεύσει να προσφύγει στα αρμόδια όργανα της Εκκλησίας και της Πολιτείας.

39.- Υπόθεση φωτογράφισης ημιονηγών Φηρών Θήρας (168/1979 Μονομελές Πρωτοδικείο Σύρου, ασφαλιστικά μέτρα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1979, σελ. 832,833.

Στην παρούσα υπόθεση το Πρωτοδικείο Σύρου ασχολήθηκε με το ζήτημα της προσβολής της προσωπικότητας και το δικαίωμα επί της ίδιας εικόνας.

Συγκεκριμένα οι ημιονηγοί Φηρών Θήρας είχαν συμφωνήσει, κατόπιν δημοπρασίας, με τον καθού η αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων να έχει αυτός το αποκλειστικό δικαίωμα φωτογράφισης των ημιονηγών, των ζώων τους και των τουριστών τους οποίους μετέφεραν μ'αυτά στην κωμόπολη των Φηρών. Η φωτογράφιση γινόταν με σκοπό να πωληθούν οι φωτογραφίες και από τα κέρδη του ο φωτογράφος να καταβάλει το ποσό του 1.100.000 δρχ. στο αναγνωρισμένο σωματείο των ημιονηγών με την επωνυμία "Σωματείο ημιονηγών Θήρας ο Άγιος Γεώργιος". Το σωματείο θα διένημε στην συνέχεια το ποσό αυτό στα μέλη του. Η καταβολή των χρημάτων θα γινόταν μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του 1978. Όμως ο φωτογράφος κατέβαλε μόνο 800.000 δρχ. γιατί όπως ισχυρίστηκε οι εργασίες "δεν πήγαν καλά". Κατόπιν τούτου ο Πρόεδρος του σωματείου κατήγγειλε με την από 27/12/78 έγγραφη καταγγελία του την καταρτισθείσα με τον φωτογράφο σύμβαση με την οποία του είχαν παραχωρήσει το αποκλειστικό δικαίωμα φωτογράφισης των μελών του σωματείου και του απαγόρευσε να φωτογραφίζει τα μέλη του σωματείου, γεγονός που συνιστά ανάκληση της προτέρας συναίνεσης προς αυτόν. Παρ'όλα αυτά ο φωτογράφος συνέχιζε να φωτογραφίζει τους ημιονηγούς Φηρών Θήρας μαζί με τα ζώα τους και τους τουρίστες που επενέβαιναν σ'αυτά.

Το Πρωτοδικείο Σύρου απεφάνθη ότι ανάμεσα στις εκφάνσεις της προσωπικότητας που προστατεύει το άρθρο 57 του Α.Κ περιλαμβάνεται και το δικαίωμα επί της ίδιας εικόνας⁶, η οποία παριστά την εξωτερική μορφή του ανθρώπου. Η εικόνα του προσώπου δεν ανήκει στο κοινό, αλλά μόνο στο πρόσωπο το οποίο παριστά. Περαιτέρω το δικαστήριο απεφάνθη ότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να αποτυπώνει δια φωτογραφήσεως ή άλλου μέσου την εικόνα ενός προσώπου χωρίς την συναίνεσή του και να την εκθέτει δημοσίως ή να την καθιστά αντικείμενο εμπορίας. Οι ανωτέρω πράξεις αποτελούν προσβολή της προσωπικότητας, όπως προσβολή της προσωπικότητας αποτελεί και ο εξαναγκασμός ενός προσώπου να εμφανιστεί στο κοινό ή και σε ένα μόνο πρόσωπο. Τέλος η λήψη φωτογραφιών μετά την ανάκληση της συναίνεσης των ημιονηγών συνιστά προσβολή της προσωπικότητάς τους, ανεξάρτητα από το εάν η ανάκληση ενδέχεται να αποτελεί αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης.

Με βάση τα προεκτεθέντα το Πρωτοδικείο Σύρου έκρινε βάσιμη την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του Σωματείου ημιονηγών Φηρών.

40.- Υπόθεση ταινίας "Φλογισμένα Πάθη" (222/1979 Α.Π, Τμήμα Δ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1979, σελ.1158, 1159.

Ο Ι.Σ υπεύθυνος του γραφείου εκμετάλλευσης κινηματογραφικών ταινιών με την επωνυμία "Α.Φιλμ Ε.Π.Ε" την 23/3/1977 παρέδωσε στον Γ.Μ υπεύθυνο του κινηματογράφου "Γ", που λειτουργεί στην Αθήνα, την κινηματογραφική ταινία "Φλογισμένα Πάθη"⁷. Ο Γ.Μ πρόβαλε την επίμαχη ταινία στον κινηματογράφο που διηύθυνε. Ένεκα τούτων των πραγματικών περιστατικών το Εφετείο καταδίκασε τον αναιρεσείοντα Γ.Μ για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 29 και 30 του Ν.5060/1931.

Ο Α.Π απεφάνθη ότι το Εφετείο κατόρθη ερμηνεία και εφαρμογή των προεκτεθέντων διατάξεων καταδίκασε τον Γ.Μ. Αναλυτικά, ο Γ.Μ παραβίασε τόσο το άρθρο 29 του οικείου νόμου που ορίζει "ότι όποιος με σκοπό εμπορίας διανομής ή δημόσιας έκθεσης παρασκευάζει, αποκτά...ή καθ'οιονδήποτε τρόπο θέτει σε κυκλοφορία άσεμνα έγγραφα, έντυπα...ή κινηματογραφικές ταινίες τιμωρείται με

⁶ δεσ σχετικά τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 3 και 96.

⁷ δεσ σχετικά και την απόφαση υπ' αριθμόν 37.

φυλάκιση 1 μήνα τουλάχιστον και χρηματική ποινή 30.000 δρχ. τουλάχιστον", όσο και το άρθρο 30 του ίδιου νόμου σύμφωνα με το οποίο "άσεμνα είναι τα έντυπα, χειρόγραφα και λοιπά αντικείμενα που κατά το κοινό αίσθημα προσβάλλουν την αιδώ". Τέλος, το δικαστήριο δέχθηκε ότι η επίμαχη ταινία περιείχε άσεμνες σκηνές που προσέβαλαν σφόδρα τη δημόσια αιδώ και δεν αποτελούσαν σε καμία περίπτωση έργο τέχνης.

41.- Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Καπετάν Μπαντουβά Απομνημονεύματα" (345/1979 Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου, ασφαλιστικά μέτρα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1979, σελ.1362, 1363.

Οι καθού η αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων στις αρχές του 1979 έθεσαν σε κυκλοφορία ένα βιβλίο ιστορικού περιεχομένου με τον τίτλο "Καπετάν Μπαντουβά Απομνημονεύματα". Το βιβλίο αναφερόταν στην Εθνική Αντίσταση του πρώτου των καθού κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής. Επίσης σε ειδικότερες σελίδες του βιβλίου γινόταν αναφορά στο πρόσωπο και τη δράση του πατέρα των αιτούντων, αρχηγού της Εθνικής Αντίστασης Κρήτης και ήδη αποβιώσαντος Γεωργίου Πετρακογιώργη κατά τρόπο προσβλητικό για την μνήμη του. Έτσι οι κατιόντες του τεθνεώτος υπέβαλαν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στο Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου ζητώντας από το δικαστήριο να διατάξει την παύση της κυκλοφορίας του συγκεκριμένου βιβλίου.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου δέχθηκε τα εξής:

(1) Στο άρθρο 14 του Συντάγματος (1975) κατοχυρώνεται η ελευθερία του τύπου. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται. Η κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση προ της κυκλοφορίας τους και επιτρέπεται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις μόνο μετά την κυκλοφορία τους και κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας. Στην έννοια των εντύπων περιλαμβάνονται και τα βιβλία.

(2) Τα άρθρα 37 και 38 του Α.Ν. 1092/1938 "περί τύπου" ορίζουν ως τρόπο επανόρθωσης της αναγραφής ανακριβών ειδήσεων την καταχώρηση κειμένου, που αποκαθιστά την αλήθεια στο περιοδικό ή στην εφημερίδα, όπου και δημοσιεύθηκε η ανακριβής είδηση.

(3) Η προσβολή της προσωπικότητας, που πραγματοποιείται μέσω ανακριβών ειδήσεων καταχωρημένων σε εκδοθέν βιβλίο δεν αίρεται ούτε και μπορεί να παραλειφθεί

στο μέλλον, αφού κάτι τέτοιο είναι εφικτό μόνο με την κατάσχεση του βιβλίου και την ισοδύναμο μ' αυτήν αποτελέσματος απαγόρευση της κυκλοφορίας του. Όμως, όπως ήδη αναφέρθηκε, το Σύνταγμα επιτρέπει την κατάσχεση σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις, των οποίων οι προϋποθέσεις δεν συντρέχουν στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Με βάση τα ανωτέρω και το γεγονός ότι εν προκειμένω μπορούν να εφαρμοστούν μόνο οι διατάξεις που προβλέπουν ποινικές κυρώσεις και αξιώσεις για αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, το δικαστήριο απεφάνθη ότι η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, διότι η αποδοχή των ανωτέρω αιτημάτων συνιστά πλήρη ικανοποίηση δικαιώματος που επιτυγχάνεται με αγωγή εκδικαζόμενη κατά την τακτική διαδικασία και όχι με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

42.- Υπόθεση υβριστικών δημοσιευμάτων κατά του Νομάρχη Ηλείας (915/1979 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1980, σελ.77, 78.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε το Εφετείο ο αναιρεσείων εκδότης και διευθυντής της εβδομαδιαίας εφημερίδας "Η Ε." συνέταξε και δημοσίευσε στο υπ' αριθ. 90 φύλλο της 15/5/1978 ένα άρθρο με τίτλο "Με ανοχή και με διαταγή του Νομάρχη Ηλείας Κ.Ν-Υπηρεσίες στο θάνατο προσφέρει το νοσοκομείο Αμαλιάδας-Άβγαλτοι και αγράμματες νοσοκόμες επιβλέπουν τους άρρωστους τις νύχτες, ιατροί που υποχρεώνονται να παρατήσουν στη μέση το χειρουργείο για να πάνε στα ινστιτούτα καλλονής". Στο άρθρο αυτό επέρριπτε τις ευθύνες στον Νομάρχη Ηλείας για τις συνθήκες που επικρατούσαν και τις ιατρικές υπηρεσίες που προσφέρονταν στο Νοσοκομείο Αμαλιάδας. Στην συνέχεια έγραψε και δεύτερο δημοσίευμα με τίτλο "Μια επιστολή του Νομάρχη Ηλείας-Απάντηση του διευθυντή της εφημερίδας μας".

Το Εφετείο έκρινε ένοχο τον αναιρεσείοντα για περιύβριση Αρχής δια του τύπου.

Όμως, ο Άρειος Πάγος απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να αναιρεθεί. Διότι εκ των προαναφερθέντων πραγματικών περιστατικών δεν προκύπτει με σαφήνεια, αν οι προσβλητικές εκδηλώσεις του αναιρεσείοντος στρέφονταν κατά το αντικείμενο και την πρόθεση του δράση κατά του προσώπου του Νομάρχη για πράξεις στις οποίες προέβη κατά την άσκηση του λειτουργήματός του ή κατά της Νομαρχιακής

Αρχής ως πολιτειακού θεσμού. Έτσι, δεν συνάγεται μετά βεβαιότητας, αν ο αναιρεσείων παραβίασε πράγματι το άρθρο 181 Π.Κ, το οποίο ορίζει ότι η περιύβριση της Αρχής στρέφεται κατά της Αρχής ως πολιτικού θεσμού που απολαμβάνει την προσήκουσα σ' αυτήν αυθεντία και εκ της οποίας επιβάλλεται ο σεβασμός των πολιτών. Περιλαμβάνει δε εκδηλώσεις καταφρόνισης, ονειδισμού και διασυρμού του θεσμού που μειώνουν το κύρος του και βρίσκονται έξω από τα όρια της δριμείας κριτικής, η οποία διαφυλάσσεται από το άρθρο 14 του Συντάγματος.

43.- Υπόθεση Α.Ε.Κ. (926/1979 Α.Π, Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1980, σελ.270,271,272.

Στην προκειμένη υπόθεση ο Α.Π. ασχολήθηκε με το εαν η διάταξη του άρθρου 36 του Ν.75/1975 "περί οργάνωσης εξωσχολικού αθλητισμού" είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα ή όχι.

Συγκεκριμένα το άρθρο 36 του οικείου νόμου ορίζει ότι απαγορεύεται κάθε κρίση που εκδηλώνεται και δια του τύπου και των λοιπών μέσων ενημέρωσης από αθλητή, προπονητή ή μέλος του Δ.Σ των διαγωνιζόμενων σωματείων πριν ή μετά την τέλεση του αγώνα αναφορικά με το πρόσωπο των διαιτητών, των κριτών και τη διαιτησία τους ή αναφορικά με αποφάσεις του Α.Σ.Ε.Α.Δ. Οι παραβάτες θα τιμωρούνται με απόφαση της οικείας ένωσης ή συνδέσμου ή ομοσπονδίας με αποκλεισμό 6 αγώνων, αν πρόκειται για αθλητή, με χρηματικό πρόστιμο, αν πρόκειται για προπονητή και με έκπτωση 3 μηνών από την ιδιότητα του μέλους της διοίκησης-κατά τη διαδικασία του άρθρου 11- αν πρόκειται για μέλος του Δ.Σ. Ο Α.Π απεφάνθη ότι η εν λόγω διάταξη δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 14 του Συντάγματος⁸, το οποίο ορίζει ότι έκαστος μπορεί να διατυπώνει γραπτά, προφορικά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του κράτους. Και τούτο διότι το άρθρο 36 του Ν.75/1975 δεν εισάγει περιορισμούς και προϋποθέσεις για την άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος, οι οποίοι να επιτρέπονται από το άρθρο 25 παρ.3 του Συντάγματος, που απαγορεύει την καταχρηστική άσκηση των δικαιωμάτων. Το άρθρο 36 αφαιρεί από τα προαναφερθέντα πρόσωπα το δικαίωμα να εκφράζουν τους στοχασμούς τους για τα συγκεκριμένα θέματα.

⁸ δεσ σχετικά και την απόφαση υπ' αριθμόν 17.

Άρα, η διάταξη του άρθρου 36 δεν πρέπει να εφαρμοστεί, γιατί αντίκειται στο Σύνταγμα και δη στο άρθρο 14.

Ως εκ τούτων η αναίρεση του Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού- με την οποία ζητούσε να κηρυχθεί ο αναιρεσίβλητος έκπτωτος από την ιδιότητα του μέλους του Δ.Σ. του αθλητικού σωματείου "Αθλητική Ένωση Κων/πολης Α.Ε.Κ" και του γενικού αρχηγού για το λόγο ότι απέστειλε στις 17/12/1975 στις αθλητικές εφημερίδες τηλεγραφική επιστολή που δημοσιεύθηκε στις 18/12/1975 με την οποία διατύπωσε κρίσεις για το πρόσωπο του διαιτητή και τη διαιτησία του στον αγώνα μεταξύ Παναθηναϊκού-Α.Ε.Κ. στις 14/12/1975- πρέπει να αποριφθεί ως αβάσιμη, αφού στηρίζεται σε αντισυνταγματική διάταξη.

Τέλος, πρέπει να μνημονευθεί η άποψη 6 μελών του Δικαστηρίου, τα οποία έκριναν ότι η διάταξη του άρθρου 36 του οικείου νόμου, δεν αντίκειται καθ'ολοκληρίαν στο άρθρο 14 του Συντάγματος, αλλά μόνο σε όση έκταση απαγορεύει την εκδήλωση κάθε κρίσης για το διαιτητή, τους κριτές και την διαιτησία τους μετά την τέλεση του αγώνα. Και τούτο διότι στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν συντρέχει κάποιος λόγος δημοσίου συμφέροντος που να δικαιολογεί την θεσπιθείσα απαγόρευση, εν αντιθέσει μ'ότι ισχύει για το χρόνο πρό της τέλεσης του αγώνα και για το χρονικό διάστημα της επόμενης από την τέλεσή του ημέρας.

44.- Υπόθεση εντύπου με τον τίτλο "Η τεχνική του σεξ" (1162/1979, Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1980, σελ.896, 897, 898, 899

Ποινικά Χρονικά 1980, σελ.231, 232, 233, 234.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση η Ολομέλεια του Α.Π ασχολήθηκε με τα εξής δύο θέματα:

- (1) Έννοια των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου και
- (2) Χρόνος περιγραφής τους

Για τα ζητήματα αυτά η Ολομέλεια του Α.Π κατά πλειοψηφία απεφάνθη ότι ως αδικήματα που τελούνται δια του τύπου⁹ εννοούνται τα αδικήματα που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα και τους ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται με

⁹ δεσ τις αποφάσεις υπ'αριθμόν 58,67,75 και 90 σχετικά με το ποια αδικήματα θεωρούνται τελεσθέντα δια του τύπου.

κατάχρηση του τύπου ως μέσου εκδήλωσής τους. Τα αδικήματα αυτά παραγράφονται¹⁰ σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του α.ν. 1092/38 "περί τύπου" μετά την παρέλευση 18 μηνών από την τέλεσή τους. Αντίθετα, δεν αποτελούν αδικήματα τελούμενα δια του τύπου αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 29 παρ. 1 του Ν. 5060/1931 «περί τύπου». Δηλαδή δεν είναι έγκλημα τέτοιου είδους η παρασκευή, απόκτηση, κατοχή, μεταφορά, εισαγωγή ή εξαγωγή ή η με οποιονδήποτε τρόπο θέση σε κυκλοφορία εγγράφων, εντύπων, συγγραμμάτων ή άλλων άσεμνων αντικειμένων με σκοπό την εμπορία, τη διανομή ή τη δημόσια έκθεσή τους, ακόμα και όταν το άσεμνο αντικείμενο είναι έντυπο ή σύγγραμμα, διότι αυτό αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της παραβίασης και όχι μέσο εκτέλεσής της. Άρα, τα αδικήματα που προβλέπονται από το άρθρο 29 παρ.1 του Ν.5060/31 υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε το Τριμελές Εφετείο Αθηνών ο αναιρεσείων κηρύχθηκε ένοχος, γιατί την 3/10/1977 ως εκδότης εξέδωσε με σκοπό εμπορίας και έθεσε στην κυκλοφορία ένα έντυπο το οποίο απεικόνιζε φωτογραφίες που δεν αποτελούσαν έργο τέχνης ή επιστήμης και προσέβαλαν κατά το κοινό αίσθημα την δημόσια αιδώς. Έτσι καταδικάστηκε για το αδίκημα που προβλέπεται από τα άρθρα 29 παρ.1 και 30 του Ν.5060/31. Επίσης το Εφετείο απέρριψε την ένσταση 18μηνης παραγραφής που πρότεινε ο κατηγορούμενος και τον καταδίκασε για το ανωτέρω αδίκημα το οποίο υπόκειται -κατά την κρίση του δικαστηρίου- στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 111 παρ.3 Π.Κ.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. απεφάνθη ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Εφετείου ήταν σύμφωνη με τις προδιαληφθείσες ουσιαστικές ποινικές διατάξεις και ως εκ τούτου απέρριψε ως αβάσιμους τους περί του αντιθέτου λόγους αναίρεσης.

Πάντως είναι άξια μνείας και η άποψη 3 μελών του Δικαστηρίου, τα οποία υποστήριξαν ότι αξιόποινες πράξεις που τελούνται με άσεμνο έντυπο ύστερα από παρασκευή ή θέση σε κυκλοφορία με εμπορικό σκοπό αποτελούν αδικήματα τελούμενα δια του τύπου. Ο νόμος δεν διακρίνει αν τα αδικήματα τελούνται με έντυπο ή προβλέπονται από άλλες ποινικές διατάξεις, αρκεί το ότι τελούνται δια του τύπου ως όργανου. Γι'αυτά τα αδικήματα ισχύει η 18μηνη παραγραφή του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν.1092/38.

---

¹⁰ δες τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 28 και 34 σχετικά με το χρόνο παραγραφής των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου.

45.- Υπόθεση εντύπου με τον τίτλο "Η τεχνική του σεξ" (Από επανεισαγωγή της υπόθεσης από τον Α.Π, 254/1980 Α.Π).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1980, σελ.537.

Μετά την υπ' αριθμόν 1162/1979¹¹ απόφαση της Ολομέλειας του Α.Π η ίδια υπόθεση επανησήχθη στο ποινικό τμήμα του Α.Π, ώστε τούτο να αποφασίσει για τον τρίτο λόγο αναίρεσης επί του οποίου η Ολομέλεια επιφυλάχθηκε. Ο ανααιρετικός λόγος ήταν η έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας της προσβαλλόμενης απόφασης.

Το δικαστήριο απεφάνθη ότι ορθά και αιτιολογημένα ο αναιρεσιών καταδικάστηκε για παραβίαση των άρθρων 29 παρ.1 και 30 του Ν.5060/31, γιατί στο έντυπο που εξέδωσε υπήρχαν περιγραφές και απεικονίσεις άσεμνες, οι οποίες προσέβαλαν κατά το κοινό αίσθημα την αιδω. Επίσης το συγκεκριμένο έντυπο δεν αποτελούσε έργο τέχνης ή επιστήμης, έτσι ώστε να μην χαρακτηριστεί άσεμνο.

46. Υπόθεση εντύπου με φωτογραφίες γυμνών γυναικών (1096/1980 Α.Π (εν Συμβουλίω)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1981, σελ.178, 179,180.

Με "αφορμή" την κατάσχεση των εντύπων "Μ", "Χ.Χ" και "Γ.Ο" από τη Γενική Ασφάλεια Αθηνών κατόπιν παραγγελίας του αρμοδίου Εισαγγελέα για την οποία συντάχθηκαν 403 εκθέσεις κατάσχεσης, ο Α.Π απεφάνθη ότι άσεμνο είναι ένα έντυπο όταν προσβάλλει εμφανώς τη δημόσια αιδω κατά το κοινό αίσθημα. Δηλαδή, όταν προσβάλλεται η αιδω μιας ολόκληρης κατηγορίας προσώπων και όχι όταν προσβάλλεται η αιδω ορισμένου προσώπου ή η κακώς νοούμενη σεμνοτυφία ορισμένων ανθρώπων. Δηλαδή άσεμνο έντυπο είναι εκείνο στο οποίο εκτίθενται και αναγράφονται χυδαία περιστατικά και αισχρές σκηνές. Το δικαστικό συμβούλιο έδωσε την ανωτέρω έννοια στο άσεμνο έντυπο εκ του συνδυασμού των διατάξεων των αρ.14 παρ.3 του Συντάγματος και 30 του Ν.5060/1931 "περί τύπου".

¹¹ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 44.

Επιπλέον το δικαστικό συμβούλιο απεφάνθη ότι ο Εισαγγελέας Εφετών μπορεί να εκκαλεί οποιοδήποτε βούλευμα -και αυτό που αναφέρεται στην διατήρηση ή στην άρση της κατάσχεσης εντύπου- του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών εντός 15 ημερών από την μέρα έκδοσής του. Μολονότι το άρθρο 14 παρ.4 του Συντάγματος ορίζει ότι σε περίπτωση που κατασχεθεί ένα έντυπο ο Εισαγγελέας οφείλει εντός 24 ωρών από την κατάσχεση να υποβάλει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο, το οποίο πρέπει να αποφασίσει εντός άλλων 24 ωρών τη διατήρηση ή την άρση της κατάσχεσης, η προθεσμία αυτή ισχύει μόνο για την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο ώστε να αποφασίσει αυτό σχετικά με την επιβληθείσα κατάσχεση. Η προθεσμία του αρ.14 παρ.4 εδ.α' του Συντάγματος δεν αναφέρεται στην άσκηση των ένδικων μέσων της έφεσης και της αναίρεσης από τον Εισαγγελέα ή από τον εκδότη του κατασχεθέντος εντύπου.

47.- Υπόθεση εξύβρισης τελεσθείσας από τον Γ.Α Μαγκάκη (1271/1980 Πλημμελειοδικείο Αθηνών, εν Συμβουλίω)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1980, σελ.919-926.

Στην προκειμένη υπόθεση συνέβησαν τα κάτωθι πραγματικά περιστατικά: Ο κατηγορούμενος Γ.Α.Μαγκάκης καθηγητής του ποινικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών την 19η/3/1976 και ενώ εξεταζόταν ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών ως μάρτυρας υπεράσπισης στη δίκη κατά του Ν.Ψαρουδάκη για περιύβριση της αρχής-πράξη που τέλεσε δημοσιεύοντας στις 11/7/1975 στο υπ'αριθμ.103 φύλλο της εφημερίδας "Χριστιανική" άρθρο με τον τίτλο "Διαρκές το δικό σας έγκλημα κύριοι Αρεοπαγίτες"-κατέθεσε μεταξύ άλλων και τα εξής αναφερόμενος στο υπ'αριθμ.684/1975 βούλευμα της Ολομέλειας του Α.Π με το οποίο λύθηκε το νομικό ζήτημα, εάν το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας είναι διαρκές ή στιγμιαίο: "Νομίζω ότι το πλήγμα της Δικαιοσύνης είναι το βούλευμά της για το στιγμιαίο. Η Δικαιοσύνη τραυματίζεται από ανάξιους λειτουργούς της Δικαιοσύνης. Όλο το βούλευμα ήτο πολλαπλούν αμάρτημα, ένα νομικόν έκτρωμα. Τί να πούμε για περιύβριση αρχής από τον Ψαρουδάκη; Ποιαν αρχήν; Εκείνην που την υπηρετούν αυτοί που την τραυματίζουν; Πού της βάζουν το εγχειρίδιον στην πλάτην; Εγώ είπα ήσαν αποκομμένοι από τον Ελληνικόν Λαόν. Όταν λέμε δεν είχαν ανάστημα, πρέπει να σκεφτούμε ότι αυτοί που τήρησαν την σωστή στάση

είχαν ανάστημα, άρα οι λοιποί ήσαν ανθρωπάκια, δεν είχαν ανάστημα". Μετά ταύτα ο κατηγοητής κατηγορήθηκε και διώχθηκε ποινικά για το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής.

Ο Α.Π. απεφάνθη ότι με τις συγκεκριμένες φράσεις, οι οποίες βρίσκονται έξω από τα πλαίσια της ευπρεπούς συζήτησης και κριτικής, ο κατηγορούμενος δεν είχε σκοπό να εκδηλώσει καταφρόνηση στον Άρειο Πάγο ως πολιτειακό θεσμό και να μειώσει το κύρος και την αυθεντία του απέναντι στους πολίτες,¹² αλλά στράφηκε αποκλειστικά και μόνο κατά ορισμένων μελών του δικαστηρίου και δη κατά εκείνων που ψήφισαν υπέρ της άποψης ότι το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας (αρ.134 Π.Κ) είναι στιγμιαίο. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 181 παρ.1 Π.Κ, εκδηλώσεις καταφρόνησης και ονειδισμού στρεφόμενες κατά του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου -φορέα της αρχής για τη δράση που ανέπτυξε στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του δεν συνιστούν περιύβριση της αρχής, αλλά εξύβριση ή δυσφήμιση, εκτός αν τόσο κατά το αντικείμενο όσο και κατά την πρόθεση του δράστη οι συγκεκριμένες εκδηλώσεις πλήττουν την αρχή ως πολιτειακό θεσμό και όχι ατομικά το θιγόμενο πρόσωπο, γεγονός που συμβαίνει ιδίως, όταν η προσβολή στρέφεται άμεσα και ευθέως κατά της αρχής ακόμα και αν αναφέρεται ονομαστικά ο εκπρόσωπος. Ως εκ τούτου στην προκειμένη περίπτωση δεν στοιχειοθετείται το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής, αλλά το έγκλημα της εξύβρισης εν κατ'ιδέα συρροή σε βάρος συγκεκριμένων μελών του δικαστηρίου. Περαιτέρω, επειδή για την εξύβριση απαιτείται έγκληση των παθόντων, η οποία δεν υποβλήθηκε από κανένα εξ'αυτών και επειδή παρήλθαν 3 μήνες από την στιγμή που οι παθόντες έλαβαν γνώση της εξύβρισης και του δράστη, σύμφωνα με το αρ.117 παρ.1 Π.Κ εξαλείφθηκε το αξιόποιο αυτής. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το δικαστήριο έπαψε οριστικά -ως ώφειλε- την ποινική δίωξη που ασκήθηκε κατά του κατηγορουμένου.

48.- Υπόθεση καθορισμού ενιαίας κατώτατης τιμής εφημερίδων με υπουργική απόφαση (4129/1980 ΣτΕ Τμήμα Δ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1981, σελ.1323-1326.

¹² δεξ τις αποφάσεις υπ'αριθμόν 20,60 και 65 σχετικά με το αδίκημα της περιύβρισης της αρχής (άρθρο 181 παρ.1 Π.Κ)

Η Τυποεκδοτική Α.Ε, μέλος της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών άσκησε αίτηση ακύρωσης κατά της υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίστηκε ενιαία κατώτατη τιμή πώλησης εφημερίδων, διότι λόγω της συγκεκριμένης κανονιστικής πράξης μειώθηκε η κυκλοφορία της εφημερίδας. Συγκεκριμένα η Τυποεκδοτική Α.Ε υπέστη σύμφωνα με έγγραφο του Υπουργείου Προεδρίας μέσα σε 1 εβδομάδα από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης μείωση της κυκλοφορίας της σε ποσοστό μεγαλύτερο του 40%, ήτοι 36.000 περίπου φύλλων ημερησίως.

Στην δίκη που ακολούθησε παρενέβη η Ένωση Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών. Σκοπός της Ένωσης ήταν σύμφωνα με το αρ.2 του Ν.1798/1951 η δια παντός νόμιμου μέσου προαγωγή των συμφερόντων των ημερησίων εφημερίδων Αθηνών και η ικανοποίηση των νόμιμων επιδιώξεών τους με στόχο την εξύψωση του Ελληνικού Τύπου. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι η Ένωση έχει επαγγελματικό σκοπό. Περαιτέρω σύμφωνα με το αρ.49 παρ.1 του ν.Δ/τος 170/1973 τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν επαγγελματικούς σκοπούς έχουν έννομο συμφέρον να παρεμβάνουν σε δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας για να υποστηρίξουν το κύρος της προσβαλλόμενης πράξης μόνο αν από αυτή θίγονται τα ίδια τα νομικά πρόσωπα ή αν θίγονται τα συμφέροντα του συνόλου των μελών τους, όχι όμως αν θίγονται τα συμφέροντα ορισμένων μόνο εκ των μελών τους. Διότι τα εν λόγω νομικά πρόσωπα έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση των συμφερόντων όλων των μελών τους και όχι μόνο ορισμένων εξ'αυτών και μάλιστα σε βάρος των συμφερόντων άλλων μελών. Από τα ανωτέρω το δικαστήριο έκρινε ότι η παρέμβαση της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών είναι απαράδεκτη, γιατί με την επίμαχη υπουργική απόφαση θίγονται συμφέροντα ορισμένων μόνο μελών της.

Επίσης το Δ' Τμήμα του ΣτΕ έκρινε και το κατά πόσο το αρ.1 παρ.1 του Ν.1072/1980 είναι σύμφωνο με το Σύνταγμα. Συγκεκριμένα το άρθρο αυτό ορίζει μεταξύ άλλων και τα εξής: "Προς υλοποίηση της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ελευθεροτυπίας εξασφαλιζομένης δια της πολλαπλότητας και πολυμερούς ενημερώσεως και αναπτύξεως γνώμων και ιδεών και δια της ανεξαρτησίας εκάστης εφημερίδος δύναται δι'αποφάσεων του αρμοδίου επί του Τύπου υπουργού να καθορίζονται εκάστοτε: (α) Κατώτατον όριον ενιαίας τιμής πώλησης των ημερησίων εφημερίδων και εκδιδομένων εις τους νομούς Αττικής, Πειραιώς και Θεσ/νίκης και εκτυπούμενων επί κυλινδρικών ταχυπιασθηρίων ανεξαρτήτως σχήματος και αριθμού σελίδων υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου".

Σκοπός του μέτρου, που καθιέρωσε ο ανωτέρω νόμος, ήταν η πραγμάτωση της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ελευθεροτυπίας μέσω της εξασφάλισης πολυμερούς ενημέρωσης στους πολίτες. Όμως, ο καθορισμός με υπουργική απόφαση ενιαίας κατώτατης τιμής εφημερίδων προσαρμοσμένης στο μέσο κόστος λειτουργίας όλων των επιχειρήσεων τύπου και αυξημένης λόγω του υψηλού κόστους των εφημερίδων με μεγάλη συνολική επιφάνεια οδηγεί στον περιορισμό της κυκλοφορίας των εφημερίδων με μικρή συνολική επιφάνεια -που είναι γνωστές ως εφημερίδες αρχών ή τύπος γνώμης- οι οποίες λόγω του μικρού αριθμού σελίδων και του περιορισμένου κύκλου συνεργατών θα μπορούσαν να πωληθούν σε χαμηλότερη τιμή, η οποία θα τους εξασφάλιζε ευρύτερο αναγνωστικό κοινό. Έτσι ο κανονιστικός καθορισμός ενιαίας κατώτατης τιμής πώλησης εφημερίδων οδηγεί στη μείωση της κυκλοφορίας ορισμένων εξ'αυτών και κυρίως του τύπου γνώμης και αποβαίνει σε βάρος της πληροφόρησης των πολιτών. Δηλαδή είναι μέτρο αντίθετο προς τον σκοπό του Ν.1072/1980 και του αρ.14 του Συντάγματος.

Βέβαια υπήρξε και η γνώμη της μειοψηφίας, η οποία ήταν εντελώς διαφορετική. Λόγω όμως της σπουδαιότητας των κρινόμενων θεμάτων και της υπόθεσης συνολικά, τα προαναφερθέντα ζητήματα παραπέμφθηκαν στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας για να τα επιλύσει.

49.- Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Καπετάν Μπαντουβά Απομνημονεύματα" (147/1981 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1981, σελ.491.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο αναιρεσείων καταδικάστηκε για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου¹³. Το έγκλημα το διέπραξε τον Ιανουάριο του 1979 ως συγγραφέας του βιβλίου των απομνημονευμάτων του Ε.Μ. το οποίο κυκλοφόρησε καθώς διανεμήθη και πωλήθη στο Ηράκλειο Κρήτης, στην Αθήνα και αλλού.

Σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του Α.Ν 1092/1938 "περί τύπου" το αξιόποιο των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου παραγράφεται μετά την παρέλευση 18 μηνών από την τέλεση του εγκλήματος. Μάλιστα η βραχυπρόθεσμη αυτή παραγραφή κατισχύει της παραγραφής που ορίζει το άρθρο 111 Π.Κ.

¹³ δεξ την απόφαση υπ' αριθμόν 41.

Με βάση τα ανωτέρω και επειδή εν προκειμένω (1) συμπληρώθηκαν 18 μήνες από την τέλεση της πράξης μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης από τον Α.Π και (2) η παραγραφή ως δημόσιος θεσμός εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, ο Α.Π απεφάνθη ότι εξαλείφθηκε το αξιόποινο της συγκεκριμένης πράξης και ως εκ τούτου πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παυθεί οριστικά η ασκηθείσα ποινική δίωξη κατά του κατηγορούμενου και ήδη αναιρεσειόντος.

50.- Υπόθεση δημοσιεύματος της εφημερίδας "Αυριανή", το οποίο εμπλέκει τον Κων/νο Καραμανλή σε οικονομικό σκάνδαλο (1015/1981 Α.Π).

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1982, σελ.300

Ο κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσίβλητος κατηγορήθηκε για παραβίαση του αρ.191 παρ.1 Π.Κ πλην, όμως, αθωώθηκε από το Τριμελές Εφετείο. Συγκεκριμένα ο κατηγορούμενος διώχθηκε ποινικά για διασπορά ψευδών ειδήσεων και φημών επιτηδίων να προκαλέσουν ανησυχία ή φόβο στους πολίτες, επειδή στο υπ' αριθ. 6 της 16/10/1980 φύλλο της εβδομαδιαίας πολιτικής εφημερίδας "Αυριανή" -η οποία κυκλοφόρησε σ' όλη την χώρα- δημοσίευσε στο πρώτο φύλλο μια είδηση με τίτλο: "Πέστε μας κ.Καρανλή και κ.Ωνάση τί έγινε η επιταγή των 5.000.000 δολλαρίων, όλοι σωπαίνουν: γιατί;". Το Τριμελές Εφετείο έκρινε πως η φήμη για εξαργύρωση της εν λόγω επιταγής για σκοπό διαφορετικό για τον οποίο εκδόθηκε και η νόσφιση των χρημάτων από "γνωστό άτομο" δεν αποδείχθηκε επιτήδεια να προκαλέσει εύλογη ανησυχία στους πολίτες.

Όμως, ο Εισαγγελέας του Α.Π άσκησε αναίρεση κατά της αθωωτικής αυτής απόφασης, γιατί κατά την γνώμη του οι προαναφερθείσες ψευδείς-όπως δέχθηκε και το δικάσαν Εφετείο- ειδήσεις και φήμες, οι οποίες αναφέρονται στον Αρχηγό του Κράτους και στον Πρόεδρο της Κυβέρνησης, είναι επιτήδεις να προκαλέσουν αντικειμενικός φόβο και ανησυχία στους πολίτες.

Τελικά ο Α.Π παρέμπεμψε λόγω γενικότερου ενδιαφέροντος στην Ολομέλειά του το ζήτημα, αν σε περίπτωση που διαπραχθεί το έγκλημα του άρθρου 191 Π.Κ., υπόκειται σε ακυρωτικό έλεγχο η κρίση σχετικά με το, εαν οι ειδήσεις ή οι φήμες είναι "επιτήδεις" να φέρουν φόβο και ανησυχία στους πολίτες.

51.- Υπόθεση δημοσιεύματος της εφημερίδας "Αυριανή", το οποίο εμπλέκει τον Κων/νο Καραμανλή σε οικονομικό σκάνδαλο (1463/1981 Α.Π Ολομέλεια).

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1982, σελ.312, 313.

Ποινικά Χρονικά 1982, σελ.632, 633, 634.

Στην συγκεκριμένη απόφαση η Ολομέλεια του Α.Π απεφάνθη τα εξής:

(1) Σύμφωνα με το αρ.191 Π.Κ καταδικάζεται με τις προβλεπόμενες από αυτό το άρθρο ποινές αυτός που με οποιοδήποτε τρόπο διασπείρει ψευδείς ειδήσεις ή φήμες επιτήδειες να προκαλέσουν ανησυχία ή φόβο στους πολίτες. Η διάταξη αυτή προστατεύει την δημόσια τάξη, δηλαδή την ευταξία που επικρατεί στο κράτος ένεκα της υποταγής στην έννομη τάξη, η οποία συνίσταται αφ'ενός στην επιβολή της κρατικής βούλησης και αφ'ετέρου στην ειρηνική και ήρεμη συνύπαρξη και διαβίωση των πολιτών. Άρα, οι ψευδείς ειδήσεις ή φήμες που αναφέρονται στο αρ. 191 παρ.1 Π.Κ πρέπει να κλονίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στην κρατική εξουσία που εξασφαλίζει την κοινή ειρήνη και στην πεποίθησή τους για διατήρηση της ειρηνικής διαβίωσης εντός του Κράτους.

(2) Η επιτηδειότητα των ειδήσεων ή των φημών αποτελεί αόριστη νομική έννοια, η οποία χρειάζεται εξειδίκευση μέσω αξιολογικής κρίσης. Η αξιολογική αυτή κρίση σχηματίζεται με βάση αντικειμενικά κριτήρια και ως εκ τούτου η υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που έγιναν δεκτά από το δικαστήριο της ουσίας στην έννοια της επιτηδειότητας κατά το αρ.191 παρ.1 Π.Κ υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο του Α.Π.

(3) Αναιρείται η προσβαλλόμενη αθωωτική απόφαση¹⁴ για εσφαλμένη εφαρμογή της οικείας ποινικής διάταξης, διότι με βάση τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά, η δημοσιευθείσα στην εφημερίδα ψευδής είδηση μπορεί να προκαλέσει ανησυχία στους πολίτες.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την μειοψηφήσασα γνώμη 6 μελών του δικαστηρίου, η υπό κρίση ψευδής είδηση δεν ήταν επιτήδεια να προκαλέσει ανησυχία στους πολίτες, αλλά να ταραξεί την δημόσια πίστη τους. Η πράξη, όμως, αυτή αποτελεί αυτοτελή μορφή τέλεσης του εγκλήματος του άρθρου 191 παρ.1 Π.Κ, για την οποία δεν απαγγέλθηκε στον κατηγορούμενο κατηγορία.

¹⁴ Δες την απόφαση υπ' αριθμόν 50.

52.- Υπόθεση πατέρα καταγγέλοντος προσπάθεια συγκάλυψης των δολοφόνων της κόρης του (1052/1981 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1982, σελ.379, 380, 381.

Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών καταδίκασε τον κατηγορούμενο και ήδη αναιρεσιόντα για το έγκλημα της περιύβρισης της Εισαγγελικής Αρχής, του Ανακριτή του 11^{ου} τμήματος του Πρωτοδικείου Αθηνών και του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών. Συγκεκριμένα ο κατηγορούμενος την 27/12/1978 έστειλε τηλεγράφημα στον Γ.Π Πρόεδρο Πρωτοδικών Αθηνών στο οποίο ανέφερε ότι γνωστοί ισχυροί παράγοντες προσπαθούν να συγκαλύψουν το έγκλημα της εκ προθέσεως ανθρωποκτονίας της κόρης του και να απαλλάξουν τους δολοφόνους της. Μάλιστα οι ισχυροί αυτοί παράγοντες είχαν δρομολογήσει -όπως ανέφερε στο τηλεγράφημα- και τη διαδικασία για την αποφυλάκιση των Πουλικάκου και Στρατιδάκη, δολοφόνων της κόρης του.

Ο Α.Π. έκρινε ότι σύμφωνα με το αρ.181 παρ.1 Π.Κ. τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 χρόνια αυτός που δημοσίως περιυβρίζει αρχή δημόσια, δημοτική ή κοινοτική ή αρχηγό κόμματος αναγνωρισμένου κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης του οικείου εγκλήματος απαιτείται η περιύβριση να τελεστεί δημοσίως και να περιλαμβάνει σαφείς εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού της αρχής με ύβρεις χονδροειδείς και χυδαίες, οι οποίες αφ' ενός μειώνουν το κύρος της αρχής και αφ' ετέρου βρίσκονται έξω από τον έλεγχο και τη δριμεία κριτική, που κατοχυρώνει το αρ.14 του Συντάγματος. Ο Α.Π διέλαβε ότι η περιύβριση τελείται δημοσίως, όταν γίνεται κατά τρόπο που μπορεί να υποπέσει στην αντίληψη ενός αορίστου αριθμού προσώπων διαφορετικών από εκείνα στα οποία απευθύνεται. Επιπλέον, ο Α.Π. έκρινε ότι για να πληρωθεί η υποκειμενική υπόσταση του εν λόγω εγκλήματος απαιτείται δόλος του δράστη.

Ο αναιρεσιών κατά την κρίση του Α.Π. δεν τέλεσε το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε, διότι το τηλεγράφημα που έστειλε δεν περιείχε εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού δι' ύβρεων της Εισαγγελικής Αρχής, του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών και του Ανακριτή μειωτικές του κύρους τους. Απλώς εξέφρασε στο συγκεκριμένο τηλεγράφημα την άποψή του για διάφορα ζητήματα που προέκυψαν κατά την ανάκριση. Περαιτέρω, η πράξη για την οποία κατηγορήθηκε ο

αναιρεσείων δεν τελέστηκε "δημοσίως" κατά την έννοια του νόμου, αφού υπέπεσε μεν στην αντίληψη ευρύτερου αριθμού προσώπων, πλην όμως τα πρόσωπα αυτά ήταν ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Αθηνών, οι υπάλληλοι επί των τηλεγραφημάτων και οι δικαστικοί υπάλληλοι.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. απεφάνθη ότι δεν τελέστηκε κάποια αξιόποινη πράξη και ως εκ τούτου ο αναιρεσειών έπρεπε να κηρυχθεί αθώος.

53.- Υπόθεση δημοσιευμάτων υπέρ της μεταβολής του πολιτεύματος (5280/1981 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1982, σελ.314,315.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη τα εξής:

(1) Από τον συνδυασμό των διατάξεων του αρ.14 παρ.1,2 και 25 παρ.3 του Συντάγματος προκύπτει ότι το αναγνωριζόμενο και προστατευόμενο από τις διατάξεις αυτές δικαίωμα της ελευθερίας του τύπου δεν είναι απεριοριστο, αλλά υπάρχει και λειτουργεί μέσα στα όρια που χαράσσουν οι γενικοί νόμοι της Πολιτείας. Τέτοιου είδους νόμοι δεν είναι εκείνοι που παρεμποδίζουν με οποιοδήποτε τρόπο την έκφραση και τη διάδοση της γνώμης, της ιδέας, της πληροφορίας ή τον έλεγχο των πράξεων και των παραλείψεων των κρατικών οργάνων, αλλά οι νόμοι που προστατεύουν το άτομο και το κοινωνικό σύνολο από την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης έκφρασης της γνώμης και της διάδοσης των πληροφοριών και δια του τύπου.

(2) Το αρ. 191 παρ.1 Π.Κ το οποίο εφαρμόζεται και στον τύπο και προστατεύει τη δημόσια τάξη και την κοινή ειρήνη από τη δόλια διασπορά ψευδών ειδήσεων είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του αρ.14 παρ.1,2 του Συντάγματος, γιατί το εν λόγω άρθρο παρεμποδίζει μόνο την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης γνώμης και της μετάδοσης των πληροφοριών.

(3) Ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε πρωτοδίκως για το έγκλημα της πρόκλησης σε διάπραξη του κακούργηματος της εσχάτης προδοσίας και δη της μεταβολής του πολιτεύματος του κράτους, γιατί δημοσίευσε τέτοιου περιεχομένου δημοσιεύματα, τα οποία απευθύνθηκαν σε ακαθόριστο αριθμό προσώπων. Όμως, για την τέλεση του εγκλήματος του αρ.186 παρ.1 Π.Κ, ήτοι για την διάπραξη του ιδούνουμου εγκλήματος της πρόκλησης σε τέλεση κακούργηματος, απαιτείται η πρόκληση να

απευθύνεται σε ένα ή περισσότερα ορισμένα πρόσωπα. Εν προκειμένω όμως, η παρότρυνση δεν απευθύνθηκε ατομικά σε ορισμένα πρόσωπα και συνεπώς ο καταδικασθείς Σ.Κ πρέπει να κηρυχθεί αθώος για το έγκλημα της πρόκλησης σε τέλεση εσχάτης προδοσίας, για το οποίο είχε καταδικασθεί πρωτοδίκως.

54.- Υπόθεση δημοσιογράφου που υπέβαλε αίτηση στην "Ε.Σ.Η.Ε.Α" για να γίνει μέλος της. (66/1982 Α.Π, Τμήμα Γ').

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1982, σελ.1250-1253.

Στην παρούσα υπόθεση ο αναιρεσείων υπέβαλε τον Ιανουάριο του 1979 αίτηση στο αναιρεσίβλητο σωματείο με την επωνυμία "Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών" ζητώντας να εγγραφεί σ' αυτό ως δόκιμο μέλος. Σύμφωνα με τον ισχύοντα τότε νόμο 780/1978 ορίστηκε ότι το θέμα αυτό ρυθμίζεται από το καταστατικό του οικείου σωματείου, το οποίο στην συγκεκριμένη περίπτωση προέβλεπε στο έκτο άρθρο του ότι για να εγγραφεί κάποιος ως δόκιμο μέλος του συγκεκριμένου σωματείου έπρεπε κατά τον χρόνο εισόδου του σ' αυτό -εκτός των άλλων- να μην έχει υπερβεί το 45ο έτος της ηλικίας του. Επειδή όμως ο αιτών-αναιρεσείων είχε υπερβεί αυτό το όριο ηλικίας το Δ.Σ του σωματείου εξέδωσε απορριπτική απόφαση.

Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά ο Α.Π απεφάνθη ότι από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 14 παρ.8, 112 παρ.1 και 12 παρ.1 του Συντάγματος προκύπτει πως ο συνταγματικός νομοθέτης θέλησε να ορίσει με νόμο τις προϋποθέσεις και τα προσόντα για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Αυτό βέβαια διαφέρει από την συμμετοχή των δημοσιογράφων σε συστημένη ένωση ή σωματείο, έτσι ώστε να ασκήσουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Κατά την άσκηση του δικαιώματος τούτου πρέπει να τηρούν τους νόμους, οι οποίοι ορίζουν ότι το καταστατικό των εν λόγω σωματείων πρέπει να καθορίζει εκτός των άλλων θεμάτων και τους όρους για την είσοδο των μελών τους.

Επίσης από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι μέχρι να εκδοθεί ο νόμος που θα προβλέπει τις προϋποθέσεις και τα προσόντα άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος θα ισχύει ο υφιστάμενος κατά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος νόμος, ο οποίος ρυθμίζει το οικείο θέμα, ενώ δεν αποκλείεται ο κοινός νομοθέτης να καταργήσει τον νόμο που ίσχυε κατά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος, χωρίς να θεσπίσει νέο νόμο που να ρυθμίζει το ίδιο θέμα.

Περαιτέρω, ο Α.Π έκρινε ότι οι σχετικές με το υπό κρίση θέμα διεθνείς συμβάσεις και τα άρθρα 12 και 23 παρ.1 του Συντάγματος περιλαμβάνουν στην συνδικαλιστική ελευθερία και την ευχέρεια, είτε να αφεθεί ελεύθερη η είσοδος νέων μελών στο σωματείο, είτε να οριστούν τα πρόσωπα που συνεταιρίζονται και τα προσόντα για την εγγραφή τους ως μέλη υπάρχοντος σωματείου. Συνεπώς οι διατάξεις των καταστατικών που προβλέπουν περιορισμούς στην εγγραφή μελών δεν αντίκεινται ούτε στον αρ.12 του Συντάγματος, ούτε στις οικείες διεθνείς συμβάσεις και ως εκ τούτου δεν είναι άκυρες.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π απέρριψε όλους τους περί του αντιθέτου προβαλλόμενους αναιρετικούς λόγους.

55.- Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" (397/1982 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1983, σελ.321, 322.

Οι κατηγορούμενοι δημοσίευσαν στο υπ' αριθμ. 378 φύλλο της 21/4/1982 της ημερήσιας πολιτικής εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" ένα άρθρο το οποίο εγκωμιάζε την εσχάτη προδοσία που διαπράχθηκε την 21/4/1967 από τους πραξικοπηματίες Γ.Π, Σ.Π και τους συνεργάτες τους. Κατόπιν τούτου διώχθηκαν ποινικά για το έγκλημα του αρ.185 Π.Κ, ήτοι για το έγκλημα του εγκωμιασμού δια του τύπου διαπραχθέντος κακουργήματος.

Το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη ότι οι κατηγορούμενοι έπρεπε να αθωωθούν, γιατί στο ανωτέρω άρθρο δεν παρουσίασαν τους πραξικοπηματίες ως άξιους θαυμασμού και επαίνων, αλλά επανέλαβαν απλώς όσα είχαν λεχθεί και γραφεί κατά τα έτη 1967-1974 από άτομα που άλλα υποστήριζαν τότε και άλλα εντελώς διαφορετικά ισχυρίζονται σήμερα. Δηλαδή, οι κατηγορούμενοι με το συγκεκριμένο άρθρο άσκησαν δημοσιογραφική κριτική στηλιτεύοντας την ασυνεπή έναντι των πραξικοπηματιών στάση ορισμένων ανθρώπων και σε καμία περίπτωση δεν προέβησαν σε εγκωμιασμό των υπαιτίων του πραξικοπήματος.

56.- Υπόθεση βιβλίου με τίτλο "Εγχειρίδιο του καλού κλέφτη" (546/1983 Α.Π Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1983, σελ.714, 715, 716.

Ο κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσείων καταδικάστηκε από το Εφετείο Αθηνών για τις εξής αξιόποινες πράξεις: (1) θέση σε κυκλοφορία άσεμνου βιβλίου (2) καθύβριση δια του τύπου ως οργάνου της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας (3) περιύβρισης δημοσίως δια του τύπου ως οργάνου δημόσιας αρχής. Στην συνέχεια άσκησε αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης.

Ο Α.Π. έκρινε ότι η αναίρεση σ'όση έκταση αφορούσε το 2ο και το 3ο αδίκημα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Και τούτο διότι ασκήθηκε σύμφωνα με τον τρόπο που προβλέπει το αρ.473 παρ.2 ΚΠοινΔ, το οποίο όμως δεν εφαρμόζεται επί αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Ν.5060/1931. Οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τον νόμο περί τύπου προσβάλλονται με αναίρεση, η οποία ασκείται από τα πρόσωπα και με τον τρόπο που ορίζει το αρ.65 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις της ποινικής δικονομίας, που αφορούν στην αναίρεση, εφαρμόζονται στις υπό συζήτηση αποφάσεις μόνο για τα θέματα εκείνα για τα οποία δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στον Ν.5060/1931. Αυτό συνάγεται από το άρθρο 69 του ίδιου νόμου. Επίσης η διάταξη του αρ.473 παρ.2 ΚΠοινΔ δεν εφαρμόζεται επί αποφάσεων που εκδόθηκαν κατά τον νόμο περί τύπου, γιατί η προβλεπόμενη από αυτό διαδικασία είναι μακροχρόνια και δεν εξυπηρετεί την άμεση εκδίκαση των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το αρ.65 του Ν.5060/1931 η αναίρεση ασκείται από τον Εισαγγελέα, τον καταδικασθέντα και τον πολιτικώς ενάγοντα για τις ιδιωτικές του απαιτήσεις εντός 3 ημερών από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Αναφορικά με το 1ο αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος, ήτοι για παραβίαση των αρ.29 παρ.1 και 30 του Ν.5060/1931 το Δικαστήριο απεφάνθη ότι για να χαρακτηριστεί ως άσεμνο ένα βιβλίο, του οποίου ορισμένα τμήματα προσβάλλουν την αιδώς, πρέπει να ερευνηθεί επιπλέον το περιεχόμενο και ο σκοπός της έκδοσής του. Έτσι, για να καταδικαστεί κάποιος για παραβίαση του αρ.29 του Ν.5060/1931 πρέπει να εκτίθενται στην καταδικαστική απόφαση οι άσεμνες λέξεις και φράσεις, ο σκοπός και το περιεχόμενο του βιβλίου, ώστε να διαπιστωθεί αν ήταν αναγκαία η χρησιμοποίηση των ανωτέρω λέξεων και φράσεων για την επιτυχή απόδοση του περιεχομένου του βιβλίου, εκ του οποίου δεν πρέπει να προσβάλλεται εμφανώς η δημόσια αιδώς κατά το κοινό αίσθημα. Επειδή, όμως, στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης δεν αναφέρεται τίποτα σχετικό με το περιεχόμενο και τον σκοπό του βιβλίου,

ώστε να διαπιστωθεί η αναγκαιότητα ή όχι των επίμαχων τμημάτων για την αποτελεσματική απόδοση του περιεχομένου του βιβλίου, το Δικαστήριο αναίρεσε την εν λόγω απόφαση ως προς το 1ο αδίκημα και παρέπεμψε την υπόθεση σε νέα συζήτηση ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου.

57.- Υπόθεση διάλυσης του Ταμείου Προνοίας των δικηγόρων Σύρου (1653/1983 Α.Π Τμήμα Στ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1984, σελ.543, 544.

Ο κατηγορούμενος -και νυν αναιρεσειών- εκδότης, διευθυντής και υπεύθυνος τυπογραφείου της εφημερίδας "Α της Κυριακής", η οποία εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σ' όλη την Ελλάδα, προσέβαλε την τιμή των εγκαλούντων Ε.Β και Ε.Κ, γιατί δημοσίευσε στο υπ' αριθμόν 103 της 17/10/1982 φύλλο της εφημερίδας αυτής ένα άρθρο στο οποίο αναφερόταν ότι οι δικηγόροι Σύρου -μεταξύ των οποίων και οι εγκαλούντες- διέλυσαν το Ταμείο Προνοίας τους και μοίρασαν μεταξύ τους την περιουσία του διαπράττοντος έτσι το αδίκημα της υπεξαίρεσης.

Το Εφετείο έκρινε ότι αίρεται ο άδικος χαρακτήρας της πράξης της απλής δυσφήμισης για την οποία είχε πρωτόδικα καταδικαστεί ο αναιρεσειών, γιατί σύμφωνα με το άρθρο 367 παρ.1 Π.Κ "Δεν συνιστούν άδικη πράξη δυσμενείς κρίσεις για επιστημονικές, καλλιτεχνικές ή επαγγελματικές εργασίες ή δυσμενείς εκφράσεις που περιέχονται σε έγγραφο δημόσιας αρχής για αντικείμενα που ανάγονται στον κύκλο της υπηρεσίας της, ως επίσης και εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων, για άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη δικαιώματος ή για άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον", και εν προκειμένω ο κατηγορούμενος πίστευε καλόπιστα αυτά που έγραφε και επιπλέον το δημοσιογραφικό του ενδιαφέρον δικαιολογείται από τη δημόσια αποστολή του τύπου για ενημέρωση του κοινού για την συγκεκριμένη πράξη των δικηγόρων, οι οποίοι ασκούν δημόσιο λειτουργήμα. Το Εφετείο, όμως, έκρινε τον κατηγορούμενο ένοχο εξύβρισης. Και τούτο διότι σύμφωνα με το άρθρο 367 παρ.2 Π.Κ "Η παραπάνω διάταξη δεν εφαρμόζεται όσες φορές οι κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξεως που προβλέπεται από το άρθ.363 και όσες φορές από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες έγιναν προκύπτει σκοπός εξύβρισης", και στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο πείστηκε ότι το δημοσίευμα από τον τρόπο που εξωτερικεύθηκε υπερέβη το αναγκαίο μέτρο έκφρασης,

γεγονός που προκύπτει από τον χαρακτηρισμό της πράξης ως υπεξαίρεσης και συνεπώς των εγκαλούντων ως υπεξαίρετών.

Ο Α.Π. έκρινε ότι το Εφετείο με όσα δέχθηκε εκθέτει μόνο τα πραγματικά περιστατικά βάσει των οποίων έκρινε ότι αίρεται ο άδικος χαρακτήρας της πράξης της απλής δυσφήμισης, αλλά όχι και εκείνα τα οποία αποδείχθηκαν και σχετίζονται με τον τρόπο που εκδηλώθηκε ο κατηγορούμενος από τον τρόπο του οποίου συμπέρανε υπέρβαση του αναγκαίου και πρόποντος μέτρου και είχε τον ειδικό σκοπό εξύβρισης των εγκαλούντων. Για τον λόγο αυτό η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νομίμου βάσεως και πρέπει να αναιρεθεί.

58.- Υπόθεση περιπεριούχων που είχαν αναρτήσει σε κοινή θέα άσεμνο περιοδικό. (1831/1984 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1985, σελ.570,571

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π. απεφάνθη ότι αδικήματα τελούμενα δια του τύπου είναι τα αδικήματα του κοινού δικαίου, δηλαδή εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον Π.Κ ή από ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται με κατάχρηση του τύπου ως μέσου για την εκδήλωσή τους.¹⁵ Ως αυτουργοί των αδικημάτων που διαπράττονται δια εφημερίδων ή περιοδικών τιμωρούνται (α) ο συγγραφέας του δημοσιεύματος, (β) ο διευθυντής και ο ιδιοκτήτης της εφημερίδας ή του περιοδικού καθώς και ο εκδότης του με οποιαδήποτε προσωνομία και αν παρίστανται (γ) ελλείψει των ανωτέρω προσώπων, ο αρχιεργάτης της εφημερίδας ή του περιοδικού ή αυτός που εκμεταλλεύεται στο όνομά του το τυπογραφείο. Επίσης το Δικαστήριο απεφάνθη ότι το αδίκημα που προβλέπεται και τιμωρείται από το αρ.29 του Ν.5060/1931, ήτοι η με σκοπό εμπορίας δημόσια έκθεση, παρασκευή, απόκτηση, κατοχή, μεταφορά, εισαγωγή στο Κράτος ή εξαγωγή ή με οποιονδήποτε τρόπο θέση σε κυκλοφορία εγγράφων, εντύπων, συγγραμμάτων ή άλλων αντικειμένων άσεμνων οποιουδήποτε είδους δεν είναι αδίκημα τελούμενο διά του τύπου,¹⁶ γιατί το έντυπο ή το σύγγραμμα είναι στοιχείο της

¹⁵ δεξ σχετικά με το ποια αδικήματα θεωρούνται ως αδικήματα τελούμενα δια του τύπου τις αποφασείς υπ' αριθμόν 44,67,75 και 90.

¹⁶ δεξ σχετικά με το ποια αδικήματα θεωρούνται ως αδικήματα τελούμενα δια του τύπου τις αποφασείς υπ' αριθμόν 44,67,75 και 90.

αντικειμενικής υπόστασης της παράβασης και όχι μέσο εκτέλεσης της, η δε θέση σε κυκλοφορία τέτοιου είδους εντύπων είναι πράξη υλική και άσχετη με την χρησιμοποίηση του τύπου ως οργάνου. Επιπρόσθετα το Δικαστήριο έκρινε ότι τόσο το αρ.14 παρ.2 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο "ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται", όσο και το αρ.1 του Α.Ν.265/1945, σύμφωνα με το οποίο "τιμωρείται με φυλάκιση εκείνος που καθ'οιονδήποτε τρόπο παρεμποδίζει τη διανομή ή την πώληση εφημερίδων και περιοδικών που εκδίδονται νόμιμα", προστατεύουν τα έντυπα, των οποίων η έκδοση και κυκλοφορία δεν αντίκειται σε κάποια διάταξη νόμου.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. απεφάνθη ότι ορθά καταδικάστηκαν οι κατηγορούμενοι και νυν αναιρεσιόντες για κατοχή άσεμνων εντύπων με σκοπό εμπορίας, ήτοι για παραβίαση των αρ.29 και 30 του Ν.5060/1931, διότι το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου 1982 ως υπεύθυνοι περιπτέρων κατείχαν με σκοπό εμπορίας άσεμνα έντυπα, τα οποία προσέβαλαν τη δημόσια αιδώ κατά το κοινό αίσθημα και τα είχαν αναρτήσει σε εμφανή σημεία των περιπτέρων τους για κοινή θέα με σκοπό την πώλησή τους.

59.-Υπόθεση αθλητικού σωματείου "Ιππικός Όμιλος Γ" (669/1985 Α.Π. Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1986, σελ.447,448,449.

Οι κατηγορούμενοι έγραψαν με γραφομηχανή μια επιστολή απευθυνόμενη στα μέλη του αθλητικού σωματείου "Ιππικός Όμιλος Γ" με την οποία φέρονταν ότι αυτοί εν γνώσει τους διέδιδαν ορισμένα ψευδή περιστατικά για τον εγκαλούντα, τα οποία μπορούσαν να βλάψουν την τιμή και την υπόληψή του. Στην συνέχεια η επιστολή αναπαρήχθη με φωτοτυπικό μηχάνημα σε ικανό αριθμό αντιτύπων, τουλάχιστον 50-60, τα οποία στάλθηκαν με ισάριθμες επιστολές στα μέλη του ανωτέρω σωματείου.

Ο Α.Π., όπως και το δικάσαν δικαστήριο, έκρινε ότι επρόκειτο για αδικηματοφαντική δυσφήμιση-που τελέστηκε δια του τύπου διότι:

(1) έγινε αναπαραγωγή της επιστολής με χημικό μέσο και σύμφωνα με το αρ.1 του α.ν. 1092/1938 τύπος και έντυπο επί του οποίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του

νόμου τούτου είναι οτιδήποτε παράγεται εκ της τυπογραφίας, ή οιοδήποτε άλλου μηχανικού ή χημικού μέσου σε όμοια αντίτυπα και χρησιμεύει στον πολλαπλασιασμό ή στη διάδοση χειρόγραφων, εικόνων, παραστάσεων κ.ά.

(2) με την αποστολή των αντιτύπων της επιστολής κατά τον ανωτέρω τρόπο έγινε διανομή της, άρα και δημοσίευσή του εντύπου κατά την έννοια του αρ.2 του α.ν. 1092/1938, σύμφωνα με το οποίο "δημοσίευση εντύπου θεωρείται η διανομή, η πώληση καθώς και η σε δημόσια μέρη ή σε δημόσια συνεδρίαση ή σε μέρος προσιτό στο κοινό τοιχοκόλληση ή έκθεση παντός εντύπου. Αδίκημα τύπου υπάρχει, όταν λάβει χώρα κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοσίευση".

Επειδή επρόκειτο δια αδίκημα τελούμενο δια του τύπου, η αναίρεση κατά της εκδοθείσας απόφασης έπρεπε να ασκηθεί σύμφωνα με το αρ.65 παρ.2 του Ν.5060/1931 εντός 3 ημερών από την επίδοση της απόφασης.¹⁷ Επειδή, όμως, κάτι τέτοιο δεν έγινε ο Α.Π. έκρινε απαράδεκτη και απέρριψε την ασκηθείσα αναίρεση.

60.- Υπόθεση εφημερίδας "Α" που εκδίδεται στην Ξάνθη (787/1985 Α.Π., Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1985, σελ.1456, 1457.

Ο αναιρεσείων καταδικάστηκε από το Εφετείο για το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής, γιατί ο ίδιος ως εκδότης της ημερήσιας εφημερίδας "Α", που εκδίδεται στην Ξάνθη, κατήρτισε και δημοσίευσε στο υπ' αριθμ. 166 της 26/11/1983 φύλλο της παραπάνω εφημερίδας δημοσίευμα με τον τίτλο "αυτή είναι η σύνθεση του Δικαστηρίου που καταδίκασε τους δημοκράτες", το οποίο αναφερόταν σε μια απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ξάνθης. Το εν λόγω δημοσίευμα ο αναιρεσείων το δημοσίευσε και στα επόμενα υπ' αριθμόν 167,168,169,170 και 171 φύλλα της ίδιας εφημερίδας. Σε όλα τα ανωτέρω φύλλα της εφημερίδας του είχε επιπλέον καταχωρήσει μια ζυγαριά που έγερνε προς τα δεξιά κατά τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται ότι η εφημερίδα "Α" μπήκε στη ζυγαριά της δικαιοσύνης που έγερνε προς τα δεξιά. Εκ των ανωτέρω αποδεδειγμένων πραγματικών περιστατικών το Εφετείο έκρινε ότι τόσο το δημοσίευμα με την έκταση και τη θέση του στην εφημερίδα όσο και ο ζυγός-σύμβολο της Δικαιοσύνης- που γέρνει δεξιά καθώς επίσης και η αναφορά των ονομάτων των

¹⁷ δεσ σχετικά με την προθεσμία υποβολής αίτησης αναίρεσης την απόφαση υπ' αριθμόν 100, όταν με αυτήν προσβάλλεται απόφαση εκδοθείσα επί αδικήματος τελεσθέντος δια του τύπου.

δικαστών, που δίκασαν την συγκεκριμένη υπόθεση, ήταν ικανά να μειώσουν καίρια το κύρος της Δικαιοσύνης και δη του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ξάνθης ως Αρχής, ως πολιτειακού θεσμού και όχι το κύρος των φυσικών προσώπων-φορέων της δικαστικής αρχής ως ατόμων. Για το λόγο αυτό το Εφετείο έκρινε ότι ο κατηγορούμενος διέπραξε το αδίκημα του αρ.181 Π.Κ. δηλαδή το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής, το οποίο για να συντελεστεί απαιτούνται σαφείς εκδηλώσεις καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού της ίδιας της Αρχής ως Πολιτειακού Θεσμού ή των μελών της ως φορέων της, που μειώνουν το κύρος της και βρίσκονται έξω από κάθε έννοια ελέγχου ή έντονης και δριμυείας κριτικής, που προστατεύεται από το αρ.14 παρ.1 του Συντάγματος.¹⁸

Ο Α.Π., όμως, έκρινε ότι εκ των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών δεν προκύπτει εκδήλωση καταφρόνησης, ονειδισμού ή διασυρμού, μειωτική του κύρους του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ξάνθης ως θεσμού και των μελών του ως φορέων της δικαστικής εξουσίας. Το παραπάνω δημοσίευμα περιείχε μόνο είδηση και όχι οποιαδήποτε κριτική, έστω και ήπια και συνεπώς η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Δύο μέλη του Δικαστηρίου έκριναν ότι με το συγκεκριμένο δημοσίευμα τίγονται τα πρόσωπα που εκπροσωπούν τη δικαιοσύνη όχι ως άτομα, αλλά ως φορείς του πολιτειακού αυτού θεσμού και ως εκ τούτου ορθά καταδικάστηκε ο αναιρεσείων για περιύβριση της αρχής από το Εφετείο.

Τελικά το ζήτημα παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Α.Π, γιατί η απόφαση εκδόθηκε με διαφορά μιας ψήφου.

61.- Υπόθεση εφημερίδας "ΑΛΛΑΓΗ" (1028/1985 Α.Π Τμήμα Ε΄ Συμβούλιο)

Βιβλιογραφία: Ελληνική Δικαιοσύνη 1986, σελ.235,236.

Στην υπό κρίση υπόθεση ο αναιρεσείων και πολιτικώς ενάγων προσέβαλε το βούλευμα, το οποίο απέρριψε στην ουσία έφεση του ιδίου, κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Πατρών, το οποίο απεφάνθη ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία κατά του εκδότη και διευθυντή της τοπικής εφημερίδας "ΑΛΛΑΓΗ" Γ.Α για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου.

¹⁸ δεξ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 20, 47 και 65 αναφορικά με το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής (αρ.181 παρ.1 Π.Κ.)

Το δικαστικό συμβούλιο απεφάνθη τα εξής:

(1) Ο θεσμός της παραγραφής είναι δημόσιος και εξετάζεται από το δικαστήριο σε κάθε στάση της ποινικής διαδικασίας ακόμη και από τον Α.Π, ο οποίος, αν κρίνει παραδεκτή την αναίρεση, παύει οριστικά την ποινική δίωξη μόλις διαπιστώσει την συμπλήρωση του χρόνου της.

(2) Σύμφωνα με τα άρθρα 47 του Α.Ν. 1092/1938, 111 και 468 Π.Κ ο χρόνος της οριστικής παραγραφής των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου είναι οι 18 μήνες, που ορίζονται στο άρθρο 47 του νόμου περί τύπου.

(3) Η αναστολή της ανωτέρω παραγραφής διέπεται επίσης από το αρ.47 του οικείου νόμου και όχι από τις γενικές διατάξεις του αρ.113 Π.Κ. Οι σχετικές διατάξεις ορίζουν ότι αναστολή χωρεί μόνο κατά τον χρόνο κατά τον οποίο με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη και για διάστημα όχι μεγαλύτερο από 6 μήνες.

Επειδή στην συγκεκριμένη υπόθεση από την ημέρα που τελέστηκε το έγκλημα μέχρι την επομένη ημέρα της άσκησης της αναίρεσης παρήλθαν 18 μήνες, εξαλείφθηκε το αξιόποινο της πράξεως και εφόσον η αίτηση αναίρεσης είναι παραδεκτή πρέπει ν' ανααιρεθεί το προσβαλλόμενο βούλευμα και να παυθεί οριστικά η ποινική δίωξη.

62.- Υπόθεση παραχώρησης από την χούντα δασικής έκτασης σε Υπουργό της Κυβέρνησης (1156/1985 Α.Π, Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1985, σελ.1462, 1463, 1464, 1465.

Ποινικά Χρονικά 1986, σελ. 172, 173, 174, 175.

Ελληνική Δικαιοσύνη 1986, σελ.237, 238.

Στην παρούσα υπόθεση η ημερήσια απογευματινή Εφημερίδα "Η Β.", που εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σε ολόκληρη την Ελλάδα, σε δημοσιεύματά της στις 10 και 11 Μαΐου 1984 ανέφερε ότι η χούντα παραχώρησε στον Υπουργό των Εσωτερικών δασική έκταση 14 στρεμμάτων αντί του ποσού των 9.800 δραχμών.

Ο Υπουργός των Εσωτερικών προσέφυγε στη δικαιοσύνη. Συγκεκριμένα το Εφετείο με βάση τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε έκρινε την Μ.Α διευθύντρια της εφημερίδας ένοχη για το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου και την Ε.Α εκδότρια της ίδιας εφημερίδας ένοχη για το ιδιώνυμο έγκλημα της διάπραξης από αμέλεια της παραπάνω αξιόποινης πράξης. Τα εν λόγω εγκλήματα προβλέπονται και

τιμωρούνται από τις διατάξεις των άρθρων 362, 363 Π.Κ. σε συνδυασμό με τα άρθρα 1,2,3,4,46,47 και 48 του α.ν. 1092/1938.

Ειδικότερα το Εφετείο δέχθηκε ότι:

(1) Το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης, που προβλέπεται και τιμωρείται από τα άρθρα 362 και 363 Π.Κ, περιλαμβάνει αντικειμενικά τον ισχυρισμό του υπαιτίου ενώπιον τρίτου ή τη διάδοση γεγονότος, το οποίο είναι πρόσφορο να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη άλλου και υποκειμενικά την γνώση του δράστη ότι το ισχυριζόμενο ή διαδιδόμενο γεγονός είναι πρόσφορο να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη άλλου καθώς και τη θέλησή του να ισχυριστεί ενώπιον τρίτου ή να διαδόσει αυτό το βλαπτικό γεγονός. Ακόμη απαιτείται το γεγονός στο οποίο αναφέρεται ο παραπάνω ισχυρισμός ή η διάδοση να είναι ψευδές και ο δράστης να τελεί εν γνώσει της αναλήθειάς του.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ.1 περίπτωση β΄ του α.ν 1092/1938, που επανήλθε σε ισχύ με το άρθρο 2 του ν.10/1975, προκειμένου για εφημερίδες ως αυτουργοί των αδικημάτων που διαπράττονται μ΄αυτές τιμωρούνται εκτός από άλλους ο διευθυντής και ο εκδότης αυτών με οποιαδήποτε προσωνομία και αν παρίστανται, εκτός αν αυτοί αποδείξουν ότι με άγνοιά τους έγινε η δημοσίευση του επιλήψιμου δημοσιεύματος, οπότε σε κάθε περίπτωση τιμωρούνται για αμέλεια με χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη. Ως εκ τούτου το Εφετείο συνήγαγε ότι, αν ο εκδότης ή ο διευθυντής της εφημερίδας αποδείξουν ότι με άγνοιά τους έγινε η δημοσίευση, παύει μεν η ποινική ευθύνη τους ως αυτουργών του εγκλήματος που διαπράχθηκε με το επιλήψιμο δημοσίευμα, ανακύπτει, όμως, ευθύνη τους για αμέλεια η οποία έγκειται στο ότι, παρά την υποχρέωσή τους, που πηγάζει από την ιδιότητά τους, αθέλητα παρέλειψαν να επιθεωρήσουν την ύλη πριν από τη δημοσίευσή της αναγκαία συνέπεια της οποίας παραλείψεως θεωρείται από τον νόμο η καταχώρηση στην εφημερίδα του επιλήψιμου δημοσιεύματος. Αυτή η αμέλεια, η οποία είναι άσχετη προς την αξιόποινη πράξη που τελέστηκε με τη δημοσίευση του επιλήψιμου δημοσιεύματος και αποτελεί ιδιώνυμο αδίκημα, τεκμαίρεται αμάχητα από τον νόμο, από την ιδιότητα του υπευθύνου ως εκδότη ή διευθυντή και από το γεγονός της δημοσίευσης του παραπάνω δημοσιεύματος¹⁹.

(3) Οι Μ.Α και Ε.Α είναι συνιδιοκτήτριες της εν λόγω εφημερίδας. Για τον λόγο αυτό απήγγειλε το Εφετείο άρση-διάρκειας 2 μηνών-της δασμολογικής ατέλειας για τον

¹⁹ δεξ σχετικά την απόφαση υπ΄αριθμόν 99.

τυπογραφικό χάρτη που χορηγείται σ' αυτήν την εφημερίδα, σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.1 του ν.δ. 2493/1953.

Στην συνέχεια η ανωτέρω απόφαση του Εφετείου προσβλήθηκε με αναίρεση και ο Α.Π απεφάνθη τα εξής:

(1) Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς τη διάταξη με την οποία επιβλήθηκε άρση της ατέλειας για τον τυπογραφικό χάρτη λόγω εσφαλμένης εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 30 παρ.1 του ν.δ. 2493/1953. Συγκεκριμένα το Εφετείο έπρεπε να εφαρμόσει σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 2 παρ.1 Π.Κ. τη διάταξη του άρθρου 5 του ν.δ. 3824/1985, γιατί είναι ευμενέστερη από εκείνη του άρθρου 30 παρ.1 του ν.δ. 2493/1953, καθ' όσον με τον μεταγενέστερο νόμο διευρύνθηκε κατά το επιεικέστερο το νομοθετικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθεί ο δικαστής για την επιβολή της άρσης της ατέλειας.

(2) Το άρθρο 46 παρ.1 εδ.α' και β' του α.ν. 1092/1938, όπως αντικαταστάθηκε η περίπτωση β' με το άρθρο 28 του ν.δ. 2493/1953 και επανήλθε σε ισχύ με το άρθρο 2 του Ν.10/1975, ορίζει ότι "προκειμένου περί εφημερίδων ή περιοδικών ως αυτουργοί των δι' αυτώνπραττομένων αδικημάτων τιμωρούνται (α) ο συγγραφέας του δημοσιεύματος (β) έτι δε ο διευθυντής και ο ιδιοκτήτης της εφημερίδας του περιοδικού ως και ο εκδότης αυτού, υφ' οιανδήποτε προσωνομία και αν παρίσταται. Επίσης, το άρθρο μόνο του Ν. 1178/1981 επέφερε μεταβολή ως προς την ποινική ευθύνη του ιδιοκτήτη του εντύπου. Όρισε ότι η ποινική του ευθύνη υφίσταται, αν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι ιδιότητες του εκδότη ή του διευθυντή ή εφόσον δεν έχει ορίσει εκδότη. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι δεν καθιερώνεται ποινική ευθύνη του διευθυντή συντάξεως.

Στην κρινόμενη περίπτωση ο ένας εκ των αναιρεσιόντων και συγκεκριμένα ο Σ.Σ καταδικάστηκε για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου -που διαπράχθηκε με τα επίμαχα δημοσιεύματα της εφημερίδας "Η Β."- με βάση το άρθρο 46 του α.ν. 1092/1938 ως διευθυντής σύνταξης και όχι με οποιαδήποτε άλλη από τις παραπάνω ιδιότητες που μπορούν να θεμελιώσουν ποινική ευθύνη. Ως εκ τούτου ο Α.Π. έκρινε ότι το Εφετείο έκανε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου ως προς τον διευθυντή σύνταξης και για τον λόγο αυτό αναίρεσε ως προς τον Σ.Σ. την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και κήρυξε αθώο τον αναιρεσιόντα διευθυντή σύνταξης.

63.- Υπόθεση αναίρεσης ασκηθείσης κατά απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Σπάρτης (1408/1985 Α.Π., βούλευμα)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1986, σελ.304, 305.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση το Δικαστικό Συμβούλιο έκρινε ότι πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη η αίτηση αναίρεσης του αναιρεσίοντος, ο οποίος καταδικάστηκε πρωτοδίκως από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Σπάρτης για το έγκλημα της εξύβρισης δια του τύπου, και εν συνεχεία άσκησε έφεση, η οποία απορρίφθηκε ως ανυποστήρικτη από το Εφετείο Ναυπλίου. Ειδικότερα το Δικαστικό Συμβούλιο έκρινε ότι είναι ανεπίτρεπτη η αίτηση αναίρεσης του καταδικασθέντος κατηγορούμενου κατά της πρωτοβάθμιας δικαστικής απόφασης με την οποία καταδικάστηκε, εφόσον η πρωτοβάθμια απόφαση δεν ήταν από τη δημοσίευσή της αννέκλητη για αυτόν, αλλά έγινε τυχόν αννέκλητη για αυτόν μετά την απόρριψη ως ανυποστήρικτης της έφεσης που άσκησε, εκτός αν υπάρχει για τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις του είδους της καταδικαστικής αυτής απόφασης διαφορετική, ειδική νομοθετική ρύθμιση. Επειδή, όμως, οι ειδικές δικονομικές διατάξεις του Ν.5060/1931 "περί τύπου" δεν περιέχουν διαφορετική ειδική ρύθμιση ισχύουν και για τα εγκλήματα που διαπράττονται δια του τύπου όσα ορίζει το άρθρο 504 παρ.1 ΚΠοινΔ.

Επιπρόσθετα το Δικαστικό Συμβούλιο έκρινε ότι πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη και η δεύτερη αναίρεση που άσκησε ο καταδικασθείς, γιατί το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης, που άσκησε ο ίδιος έληξε, όταν η έφεση απορρίφθηκε και δεν αποδεικνύεται -όπως ο νόμος απαιτεί για το παραδεκτό της αναίρεσης στο άρθρο 508 παρ.1 εδ. α' και β' ΚΠοινΔ- η απότιση της επιβληθείσας ποινής.

64.- Υπόθεση "ΜΠΙΝΓΚΟ", "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ" και "ΕΕΤΡΑ ΜΠΙΝΓΚΟ" (97/1986 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.937-951

Στην παρούσα υπόθεση οι εναγόμενοι εκδότες άρχισαν τον μήνα Δεκέμβριο 1985 την δημοσίευση των παιχνιδιών "ΜΠΙΝΓΚΟ", "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ" και "ΕΕΤΡΑ ΜΠΙΝΓΚΟ" στα έντυπα που εκδίδουν. Συγκεκριμένα δημοσίευσαν το παιχνίδι "ΜΠΙΝΓΚΟ" στην ημερήσια εφημερίδα που εκδίδουν, το παιχνίδι "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ" στην εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδουν και το παιχνίδι "ΕΕΤΡΑ

ΜΠΙΝΓΚΟ" στο εβδομαδιαίο περιοδικό που εκδίδουν και πάλι οι ίδιοι. Ο τρόπος με τον οποίο μπορούσε κανείς να λάβει μέρος στα ανωτέρω παιχνίδια και να κερδίσει ώθησε τους ενάγοντες στην έγερση της συγκεκριμένης αγωγής με την οποία ζήτησαν από το δικαστήριο να υποχρεώσει τους εναγομένους: (α) να παύσουν οριστικά και να παραλείψουν να διενεργούν στο μέλλον τα ανωτέρω τυχερά παιχνίδια (β) να απειληθεί σε βάρος των νόμιμων εκπροσώπων της πρώτης εναγομένης και ατομικά του δεύτερου εναγομένου χρηματική ποινή μέχρι 100.000 δρχ. για κάθε ενάγοντα και προσωπική κράτηση διάρκειας μέχρι 1 έτους για κάθε παράβαση των όρων της παρούσας απόφασης και (γ) να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή. Η αγωγή αυτή στηρίχθηκε στο άρθρο 10 του Ν.146/1914 "περί αθέμιτου ανταγωνισμού".

Το δικαστήριο με βάση τα έγγραφα, που προσκόμισαν οι διάδικοι, και τις ομολογίες τους δέχθηκε ότι ο τρόπος διεξαγωγής των συγκεκριμένων παιχνιδιών ήταν ο εξής: Στο απλό "ΜΠΙΝΓΚΟ" ο οποιοσδήποτε μπορεί να προμηθευτεί ελεύθερα και χωρίς καμμία επιβάρυνση ειδικές κάρτες που όμως βρίσκονται και στο περιοδικό, αποστέλλονται όμως επίσης και από τα παραπάνω έντυπα αν το ζητήσουν οι παίκτες. Η κάρτα έχει ισχύ για 12 παιχνίδια και στο καθένα αντιστοιχούν δύο καρρέ με το ίδιο χρώμα. Κάθε παιχνίδι διαρκεί μια εβδομάδα. Ο παίχτης έχει αυξημένες δυνατότητες να κερδίσει γιατί παίζει ταυτόχρονα σε δύο καρρέ. Σε κάθε ημερήσια έκδοση της εφημερίδας δημοσιεύονται ορισμένοι αριθμοί, τους οποίους, αν ο παίχτης έχει, σ'ένα από τα δύο ομοιόχρωμα καρρέ, τους σημειώνει μέσα σ'ένα κύκλο. Αν στο τέλος της εβδομάδας οι αριθμοί που δημοσιεύθηκαν κάθε μέρα περιλαμβάνονται σ'ένα από τα δύο ομοιόχρωμα καρρέ της κάρτας, τότε ο παίχτης κερδίζει κάνοντας "ΜΠΙΝΓΚΟ". Ο νικητής ανακοινώνει τηλεφωνικά την επιτυχία του και έτσι έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει σε κλήρωση που διενεργείται στα γραφεία της εφημερίδας και κερδίζει δώρα. Αντίστοιχο είναι και το παιχνίδι "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ" που παίζεται ταυτόχρονα με το απλό "ΜΠΙΝΓΚΟ". Παράλληλα διοργανώνεται και το "ΕΞΤΡΑ ΜΠΙΝΓΚΟ" από το εβδομαδιαίο περιοδικό και διαρκεί 6 εβδομάδες. Τα δώρα που δίνονται στους νικητές μετά από κλήρωση είναι (α) ηλεκτρικά είδη, (β) ένα σπίτι στο "ΠΟΡΤΟ ΥΔΡΑ" και (γ) 12 αυτοκίνητα.

Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά το δικαστήριο έκρινε ότι ο χαρακτήρας των παιχνιδιών είναι ελκυστικός για το ευρύ κοινό, το οποίο μπορεί να λαμβάνει μέρος χωρίς να απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις ή προσόντα. Επίσης οι "χρυσοί αριθμοί", όπως τους αποκαλούν οι εναγόμενοι, δημοσιεύονται σε τέτοια θέση στα εν

λόγω έντυπα, ώστε να είναι δύσκολο να υποπέσουν στην αντίληψη των παιχτών. Δηλαδή, δεν δημοσιεύονται στις εξωτερικές σελίδες ή στα εξώφυλλα αλλά στις εξωτερικές σελίδες με συνέπεια να είναι ιδιαιτέρως δύσκολη η ανακάλυψή τους χωρίς παράλληλη αγορά των εντύπων.

Περαιτέρω το δικαστήριο έκρινε ότι τα δώρα που κερδίζουν οι παίκτες είναι στην ουσία μια πρόσθετη παροχή μέσω μιας διαφημιστικής καμπάνιας, η οποία κατ' αρχήν δεν είναι καθ' εαυτή απαγορευμένη. Τότε μόνο γίνεται αθέμιτη η πρόσθετη παροχή, όταν ο καταναλωτής παρακινείται να αγοράζει το προϊόν αποκλειστικά για να αποκτήσει μέσω αυτού την πρόσθετη παροχή και ο επιχειρηματίας επιδιώκει να εξουθενώσει τους ανταγωνιστές του. Αυτό γίνεται, αν η αξία της πρόσθετης παροχής είναι εξαιρετικά μεγάλη σε σχέση με την αξία του κύριου προϊόντος ή όταν η παροχή συνδυάζεται με κλήρωση ή όταν δίδεται χωρίς αντάλλαγμα, αδιάφορα με το αν το προσφερόμενο χαρακτηρίζεται ως δώρο, φθάνει όμως να δίδεται τέτοια εντύπωση στον καταναλωτή και να αποσκοπεί στην προσέλκυση πελατών. Ειδικά για τα έντυπα, το άρθρο 17 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 ορίζει ότι "απαγορεύεται η υπό των ημερησίων, των κατά περιόδους εκδιδόμενων εφημερίδων ως και των περιοδικών πάσα χαριστική επίδοσις, ήτοι η χορήγησις δώρων μετά ή άνευ λαχνού, χρηματικών βραβείων, βιβλίων και πάσης άνευ ισαξίου συναλλάγματος παροχής" ενώ η παρ.2 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι "απαγορεύεται πάσα δημοσίευσις απαγγελίας περί παροχής άνευ ισαξίου ανταλλάγματος".

Ακόμη το δικαστήριο δέχθηκε ότι η παροχή διαφημιστικών δώρων, λαχνών κ.λ.π δεν συμβιβάζεται με τον αποδοτικό ανταγωνισμό. Και τούτο διότι εφ' όσον η εφημερίδα αναγγέλλει στους καταναλωτές, ότι συμπληρώνοντας κάποιο δελτίο, το οποίο αποστέλλουν σ' αυτή, κερδίζουν πολύτιμα δώρα μετά από κλήρωση, τους παρακινεί να αγοράσουν φύλλα για να αποκτήσουν κάποιο πιθανό κέρδος, χωρίς όμως να αποδίδουν σημασία, σε όσα το έντυπο ως τέτοιο πρέπει να προσφέρει, αλλά στρέφοντας την προσοχή τους σε πράγματα άσχετα με τον πραγματικό σκοπό του εντύπου. Δηλαδή, οι καταναλωτές πείθονται, προσκαλούνται από τους εναγομένους μέσω των παραπάνω εντύπων να παρακολουθούν συνεχώς για να ανεύρουν τους "χρυσούς αριθμούς", να τους συγκρίνουν με τους δικούς τους, στα καρρέ της τυχερής κάρτας, και να μετάσχουν στις σχετικές κληρώσεις των παιχνιδιών "ΜΠΙΝΓΚΟ", "ΕΞΤΡΑ ΜΠΙΝΓΚΟ" και "ΣΟΥΠΕΡ ΜΠΙΝΓΚΟ". Έτσι, όμως, καμμία βελτίωση του εμπορεύματος των εναγομένων δεν γίνεται και μάλιστα με τρόπο ώστε να δημιουργηθούν ευνοϊκοί όροι για την τοποθέτησή

του στην κατανάλωση, σε ανταγωνισμό με άλλα ομοειδή. Αντίθετα με τα παραπάνω παιχνίδια διαμορφώνεται ψυχολογία ικανή να ασκήσει αποφασιστική και κρίσιμη επίδραση στην εκλογή των συγκεκριμένων εντύπων από τον καταναλωτή, εφόσον ο τελευταίος, αντί να αγοράσει το ομοειδές προϊόν, θα προκρίνει πρόδηλα εκείνο των εναγομένων, το οποίο ενσωματώνει και την προσδοκία του κέρδους και μάλιστα δυσανάλογου σε σχέση με την αξία του αγοραζόμενου προϊόντος. Έτσι, μόνος αποφασιστικός παράγοντας αυτής της προσδοκίας είναι το κέρδος και το μεν κοινό εξωθείται σ' αυτό, οι δε εναγόμενοι προσελκύουν έτσι πελατεία και μάλιστα σε βάρος των εκδόσεων των εναγόντων που εκδίδουν ημερήσιες εφημερίδες και εβδομαδιαίο περιοδικό του ίδιου πολιτικού φάσματος με εκείνα των εναγομένων. Αυτό όμως αποτελεί αναμφίβολα αντίθεση στην ομαλή ηθική των συναλλαγών που δεν ανέχεται με πλάγια μέσα την αποκόλληση της πελατείας από εκείνους που υφίστανται τον ανταγωνισμό και την προσέλκυση σ' αυτόν που παρέχει την προσδοκία του κέρδους.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. έκρινε ότι οι πράξεις των εναγομένων αντιβαίνουν στα χρηστά ήθη και συνιστούν αθέμιτο ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου (α) υποχρέωσε τους εναγομένους να παύσουν οριστικά και να παραλείψουν στο μέλλον να οργανώνουν από τις σελίδες των εφημερίδων και του περιοδικού που εκδίδουν τα παραπάνω παιχνίδια καθώς και την με οποιονδήποτε τρόπο σχετική μ' αυτά δημοσίευση, ακόμη δε να παραλείψουν την διεκπεραίωση και τη διενέργεια των κληρώσεων των δώρων, (β) να απειληθεί σε βάρος του δεύτερου εναγομένου χρηματική ποινή 50.000 δρχ. για κάθε ενάγοντα και προσωπική κράτηση διάρκειας 1 μηνός για κάθε παράβαση της διάταξης της παρούσας απόφασης σχετικά με την υποχρέωσή του για παράλειψη και (γ) να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή.

65.- Υπόθεση περιύβρισης της αρχής από άρτι αποληθέντα στρατιώτη (418/1986 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1986, σελ.606, 607.

Στην παρούσα υπόθεση ο Α.Π. απεφάνθη ότι ορθώς καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος για το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής του άρθρου 181 παρ.1 Π.Κ, διότι σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε το Εφετείο ο κατηγορούμενος Γ.Ν. στις 25 Αυγούστου 1983 και ενώ διερχόταν με επιβατικό αυτοκίνητο έξω από το στρατόπεδο Τάγματος Πεζικού, που εδρεύει στην Αντιμάχεια της

Κω, φώναξε απευθυνόμενος στον σκοπό της πύλης ότι η στρατιωτική αρχή αποτελείται από αξιωματικούς φασιστικής νοοτροπίας και παθητικούς ομοφυλοφίλους. Το δικαστήριο έκρινε ορθά ότι η ανωτέρω φράση περιέχει σαφή εκδήλωση καταφρόνησης και ονειδισμού της στρατιωτικής αρχής και ως εκ τούτου ο κατηγορούμενος διέπραξε το έγκλημα που προβλέπει το άρθρο 181 παρ.1 Π.Κ. Επίσης το Εφετείο έκρινε ορθά ότι η φράση ονειδισμού και καταφρόνησης, που εκστόμισε ο κατηγορούμενος, βρίσκεται έξω από τον έλεγχο και τη δριμεία κριτική που διασφαλίζει το άρθρο 14 του Συντάγματος και ότι έπληξε επίσης κατά το αντικείμενο και την πρόθεση του δράστη την ίδια την στρατιωτική αρχή ως πολιτειακό θεσμό και όχι το πρόσωπο που την ενσαρκώνει.²⁰

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π απεφάνθη ότι το Εφετείο ερμήνευσε και εφάρμοσε ορθά την ουσιαστική ποινική διάταξη του άρθρου 181 παρ.1 Π.Κ. και απέρριψε ως αβάσιμο τον περί του αντιθέτου λόγο αναίρεσης.

66.- Υπόθεση δωροδοκίας δικαστικών λειτουργών (478/1986 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1986, σελ. 661, 662, 663.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση το Τριμελές Εφετείο Αθηνών-του οποίου η απόφαση προσβλήθηκε με αίτηση αναίρεσης επί της οποίας εκδόθηκε η παρούσα απόφαση του Α.Π- δέχθηκε τα εξής πραγματικά περιστατικά. Ο κατηγορούμενος και νυν αναιρεσείων Ι.Γ, εκδότης και διευθυντής της ημερήσιας πολιτικής εφημερίδας "Α" που εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα δημοσίευσε στις 27 Σεπτεμβρίου 1984 και στο υπ' αριθμόν 1372 φύλλο αυτής της εφημερίδας δημοσίευμα στο οποίο ανέφερε ότι ο εγκαλόν Γ.Τ κατάφερε με δωροδοκίες δικαστικών λειτουργών να μην διαταχθεί προσωρινή κράτηση σε βάρος του για τα εγκλήματα για τα οποία εκκρεμούσε εναντίον του κατηγορία. Επειδή ο κατηγορούμενος δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο επιβεβαιωτικό του περιεχομένου του δημοσιεύματός του και επειδή οι μάρτυρες κατέθεσαν ότι είναι αναληθή όσα αναφέρονταν σ' αυτό το δημοσίευμα, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών τον κήρυξε ένοχο για το έγκλημα της συκοφαντικής

²⁰ δεξ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 20,47 και 60 αναφορικά με το έγκλημα της περιύβρισης της αρχής (αρ.181 παρ.1 Π.Κ.)

δυσφήμισης δια του τύπου. Το Εφετείο στήριξε την ανωτέρω απόφασή του και στο γεγονός ότι ο κατηγορούμενος γνώριζε ότι το περιεχόμενο του εν λόγω δημοσιεύματος ήταν αναληθές αφ' ενός και πρόσφορο να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του εγκαλούντος αφ' ετέρου.

Η ανωτέρω απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών προσβλήθηκε από τον καταδικασθέντα με την παρούσα αναίρεση σχετικά με την οποία ο Α.Π. απεφάνθη τα εξής:

(1) Ορθά και δικαιολογημένα ο αναιρεσείων πρότεινε πρόσθετους λόγους αναίρεσης εκπρόθεσμα. Συγκεκριμένα τους κατέθεσε στο Γραμματέα της Εισαγγελίας του Α.Π ενώ απέμεναν λιγότερες από 15 ημέρες από την ορισμένη προς συζήτηση ημέρα και ως εκ τούτου παρέβη τη διάταξη του άρθρου 509 παρ.2 ΚΠοινΔ, που ορίζει ότι μπορούν να προταθούν και πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης με έγγραφο, αν αυτό κατατεθεί με ποινή απαραδέκτου 15 τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισμένη προς συζήτηση ημέρα στην Γραμματεία της Εισαγγελίας του Α.Π. Όμως, επειδή ισχύει η γενική αρχή ότι κανένας δεν υποχρεώνεται στα αδύνατα, εάν από την κλήτευση προς εμφάνιση μέχρι τη δικάσιμο μεσολαβεί χρονικό διάστημα μικρότερο των 15 ημερών -κάτι που εν προκειμένω συμβαίνει- τότε ο αναιρεσείων μπορεί και σ' αυτή την περίπτωση να προτείνει πρόσθετους λόγους αναίρεσης εξ' αιτίας του ότι υπάρχει απόλυτη αδυναμία του για εμπρόθεσμη άσκησή τους. Ο Α.Π απεφάνθη ότι αυτό ισχύει και εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκδικάζονται κατά τις δικονομικές διατάξεις του Ν.5060/1931 "περί τύπου".

(2) Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών καταδίκασε ορθά τον κατηγορούμενο για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου και δεν παραβίασε τις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 362 και 363 Π.Κ. ούτε εκ πλαγίου. Επιπλέον περιέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠοινΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

(3) Η άρση της δασμολογικής ατέλειας του δημοσιογραφικού χάρτη -την οποία επέβαλε το Τριμελές Εφετείο Αθηνών- αποτελεί μέτρο που επιβάλλεται στην επιχείρηση της εφημερίδας ή του περιοδικού ως υποχρεωτική συνέπεια της γενόμενης από αυτό κατάχρησης του ατελούς δημοσιογραφικού χάρτη. Ο Α.Π. έκρινε ότι το μέτρο αυτό που προβλέπεται από το άρθρο 30 παρ.1 του ν.δ. 2493/1953 μπορεί να επιβληθεί από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εάν το πρωτοβάθμιο παρέλειψε από παραδρομή να το επιβάλλει.

(4) Οι διατάξεις του Ν.1178/1981 είναι επικρατέστερες από εκείνες του α.ν 1038/1938 και διακρίνουν σαφώς την ευθύνη του ιδιοκτήτη της εφημερίδας ή του περιοδικού από εκείνη του εκδότη και του διευθυντή. Ειδικότερα ο ιδιοκτήτης έχει μόνο αστική ευθύνη και όχι ποινική, εκτός αν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι ιδιότητες του εκδότη ή του διευθυντή της εφημερίδας ή του περιοδικού.

(5) Για να ασκήσει κανείς ένα ένδικο μέσο πρέπει να έχει και έννομο συμφέρον προς τούτο, σύμφωνα με το άρθρο 463 Κ.Ποιν.Δ. Ο Α.Π. έκρινε ότι το ίδιο ισχύει και για την προβολή κάθε λόγου που στηρίζει το ένδικο μέσο. Ως εκ τούτου ο Α.Π. έκρινε ότι πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ο πρώτος λόγος αναίρεσης που πρότείνει ο αναιρεσείων κατά τον οποίο το Εφετείο που δίκασε την Έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης επέβαλε κατά παράβαση της αρχής της απαγόρευσης της χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορούμενου που άσκησε το ένδικο μέσο (άρθρο 470 ΚΠοινΔ) την προσωρινή άρση της ατέλειας του δημοσιογραφικού χάρτη στην εφημερίδα "Α", παρ'ότι το μέτρο αυτό δεν είχε επιβληθεί πρωτοδίκως. Και τούτο διότι ο αναιρεσείων καταδικάστηκε ως εκδότης και διευθυντής της εφημερίδας "Α", χωρίς να είναι και ιδιοκτήτης αυτής και συνεπώς δεν έχει έννομο συμφέρον να προβάλλει τη χειροτέρευση της θέσης του ένεκα της επιβολής της άρσης της ατέλειας του δημοσιογραφικού χάρτη, γιατί το μέτρο αυτό επιβάλλεται στην επιχείρηση, ήτοι στον ιδιοκτήτη της εφημερίδας ή του περιοδικού. Όμως, 2 μέλη του Δικαστηρίου μειοψήφισαν, γιατί υποστήριξαν την αντίθετη άποψη και επειδή η απόφαση ελήφθη με διαφορά 1 ψήφου, ο συγκεκριμένος αναιρετικός λόγος παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

67.- Υπόθεση άσεων δημοσιευμάτων (1019/1986 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1986, σελ.912, 913, 914.

Στην παρούσα απόφαση ο Α.Π. ασχολήθηκε κατ'αρχήν με ένα δικονομικό ζήτημα, το οποίο αφορούσε στο αίτημα αναβολής της δίκης για προσκόμιση κρείσσων αποδείξεων. Για το ζήτημα αυτό ο Α.Π. απεφάνθη ότι η αναβολή της δίκης κατά το άρθρο 352 παρ.4 ΚΠοινΔ για κρείσσονες αποδείξεις απόκειται στην κυριαρχική κρίση του δικαστηρίου, το οποίο, αν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, οφείλει να απαντήσει, χωρίς όμως να υποχρεούται να αιτιολογήσει ειδικά την αποδοχή ή την απόρριψη του αιτήματος.

Επιπλέον, ο Α.Π. απέρριψε ως απαράδεκτο ένεκα αοριστίας τον αναιρετικό λόγο του αναιρεσιόντος κατά τον οποίο το Εφετείο απέρριψε χωρίς ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία τον αυτοτελή ισχυρισμό του περί νομικής πλάνης, που πρόβαλε ενώπιον του, προς απόκρουση της κατηγορίας για κυκλοφορία άσεμων εντύπων με σκοπό την εμπορία, με επίκληση προς θεμελίωση αυτού την αθώωσή του προηγουμένως με αποφάσεις άλλων δικαστηρίων για παρόμοια δημοσιεύματα και την ελεύθερη κυκλοφορία άλλων εντύπων με παρόμοιο περιεχόμενο. Ο Α.Π. στήριξε την απόφασή του στο γεγονός ότι ο αναιρεσιών δεν αναφέρθηκε σε συγκεκριμένες δικαστικές αποφάσεις, σε συγκεκριμένα παρεμφερή δημοσιεύματα ούτε και στα υπόλοιπα στοιχεία που απαιτούνται για την στοιχειοθέτηση της νομικής πλάνης.

Περαιτέρω ο Α.Π. χαρακτήρισε -σύμφωνα με πάγια νομολογία του- ως αδικήματα τελούμενα δια του τύπου²¹ τα αδικήματα του κοινού δικαίου, δηλαδή εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον Π.Κ και τους ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται δια καταχρήσεως του τύπου ως μέσου εκδήλωσής τους. Τέτοια δεν είναι τα εγκλήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από το άρθρο 29 παρ.1 του Ν.5060/1931 στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η θέση σε κυκλοφορία άσεμων αντικειμένων με σκοπό εμπορίας, ακόμα και όταν το άσεμνο αντικείμενο είναι έντυπο ή σύγγραμμα, γιατί αφ' ενός αυτό αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της παράβασης και όχι μέσο για την εκτέλεσή της και αφ' ετέρου η θέση σε κυκλοφορία αυτών είναι υλική πράξη άσχετη προς τη χρησιμοποίηση του τύπου ως οργάνου. Επειδή ο κατηγορούμενος και νυν αναιρεσιών καταδικάστηκε για θέση σε κυκλοφορία προς τον σκοπό εμπορίας άσεμων δημοσιευμάτων κατά παράβαση του άρθρου 29 του Ν.5060/1931 σε συνδυασμό προς το άρθρο 30 του ίδιου νόμου, δηλαδή για έγκλημα που δεν υπάγεται σε εκείνα που τελούνται δια του τύπου, έπεται ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν θα εφαρμοστούν οι διατάξεις των άρθρων 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938, το οποίο προβλέπει την 18μηνη παραγραφή των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου, και 1 και 2 εδ. α' του Ν.1240/1982 που προβλέπει ότι παραγράφεται το αξιόποιο και παύει υφ' όρων η ποινική δίωξη των αξιοποίων πράξεων που έχουν τελεστεί δια του τύπου μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου 1981.

Τέλος, ο Α.Π. απεφάνθη ότι ορθά ο αναιρεσιών καταδικάστηκε για κυκλοφορία άσεμων δημοσιευμάτων με σκοπό την κερδοσκοπία σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 30

²¹ δεσ σχετικά με το ποια αδικήματα θεωρούνται τελούμενα δια του τύπου τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 44, 58, 75 και 90.

του Ν.5060/1931, γιατί όντας εκδότης και διευθυντής εντύπου περιοδικού εξέδωσε και έθεσε σε κυκλοφορία στην Αθήνα, στην λοιπή Αττική και σε άλλα μέρη της Ελλάδας τα περιοδικά αυτά τα οποία είναι άσεμνα, προσβάλλουν καταφανώς και βαναύσως το αίσθημα της αιδούς του μέσου κοινωνικού ανθρώπου και ασκούν φθοροποιό επίδραση. Επιπροσθέτως ορθά το Εφετείο απέκλεισε τον χαρακτηρισμό των επίμαχων εντύπων ως έργων επιστήμης ή τέχνης από κάθε άποψη και συνεπώς και εκείνη της συμβολής στην προώθηση της ανθρώπινης γνώσης ή της πολιτιστικής δημιουργίας της ανθρωπότητας.

68.- Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" (1511/1986 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1987, σελ.191, 192, 193.

Το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών κήρυξε ενόχους τους νυν αναιρεσειόντες για το κατ'εξακολούθηση έγκλημα της δυσφήμισης δια του τύπου, τον μεν Σ.Α ως συντάκτη των επίμαχων δημοσιευμάτων, τον δε Α.Β ως διευθυντή και εκδότη της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" στην οποία δημοσιεύθηκαν τα εν λόγω δημοσιεύματα. Συγκεκριμένα το κατ'εξακολούθηση αδίκημα της δυσφήμισης διά του τύπου φέρεται ότι τελέστηκε με φύλλα της συγκεκριμένης εφημερίδας, που εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν την 2α και 15η Μαΐου 1985, στα οποία αναφερόταν ότι ο εγκαλών Γ.Κ κατασπατάλησε το δημόσιο χρήμα και προέβη σε πλαστογραφίες για να χρηματοδοτήσει νεκρές επενδύσεις, πράξεις που τον υποχρεώνουν να λογοδοτήσει στις δικαστικές αρχές της χώρας.

Οι καταδικασθέντες άσκησαν αναίρεση ενώπιον του Α.Π και το ανώτατο δικαστήριο της χώρας απεφάνθη τα εξής:

(1) Σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 το αξιόποινο των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου παραγράφεται εν πάσει περιπτώσει μετά την παρέλευση 18 μηνών από την τέλεση της πράξης. Η βραχυπρόθεσμη αυτή παραγραφή κατισχύει της παραγραφής των άρθρων 111 και 113 Π.Κ. Επιπλέον, η παραγραφή των εγκλημάτων είναι θεσμός δημόσιας τάξεως και σύμφωνα με το άρθρο 511 ΚΠοινΔ εξετάζεται αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της ποινικής διαδικασίας ακόμη και ενώπιον του Α.Π, ενώ όταν διαπιστωθεί επιφέρει οριστική παύση της ποινικής δίωξης. Επειδή το κατ'εξακολούθηση αδίκημα της δυσφήμισης δια του τύπου τελέστηκε με τα φύλλα της 2ας και της 15ης Μαΐου 1985 της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος", ο Α.Π. απεφάνθη ότι από τον χρόνο τέλεσης της πρώτης πράξης-ήτοι της πράξης της 2ας Μαΐου 1985-μέχρι

τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης του Α.Π. μεσολαβεί χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 18 μηνών και συνεπώς ως προς την πράξη αυτή πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη εφετειακή απόφαση, να παυθεί οριστικά η ποινική δίωξη των αναιρεσειόντων για την πράξη αυτή και να εξετασθούν οι αναιρετικοί λόγοι μόνο κατά το μέρος που αφορούν την πράξη της 15ης Μαΐου 1985.

(2) Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981, περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινών διατάξεων "Ο ιδιοκτήτης παντός εντύπου υποχρεούται εις πλήρη αποζημίωσιν δια την παράνομον περιουσιακήν ζημίαν ως και εις χρηματικήν ικανοποίησιν δια την ηθικήν βλάβην, αι οποίαι υπαιτίως προξενήθησαν δια δημοσιεύματος θίγοντος την τιμή ή την υπόληψιν παντός ατόμου, έστω και αν η κατά το άρθρον 914 Α.Κ. υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 919 ΑΚ πρόθεσις και η κατά το άρθρο 920 ΑΚ γνώσις ή υπαίτιος άγνοια συντρέχει εις τον συντάκτην του δημοσιεύματος ή εαν ούτος είναι άγνωστος εις τον εκδότην ή τον διευθυντήν συντάξεως του εντύπου". Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών δεν καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 914, 919, 920 και 932 ΑΚ. Συνεπώς, ο συντάκτης του δυσφημιστικού δημοσιεύματος δεν απαλλάσσεται της ευθύνης για αποζημίωση του βλαβέντος από το δημοσίευμα και ο φερόμενος ως βλαπτόμενος από το δημοσίευμα δικαιούται να ασκήσει πολιτική αγωγή στο Ποινικό δικαστήριο κατά τα άρθρα 63, 68 και 83 ΚΠοινΔ. Άρα ορθά το Εφετείο έκρινε ότι με τις διατάξεις του Ν.1178/1981 δεν αποκλείεται να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων κατά του συντάκτη του δημοσιεύματος αυτός που υπέστη βλάβη εξ αυτού²², έστω και αν είναι γνωστός ο ιδιοκτήτης, διότι με τον Ν.1178/1981 δεν καταργήθηκαν οι γενικές διατάξεις των άρθρων 915 επ.Α.Κ.

(3) Το Εφετείο ορθά και δικαιολογημένα καταδίκασε για απλή δυσφήμιση (άρθρο 362 Π.Κ) δια του τύπου τον συντάκτη και τον διευθυντή-εκδότη της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" για τα δημοσιεύματα που ανέφεραν "Έφθασε η ώρα του Εισαγγελέα για τον Κ" και "Κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος και πλαστογραφία για χρηματοδότηση νεκρών επενδύσεων".

(4) Τέλος, ο Α.Π. απέρριψε ως αβάσιμους τους λόγους αναίρεσης που αφορούσαν στην κακή εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 367 παρ.1 ΠΚ από το Εφετείο. Συνεπώς, το Εφετείο ορθά έκρινε ότι δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του

²² δεσ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 86 και 89, αναφορικά με το δικαίωμα αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης που έχει ο βλαβείς από δημοσίευμα που προσβάλλει την τιμή και την υπόληψή του.

άρθρου 367 παρ.1 Π.Κ, γιατί οι καταδικασθέντες ξεπέρασαν κατά πολύ το επιβαλλόμενο μέτρο και χρησιμοποίησαν εκφράσεις που έθιξαν τον εγκαλούντα μολονότι όλοι οι εξετασθέντες μάρτυρες εξήραν το ήθος του.

69.- Υπόθεση δημοτικών εκλογών στην Καρδίτσα (1684/1986 Α.Π Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βώμα 1987, σελ.221.

Στην κρινόμενη υπόθεση το Τριμελές Εφετείο Λάρισας κήρυξε τον κατηγορούμενο και ήδη αναιρεσιόντα ένοχο για το αδίκημα που προβλέπουν τα άρθρα 111 και 109 του π.δ 152/1985, επειδή ο κατηγορούμενος ως δημόσιος υπάλληλος αρθρογράφησε σε τοπική εφημερίδα της Καρδίτσας υπέρ ορισμένου υποψηφίου δημάρχου και εναντίον άλλων υποψηφίων εν'όψει των δημοτικών εκλογών της 17ης Οκτωβρίου 1982.

Ο Α.Π μετά από αναίρεση που ασκήθηκε ενώπιόν του έκρινε ότι η διάταξη του άρθρου 111 του π.δ 152/1985 που επεκτείνει τη διάταξη του άρθρου 109 του ίδιου π.δ-το οποίο άρθρο 109 απαγορεύει με απειλή ποινής φυλάκισης στους δημοσίους υπαλλήλους και άλλους λειτουργούς την ανάμειξή τους υπέρ ή κατά κάποιου υποψηφίου ή κόμματος σε βουλευτικές εκλογές- και στην περίπτωση της διεξαγωγής δημοτικών, κοινοτικών και νομαρχιακών εκλογών, αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 29 παρ.3 του Συντάγματος. Επιπλέον, απεφάνθη ότι ακόμα και η συνταγματική διάταξη του άρθρου 29 παρ.3 ερμηνεύεται στενά, γιατί εισάγει περιορισμό στο συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης και αναφέρεται μόνο στους περιοριστικά αναφερόμενους δημοσίους λειτουργούς και υπαλλήλους και μόνο σ'ό,τι αφορά εκδηλώσεις υπέρ πολιτικών κομμάτων και όχι υπέρ υποψηφίων δημάρχων και κοινοταρχών σε δημοτικές εκλογές. Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. απεφάνθη ότι το Εφετείο εφάρμοσε εσφαλμένως την προαναφερθείσα ουσιαστική ποινική διάταξη και ως εκ τούτου αναίρεσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Πάντως η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

70.- Υπόθεση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης που προκλήθηκε από τον τύπο (1685/1986 Α.Π, Τμήμα Α')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.1055, 1056.

Στην παρούσα υπόθεση η ιδιοκτήτρια, ο εκδότης και ο διευθυντής ημερήσιας εφημερίδας καταδικάστηκαν πρωτοδίκως στην παροχή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης στον νυν αναιρεσεύοντα, γιατί καταχώρησαν στην εφημερίδα τους και συγκεκριμένα στα φύλλα της 3ης Μαρτίου 1978 και 29ης Απριλίου 1978 δημοσιεύματα που πρόσβαλαν την τιμή και την υπόληψη του αναιρεσεύοντος.

Στην συνέχεια το Εφετείο, αφού εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση ως προς τα ανωτέρω κεφάλαια, αφ' ενός περιόρισε το ποσό της χρηματικής ικανοποίησης που αναγνωρίστηκε πρωτοβάθμια για το πρώτο δημοσίευμα και αφ' ετέρου καθόρισε το ποσό της χρηματικής ικανοποίησης που αναγνωρίστηκε για το δεύτερο δημοσίευμα.

Τέλος, ο Α.Π. μετά από αναίρεση που ασκήθηκε ενώπιόν του απεφάνθη ότι:

(1) μετά από το ν.δ 790/1970 και έως τον Ν.1178/1981 δεν προβλέπεται κατώτατο όριο του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης που προκλήθηκε από τον τύπο

(2) ο Α.Π δεν ελέγχει την κρίση του δικαστηρίου της ουσίας για το ποιό είναι το επιδικαστέο ποσό της χρηματικής ικανοποίησης.

(3) Το Εφετείο δεν παραβίασε ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου τις σχετικές διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου. Έτσι ο Α.Π. απέρριψε ως αβάσιμο τον περί του αντιθέτου μοναδικό λόγο αναίρεσης που προτάθηκε.

71.- Υπόθεση Γενικού Λαϊκού Νοσοκομείου (3801/1986 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ελληνική Δικαιοσύνη 1986, σελ.968,969,970.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Λαϊκού Νοσοκομείου Αθηνών κάλεσε τον Θ.Κ. υπάλληλο του εν λόγω νοσοκομείου σε απολογία, διότι είχε διωχθεί πειθαρχικά για αφαίρεση ενός ξύλινου πάγκου του ιδρύματος, ενώ παράλληλα είχε διατυπωθεί σε βάρος του υπόνοια για συμμετοχή του και στην αφαίρεση ενός ψυγείου. Μετά την γραπτή απολογία του υπαλλήλου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου τον απήλαξε ομόφωνα από την κατηγορία. Την επόμενη ημέρα ο ίδιος υπάλληλος ευρισκόμενος σε χώρο του νοσοκομείου υπέστη πυραμιδική συνδρομή και διασταλτική υπέρταση και μεταφέρθηκε σε κλινική του για νοσηλεία. Μια μέρα αργότερα ο αδερφός του αρρώστου προσήλθε

στο γραφείο του Διευθυντή του νοσοκομείου Ε.Χ. και δημιούργησε σοβαρό επεισόδιο ισχυριζόμενος ότι ο αδερφός του υπέστη την ανωτέρω ασθένεια ένεκα πιέσεων και απειλών που ασκήθηκαν σε βάρος του στο Πειθαρχικό συμβούλιο. Στην συνέχεια το συγγενικό περιβάλλον του υπαλλήλου και ορισμένοι συνδικαλιστικοί κύκλοι του νοσοκομείου πληροφόρησαν για τα ανωτέρω περιστατικά τον δημοσιογράφο Δ.Ρ της εφημερίδας "Β" και παράλληλα ισχυρίστηκαν ότι ο υπάλληλος υπήρξε και θύμα ξυλοδαρμού. Μετά ταύτα ο δημοσιογράφος Δ.Ρ συνέταξε και δημοσίευσε στις 18 Δεκεμβρίου 1982 στην εφημερίδα "Β", στο φύλλο 20051 και στην στήλη αυτής "Κεντρίσματα" άρθρο στο οποίο ανέφερε ότι ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του νοσοκομείου μαζί με κάποιους άλλους "έσπασαν στο ξύλο τον Θ.Κ για να ομολογήσει", ότι "ο άνθρωπος αυτός έπαθε εγκεφαλικό επεισόδιο και έντρομοι οι ανακριτές τον μετέφεραν σε θέση λουξ του νοσοκομείου και ότι μετά την άφιξη των συγγενών του αρρώστου ο αρχιανακριτής Πρόεδρος το έβαλε στα πόδια".

Στην συνέχεια ο Πρόεδρος του Δ.Σ. απευθύνθηκε στα ποινικά δικαστήρια επικαλούμενος βλάβη της τιμής και της υπόληψής του εκ του ανωτέρω δημοσιεύματος. Τα ποινικά δικαστήρια όμως, τόσο το πρωτοβάθμιο, όσο και το δευτεροβάθμιο, εξέδωσαν αθωωτικές αποφάσεις για τους κατηγορούμενους.

Μετά ταύτα ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ζήτησε χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη από τα πολιτικά δικαστήρια της χώρας.

Το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη ότι το άρθρο 65 παρ.1 ΚΠοινΔ, που ορίζει ότι "το ποινικό δικαστήριο δεν δύναται να επιληφθεί της αγωγής, όταν αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει δίωξη ή απαλλάσσει τον κατηγορούμενο δι' οιοδήποτε λόγο", συνάγεται ότι η πολιτική αγωγή που ασκείται στο ποινικό δικαστήριο δεν έχει ανυπόστατο χαρακτήρα, αλλά είναι παρακολούθημα της ποινικής δίωξης και ότι στην περίπτωση που περατωθεί με απαλλαγή του κατηγορούμενου η ποινική δίκη, το ποινικό δικαστήριο δεν μπορεί να συζητήσει την πολιτική αγωγή. Επιπλέον από το άρθρο μόνο παρ.5 εδ.β' του Ν.1178/1981, που ορίζει ότι "εαν δια την ζημιόγονον πράξιν επελήφθη το ποινικό δικαστήριο, η αγωγή κατά το παρόν άρθρο ασκείται ενώπιον αυτού και εκδικάζεται υπό τούτου υποχρεωτικά και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η παραπομπή στα πολιτικά δικαστήρια", συνάγεται ότι, εφόσον ασκηθεί η πολιτική αγωγή για αποκατάσταση της ζημίας ή της ηθικής βλάβης στο ποινικό δικαστήριο, αυτό είναι υποχρεωμένο να την εκδικάσει και να μην την παραπέμψει, αν εκδόσει καταδικαστική απόφαση, ενώ αν εκδόσει απαλλακτική απόφαση δεν επιλαμβάνεται αυτής, οπότε ο αδικηθείς μπορεί να

εισαγάγει την πολιτική αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια. Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη ότι δεν είναι νόμιμος ο ισχυρισμός της εκκαλούσης περί του ότι, εφόσον ο εφεσίβλητος υπέβαλε και υποστήριξε στο αρμόδιο ποινικό δικαστήριο την περί χρηματικής ικανοποίησής του λόγω ηθικής βλάβης πολιτική αγωγή, το δικαστήριο αυτό επιλήφθηκε αυτής αναγκαστικά και μαζί με την αθωωτική του απόφαση έκρινε και αυτήν στην ουσία και την απέρριψε. Συνεπώς -ισχυρίστηκε η εκκαλούσα- κακώς εισήχθη και πάλι στο πολιτικό δικαστήριο η πολιτική αγωγή. Όμως αυτό δεν είναι ορθό, διότι όπως αποδεικνύεται από τις σχετικές ποινικές αποφάσεις, τα δικαστήρια αυτά, μετά την απαλλακτική τους κρίση για τους κατηγορουμένους, δεν συζήτησαν την πολιτική αγωγή.

Επιπλέον το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά έκρινε ότι η κρινόμενη αγωγή θεμελιώνεται στις διατάξεις των άρθρων 914,932 ΑΚ, του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981 και των άρθρων 362,363 Π.Κ. και στις διατάξεις αυτές υπήγαγε τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ως βάσιμα.

Περαιτέρω το Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι από τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981, η οποία ως ειδική κατισχύει των διατάξεων των άρθρων 46 του α.ν 1092/1938 και 914,918 Α.Κ προκύπτει ότι καθιερώνεται αντικειμενική ευθύνη του ιδιοκτήτη κάθε εντύπου προς αποζημίωση για παράνομη περιουσιασική ζημία ή προς χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη που προκλήθηκαν από δημοσίευμα που θίγει την τιμή και την υπόληψη ορισμένου ατόμου.

Τέλος, το Εφετείο έκρινε ότι τα περιστατικά που αναφέρθηκαν στο επίμαχο άρθρο ήταν αναληθή, όμως ο συντάκτης του άρθρου εν όψει των γεγονότων ότι ο Θ.Κ ήταν Πρόεδρος του σωματείου του κατώτερου προσωπικού του νοσοκομείου, προσκείμενος στην αντιπολίτευση και των εγγράφων που του προσκόμισαν καλόπιστα πίστεψε την αλήθεια των πληροφοριών που του έδωσαν, οι οποίες και κατά το μέρος που είναι αληθινές και κατά το μέρος που είναι ψευδείς δεν συνιστούν αντικειμενικά και υποκειμενικά το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης, ούτε το αδίκημα της απλής δυσφήμισης ή της εξύβρισης, αφού οι εκδηλώσεις αυτές έλαβαν χώρα από δημοσιογραφικό καθήκον. Συνεπώς, αφού ο συντάκτης δεν είχε υπαιτιότητα, η εναγόμενη-ιδιοκτήτρια της εφημερίδας δεν υποχρεούται στην καταβολή χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη του ενάγοντα από το εν λόγω δημοσίευμα. Άρα, η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που δέχθηκε την αγωγή και επεδίκασε στον

ενάγοντα χρηματική ικανοποίηση 800.000 δρχ. είναι εσφαλμένη και πρέπει να εξαφανιστεί.

72.- Υπόθεση προσβολής της προσωπικότητας από βιβλίο που περιέχει ανακριβείς ειδήσεις (8064/1986 Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών Ασφαλιστικά μέτρα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.403,404.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών με βάση τις διατάξεις των άρθρων 57 ΑΚ, 14 παρ.1-5 του Συντάγματος, 37 και 38 του Ν.1092/1938 δέχθηκε τα εξής: Η προστασία της ελευθερίας του τύπου - ο οποίος έχει ως έργο την διαφώτιση και ενημέρωση του κοινού- επιβάλλεται από γενικότερους λόγους, οι οποίοι άπτονται του κοινωνικού συμφέροντος. Εν προκειμένω, το κοινωνικό συμφέρον συνίσταται αφ'ενός στην ενημέρωση του κοινού για γεγονότα της ημέρας και αφ'ετέρου στη διαφώτισή του για ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος. Κατά την επιτέλεση, όμως, του έργου αυτού από τον τύπο, είναι δυνατό να υπάρξει προσβολή της προσωπικότητας, η οποία σε περίπτωση αναγραφής ανακριβών ειδήσεων είναι πάντα παράνομη. Στην περίπτωση αυτή γεννιούνται οι από τα άρθρα 57,59 και 914 Α.Κ προβλεπόμενες αξιώσεις για άρση της προσβολής, παράλειψής της στο μέλλον, αποζημίωσης και ικανοποίησης της ηθικής βλάβης εκείνου που προσβλήθηκε από το δημοσίευμα. Επειδή, όμως, απαγορεύεται από το Σύνταγμα η κατάσχεση των εντύπων - στην έννοια των οποίων περιλαμβάνονται και τα βιβλία- γίνεται πρακτικά αδύνατη, ιδίως για τα βιβλία που έχουν ήδη εκδοθεί και κυκλοφορήσει, η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων που προβλέπουν την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον. Συνεπώς, οι διατάξεις αυτές υποχωρούν μπροστά στο γενικότερο συμφέρον της προστασίας της ελευθερίας του τύπου.

Με βάση τα προεκτεθέντα το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι σε περίπτωση προσβολής της προσωπικότητας, που επήλθε με ανακριβείς ειδήσεις περιληφθείσες σε ήδη εκδοθέν βιβλίο, δεν είναι δυνατή ούτε η άρση της προσβολής, ούτε η παράλειψή της στο μέλλον, διότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο με την κατάσχεση του βιβλίου ή με την απαγόρευση της κυκλοφορίας του, η οποία είναι κατ'αποτέλεσμα ταυτόσημη με την κατάσχεση. Η κατάσχεση όμως βιβλίου απαγορεύεται από το Σύνταγμα και επιτρέπεται μόνο στα περιοριστικά απαριθμούμενες

από το ίδιο περιπτώσεις, οι οποίες δεν συντρέχουν στην προκειμένη υπόθεση²³. Ως εκ τούτου το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι δεν μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο η απαγόρευση της κυκλοφορίας βιβλίου που περιέχει ανακριβείς ειδήσεις και προσβάλλει την προσωπικότητα κατά το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα.

73.- Υπόθεση απόσπασης καθηγητή σε Υπουργείο. (9975/1986 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ελληνική Δικαιοσύνη 1987, σελ.299, 300, 301, 302.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση οι εναγόμενες, εκδότρια και διευθύντρια αντιστοίχως της ημερήσιας εφημερίδας "B" δημοσίευσαν στο υπ' αριθμόν 20483/1984 φύλλο αυτής και στην με σκωπτικό ύφος συντασσόμενη στήλη "Κ" το ακόλουθο κείμενο: "Μήπως μπορεί να μας απαντήσει ο κ.Α.Σ γενικός γραμματέας του Υπουργείου τί δουλειά κάνουν, αποσπασμένοι στο σπίτι του από το γραφείο του 2 καθηγητές -η φιλόλογος κα.Μ και ο ενάγων μαθηματικός κ.Γ- αν πληρώνονται από το δημόσιο και πώς τα πάει με τα μαθήματά του ο κανακάρης του; Διότι ήταν λίγο αδυνατούλης στα ελληνικά και στα μαθηματικά". Στην συνέχεια δημοσιεύθηκε σε άλλο φύλλο της ίδιας εφημερίδας και στην αυτή στήλη το ακόλουθο κείμενο: "Ρωτούσα τον γενικό γραμματέα του Υπουργείου τί δουλειά κάνουν δύο αποσπασμένοι καθηγητές, αν πληρώνονται από το δημόσιο και άλλα παρόμοια και ο κ. Σ αντί απαντήσεως έσπευσε να μας κάνει μήνυση. Εγώ πάντως ανεξάρτητα από τη μήνυση θα περιμένω και την απάντησή του".

Μετά ταύτα ο καθηγητής, του οποίου το όνομα αναφέρθηκε στα ανωτέρω δημοσιεύματα, άσκησε αγωγή στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών κατά της εκδότριας και της διευθύντριας της εφημερίδας "B" ισχυριζόμενος, ότι τα εν λόγω δημοσιεύματα στα οποία αναφέρονται γεγονότα ψευδή και συκοφαντικά για την καθ'όλη προσωπικότητά του, έβλαψαν την τιμή και την υπόληψή του. Ζητούσε δε με την αγωγή του αυτή χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη που υπέστη από τα επίμαχα δημοσιεύματα. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε κατά ένα μέρος την αγωγή και επιδίκασε στον ενάγοντα μαθηματικό το συνολικό ποσό των 500.000 δρχ, το οποίο οι εναγόμενες έπρεπε να καταβάλουν εις ολόκληρον.

Στην συνέχεια οι εναγόμενες άσκησαν έφεση, αφού πρώτα δημοσίευσαν στο υπ' αριθμόν 20690/1985 φύλλο της εφημερίδας "B" δημοσίευμα επανορθωτικό για το πρόσωπο του Γενικού Γραμματέα στο οποίο διευκρινιζόταν ότι τα προηγηθέντα δημοσιεύματα δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα και οφείλονταν σε

²³ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 41.

λανθασμένες πληροφορίες αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών στο πρόσωπό του από τους ανωτέρω κατηγοητές.

Το Εφετείο δέχθηκε τα εξής:

(1) Τα δημοσιεύματα ήταν ικανά να θίξουν την τιμή και την υπόληψη των αναφερομένων προσώπων, συνεπώς και του ενάγοντα. Τα δημοσιεύματα ήταν ανακριβή, πλην όμως οι εναγόμενες δεν γνώριζαν την ανακρίβειά τους.

(2) Το γεγονός που αναφέρεται στα επίμαχα δημοσιεύματα εμπίπτει στη σφαίρα του δημοσίου βίου των τυχόν θιγομένων και ανακύπτει δικαιολογημένο ενδιαφέρον για τον έλεγχό του και την σχετική κριτική δια του τύπου.

(3) Η αφορμή, ήτοι η απόσπαση υπό τις ανωτέρω συνθήκες, για τη διατύπωση αποριών είναι εύλογη.

(4) Τα δημοσιεύματα κατευθύνονται προς το πρόσωπο του γενικού γραμματέα από αντιπολιτευτική θέση της εφημερίδας και όχι προς το πρόσωπο του άγνωστου ενάγοντα. Για τον λόγο αυτό η αναφορά του ενάγοντος στο δεύτερο δημοσίευμα παραλείπεται.

(5) Η μνεία του ονόματος του ενάγοντα στο πρώτο εκ των δημοσιευμάτων εντός παρενθετικών σημείων δικαιολογείται από την πληρότητα του ερωτήματος, το οποίο άλλως θα έπασχε αοριστία.

(6) Τα δημοσιεύματα ήταν αντικειμενικώς ανακριβή όσον αφορά μόνο την παροχή από δημόσιο υπάλληλο και άλλων υπηρεσιών αποκλειστικά στο πρόσωπο του γενικού γραμματέα.

Η ασκηθείσα κριτική καλύπτεται συνεπώς κατά την κρίση του Εφετείου από τα όρια της ελευθεροτυπίας και του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος, που τάσσονται από το Σύνταγμα και το άρθρο 367 Π.Κ. αντίστοιχα. Τελικά το Εφετείο απεφάνθη ότι η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί κατ'ουσίαν.

74.- Υπόθεση εργοδοτικής εισφοράς που επιβαρύνει τους εκδότες των εφημερίδων. (10423/1986 Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.1288, 1289, 1290.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι η εργοδοτική εισφορά, που καταβάλλεται από όλους τους ιδιοκτήτες των ημερήσιων αθηναϊκών εφημερίδων και ανέρχεται σύμφωνα με τον Ν.1436/1984 στο ποσοστό του

5% επί της τιμής του κάθε πωλούμενου φύλλου εφημερίδας, έχει τον χαρακτήρα του κοινωνικού πόρου, γιατί εισπράττεται ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ασφαλιστικά ή εργασιακά στοιχεία, όπως είναι για παράδειγμα οι καταβαλλόμενες αποδοχές και ο αριθμός των εργαζομένων.

Στην συνέχεια το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών απεφάνθη ότι οι διατάξεις του άρθρου 14 παρ.1,2 του Συντάγματος, που κατοχυρώνουν μεταξύ άλλων το δικαίωμα των πολιτών να εκφράζουν και να διαδίδουν ελεύθερα τις γνώμες τους μέσω του τύπου και το δικαίωμα της ελεύθερης έκδοσης, κυκλοφορίας και διάδοσης των εφημερίδων, δεν αποκλείουν στον νομοθέτη να επιβάλλει κοινωνικούς πόρους σε βάρος των ιδιοκτητών των εφημερίδων, προς τον σκοπό της κοινωνικής ασφάλισης όσων εργάζονται στην σύνταξη, εκτύπωση, κυκλοφορία και διάθεσή τους. Άλλωστε ο νομοθέτης είναι υποχρεωμένος σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 22 παρ.4 του Συντάγματος να μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η επιβολή αυτών των βαρών είναι θεμιτή ακόμα και αν απολήγει, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε αύξηση της τιμής των εφημερίδων. Περαιτέρω ο καθορισμός του ύψους των βαρών αυτών απόκειται, κατ' αρχήν, στην ανέλεγκτη κρίση του νομοθέτη, ο οποίος εκτιμά τις πραγματικές συνθήκες και τα δεδομένα τα οποία επιβάλλουν, κατά την κρίση του, τον προσδιορισμό τους σε ορισμένο μέτρο. Εξάλλου ο δικαστικός έλεγχος στον χώρο αυτό της νομοθετικής ρύθμισης επιτρέπεται μόνο από την άποψη της τήρησης ορισμένων άκρων ορίων, πέρα από τα οποία, θα ήταν, σύμφωνα με τα δεδομένα της κοινής πείρας και αντίληψης ασύμφορη η έκδοση και διάθεση των εφημερίδων. Με βάση τα ανωτέρω, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών έκρινε ότι η διάταξη του άρθρου 8 παρ.1 του Ν.1436/1984, με την οποία ο κοινωνικός πόρος που επιβάλλεται στην τιμή κάθε πωλούμενου φύλλου αυξήθηκε από το 1,98% σε 5%, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η έκτακτη κατάσταση που δημιουργήθηκε στον τύπο ως προς την ασφάλιση των εργαζομένων στην εκτύπωση των εφημερίδων, είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα, γιατί το ύψος του ποσοστού αυτού δεν υπερβαίνει τα άκρα όρια που διαγράφονται βάσει της κοινής πείρας και αντίληψης.

Τέλος, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η διάταξη του άρθρου 8 παρ.1 του Ν.1436/1984 δεν αντίκειται ούτε στη διάταξη του άρθρου 4 παρ.5 του Συντάγματος, γιατί ναι μεν η κρινόμενη εισφορά τείνει στη θεραπεία των αναγκών ορισμένης τάξης και επιβάλλεται σε βάρος άλλης και δη ολιγάριθμης, αλλά όμως με την ειδική αυτή επιβάρυνση εξυπηρετείται το γενικότερο πολιτειακό και κοινωνικό συμφέρον, το οποίο

επιτάσσει την καθολική και πλήρη ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, ενώ παράλληλα είναι πρόδηλη η σχέση που συνδέει τους βαρυνόμενους προς τους ωφελούμενους από την επιβολή της συγκεκριμένης εισφοράς.

75.- Υπόθεση άσεμνης κινηματογραφικής ταινίας (162/1987 Α.Π)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1987, σελ.394, 395.

Στην παρούσα υπόθεση ο Α.Π. απεφάνθη ότι δεν είναι αδικήματα τελούμενα δια του τύπου εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται με το "περί άσεμνων δημοσιευμάτων" άρθρο 29 παρ.1 του Ν.5060/1931 "περί τύπου προσβολών της τιμής εν γένει και άλλων σχετικών διατάξεων". Συγκεκριμένα το άρθρο 29 παρ.1 του Ν.5060/1931 ορίζει ότι τιμωρείται, όποιος προς τον σκοπό εμπορίας ή διανομής ή δημόσιας έκθεσης, παρασκευάζει, αποκτά ή κατέχει, μεταφέρει, εισάγει στο κράτος ή εξάγει ή με οποιονδήποτε τρόπο θέτει σε κυκλοφορία άσεμνα έντυπα, έγγραφα, συγγράμματα, σχέδια, κινηματογραφικές ταινίες. Ο Α.Π. απεφάνθη ότι όλοι αυτοί οι τρόποι αποτελούν στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της ανωτέρω παράβασης και όχι μέσο για την εκτέλεσή της. Ως εκ τούτου η θέση σε κυκλοφορία κινηματογραφικών ταινιών είναι υλική πράξη, άσχετη προς τη χρησιμοποίηση του τύπου ως οργάνου.

Περαιτέρω, ο Α.Π. επανέλαβε ότι αδικήματα τελούμενα δια του τύπου είναι τα αδικήματα του κοινού δικαίου, δηλαδή εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον ποινικό κώδικα ή από ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται δια καταχρήσεως του τύπου, ως μέσου για την εκδήλωσή τους.²⁴ Το αξιόποινο αυτών των αδικημάτων παραγράφεται μετά την παρέλευση 18 μηνών από τον χρόνο τέλεσής τους, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 47 του α.ν. 1092/1938.

Με βάση τα ανωτέρω ο Α.Π. απεφάνθη ότι η διάταξη του άρθρου 47 του α.ν. 1092/1938 δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, γιατί οι αναιρεσείοντες καταδικάστηκαν για παράβαση του άρθρου 29 παρ.1 του Ν.5060/1931, ήτοι για θέση σε κυκλοφορία και κατοχή άσεμνης κινηματογραφικής ταινίας κατ'εξακολούθηση και

²⁴ δεξ σχετικά με τα αδικήματα που χαρακτηρίζονται τελούμενα δια του τύπου τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 44,58,67 και 90.

συνεπώς ο λόγος αναίρεσης κατά τον οποίο το αξιόποινο είχε παραγραφεί λόγω παρόδου του δεκαοχτάμηνου απορρίφθηκε ως αβάσιμος.

Τελικά, ο Α.Π. αναίρεσε την προσβαλλόμενη απόφαση λόγω έλλειψης αιτιολογίας και παρέπεμψε τη δίκη για νέα συζήτηση στο ίδιο Τριμελές Εφετείο Κρήτης -με διαφορετική όμως σύνθεση δικαστών- γιατί η προσβαλλόμενη απόφαση δεν διέλαβε τίποτα για τον προβληθέντα ισχυρισμό των κατηγορουμένων περί συγγνωστής νομικής πλάνης, η οποία συνίστατο στο ότι οι αναιρεσειόντες νόμιζαν πως μπορούσαν να προβάλουν την επίμαχη ταινία επειδή είχε άδεια προβολής από το Υπουργείο.

76.- Υπόθεση Σαρτζετάκη κατά της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" (219/1987 Α.Π, Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.412, 413, 414.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση οι "Α.Β" εκδότης και διευθυντής και "Ν.Κ." διευθυντής της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος", η οποία εκδίδεται και κυκλοφορεί καθημερινά στην Αθήνα και σε όλη την Ελλάδα, κατηγορήθηκαν για το αδίκημα του άρθρου 168 παρ.2 Π.Κ, ήτοι για το αδίκημα της προσβολής της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας και μάλιστα τελεσθέν δια του τύπου, διότι σε δημοσίευμα της ανωτέρω εφημερίδας -με τον τίτλο "Κομπλεξική μνησικακία της Προεδρίας"- ισχυρίστηκαν τα εξής: "Μια ετεροχρονισμένη είδηση απογευματινής εφημερίδας χρησιμοποίησε σαν πρόσχημα η Προεδρία της Δημοκρατίας για να εξαπολύσει μια ανεπίτρεπτη και μικρόχαρη επίθεση κατά του κ.Καραμανλή και τελικά να γελοιοποιηθεί περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Μια παλιά ξεχασμένη ιστορία ξαναήλθε στην επιφάνεια χάρις στην κομπλεξική μνησικακία της προεδρίας Σαρτζετάκη και το θέμα της άπρεπης και βάρβαρης απαίτησης του αυτοκινήτου πυροδοτήθηκε έτσι και έδωσε την ευκαιρία σ'ένα ακόμη προεδρικό μαργαριτάρι".

Κατόπιν αυτού του δημοσιεύματος το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών εξέδωσε καταδικαστική απόφαση για τους κατηγορουμένους.

Στην συνέχεια ο Α.Β άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης και το Εφετείο κήρυξε ενόχους τους κατηγορούμενους Α.Β και Ν.Κ για προσβολή της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Ν.Κ κηρύχθηκε ένοχος κατ'εφαρμογή του άρθρου 469 ΚΠοινΔ, το οποίο ορίζει ότι το ένδικο μέσο που άσκησε ένας από τους

καταδικασθέντες ωφελεί επί συμμετοχής ή συνάφειας και τους λοιπούς καταδικασθέντες που δεν το άσκησαν. Στην συνέχεια οι Α.Β και Ν.Κ άσκησαν αναίρεση στον Α.Π.

Ο Α.Π. απεφάνθη ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που αφορά στον δεύτερο των αναιρεσειόντων, ήτοι τον Ν.Κ, πρέπει να αναιρεθεί αυτεπαγγέλτως, διότι το Εφετείο υπερέβη την εξουσία του, καθ'ότι στην έφεση που άσκησε ο πρώτος των αναιρεσειόντων εξέδωσε καταδικαστική απόφαση και για τον Ν.Κ. Το Εφετείο υπερέβη την εξουσία του, διότι σύμφωνα με το άρθρο 469 ΚΠοινΔ το επεκτατικό αποτέλεσμα του ένδικου μέσου δεν επέρχεται σε εκείνους τους καταδικασθέντες που έχουν προθεσμία να το ασκήσουν, αλλά μόνο σε όσους εξ αυτών δεν δικαιούνται να ασκήσουν ένδικο μέσο ή μολονότι είχαν δικαίωμα να το ασκήσουν δεν το άσκησαν μέσα στην νόμιμη προθεσμία. Εν προκειμένω, όμως, προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση ότι κατά τον χρόνο έκδοσής της ο Ν.Κ είχε δικαίωμα να ασκήσει αυτοτελή έφεση, γιατί δεν είχε επιδοθεί σ'αυτόν η εκκληθείσα απόφαση και συνεπώς δεν είχε παρέλθει για αυτόν η προθεσμία άσκησης έφεσης.

Περαιτέρω, ο Α.Π. λαμβάνοντας υπ'όψιν τις διατάξεις των άρθρων (1) 168 παρ.2 Π.Κ, που ορίζει ότι όποιος προσβάλλει την τιμή του Προέδρου της Δημοκρατίας τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών, (2) 168 παρ.3 Π.Κ. που ορίζει ότι το αξιόποινο του εγκλήματος της παρ.2 του ιδίου άρθρου παραγράφεται μετά 6 μήνες, (3) 113 παρ.1 εδ.β' Π.Κ, που ορίζει ότι η προθεσμία παραγραφής των πλημμελημάτων αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ώσπου να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση, όχι όμως πέρα από 3 έτη, (4) 320, 321, 339, 340 και 343 ΚΠοινΔ και (5) 47 παρ.1 του Ν.1092/1938, που ορίζει ότι το αξιόποινο των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων παραγράφεται εν πάσει περιπτώσει μετά την παρέλευση 18 μηνών από την τέλεσή τους, απεφάνθη ότι δεν είχε παραγραφεί το αδίκημα κατά την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης και συνεπώς πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι αναιρετικοί λόγοι κατά τους οποίους κατ'εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 160 παρ.3 Π.Κ και 113 παρ.1 Π.Κ απερρίφθη η ένσταση του αναιρεσειόντος Α.Β περί παραγραφής του αδικήματος. Με την παρούσα απόφαση ο Α.Π δέχθηκε ότι το έγκλημα της προσβολής της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας παραγράφεται μετά από 6 μήνες, αλλά η προθεσμία αυτή αναστέλλεται για όσο χρόνο διαρκεί η κύρια διαδικασία, όχι όμως για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 18 μηνών στην περίπτωση που το έγκλημα τελέστηκε -όπως και στην παρούσα υπόθεση- με τον τύπο ως όργανο.

77.- Υπόθεση εξύβρισης Εισαγγελέα Πρωτοδικών (457/1987 Α.Π, Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ. 1273, 1274, 1275.

Στην κρινόμενη υπόθεση το Τριμελές Εφετείο Θράκης κήρυξε τον κατηγορούμενο ένοχο για το έγκλημα της εξύβρισης και επέβαλε σ' αυτόν ποινή φυλάκισης 5 μηνών. Συγκεκριμένα ο καταδικασθείς με την ιδιότητα του εκδότη, διευθυντή σύνταξης και δημοσιογράφου της εκδιδόμενης καθημερινά στην Ξάνθη πρωϊνής εφημερίδας "Α" δημοσίευσε στο υπ' αριθμόν 760 φύλλο της 6ης Φεβρουαρίου 1986 ένα δημοσίευμα στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρονταν τα εξής: "ΒΓΗΚΕ λοιπόν κάποιος Εισαγγελέας και ζήτησε προχθές να γίνει δικαστική έρευνα για τις δαπάνες της Προεδρίας της Δημοκρατίας, αγνοώντας το ανεύθυνο του ανώτατου άρχοντος και το υπεύθυνο της Κυβερνήσεως, πράγμα που το γνωρίζει και ο πρωτοετής φοιτητής της Νομικής. ΕΜΕΝΑ δεν με νοιάζει τί βγήκε να ζητήσει. ΛΕΓΕΤΑΙ "Σ.Α", τον θυμάστε; Είναι αυτός που αν και μετατέθηκε σε άλλη Εισαγγελία ζήτησε με παραγγελία του από τον Εισαγγελέα Ξάνθης την ποινική δίωξη του "Α" για εκείνο το πρωτοσέλιδο δημοσίευσμά μας με τον τίτλο "αυτοί καταδίκασαν τους δημοκράτες". Είναι αυτός που τιμωρήθηκε με παύση 2 μηνών για ξυλοδαρμό της γυναίκας του. Είναι αυτός που έχει εις βάρος του δύο πειθαρχικές καταδίκες".

Το Εφετείο καταδίκασε τον κατηγορούμενο, δεχόμενο ότι οι φράσεις που περιέχονταν στο επίμαχο δημοσίευμα ήταν προσβλητικές της τιμής του μηνυτή-εισαγγελέα, αφού σκόπιμα ο κατηγορούμενος απέδωσε σ' αυτόν ανεπάρκεια νομικών γνώσεων και τον κατέταξε σε κατώτερο επίπεδο νομικών γνώσεων ακόμη και από τους πρωτοετείς φοιτητές της Νομικής Σχολής, εκδηλώνοντας έτσι έλλειψη εκτίμησης στο πρόσωπο αυτού και αμφισβητώντας την κοινωνική αξία του ως Εισαγγελέα, πράγμα που γνώριζε και επιδίωκε. Επιπλέον, απέδωσε στον μηνυτή ανέντιμη παρεμβολή στο έργο των δικαστών. Τέλος, το Εφετείο δέχθηκε ότι οι ανωτέρω υβριστικές φράσεις του κατηγορουμένου δεν ήταν αναγκαίες για τη διαφώτιση της κοινής γνώμης και ότι η κριτική που ασκήθηκε δεν ήταν καλόπιστη προς τον σκοπό της διαφώτισης της κοινής γνώμης.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς άσκησε αναίρεση. Ο Α.Π. απεφάνθη ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε το Εφετείο στοιχειοθετούν κατ' αντικειμενική

κρίση το έγκλημα του άρθρου 361 παρ.1 Π.Κ, ήτοι το έγκλημα της εξύβρισης. Περαιτέρω, ο Α.Π. απεφάνθη ότι ορθά το Εφετείο απέκλεισε την εφαρμογή του άρθρου 367 Π.Κ, γιατί μολονότι είναι καθήκον του δημοσιογράφου να ελέγχει και να επικρίνει τις πράξεις αυτών που ασκούν έργο δημόσιου ενδιαφέροντος, εντούτοις, όταν ο δημοσιογράφος χρησιμοποιεί εξυβριστικές φράσεις, οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την εκτέλεση του καθήκοντός του, τότε δεν αίρεται ο άδικος χαρακτήρας της εξύβρισης.

Τέλος, επειδή το Εφετείο δεν δέχθηκε ότι ο ιδιοκτήτης του εντύπου με το οποίο υβρίστηκε ο μηνυτής-πολιτικώς ενάγων είναι κάποιο άλλο πρόσωπο διάφορο από εκείνο του κατηγορούμενου εκδότη, διευθυντή σύνταξης και δημοσιογράφου, ο Α.Π. απεφάνθη ότι δεν υπάρχει παρά τον νόμο παράσταση του μηνυτή-πολιτικώς ενάγοντα²⁵.

78.- Υπόθεση προσβολής της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας (458/1987 Α.Π., Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.1433-1440.

Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών, μετά από έφεση που άσκησαν οι νυν αναιρεσείοντες κατά της καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, τους καταδίκασε για το έγκλημα που προβλέπεται και τιμωρείται από το άρθρο 168 Π.Κ, ήτοι για το έγκλημα της προσβολής της τιμής του Προέδρου της Δημοκρατίας, το οποίο τελέστηκε δια του τύπου. Συγκεκριμένα για το ανωτέρω έγκλημα καταδικάστηκαν σε δεύτερο βαθμό η "Ε.Α" εκδότρια, η "Μ.Α" γενική διευθύντρια και ο "Π-Ι.Μ" διευθυντής της εφημερίδας "Β", η οποία εκδίδεται κάθε μέρα και κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα, γιατί στις 30/11/1985 και στις 12/12/1985 δημοσίευσαν ρεπορτάζ που αφορούσαν το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας και προσέβαλαν δια λόγου δημόσια την τιμή αυτού ως ανώτατου άρχοντα.

Στην συνέχεια οι καταδικασθέντες άσκησαν αναίρεση ενώπιον του Α.Π. και το ανώτατο δικαστήριο δέχθηκε τα εξής:

(1) Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 111, 112 και 113 Π.Κ. συνάγεται ότι γίνεται διάκριση μεταξύ του οριζόμενου χρόνου παραγραφής των εγκλημάτων, ο οποίος αποτελεί την προθεσμία αυτής, και της οριστικής παραγραφής

²⁵ δεξ και την απόφαση υπ' αριθμόν 68 σχετικά με την ευθύνη του συντάκτη δημοσιεύματος για αποζημίωση του βλαβέντος από το δημοσίευμα και το δικαίωμα του βλαβέντος από το δημοσίευμα να ασκήσει πολιτική αγωγή στο ποινικό δικαστήριο.

αυτών η οποία, εφόσον συντρέξει περίπτωση αναστολής της προθεσμίας παραγραφής, επέρχεται αφότου παρέλθει ο οριζόμενος χρόνος αναστολής.

(2) Η προθεσμία της παραγραφής μπορεί με διάταξη του ειδικού μέρους του Π.Κ. ή άλλου νόμου να ορίζεται μικρότερη· τέτοια δε είναι και η διάταξη του άρθρου 168 παρ.3 Π.Κ κατά την οποία το αξιόποινο των εγκλημάτων που προβλέπονται στις προηγούμενες διατάξεις του άρθρου αυτού παραγράφεται ύστερα από 6 μήνες. Η εξάμηνη αυτή προθεσμία αναστέλλεται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 113 παρ.1 Π.Κ, όσο χρόνο με διάταξη κάποιου νόμου η ποινική δίωξη δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει καθώς και όσο χρόνο διαρκεί η κύρια διαδικασία και μέχρι να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση, όχι όμως περισσότερο από 3 έτη για τα κακουργήματα και τα πλημμελήματα και 1 έτος για τα πταίσματα.

(3) Σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938, το αξιόποινο των εγκλημάτων τα οποία τελούνται δια του τύπου παραγράφεται σε κάθε περίπτωση ύστερα από 18 μήνες από την τέλεσή τους. Η διάταξη αυτή δεν είναι αντίθετη με τις διατάξεις του ειδικού μέρους του Π.Κ, οι οποίες καθιερώνουν μικρότερη προθεσμία οριστικής παραγραφής γιατί η διάταξη αυτή καθιερώνει προθεσμία οριστικής παραγραφής των εγκλημάτων τούτων και αντιτίθεται μόνο ως προς το χρόνο της οριστικής παραγραφής τους, ο οποίος δεν μπορεί ως προς τα εγκλήματα τα τελούμενα δια του τύπου να ξεπεράσει τους 18 μήνες, όπως αυτή ορίζει. Με βάση τα προεκτεθέντα ο Α.Π. απεφάνθη ότι το έγκλημα που προβλέπεται από το άρθρο 168 παρ.2 Π.Κ παραγράφεται και όταν τελείται δια του τύπου ύστερα από 6 μήνες από την τέλεσή του και η προθεσμία αυτή παραγραφής του αναστέλλεται όπως ορίζει το άρθρο 113 παρ.1 Π.Κ. όσο χρόνο διαρκεί η κύρια διαδικασία, αλλά η αναστολή αυτή δεν μπορεί να διαρκέσει πέρα από τους 18 μήνες από την τέλεσή του²⁶. Έτσι με την συμπλήρωση των 18 μηνών επέρχεται η οριστική παραγραφή του την οποία και μόνο ορίζει η διάταξη του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938.

(4) Από τον συνδυασμό των άρθρων 112, 113 παρ.1 Π.Κ, τα οποία εφαρμόζονται και για την οριζόμενη με το άρθρο 168 παρ.3 Π.Κ εξάμηνη προθεσμία της μη οριστικής παραγραφής των εγκλημάτων των παραγράφων 1,2 του αυτού άρθρου καθώς και από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 320-328 ΚΠοινΔ συνάγεται ότι η παραγραφή αυτή αρχίζει από την ημέρα τέλεσης της αξιόποινης πράξης και

²⁶ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 76.

αναστέλλεται από την επίδοση στον κατηγορούμενο του κλητηρίου θεσπίσματος με το οποίο καλείται να εμφανιστεί να δικασθεί για αυτήν στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, που επάγεται έναρξη της κύριας διαδικασίας. Η αναστολή παραγραφής, η οποία αρχίζει από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος, εξακολουθεί συνεχώς για όλο τον χρόνο από την έναρξή της μέχρι να γίνει αμετάκλητη η απόφαση που θα εκδοθεί για την αξιόποινη πράξη, αλλά αν η πράξη αυτή έχει τελεστεί δια του τύπου δεν μπορεί να διαρκέσει πέρα από την πιο πάνω προθεσμία των 18 μηνών οριστικής παραγραφής της.

(5) Ο άδικος χαρακτήρας της πράξης του άρθρου 168 παρ.2 Π.Κ δεν αποκλείεται κατά το άρθρο 20 Π.Κ εκ του ότι το έγκλημα τελείται κατά την ενάσκηση δικαιώματος του υπαιτίου, το οποίο πηγάζει από το άρθρο 14 παρ.1 του Συντάγματος, διότι το εν λόγω συνταγματικό δικαίωμα δεν είναι απεριοριστο αλλά υπάρχει και ενασκειται μέσα στα όρια των νόμων εν όψει και της ειδικής διάταξης του άρθρου 25 παρ.3 του Συντάγματος. Επίσης, δεν εφαρμόζονται ούτε οι ορισμοί του άρθρου 367 Π.Κ για άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξεως και για ειδική μνεία στην απόφαση του σκοπού εξυβρίσεως, διότι πρόκειται για έγκλημα που προσβάλλει την πολιτειακή εξουσία και δεν περιλαμβάνεται στα εγκλήματα κατά της τιμής.

(6) Όταν το έγκλημα του άρθρου 168 παρ.2 Π.Κ τελείται δια κατάχρησης του τύπου ως μέσου για την εκδήλωσή του, εφαρμόζονται και οι διατάξεις του άρθρου 46 παρ.1 του α.ν. 1092/1938, κατά την έννοια των οποίων αρκεί η ιδιότητα του διευθυντή πράγματι της εφημερίδας για να θεμελιωθεί η ποινική ευθύνη αυτού, χωρίς να είναι αναγκαίο να γίνεται διάκριση εάν πρόκειται για γενικό διευθυντή ή διευθυντή απλώς εν όψει και της παρ.6 του άρθρου 6 του ίδιου νόμου. Η ευθύνη των παραπάνω προσώπων ως αυτουργών απορρέει από μόνη την ιδιότητά τους -ως εκδότη, διευθυντή, ιδιοκτήτη- κατά αμάχητο τεκμήριο του νόμου, εφ'όσον δεν αποδεικνύεται ότι η δημοσίευσή του επιλήψιμου δημοσιεύματος έγινε εν αγνοία τους.

(7) Ο Α.Π. έκρινε ότι το Εφετείο ερμήνευσε και εφάρμοσε ορθά τις διατάξεις των άρθρων 168 παρ.2 Π.Κ, 46 του α.ν 1092/1938 και 20 Π.Κ και δεν τις παραβίασε ούτε εκ πλαγίου. Ως εκ τούτου απέρριψε ως αβάσιμους τους περί του αντιθέτου αναιρετικούς λόγους των αναιρεσειόντων.

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι κατά τη γνώμη ενός μέλους του δικαστηρίου στην περίπτωση του εγκλήματος του άρθρου 168 παρ.2 Π.Κ εφαρμόζονται οι διατάξεις των

άρθρων 20 και 367 παρ.1 Π.Κ. Τέλος, ο ίδιος δικαστής υποστήριξε ότι ο α.ν 1092/1938 με τον όρο "διευθυντής" εννοεί τον διευθυντή σύνταξης.

79.- Υπόθεση εφημερίδας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" (557/1987 Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας)
Βιβλιογραφία: Ελληνική Δικαιοσύνη 1988, σελ.388, 389, 390.

Η παρούσα απόφαση εκδόθηκε από το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μετά από αίτηση που κατατέθηκε στην γραμματεία του από την εκδότρια του περιοδικού "ΣΤΙΓΜΕΣ". Συγκεκριμένα η αιτούσα ζήτησε με την κατατεθείσα αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (1) να υποχρεωθεί ο καθού να δημοσιεύσει με πληρωμή τις διαφημίσεις του περιοδικού "ΣΤΙΓΜΕΣ" στην εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", (2) να παύσει τη δημοσίευση ανακριβών δηλώσεων στο μέλλον, (3) να απειληθεί κατά του καθού χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση για κάθε μελλοντική επανάληψη πράξεων αθέμιτου ανταγωνισμού και (4) να υποχρεωθεί ο καθού να δημοσιεύσει στην εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" το διατακτικό της απόφασης που θα εκδοθεί.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας δέχθηκε τα εξής πραγματικά περιστατικά. Η αιτούσα εκδίδει στη Λάρισα εδώ και 10 μήνες ένα μηνιαίο περιοδικό ποικίλης ύλης με τον τίτλο "ΣΤΙΓΜΕΣ". Προτού εκδοθεί το εν λόγω περιοδικό η αιτούσα διαφήμιζε κατ'επανάληψη την έκδοσή του στην ημερήσια εφημερίδα της Λάρισας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", την οποία εκδίδει ο καθού. Από τότε κάθε μήνα προτού κυκλοφορήσει το αντίστοιχο τεύχος η αιτούσα διαφήμιζε τούτο στην ίδια εφημερίδα αναφέροντας την ημερομηνία κυκλοφορίας του, περίληψη των περιεχομένων του και ανάλογη εικονογράφηση. Επιπλέον, η εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", της οποίας ο καθού είναι ιδιοκτήτης, εκδότης και διευθυντής, κατέχει δεσπόζουσα θέση στον ημερήσιο τύπο της Λάρισας. Ο καθού ένα μήνα μετά την έκδοση του περιοδικού "ΣΤΙΓΜΕΣ" εξέδωσε δικό του περιοδικό ποικίλης ύλης με τίτλο "ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ", ανταγωνιστικό των "ΣΤΙΓΜΩΝ". Το περιοδικό αυτό κυκλοφορεί σχεδόν ταυτόχρονα με τις "ΣΤΙΓΜΕΣ" με τιμή πώλησης 70 δρχ. μαζί με την "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" ήτοι στην τιμή των 40 δρχ. την πρώτη μέρα, ενώ τις υπόλοιπες μέρες, χωρίς την εφημερίδα, πωλείται προς 50 δρχ. Αντίθετα το τεύχος των "ΣΤΙΓΜΩΝ" πωλείται προς 150 δρχ. Μέχρι την έκδοση του τεύχους Μαΐου 1987 ο καθού δεχόταν και διαφήμιζε στην "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" κανονικά με αμοιβή το περιοδικό "ΣΤΙΓΜΕΣ". Όμως, στις 27 Μαΐου 1987 η αρμόδια υπάλληλός του αρνήθηκε να

παραλάβει την μακέτα της διαφήμισης του τεύχους Ιουνίου 1987 και τα ανάλογα χρήματα για να δημοσιεύσει στο φύλλο της 28ης Μαΐου 1987 την αναγγελία της κυκλοφορίας του τεύχους κατά την 29η Μαΐου 1987. Σε εξώδικη πρόσκληση της αιτούσας, με την οποία καλούσε τον καθού να καταχωρήσει τη διαφήμιση των "ΣΤΙΓΜΩΝ" στο επόμενο φύλλο της "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ" της 29ης Μαΐου 1987, ο καθού ισχυρίστηκε με απάντηση που επέδωσε στην αιτούσα, ότι ένεκα βλάβης του μεγάλου πιεστηρίου η εφημερίδα του εκδιδόταν με λιγότερες σελίδες, οι οποίες δεν επαρκούσαν για την κάλυψη όλων των αναγγελιών και διαφημίσεων. Επίσης δήλωσε ότι μόλις αποκατασταθεί η βλάβη θα ικανοποιούσε το αίτημα της αιτούσας, κάτι το οποίο δεν έπραξε τελικά. Επιπλέον μόλις αποκαταστάθηκε η βλάβη στο μεγάλο πιεστήριο η "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" κυκλοφόρησε στις 31 Μαΐου 1987 με 16 σελίδες και πολλές διαφημίσεις, χωρίς όμως να περιέχει και τη διαφήμιση των "ΣΤΙΓΜΩΝ". Πάντως και κατά το διάστημα που το μεγάλο πιεστήριο βρισκόταν εκτός λειτουργίας η "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" κυκλοφόρησε μεν με λιγότερες σελίδες, είχε όμως πληθώρα διαφημίσεων και ανακοινώσεων, ενώ προανήγγειλε ιδιαίτερα και έντονα την κυκλοφορία των "ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ" για την Κυριακή στις 31 Μαΐου 1987.

Με βάση τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας απεφάνθη ότι η αδικαιολόγητη άρνηση του καθού να δημοσιεύσει τη διαφήμιση των "ΣΤΙΓΜΩΝ" αποτελεί οπωσδήποτε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης -πράξη που απαγορεύεται σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.703/1977- την οποία η "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" κατέχει στην αγορά της περιοχής της Λάρισας. Επιπλέον αποτέλεσε πλήγμα στην κυκλοφορία των "ΣΤΙΓΜΩΝ" και προκάλεσε αβεβαιότητα για την τύχη τους αφ' ενός διότι ήταν καθιερωμένη πλέον η προαναγγελία της κυκλοφορίας τους μέσω της "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ" και αφ' ετέρου διότι η σχετική πληροφόρηση των αναγνωστών τους με άλλους τρόπους διαφήμισης δεν είναι συνηθισμένη στη Λάρισα ούτε εξίσου αποαποτελεσματική. Επιπρόσθετα, η άρνηση διαφήμισης των "ΣΤΙΓΜΩΝ" από τον καθού αποτελεί μορφή αθέμιτου παρεμποδιστικού ανταγωνισμού (μπούκοτάζ) - όπως ορίζει η διάταξη του άρθρου 1 του Ν.146/1914- και πιθανολογείται ότι έγινε με σκοπό να περιοριστεί η κυκλοφορία των "ΣΤΙΓΜΩΝ" προς όφελος των "ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ". Εν τέλει το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας απέρριψε την αίτηση ως προς το δεύτερο και τέταρτο αίτημα, ενώ τη δέχθηκε ως προς τα υπόλοιπα αιτήματα, υποχρεώνοντας τον καθού να δημοσιεύσει στην εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" τις διαφημίσεις του περιοδικού της αιτούσης "ΣΤΙΓΜΕΣ", όταν ζητείται τούτο, μετά από

προηγούμενη καταβολή της ανάλογης αμοιβής και απειλώντας σε βάρος του καθού χρηματική ποινή 50.000 δραχμών και προσωπική κράτηση 2 μηνών για κάθε μελλοντική παράβαση της παραπάνω υποχρέωσής του.

80.- Υπόθεση εφημερίδας "Αυριανή" (610/1987 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1987, σελ.542, 543.

Στην κρινόμενη υπόθεση οι αναιρεσιόντες καταδικάστηκαν από το Τριμελές Εφετείο Αθηνών για το αδίκημα της περιύβρισης της Αρχής δια του τύπου, διότι στο υπ' αριθμόν 1521 της 28ης Μαρτίου 1985 φύλλο της ημερήσιας εφημερίδας "Αυριανή", η οποία εκδίδεται στην Αθήνα, δημοσίευσαν ένα άρθρο που αφορούσε στον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και σε άλλους παράγοντες αυτής, και αναφερόταν ότι τα εν λόγω πρόσωπα ήταν αναμειγμένα σε σκάνδαλο κατασκοπείας σε βάρος της Ελλάδας. Οι νυν αναιρεσιόντες, Ι.Γ. ιδιοκτήτης και υπεύθυνος εκδότης και Γ.Κ. διευθυντής της εφημερίδας "Αυριανή" καταδικάστηκαν από το Εφετείο για το έγκλημα της περιύβρισης της Αρχής, διότι εν γνώσει τους διέδιδαν ψευδή περιστατικά σε βάρος του αρχηγού του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, που είναι αναγνωρισμένο από τη Βουλή, τα οποία μπορούσαν να μειώσουν τον οφειλόμενο προς αυτόν σεβασμό και την πολιτική εκτίμηση, πλήττοντας το κύρος του και διασύροντάς τον.

Επί των αναιρέσεων που άσκησαν οι καταδικασθέντες στον Α.Π., το ανώτατο δικαστήριο της χώρας απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη εφετειακή απόφαση έπρεπε να αναιρεθεί, διότι είχαν παρέλθει 18 μήνες από την ημέρα που τελέστηκε το αδίκημα έως την συζήτηση των αναιρέσεων και συνεπώς έπρεπε να παυθεί οριστικά η ποινική τους δίωξη, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις των άρθρων 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938, 111-115 Π.Κ, 310 παρ.1 εδ.β', 370 εδ.β', 511, 513 ΚΠοινΔ. Επιπλέον με βάση τις προαναφερθείσες διατάξεις ο Α.Π. απεφάνθη ότι η παραγραφή ως θεσμός δημόσιας τάξεως εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο σε κάθε στάση της ποινικής διαδικασίας ακόμη και ενώπιον του Α.Π. καθώς και ότι η παραγραφή που ορίζεται στη διάταξη του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938 είναι ειδική και κατισχύει εκείνης που ορίζεται από το άρθρο 111 Π.Κ.

81.- Υπόθεση εξύβρισης του Υπουργού Εργασίας (967/1987 Α.Π. Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Ελληνική Δικαιοσύνη 1988, σελ.614, 615.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Ι.Μ. διευθυντής και εκδότης της εφημερίδας "Ε" που εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα καταχώρησε σε αυτήν δύο δημοσιεύματα στις 19 Μαρτίου 1986 και στις 20 Μαρτίου 1986, στα οποία περιέχονταν αντίστοιχα οι φράσεις "έγινε νούμερο ο Γ" και "πού σκορπάς τα χρήματα των εργαζομένων Γ;".

Μετά από έγκληση του κατονομαζόμενου στα ανωτέρω δημοσιεύματα Υπουργού Εργασίας, ο Ι.Μ. καταδικάστηκε από το Τριμελές Εφετείο Αθηνών για το έγκλημα της εξύβρισης δια του τύπου, σύμφωνα με τα άρθρα 361 Π.Κ και 46 παρ.1 στοιχείο β' του α.ν. 1092/1938. Συγκεκριμένα το Εφετείο έκρινε ότι οι εν λόγω φράσεις περιέχουν κατά αντικειμενική κρίση και αντίληψη την αμφισβήτηση της ηθικής και κοινωνικής αξίας του εγκαλούντος καθώς και την έκδηλη καταφρόνηση του προσώπου του εγκαλούντος, που το άρθρο 361 Π.Κ απαιτεί για την στοιχειοθέτηση του προβλεπόμενου από αυτό αδικήματος. Περαιτέρω σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 46 παρ.1 στοιχείο β' του α.ν. 1092/1938, όταν πρόκειται για εφημερίδες ή περιοδικά ως αυτουργοί των αδικημάτων που διαπράττονται με αυτά τιμωρούνται εκτός από άλλους ο διευθυντής της εφημερίδας και ο εκδότης της, ιδιότητες που συντρέχουν στο πρόσωπο του καταδικασθέντος Ι.Μ.

Ο καταδικασθείς Ι.Μ. άσκησε στην συνέχεια αναίρεση και ο Α.Π. απεφάνθη ότι το Εφετείο ερμήνευσε και εφάρμοσε σωστά την ουσιαστική ποινική διάταξη του άρθρου 361 παρ.1 Π.Κ. και περιέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που απαιτείται από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠοινΔ. Τέλος, ο Α.Π. απεφάνθη, ότι το δικαστήριο της ουσίας δεν υποχρεούται να εξετάσει αυτεπάγγελτα, εαν συντρέχει ή όχι περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 367 παρ.1 Π.Κ. για την άρση του άδικου χαρακτήρα της υβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης του κατηγορουμένου, εάν ο κατηγορούμενος δεν υποβάλει σχετική αίτηση για συνδρομή των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης.

82.- Υπόθεση δημοσιογράφων που εξετάστηκαν ως μάρτυρες κατηγορίας (980/1987 Α.Π, Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.1446, 1447.

Στην εξεταζόμενη υπόθεση ο αναιρεσείων Δ.Γ. υπέβαλε αίτημα στο δικαστήριο να απαγορευθεί η εξέταση επ'ακροατηρίου ως μαρτύρων κατηγορίας των δημοσιογράφων Ν.Π και Ι.Φ, για να μην παραβιαστεί με την μαρτυρία τους το επαγγελματικό τους απόρρητο. Το δικαστήριο με τις προσβαλλόμενες προπαρασκευαστικές αποφάσεις υπ'αριθμόν 88 και 89 απέρριψε την ανωτέρω αίτηση του αναιρεσείοντος.

Ο Α.Π απεφάνθη, μετά από αναίρεση που άσκησε ο Δ.Γ, ότι νόμιμα με τις προσβαλλόμενες προπαρασκευαστικές αποφάσεις το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση του νυν αναιρεσείοντος, διότι από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 212 παρ. 1 ΚΠοινΔ και 371 Π.Κ συνάγεται ότι επέρχεται ακυρότητα της διαδικασίας εκ της εξέτασης των προσώπων - που αναφέρονται στο άρθρο 212 ΚΠοινΔ- μόνο όταν τα εν λόγω πρόσωπα παρά τη δήλωσή τους, ότι από την κατάθεσή τους ως μάρτυρες παραβιάζεται το επαγγελματικό τους απόρρητο, εξετασθούν. Αντίθετα, δεν επέρχεται ακυρότητα της διαδικασίας, όταν τα συγκεκριμένα πρόσωπα κατέθεσαν ότι δεν παραβιάζεται με την κατάθεσή τους το επαγγελματικό τους απόρρητο. Άλλωστε σε κάθε περίπτωση στα πρόσωπα του άρθρου 212 ΚΠοινΔ δεν αναφέρονται οι δημοσιογράφοι. Συνεπώς, ο Α.Π έκρινε ότι δεν απαγορεύεται για τους δημοσιογράφους να καταθέτουν ως μάρτυρες στα ποινικά δικαστήρια, όσα περιήλθαν σε γνώση τους από την άσκηση του επαγγέλματός τους²⁷, αντίθετα μάλιστα οφείλουν να δίνουν μαρτυρία, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 209 ΚΠοινΔ, κατά την οποία "Αν κάποιος καλείται νόμιμα για μαρτυρία δεν μπορεί να την αρνηθεί, εκτός από τις εξαιρέσεις που ρητά αναφέρονται στον Κώδικα".

83.- Υπόθεση κτηματικών διαφορών στον Αρχάγγελο Πρεβέζης. (1132/1987 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1987, σελ.921, 922.

Μεταξύ του παραστάntος πολιτικός ενάγοντος και των συγγενών του αφ'ενός και των κατοίκων της Κοινότητας Αρχαγγέλου του νομού Πρεβέζης αφ'ετέρου ανέκυψε διαφωνία και διαφορά αναφορικά με την κυριότητα αγροτικής εδαφικής έκτασης 236 στρεμμάτων. Οι κάτοικοι της Κοινότητας Αρχαγγέλου Πρεβέζης ισχυρίζονταν ότι η επίδικη έκταση, την οποία κατείχαν ο πολιτικός ενάγων και οι συγγενείς του, είναι

²⁷ δεσ σχετικά με το καθήκον τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου των δημοσιογράφων την απόφαση υπ'αριθμόν 26.

δημόσια ή κοινοτική και επεδίωκαν την απαλλοτριώσή της και τη διανομή της μεταξύ των ακτημόνων καλλιεργητών της Κοινότητάς τους. Το Εφετείο Ιωαννίνων με την υπ' αριθμόν 227/1985 απόφασή του έκρινε τελεσίδικα ότι η εν λόγω έκταση ανήκει κατά κυριότητα στον νυν πολιτικώς ενάγοντα και τους συγγενείς του.

Μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, η οποία έδωσε τέλος σ' ένα μακροχρόνιο δικαστικό αγώνα, οι κάτοικοι της Κοινότητας Αρχάγγελου Πρεβέζης κατόπιν συνέλευσής τους αποφάσισαν να συντάξουν ένα υπόμνημα, το οποίο απέστειλαν στον Υπουργό Γεωργίας και το κοινοποίησαν τόσο στον Νομόρχη Πρέβεζας, όσο και στον τοπικό τύπο. Στο εν λόγω υπόμνημα, το οποίο δημοσιεύθηκε σε τρεις εφημερίδες, που εκδίδονταν στην Πρέβεζα, αποκαλούσαν μεταξύ άλλων τον νυν παριστάμενο ως πολιτικώς ενάγοντα και τους συγγενείς του ως "τσιφλικάδες" και άλλα παρόμοια.

Μετά ταύτα οι κατονομαζόμενοι στα επίμαχα δημοσιεύματα ως "τσιφλικάδες" κατέφυγαν στα ποινικά δικαστήρια, όπου οι κατηγορούμενοι καταδικάστηκαν πρωτοδίκως για το αδίκημα της από κοινού συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου κατά συρροή.

Το Τριμελές Εφετείο Ιωαννίνων έκρινε στην συνέχεια τους κατηγορουμένους ενόχους για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου κατ' εξακολούθηση, γιατί η δημοσίευση σε τρεις εφημερίδες του ίδιου συκοφαντικού κειμένου δείχνει εξακολουθητική σχέση μερικότερων πράξεων, που αποτελούν την νομοτυπική μορφή ενός και του αυτού εγκλήματος.

Περαιτέρω, οι καταδικασθέντες άσκησαν αναίρεση και ο Α.Π. έκρινε ότι η απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων ήταν νομικώς ορθή, διότι με τα επίμαχα δημοσιεύματα και στις τρεις εφημερίδες έγινε προσβολή του ίδιου έννομου αγαθού. Δηλαδή υπήρχε στην προκειμένη περίπτωση ουσιώδης ομοιομορφία και σταθερή εξακολουθητική γραμμή των υπαιτίων. Σαφές λοιπόν είναι ότι εν προκειμένω τελέστηκε ένα κατ' εξακολούθηση έγκλημα συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου και όχι τρία αυτοτελή και ανεξάρτητα μεταξύ τους εγκλήματα. Περαιτέρω, ο Α.Π. έκρινε ότι η εφετειακή απόφαση είχε την ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία που το άρθρο 93 παρ.3 του Συντάγματος και το άρθρο 139 ΚΠοινΔ απαιτούν και απέρριψε ως απαράδεκτους τους αναιρετικούς λόγους κατά τους οποίους πλήττεται η περί τα πράγματα κρίση του δικαστηρίου της ουσίας. Τέλος, ο Α.Π. απέρριψε ως απαράδεκτους και τους αναιρετικούς λόγους κατά τους οποίους το Εφετείο παραβίασε τις διατάξεις των άρθρων 362 Π.Κ. σε συνδυασμό με τον α.ν. 1092/1938 «περί τύπου».

84.- Υπόθεση εξύβρισης Πρωτοδίκη (1213/1987 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1988, σελ.38,39.

Στην παρούσα υπόθεση ο υπηρέτων στο Πρωτοδικείο Αθηνών Πρωτοδίκης Σ.Κ. υπέβαλε έγκληση σε βάρος του εκδότη και διευθυντή της εφημερίδας "Α", η οποία εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα, γιατί στο φύλλο της 25ης Ιουνίου 1986 και συγκεκριμένα στην πέμπτη σελίδα αυτής δημοσιεύθηκε κείμενο αναφερόμενο στον εγκαλούντα με τον τίτλο "τη δίωξη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κ.Σ. ζητάει ο τρελοδικαστής".

Η έγκληση που υπέβαλε ο θιγόμενος Πρωτοδίκης στις δικαστικές αρχές της Αθήνας παραπέμφθηκε με βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών στις Εισαγγελικές, Ανακριτικές και Δικαστικές αρχές του Πλημμελειοδικείου Θηβών, σύμφωνα με τα άρθρα 136 περίπτωση ε' και 137 παρ.1 περίπτωση β' ΚΠοινΔ., γιατί ο εγκαλών Πρωτοδίκης υπηρετούσε στο Πρωτοδικείο Αθηνών, το οποίο ήταν κατά τόπο αρμόδιο. Στην συνέχεια ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Θηβών, που επελήφθη της υποθέσεως, άσκησε ποινική δίωξη για εξύβριση δια του τύπου του εγκαλούντος Πρωτοδίκη κατά του διευθυντή και εκδότη της εν λόγω εφημερίδας και παρήγγειλε στον Πταισματοδίκη Αθηνών να ενεργήσει προανάκριση και ειδικότερα να λάβει (α) κατάθεση του εγκαλούντος και των μαρτύρων που αυτός θα πρότεινε και (β) τις απολογίες των υπευθύνων της εφημερίδας "Α". Ο Πταισματοδίκης Αθηνών ενήργησε τα ανωτέρω ανακριτικά καθήκοντα. Τελικά το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Θηβών καταδίκασε τον κατηγορούμενο και υπεύθυνο της εφημερίδας "Α" για συκοφαντική δυσφήμιση δια του τύπου, επειδή δέχθηκε ότι το επίμαχο δημοσίευμα αναφερόταν σε ψευδές γεγονός και ο κατηγορούμενος γνώριζε την ανακρίβειά του.

Έπειτα ο καταδικασθείς άσκησε έφεση στο Τριμελές Εφετείο Αθηνών, το οποίο τον κήρυξε αθώο για το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου, γιατί δέχθηκε ότι με το κείμενο που εκτίθετο κάτω από τον τίτλο, διευκρινίζεται ότι ο εγκαλών άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με την οποία καταδικάστηκε σε προσωρινή παύση 3 μηνών και ζήτησε την απαλλαγή του από

την κατηγορία και ταυτόχρονα την απόρριψη της αντέφεσης που άσκησε ο Εισαγγελέας του Α.Π. και όχι τη δίωξη του τελευταίου. Πάντως το Εφετείο Αθηνών κήρυξε τον υπεύθυνο της εφημερίδας "Α" ένοχο για το αδίκημα της εξύβρισης δια του τύπου, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 361 Π.Κ.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη τα εξής με την παρούσα απόφαση:

(1) Μετά την παραπομπή της μήνυσης λόγω συνδρομής των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 136 περίπτωση ε΄ ΚΠοινΔ στις Εισαγγελικές, Ανακριτικές και Δικαστικές Αρχές άλλου δικαστηρίου, δεν τίγεται η κατά τόπο αρμοδιότητα των προανακριτικών υπαλλήλων προς άσκηση ανακριτικών καθηκόντων εντός της περιφέρειάς τους, διότι αυτοί δεν υπηρετούν στο ίδιο δικαστήριο με τον εγκαλούντα. Συνεπώς, ο Πταισματοδίκης Αθηνών ενήργησε έγκυρα τις ανακριτικές πράξεις που του παρήγγειλε ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Θηβών και ο περί του αντιθέτου λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

(2) Το Εφετείο έκρινε εντός της μεταβιβασθείσης σε αυτό εξουσίας δια της έφεσης και κατ'επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας. Συνεπώς ο περί του αντιθέτου λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

(3) Τέλος, η προσβαλλόμενη εφετειακή απόφαση περιέλαβε την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που απαιτεί το Σύνταγμα και ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας στις διατάξεις των άρθρων 93 παρ.3 και 139 παρ.1 αντίστοιχα. Συνεπώς, και ο τρίτος λόγος αναίρεσης με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

85.- Υπόθεση εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" (1221/1987 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1988, σελ.44, 45, 46, 47.

Στην προκειμένη υπόθεση ο εκδότης και ιδιοκτήτης της ημερήσιας απογευματινής εφημερίδας "Ε", η οποία εκδίδεται στην Αθήνα και κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα, καταχώρησε στο υπ'αριθμόν 58 της 29ης Μαΐου 1986 φύλλο της εφημερίδας αυτής ένα δημοσίευμα με τίτλο "Σε βάρος χιλιάδων Ανωνόμων Εταιριών και του Δημοσίου. Μεγάλη απάτη εκδότη", στο οποίο αναφερόταν ότι ο εκδότης της εφημερίδας «Ελεύθερη Ώρα» Γ.Μ. κυκλοφορούσε ψεύτικα φύλλα της εφημερίδας του,

στα οποία τυπώνονταν οι Ισολογισμοί Ανωνύμων Εταιριών -όπως ο Ν.1044/1980 όριζε- αλλά δεν κυκλοφορούσαν κανονικά από το πρακτορείο, όπως προβλέπει ο νόμος. Ως εκ τούτου οι Ισολογισμοί των Ανωνύμων Εταιριών γίνονταν άκυροι, γιατί τα φύλλα που κυκλοφόρησαν ήταν πλαστά και δεν είχαν κυκλοφορήσει "ευρέως" και "σε όλη την χώρα", όπως όριζε ο ανωτέρω νόμος.

Μετά ταύτα τόσο ο εκδότης και διευθυντής της εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα", όσο και η ιδιοκτήτρια της εν λόγω εφημερίδας Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία "Ε.ΤΓ και Ε.Ε Α.Ε" στράφηκαν κατά του εκδότη και ιδιοκτήτη της εφημερίδας "Ε", ο οποίος καταδικάστηκε τελικά από το Εφετείο για το αδίκημα της απλής δυσφήμισης και της δυσφήμισης Ανώνυμης Εταιρίας που τελέστηκε δια του τύπου και διαπράχθηκε σε βάρος των Γ.Μ και της ιδιοκτήτριας της εφημερίδας "Ελεύθερη Ώρα" Ανώνυμης Εταιρίας αντίστοιχα.

Ο καταδικασθείς άσκησε έπειτα αναίρεση και ο Α.Π. απεφάνθη ότι είναι αιτιολογημένη η καταδίκη του αναιρεσειόντος για απλή δυσφήμιση και δυσφήμιση Ανώνυμης Εταιρίας δια του τύπου, επειδή δημοσίευσε ψευδή γεγονότα σε βάρος των παθόντων. Ακόμη ο Α.Π. απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη εφετειακή απόφαση περιέλαβε ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία ακόμη και για τους αυτοτελείς ισχυρισμούς του κατηγορουμένου-οι οποίοι δεν έγιναν τελικά δεκτοί-κατά τους οποίους όλα όσα αναφέρονταν στο επίμαχο δημοσίευμα ήταν αληθινά και ως εκ τούτου συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 367 παρ.1 Π.Κ.

86.- Υπόθεση νομιμοποίησης της πολιτικής αγωγής σε εγκλήματα κατά της τιμής (1283/1987 Α.Π. Τμήμα Β΄, διακοπών).

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1987, σελ.1455.

Στην παρούσα απόφαση ο Α.Π. απεφάνθη τα εξής:

(1) Τα άρθρα 46, 48 και 50 του α.ν. 1092/1938 όρίζουν τα πρόσωπα που τιμωρούνται ως αυτουργοί των εγκλημάτων που διαπράττονται δια εφημερίδας.

(2) Από τις διατάξεις των άρθρων 14 του Συντάγματος και 932 Α.Κ. συνάγεται ότι εκείνος που υπέστη ηθική βλάβη από τα εγκλήματα των άρθρων 361, 362, 363, 364, 365 Π.Κ. δικαιούται από τον διευθυντή ή τον εκδότη της εφημερίδας χρηματική ικανοποίηση και συνεπώς μπορεί να παραστεί στη δίκη ως πολιτικός ενάγων.²⁸

²⁸ δεξ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 68 και 89, σχετικά με το δικαίωμα χρηματικής ικανοποίησης και αποζημίωσης του βλαβέντος από δημοσίευμα που προσβάλλει την τιμή και την υπόληψή του.

(3) Με το άρθρο μόνο του Ν.1178/1981 περιορίστηκε η ποινική ευθύνη του ιδιοκτήτη της εφημερίδας μόνο στην περίπτωση κατά την οποία αυτός είναι εκδότης ή διευθυντής ή δεν έχει ορίσει εκδότη. Αντίθετα με τον ίδιο νόμο διευρύνθηκε η αστική ευθύνη του ιδιοκτήτη της εφημερίδας και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η κατά τα άρθρα 914, 919 και 932 Α.Κ. γνώση ή υπαίτια άγνοια συντρέχει στο πρόσωπο του συντάκτη του δημοσιεύματος, ή αν αυτός είναι άγνωστος στο πρόσωπο του εκδότη ή του διευθυντή της εφημερίδας. Συνεπώς με τον Ν.1178/1981 δεν μεταβλήθηκαν οι προϋποθέσεις της ποινικής και αστικής ευθύνης του εκδότη ή του διευθυντή της εφημερίδας.²⁹

(4) Τέλος, ο Α.Π. απεφάνθη ότι εκείνος που υπέστη ηθική βλάβη από εγκλήματα κατά της τιμής, τα οποία τελέστηκαν δια του τύπου δικαιούται να απαιτήσει χρηματική ικανοποίηση από τον διευθυντή ή τον εκδότη της εφημερίδας και δικαιούται να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων.³⁰

87.- Υπόθεση εφημερίδας "Α.Τ.Κ" (190/1988 Α.Π.)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1988, σελ.495.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο δημοσιογράφος της εφημερίδας "Α.Τ.Κ" και ο εκδότης και διευθυντής της ίδιας εφημερίδας καταδικάστηκαν πρωτοδίκως για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης τελεσθείσης δια του τύπου.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς δημοσιογράφος άσκησε έφεση κατά της Πρωτοβάθμιας απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών και κατόπιν προσέβαλε με αναίρεση την απόφαση του Εφετείου. Επί της ασκηθείσης αναίρεσης ο Α.Π. απεφάνθη ότι η βραχυπρόθεσμη παραγραφή που προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938³¹ - το οποίο ορίζει ότι "το αξιόποιο των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων παραγράφεται εν πάσει περιπτώσει μετά παρέλευση 18 μηνών από της τελέσεώς των "³² - κατισχύει³³ της παραγραφής που προβλέπεται από τα

²⁹ δεξ υποσημείωση 28.

³⁰ δεξ υποσημείωση 28.

³¹ Πρέπει να σημειωθεί ότι η βραχυπρόθεσμη 18μηνη παραγραφή του αρ.47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 ορίστηκε με τα άρθρα 4 παρ.2 και 27 του Ν.1738/1987 σε 24 μήνες. Η ισχύς του Ν.1738/1987 αρχίζει από τις 25 Νοεμβρίου 1987.

³² δεξ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 6,28 και 34 αναφορικά με τη δεκαοκτάμηνη παραγραφή των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων.

άρθρα 111 και 113 Π.Κ. Με βάση την ανωτέρω διάταξη και επειδή εν προκειμένω από την τέλεση του εγκλήματος μέχρι τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης μεσολάβησε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 18 μηνών, ο Α.Π. απεφάνθη ότι πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του Εφετείου λόγω παραγραφής καθώς επίσης και η απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών κατά το μέρος που αφορά τον έτερο καταδικασθέντα ένεκα του επεκτατικού αποτελέσματος της ασκηθείσης αναίρεσης ως προς αυτόν. Τέλος, το ανώτατο δικαστήριο απεφάνθη ότι σύμφωνα με το άρθρο 370 εδάφιο β΄ ΚΠοινΔ πρέπει να παυθεί οριστικά η ποινική δίωξη των κατηγορουμένων.

88.- Υπόθεση ακούσιας αναγραφής ομιλίας σε εφημερίδα (652/1988 Α.Π., Τμήμα Ε)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.948.

Στην προκειμένη υπόθεση ο αναιρεσείων καταδικάστηκε από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης, διότι κατά τη διάρκεια ομιλίας του-το περιεχόμενο της οποίας αναγράφηκε την επόμενη ημέρα σε 3 εφημερίδες με πρωτοβουλία της διεύθυνσής τους και όχι κατόπιν ενέργειας του αναιρεσείοντος-ενώπιον πολλών ατόμων σε κάποιο ξενοδοχείο ισχυρίστηκε για τον εγκαλούντα γεγονότα τα οποία μπορούσαν να βλάψουν την τιμή και την υπόληψή του, αν και γνώριζε ότι τα εν λόγω γεγονότα ήταν ψευδή.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς άσκησε αναίρεση και πρόβαλε ως αναιρετικό λόγο ότι το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε είχε παραγραφεί, διότι είχαν παρέλθει οι 18 μήνες που το άρθρο 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 ορίζει ως χρόνο οριστικής παραγραφής των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου. Ο Α.Π. απεφάνθη ότι ο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος, γιατί το εν λόγω αδίκημα δεν τελέστηκε δια του τύπου, δηλαδή δεν τελέστηκε δια κατάχρησης του τύπου ως μέσου εκδήλωσής του³⁴, αλλά τελέστηκε από τον αναιρεσείοντα με προφορικό λόγο. Συγκεκριμένα η δημοσίευση του εντύπου της ομιλίας του ήταν ακούσια και έγινε με πρωτοβουλία της διεύθυνσης των συγκεκριμένων εφημερίδων. Συνεπώς, το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε ο αναιρεσείων υπόκειται στην 5ετή παραγραφή που προβλέπει το άρθρο 111 παρ.2 Π.Κ και όχι στην βραχυπρόθεσμη παραγραφή του άρθρου 47 παρ.1

³³ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 76.

του α.ν. 1092/1938, η οποία καταλαμβάνει μόνο τα εγκλήματα που τελούνται δια του τύπου.

89.- Υπόθεση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης προκληθείσης δια δυσφημιστικών δημοσιευμάτων (743/1988 Α.Π., Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.954.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π. ασχολήθηκε με το ζήτημα της ευθύνης του συντάκτη δυσφημιστικού δημοσιεύματος για αποζημίωση του βλαβέντος³⁵ από το επίμαχο δημοσίευμα και απεφάνθη τα κάτωθι:

Η παρ.1 του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981 "περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινών διατάξεων" ορίζει ότι ο ιδιοκτήτης παντός εντύπου υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση για την παράνομη περιουσιακή ζημία καθώς και για χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη, οι οποίες υπαιτίως προξενήθηκαν με το δημοσίευμα που θίγεται η τιμή και η υπόληψη κάθε ατόμου, αν η κατά το άρθρο 914 Α.Κ υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 919 ΑΚ πρόθεση, και η κατά το άρθρο 920 Α.Κ. γνώση ή υπαίτια άγνοια συντρέχει στον συντάκτη του δημοσιεύματος. Κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης δεν καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 914, 919, 920 και 932 Α.Κ και ως εκ τούτου ο συντάκτης του δυσφημιστικού δημοσιεύματος δεν απαλλάσσεται της ευθύνης για αποζημίωση του βλαβέντος από το δημοσίευμα και ο φερόμενος ως βλαπτόμενος από το δημοσίευμα δικαιούται να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων στο ποινικό δικαστήριο κατά τα άρθρα 63, 68 και 83 ΚΠοινΔ. Συνεπώς, παραδεκτά παρέστη ο εγκαλών ως πολιτικώς ενάγων στην δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και παραδεκτά επιδικάστηκε σε αυτόν χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη, γιατί το δικάσαν δικαστήριο δέχθηκε ότι οι νυν αναιρεσειόντες ήταν οι συντάκτες του επιλήψιμου δυσφημιστικού δημοσιεύματος σε βάρος του εγκαλούντος.

90. Υπόθεση υποστήριξης υποψηφίου δημάρχου από δημόσιο υπάλληλο στην Καρδίτσα.³⁶ (759/1988 Α.Π. Ολομέλεια).

³⁴ δεσ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 44,58,67,75 και 102 σχετικά με το ποια αδικήματα είναι αδικήματα τελούμενα δια του τύπου.

³⁵ δεσ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 68 και 86 αναφορικά με το δικαίωμα αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης του βλαβέντος από δημοσίευμα που θίγει την τιμή και την υπόληψή του.

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1988, σελ.876, 877.

Το Τριμελές Εφετείο Λάρισας με απόφασή του κήρυξε ένοχο ένα δημόσιο υπάλληλο για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 109 παρ.5 περίπτωση α΄ και 111 του Π.Δ 895/1981, επειδή πριν από τη διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών της 17ης Οκτωβρίου 1982 με άρθρα του που δημοσίευσε στις 4 και 11 Οκτωβρίου 1982 σε εφημερίδα εκδιδόμενη στην Καρδίτσα εκφράστηκε υπέρ ενός μόνο υποψηφίου δημάρχου και κατά όλων των υπολοίπων υποψηφίων δημάρχων της πόλεως της Καρδίτσας.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς δημόσιος υπάλληλος άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη τα εξής:

(1) Μολονότι η ασκηθείσα ποινική δίωξη δεν αναφέρει ότι το ανωτέρω αδίκημα τελέστηκε δια του τύπου, εν τούτοις αποτελεί δια του τύπου τελούμενο αδίκημα η δημοσίευση στον τύπο από δημόσιο υπάλληλο άρθρων με σκοπό την υποστήριξη υποψηφίου δημάρχου κατά παράβαση των άρθρων 109 παρ.5 και 111 του Π.Δ 895/1981. Έτσι, η Ολομέλεια του Α.Π. επανέλαβε ότι αδικήματα τελούμενα δια του τύπου³⁷ είναι τα αδικήματα του κοινού δικαίου, ήτοι εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον Π.Κ ή τους ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται με κατάχρηση του τύπου ως μέσου για την εκδήλωσή τους.

(2) Στην παρούσα υπόθεση πρέπει να εφαρμοστεί το άρθρο 47 παρ.1 του Α.Ν 1092/1938 και όχι το άρθρο 4 παρ.2 του Ν.1738/1987, γιατί περιέχει ευμενέστερες διατάξεις για τον κατηγορούμενο (άρθρο 2 Π.Κ) καθώς η πρώτη διάταξη ορίζει ως χρόνο παραγραφής των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων τους 18 μήνες από την τέλεση της πράξης, ενώ η δεύτερη διάταξη προβλέπει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής για τα ίδια εγκλήματα που φθάνει στους 24 μήνες από την τέλεση της πράξης. Με βάση τα ανωτέρω και επειδή στην προκειμένη περίπτωση έχει παρέλθει το 18μηνο, που ο α.ν. 1092/1938 ορίζει ως χρόνο οριστικής παραγραφής των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων, ο Α.Π έκρινε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί λόγω συμπλήρωσης του χρόνου παραγραφής και να παυθεί οριστικά η ποινική δίωξη που ασκήθηκε κατά του αναιρεσείοντος.

³⁶ με την υπόθεση αυτή ασχολήθηκε και το ΣΤ΄Τμήμα του Α.Π, το οποίο εξέδωσε την απόφαση υπ΄ αριθμόν 69.

³⁷ δεξ για το θέμα αυτό τις αποφάσεις υπ΄ αριθμόν 44, 58, 67, 75, 102.

91.-Υπόθεση εφημερίδας εκδιδομένης στην Ξάνθη (1129/1988 Α.Π Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία : Νομικό Βήμα 1988, σελ.1269, 1270.

Στην προκειμένη υπόθεση οι αναιρεσειόντες κηρύχθηκαν ένοχοι εξύβρισης δια του τύπου, διότι ο πρώτος εξ αυτών ως συντάκτης και ο δεύτερος ως εκδότης δημοσίευσαν στις 15 Μαΐου 1987 σε φύλλο ημερήσιας εφημερίδας εκδιδομένης στην Ξάνθη επιστολή με περιεχόμενο προσβλητικό για την τιμή του εγκαλούντος. Επιπλέον, ο στηριζόμενος στο άρθρο 367 παρ.1 Π.Κ ισχυρισμός που πρόβαλαν με την απολογία τους και δια του συνηγόρου τους, ότι το επίμαχο δημοσίευμα έγινε από δικαιολογημένο συμφέρον προς ενημέρωση της κοινής γνώμης απορρίφθηκε και μάλιστα χωρίς αιτιολογία από το δικάσαν δικαστήριο.

Στην συνέχεια οι καταδικασθέντες άσκησαν αναίρεση και πρόβαλαν ως αναιρετικό λόγο της προσβαλλόμενης απόφασης την έλλειψη αιτιολογίας αναφορικά με την απόρριψη του ανωτέρω ισχυρισμού τους, κατά τον οποίο προέβησαν στο επίμαχο δημοσίευμα εκ δικαιολογημένου συμφέροντος προς ενημέρωση της κοινής γνώμης. Ο Α.Π. απεφάνθη ότι ο εν λόγω ισχυρισμός είναι αυτοτελής, όπως αυτοτελείς είναι όλοι οι ισχυρισμοί του κατηγορούμενου ή του συνηγόρου του που ανάγονται σε λόγους οι οποίοι αίρουν τον άδικο χαρακτήρα της πράξης ή αποκλείουν τον καταλογισμό ή εξαλείφουν το αξιόποινο ή συνεπάγονται μείωση της ποινής. Επιπλέον, ο Α.Π. έκρινε ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν υπήρχε η απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠοινΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, διότι απορρίφθηκε χωρίς ειδικότερες επαρκείς σκέψεις ο προαναφερθείς αυτοτελής ισχυρισμός των κατηγορουμένων και του συνηγόρου τους και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να ανααιρεθεί γιατί ο προβληθείς λόγος αναίρεσης ήταν βάσιμος, και να παραπεμφθεί η υπόθεση σε νέα συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 519 ΚΠοινΔ.

92.- Υπόθεση καταδίκης για παραβίαση της διάταξης του άρθρου 370Α παρ.3 Π.Κ. (1130/1988 Α.Π., Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.1270.

Ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε από το Τριμελές Εφετείο Αθηνών για το αδίκημα που προβλέπεται και τιμωρείται από τις διατάξεις του άρθρου 370Α παρ.3 Π.Κ, ήτοι για παραβίαση του απορρήτου των τηλεφωνημάτων και της προφορικής συνομιλίας, το οποίο τέλεσε δια του τύπου κατ'εξακολούθηση στην Αθήνα από τις 19 Σεπτεμβρίου 1986 έως τις 3 Οκτωβρίου 1986.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς άσκησε παραδεκτή αίτηση αναίρεσης στις 21 Μαρτίου 1986. Κατά την συζήτηση της αίτησης αναίρεσης ο Α.Π. εφαρμόζοντας τις διατάξεις των άρθρων 310 παρ.1 στοιχείο β', 370 και 511 ΚΠοινΔ εξέτασε αυτεπάγγελα το ζήτημα της παραγραφής του αξιόποινου της πράξης για την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος και απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να αναιρεθεί λόγω συμπλήρωσης του χρόνου παραγραφής και να παυθεί οριστικά η ποινική δίωξη του αναιρεσειόντος. Ο Α.Π. εξέδωσε αυτήν την απόφαση εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938, που ορίζουν ότι το αξιόποινο των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου παραγράφεται σε κάθε περίπτωση ύστερα από 18 μήνες από την τέλεσή τους, οπότε εν προκειμένω ο χρόνος παραγραφής συμπληρώθηκε σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως τις 3 Απριλίου 1988, δηλαδή πριν από την συζήτηση της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης. Ο Α.Π. εφάρμοσε αυτή τη διάταξη και όχι τη διάταξη του αρ. 4 του Ν. 1738/1987, γιατί σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 Π.Κ πρέπει να εφαρμόσει την επεικέστερη για τον κατηγορούμενο διάταξη³⁸, η οποία εν προκειμένω είναι η διάταξη του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν 1092/1938. Η διάταξη του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 είναι επεικέστερη από εκείνη του άρθρου 4 του Ν.1738/1987, διότι προβλέπει ως χρόνο οριστικής παραγραφής την πάροδο 18 μηνών από την τέλεση της αξιόποινης πράξης, εν αντιθέσει με τη δεύτερη διάταξη που προβλέπει ως χρόνο οριστικής παραγραφής των δια του τύπου τελουμένων αδικημάτων την πάροδο 24 μηνών από την τέλεση της αξιόποινης πράξης. Έτσι το ανώτατο δικαστήριο της χώρας απεφάνθη ότι, εφόσον η αξιόποινη πράξη τελέστηκε πριν από τις 20 Νοεμβρίου 1987, οπότε και δημοσιεύθηκε ο Ν.1738/1987, εφαρμόζονται ως προς την παραγραφή των εγκλημάτων που τελούνται δια του τύπου οι επεικέστερες διατάξεις του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938.

---

³⁸ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 90.

93.- Υπόθεση δικηγόρου στα Ιωάννινα (1249/1988 Α.Π Τμήμα Β΄ Διακ. βούλευμα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.1488.

Στην προκειμένη υπόθεση ο κατηγορούμενος δικηγόρος παραπέμφθηκε με κλητήριο θέσπισμα του Εισαγγελέα Εφετών Ιωαννίνων ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Ιωαννίνων να δικασθεί για εξύβριση δια του τύπου. Κατά του κλητηρίου αυτού θεσπίσματος ο δικηγόρος άσκησε προσφυγή παραπονούμενος για την δια απευθείας κλήσεως παραπομπή του. Επί της προσφυγής αυτής το Συμβούλιο Εφετών Ιωαννίνων εξέδωσε βούλευμα με το οποίο απέρριψε την προσφυγή ως μη επιτρεπόμενη κατά τη διάταξη του άρθρου 46 παρ.1,2 του Ν.5060/1931. Στην συνέχεια ο κατηγορούμενος δικηγόρος άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά του ανωτέρω βουλεύματος παραπονούμενος αφ' ενός για την δι' απευθείας κλήσεως παραπομπή του και αφ' ετέρου για την απόρριψη της ανωτέρω προσφυγής του.

Ο Α.Π εφαρμόζοντας τη διάταξη του άρθρου 46 παρ.1,2 του Ν.5060/1931-που ορίζει ότι "εκτός από την περίπτωση όπου ο κατηγορούμενος είναι προφυλακισμένος, τα πλημμελήματα που τελούνται δια του τύπου εισάγονται στο αρμόδιο ποινικό δικαστήριο δι' απευθείας κλήσεως. Κατά της δι' απευθείας κλήσεως εισαγωγής δεν επιτρέπεται καμία προσφυγή και κανένα ένδικο μέσο κατά των παραπεμπτικών βουλευμάτων"-απεφάνθη ότι το ασκηθέν ένδικο μέσο της αναίρεσης δεν επιτρέπεται και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο σύμφωνα με το άρθρο 476 παρ.1 ΚΠοινΔ. Επιπλέον, ο Α.Π. απεφάνθη ότι πρέπει να διαταχθεί η εκτέλεση του προσβαλλόμενου βουλεύματος και να καταδικασθεί ο ανααιρεσείων στα δικαστικά έξοδα.

94.- Υπόθεση Λιβανού κατά "Ελεύθερου Τύπου" (1407/1988 Α.Π., Τμήμα Β΄)

Βιβλιογραφία: Εφημερίς Ελλήνων Νομικών 1989, σελ.686, 687.

Στην κρινόμενη υπόθεση ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Διονύσιος Λιβανός στράφηκε κατά της Ανώνυμης Εταιρίας που έχει στην ιδιοκτησία της την εφημερίδα "Ελεύθερος Τύπος" ζητώντας χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που υπέστη από δημοσίευμα της εν λόγω εφημερίδας. Συγκεκριμένα στο υπ' αριθμόν 993 φύλλο της 26ης -27ης Ιουλίου 1986 της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" δημοσιεύθηκε ένα άρθρο με τίτλο "Το πολιτικό απόβλητο της Βουλής" και περιεχόμενο ανάλογου ύφους, το οποίο αναφερόταν στο βουλευτή Λιβανό. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο "δικαίωσε" τον

θιγόμενο βουλευτή και το Εφετείο επικύρωσε στην συνέχεια την πρωτοβάθμια απόφαση και απεφάνθη ότι πρέπει να καταβληθεί στον εφεσίβλητο χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ανερχόμενη στο ποσό του 1.000.000 δραχμών.

Έπειτα η καταδικασθείσα Ανώνυμη Εταιρία-ιδιοκτήτρια της εφημερίδας "Ελεύθερος Τύπος" άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη τα ακόλουθα:

(1) Από τον συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1,2 του άρθρου 367 Π.Κ προκύπτει ότι ο άδικος χαρακτήρας των πράξεων της εξύβρισης (άρθρο 361 Π.Κ) και της απλής δυσφήμισης (άρθρο 362 Π.Κ) αίρεται μεταξύ άλλων και στην περίπτωση που οι σχετικές εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη νόμιμου δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον.

(2) Τέτοιου είδους ενδιαφέρον, που πηγάζει από την ελευθερία και την κοινωνική αποστολή του τύπου και ειδικότερα των εφημερίδων, τις οποίες προστατεύουν το Σύνταγμα και οι νόμοι, έχουν και τα πρόσωπα που αμέσως συνδέονται με την λειτουργία των ανωτέρω μέσων ενημέρωσης για τη δημοσίευση ειδήσεων και καταχώρηση γεγονότων, καθώς και σχολίων σχετικών με την συμπεριφορά προσώπων για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο. Έτσι, είναι επιτρεπτά δημοσιεύματα για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού συνοδευόμενα και από οξεία ακόμη κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων στα οποία αναφέρονται.

(3) Ωστόσο και στα δημοσιεύματα αυτού του είδους δεν αίρεται ο άδικος χαρακτήρας της εξυβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης και ως εκ τούτου παραμένει η παρανομία ως συστατικό στοιχείο της αδικοπραξίας, όταν η ανωτέρω εκδήλωση αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και τις περιστάσεις που έγινε προκύπτει σκοπός εξύβρισης, δηλαδή σκοπός που κατευθύνεται ειδικά σε προσβολή της τιμής άλλου με αμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής αξίας του προσώπου του ή με περιφρόνηση αυτού.

(4) Ειδικός σκοπός εξύβρισης υπάρχει στον τρόπο εκδήλωσης της προσβλητικής της τιμής του άλλου συμπεριφοράς όταν αυτός δεν είναι αντικειμενικά αναγκαίος για τη δέουσα απόδοση του περιεχομένου της σκέψης αυτού που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος μολονότι αυτό το γνώριζε χρησιμοποίησε αυτόν τον τρόπο για να προσβάλει την τιμή του άλλου.

(5) Το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του δεν παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 367 παρ.1, 2 Π.Κ, αφού δέχεται με αιτιολογίες πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις ότι δεν επήλθε άρση του παράνομου χαρακτήρα της πράξεως της

αναιρεσείουσας λόγω δικαιολογημένου ενδιαφέροντος, γιατί η πράξη αυτή τελέστηκε με σκοπό την εξύβριση του αναιρεσιβλήτου. Ο σκοπός αυτός προκύπτει απ'όσα έγιναν δεκτά με την προσβαλλόμενη απόφαση αναφορικά με τον τρόπο και τις περιστάσεις τέλεσης της πράξης, ενώ η ύπαρξή του δεν αποκλείεται από την συμπεριφορά που αποδίδεται στον αναιρεσιβλήτο. Συνεπώς οι λόγοι αναίρεσης κατά τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

95.- Υπόθεση προσωρινού επιτρόπου της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδας (3129/1988 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248.

Στην κρινόμενη υπόθεση δημοσιεύθηκε στις 6 Νοεμβρίου 1986 στο περιοδικό "Ε" ιδιοκτησίας της εναγομένης Ανώνυμης Εταιρίας με την επωνυμία "Γ" ένα δημοσίευμα με τίτλο "Όλη η αλήθεια για την Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος", το οποίο αναφερόταν στο διορισμό του ενάγοντος στη θέση του προσωρινού επιτρόπου της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδας αφήνοντας αιχμές. Το Δικαστήριο με βάση την ισχύουσα νομοθεσία απεφάνθη τα εξής:

(1) Από τις διατάξεις των παραγράφων 1,2,4 και 6 του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981 προκύπτει σαφώς ότι οι συγκεκριμένες διατάξεις αναφέρονται μόνο στην ευθύνη του ιδιοκτήτη του εντύπου, φυσικού ή νομικού προσώπου, και όχι στον συντάκτη του επιλήψιμου δημοσιεύματος ή στον εκδότη του εντύπου, αν αυτός δεν ταυτίζεται με τον ιδιοκτήτη. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ουδόλως ότι ο συντάκτης του επιλήψιμου δημοσιεύματος και ο εκδότης, αν δεν είναι και ιδιοκτήτης του εντύπου, παύουν να ευθύνονται προς αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας ή της ηθικής βλάβης που έχει προκληθεί από το επιλήψιμο δημοσίευμα, αλλά η ευθύνη τους θεμελιώνεται στις κοινές διατάξεις των άρθρων 57-59 Α.Κ, 914, 932 Α.Κ, 361 Π.Κ και η σχετική αγωγή εκδικάζεται κατά τις διατάξεις της γενικής τακτικής διαδικασίας από το καθ'ύλην-λόγω ποσού-αρμόδιο δικαστήριο.

(2) Προϋπόθεση της ευθύνης του ιδιοκτήτη κάθε εντύπου είναι και η υπαιτιότητα. Ο Ν.1178/1981 μπορεί να θεωρεί ότι υφίσταται η υπαιτιότητα του ιδιοκτήτη εντύπου -αν πρόκειται για ιδιοκτήτη νομικό πρόσωπο προφανώς των φυσικών προσώπων που εκφράζουν τη βούλησή του- ακόμα και στην περίπτωση που η κατά το άρθρο 914 ΑΚ υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 919 Α.Κ πρόθεση και η κατά το άρθρο 920 Α.Κ γνώση ή

υπαίτια άγνοια συντρέχουν στο πρόσωπο του συντάκτη, είναι όμως αυτονόητο ότι, αν δεν υπάρχει για οποιονδήποτε λόγο υπαιτιότητα αυτών των προσώπων, δεν υπάρχει και υπαιτιότητα του εκδότη. Συνεπώς, δεν θεμελιώνεται αξίωση προς αποζημίωση των προσώπων εκείνων τα οποία ενδεχομένως θίγονται από το επίμαχο δημοσίευμα.³⁹

(3) Το άρθρο 14 του Συντάγματος καθιερώνει και προστατεύει την ελευθεροτυπία και την ελεύθερη δημοσιογραφία.⁴⁰ Η ελευθεροτυπία και η ελεύθερη δημοσιογραφία -μέσα στα πλαίσια της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ελευθερίας του Τύπου- εμφανίζεται ως ελεύθερη έκφραση στοχασμών, ως αδέσμευτη ειδησεογραφία και ως έντονη άσκηση κριτικής και ελέγχου των δημοσίων προσώπων και πραγμάτων. Σύμφωνα με τα άρθρα 25 παρ.3 του Συντάγματος και 281 Α.Κ. και το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας και το δικαίωμα της ελεύθερης δημοσιογραφίας υπόκειται στους περιορισμούς των νόμων με τους οποίους επιδιώκεται όχι η παρεμπόδιση της ελευθεροτυπίας και της ελεύθερης δημοσιογραφίας αλλά η προστασία των ατόμων, των νομικών προσώπων και κοινωνικού συνόλου από την καταχρηστική άσκηση του συνταγματικού αυτού δικαιώματος. Τα όρια μεταξύ της ελεύθερης και της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ελευθεροτυπίας είναι δυσδιάκριτα, προσδιορίζονται όμως σε ικανοποιητικό βαθμό ως προς την προστασία της τιμής και της υπόληψης τρίτων και της προσβολής της προσωπικότητάς τους από τις διατάξεις των άρθρων 361-369 Π.Κ και σε ακραίες περιπτώσεις εφαρμόζεται το άρθρο 281 Α.Κ σε συνδυασμό με το άρθρο 25 παρ.3 του Συντάγματος κατά τα οποία κανένα δικαίωμα δεν μπορεί να ασκείται κατά τρόπο που υπερβαίνει προφανώς την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή τον οικονομικό και κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος.

(4) Δικαιολογημένο ενδιαφέρον κατά την έννοια του άρθρου 367 περίπτωση γ' Π.Κ που πηγάζει από την συνταγματικώς κατοχυρωμένη ελευθερία και κοινωνική αποστολή του τύπου έχουν και τα πρόσωπα που συνδέονται με την λειτουργία του -κατά κύριο λόγο οι δημοσιογράφοι- για τη δημοσίευση ειδήσεων και σχολίων σχετικών με τις πράξεις και την συμπεριφορά προσώπων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το κοινωνικό σύνολο. Γι'αυτό μπορούν να δημοσιεύσουν ειδήσεις και σχόλια για την σχετική πληροφόρηση και ενημέρωση του κοινού με οξεία ακόμη κριτική ή δυσμενείς χαρακτηρισμούς. Πάντως ο άδικος χαρακτήρας του δημοσιεύματος ως προς τις εξυβριστικές ή δυσφημιστικές εκφράσεις που περιέχει δεν αίρεται και συνεπώς

³⁹ δεξ σχετικά τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 96 και 106.

⁴⁰ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 96.

παραμένει η υποχρέωση προς αποζημίωση κατά το αστικό δίκαιο, αν συντρέχει περίπτωση συκοφαντικής δυσφήμισης ή προκύπτει σκοπός εξύβρισης, δηλαδή πρόθεση κατατείνουσα ειδικά στην προσβολή της τιμής.⁴¹

(5) Τα άρθρα 57 και 59 ΑΚ αναφέρονται στην προστασία της προσωπικότητας και τάσσουν ως προϋπόθεση για την εφαρμογή τους τον παράνομο χαρακτήρα που ενέχει η προσβολή της προσωπικότητας. Αν η προσβολή της προσωπικότητας-και είναι αναντίρρητο ότι κάθε επικριτικό δημοσίευμα ενέχει μια προσβολή της προσωπικότητας του επικρινόμενου-είναι σύννομη, τότε ο επικρινόμενος έχει την υποχρέωση να την ανεχτεί.

(6) Εν προκειμένω συνάγεται ότι η όποια προσβολή της προσωπικότητας του ενάγοντος από το επίμαχο δημοσίευμα είναι ενέργεια ευρισκόμενη μέσα στα όρια του νόμου και συνεπώς δεν γεννάται αξίωση προς αποζημίωση ή οποιασδήποτε άλλης μορφής ικανοποίησή του. Τέλος δεν προέκυψε από κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι τα όργανα της εναγομένης Ανώνυμης Εταιρίας άσκησαν το δικαίωμα της ελεύθερης δημοσιογραφικής πληροφόρησης του κοινού κατά τρόπο που υπερβαίνει τα όρια που το άρθρο 281 ΑΚ θέτει ως φραγμούς στην άσκηση κάθε δικαιώματος. Συνεπώς ορθά το Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή του ενάγοντος και η ασκηθείσα έφεση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

96.- Υπόθεση εύσωμης λουόμενης συνταξιούχου⁴² (8908/1988 Εφετείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1988, σελ.1664, 1665, 1666, 1667.

Στην παρούσα υπόθεση μια συνταξιούχος του Ι.Κ.Α άσκησε αγωγή κατά της Ανώνυμης Εταιρίας "Γ", η οποία είναι ιδιοκτήτρια του περιοδικού "Ε", διότι στις 26 Μαρτίου 1987 και στο τεύχος 13 του εν λόγω περιοδικού δημοσιεύθηκε ένα άρθρο αναφερόμενο στους κινδύνους της παχυσαρκίας με τον τίτλο "Παχαίνουμε από.....σήματα", το οποίο συνοδευόταν από μια φωτογραφία της ενάγουσας που την απεικόνιζε με το μαγιό της στην παραλία του Καλαμακίου Αττικής, όπου και πήγαινε για θαλάσσια λουτρά. Η επίμαχη φωτογραφία λήφθηκε από άγνωστο φωτογράφο χωρίς την συγκατάθεση της ενάγουσας. Η ενάγουσα συνταξιούχος πληροφορήθηκε τη δημοσίευση

⁴¹ δεξ για το ίδιο θέμα την απόφαση υπ' αριθμόν 57.

⁴² δεξ τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 3 και 39.

της εν λόγω φωτογραφίας από φιλικό της πρόσωπο στις αρχές Απριλίου 1987. Μετά ταύτα άσκησε αγωγή κατά της Ανώνυμης Εταιρίας "Γ" επί της οποίας εκδόθηκε η πρωτοβάθμια απόφαση που προσβλήθηκε με την παρούσα έφεση. Συγκεκριμένα το Εφετείο Αθηνών απεφάνθη τα ακόλουθα:

(1) Στην έννοια του δημοσιεύματος περιλαμβάνεται πρόδηλα και η φωτογραφική ή με άλλο μέσο απεικόνιση οποιουδήποτε ατόμου, εφόσον και με αυτή τη δημοσίευση είναι δυνατό να θίγεται η τιμή ή η υπόληψή του.

(2) Το άρθρο μόνο παρ.1 του Ν.1178/1981 αναφέρεται στην ευθύνη του ιδιοκτήτη εντύπου για αποζημίωση ένεκα περιουσιασκής ζημίας και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που προξενήθηκαν από δημοσίευμα που θίγει την τιμή ή την υπόληψη κάθε ατόμου. Προϋπόθεση της ευθύνης του ιδιοκτήτη κάθε εντύπου είναι σε κάθε περίπτωση η υπαιτιότητα. Ο Ν.1178/1981 θεωρεί ότι η υπαιτιότητα του ιδιοκτήτη εντύπου υφίσταται έστω και εαν η κατά το άρθρο 914 Α.Κ. υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 919 ΑΚ πρόθεση και η κατά το άρθρο 920 Α.Κ. γνώση ή υπαίτια άγνοια συντρέχουν στο πρόσωπο του συντάκτη, πλην όμως είναι αυτονόητο ότι, αν δεν υπάρχει για οποιονδήποτε λόγο υπαιτιότητα των προσώπων αυτών, δεν υπάρχει και υπαιτιότητα του εκδότη⁴³. Συνεπώς δεν μπορεί να θεμελιωθεί αξίωση προς αποζημίωση των προσώπων εκείνων τα οποία ενδεχομένως θίγονται από το επίμαχο δημοσίευμα, κείμενο, φωτογραφία ή άλλου είδους απεικόνιση.

(3) Η φωτογράφιση ενός ατόμου χωρίς την συγκατάθεσή του και η χωρίς την συγκατάθεσή του παρουσίαση της φωτογραφίας του σε τρίτους και η αναπαραγωγή ή η διάθεσή της στο κοινό είτε με έκθεση σε κοινή θέα, είτε δια τύπου αποτελεί κατ'αρχήν παράνομη πράξη και προσβολή της προσωπικότητας κατά τις διατάξεις των άρθρων 57 και 58 του Αστικού Κώδικα. Δεν αποκλείεται να αποτελεί "έργω" εξύβριση κατά το άρθρο 361 Π.Κ., αν διαπιστωθεί ότι από την φωτογράφιση, την παρουσίαση της φωτογραφίας σε τρίτους και την έκθεσή της σε κοινή θέα προκύπτει πρόθεση κατατείνουσα στην προσβολή της τιμής του απεικονιζομένου προσώπου ή στην αμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής του αξίας.

(4) Η φωτογράφιση και η έκθεση της φωτογραφίας σε κοινή θέα προσβάλλει την προσωπικότητα, ακόμα και αν δεν υπάρχει σκοπός εξύβρισης στην περίπτωση που το φωτογραφιζόμενο άτομο εμφανίζει στην επίμαχη φωτογραφία κάποια σωματική του

⁴³ δεξ σχετικά με την ευθύνη του ιδιοκτήτη εντύπου τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 95 και 106.

μειονεξία ή απεικονίζεται γυμνό ή ημίγυμνο ή η φωτογραφία του συνοδεύεται από δημοσίευμα που τονίζει σωματικές μειονεξίες άμεσα σχετιζόμενες με τη δική σωματική μειονεξία, οία η παχυσαρκία στην προκειμένη περίπτωση.

(5) Στο άρθρο 14 του Συντάγματος καθιερώνεται και προστατεύεται η ελευθεροτυπία και συνακόλουθα η ελεύθερη δημοσιογραφία,⁴⁴ η οποία πρέπει να λειτουργεί προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Ασκώντας ελεύθερη δημοσιογραφία μπορεί ο κάθε δημοσιογράφος ή εκδότης εντύπου να συνοδεύει το σχετικό με οποιοδήποτε θέμα δημοσίευμα με φωτογραφίες, οι οποίες καθιστούν σαφέστερο το περιεχόμενο του δημοσιεύματος και προσελκύουν το αναγνωστικό ενδιαφέρον. Σε κάθε περίπτωση τα άρθρα 25 παρ.3 του Συντάγματος και 281 Α.Κ. ορίζουν ότι το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας όπως και το δικαίωμα της ελεύθερης δημοσιογραφίας υπόκειται στους περιορισμούς των νόμων με τους οποίους επιδιώκεται όχι η παρεμπόδιση της ελευθεροτυπίας και της ελεύθερης δημοσιογραφίας αλλά η προστασία των ατόμων, των νομικών προσώπων και του κοινωνικού συνόλου από την καταχρηστική άσκηση του εν λόγω συνταγματικού δικαιώματος. Τα όρια μεταξύ της ελεύθερης και της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ελευθεροτυπίας μπορεί να είναι δυσδιάκριτα, πλην όμως προσδιορίζονται ικανοποιητικά ως προς την προστασία της τιμής και της υπόληψης τρίτων και συνακόλουθα της προσβολής της προσωπικότητάς τους από τις διατάξεις των άρθρων 361-369 Π.Κ, 57, 58 Α.Κ, ενώ σε ακραίες περιπτώσεις εφαρμόζεται το άρθρο 281 Α.Κ σε συνδυασμό με το άρθρο 25 παρ.3 του Συντάγματος, κατά τα οποία κανένα δικαίωμα δεν μπορεί να ασκείται με τρόπο που αντιβαίνει στην καλή πίστη ή στα χρηστά ήθη ή στον οικονομικό και κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος αυτού.

(6) Η ελεύθερη δημοσιογραφία δεν επιτρέπεται να θίγει την προσωπικότητα ατόμων τα οποία δεν απασχολούν το κοινωνικό σύνολο. Στην περίπτωση όμως των επωνύμων οι οποίοι καλώς ή κακώς ενδιαφέρουν το αναγνωστικό κοινό και ως προς τις εκφάνσεις του ιδιωτικού τους βίου, η ευθύνη του δημοσιογράφου και συνακόλουθα του ιδιοκτήτη του εντύπου θα αντιμετωπιστεί προφανώς με άλλα, ειδικότερα εξειδικευμένα κριτήρια. Αντίθετα στην περίπτωση των ατόμων, τα οποία δεν απασχολούν την κοινή γνώμη, η ευθύνη του δημοσιογράφου ως προς τη δυσμενή προβολή τους πρέπει να είναι μεγάλη, όπως μεγάλη πρέπει να είναι και η προσοχή που θα καταβάλλει για να αποφευχθεί η δυσμενής προβολή του εικονιζομένου προσώπου.

⁴⁴ δεσ σχετικά με τα όρια της ελεύθερης δημοσιογραφίας και της ελευθεροτυπίας την αποφαση υπ' αριθμόν 95.

(7) Στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 20 Π.Κ, όπως ισχυρίζεται η εναγομένη και νυν εκκαλούσα. Γενικώς το άρθρο 20 Π.Κ εφαρμόζεται και στον χώρο του ιδιωτικού δικαίου με συνέπεια να αποκλείεται το παράνομο της επιζήμιας συμπεριφοράς ως όρος της αδικοπραξίας ή της προσβολής της προσωπικότητας ειδικότερα. Η διάταξη αυτή εφαρμοζόμενη αναλογικά στον χώρο του αστικού δικαίου αίρει τον άδικο χαρακτήρα της προσβολής των εννόμων αγαθών του προσώπου, το οποίο ζημιώθηκε από πράξη άλλου, είτε αποτελεί αδικοπραξία με τη γενικότερη έννοια του νόμου (άρθρο 914 Α.Κ), είτε προσβολή της προσωπικότητας (άρθρα 57, 58 Α.Κ). Κατά τον ισχυρισμό της εναγομένης και νυν εκκαλούσας η δημοσίευση της επίμαχης φωτογραφίας επιβάλλεται ως ενέργεια από το κατοχυρωμένο συνταγματικό δικαίωμα της ελευθεροτυπίας και ελεύθερης δημοσιογραφίας. Συνεπώς αίρεται ο άδικος χαρακτήρας της πράξης των οργάνων της, η υπαιτιότητα των φυσικών προσώπων που εκφράζουν τη βούλησή της και συνακόλουθα η υποχρέωση προς αποζημίωση της ενάγουσας. Πρόκειται δηλαδή για σύγκρουση καθηκόντων, η οποία όμως για να οδηγήσει στην άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξης και της υποχρέωσης προς αποζημίωση πρέπει να κριθεί με βάση το σπουδαιότερο αγαθό που πρέπει να διαφυλαχθεί σε βάρος του κατώτερου και αν πρόκειται για σύγκρουση δύο ίσης σπουδαιότητας καθηκόντων να απόκειται στην εύλογη κρίση του δράστη ποιο από τα δύο καθήκοντα θα πρέπει να εκπληρωθεί. Πάντως στην κρινόμενη υπόθεση είναι αναμφίβολο ότι η διαφύλαξη της αξιοπρέπειας ενός άγνωστου ατόμου, όπως η εναγομένη, είναι ασύγκριτα σπουδαιότερο αγαθό από την πληρότητα του δημοσιεύματος με την παράθεση της φωτογραφίας της ενάγουσας. Συνεπώς ορθά έκρινε το Πρωτοδικείο ότι η εναγομένη έχει υποχρέωση να αποζημιώσει την ενάγουσα για την ηθική βλάβη που της προκάλεσε η προσβολή της προσωπικότητάς της με τη δημοσίευση της ανωτέρω φωτογραφίας της.

(8) Δεν μπορεί να διαταχθεί -όπως ορθά έκρινε και το Πρωτοδικείο- η προσωπική κράτηση των εκπροσώπων της εναγομένης προς εκτέλεση της απόφασης, διότι η σχετική αγωγή πρέπει να στρέφεται ονομαστικά και κατά των εκπροσώπων του νομικού προσώπου, κάτι που στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν έγινε.

97.- Υπόθεση δημοσίευσης διαταγής του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων (3136/1989 Συμβούλιο της Επικρατείας, Ολομέλεια)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1989, σελ.1476, 1477.

Ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων εξέδωσε μια διαταγή με την οποία ορίζονταν τα αρμόδια όργανα για την σύνταξη των εκθέσεων αξιολόγησης των αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Η εν λόγω διαταγή δεν δημοσιεύθηκε ούτε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ούτε κατ'άλλο τρόπο. Έτσι λοιπόν τέθηκε στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της μείζονος σημασίας του θέματος, το ζήτημα του υποστατού της ανωτέρω διαταγής, κατ'εφαρμογή της οποίας ο Διευθυντής του Α' Κλάδου του Γ.Ε.Σ συνέταξε τις υπηρεσιακές εκθέσεις του αιτούντος, που επικαλείται η προσβαλλόμενη πράξη και που αφορούν τα διαστήματα, κατά τα οποία ο αιτών υπηρετούσε ως στρατιωτικός ακόλουθος.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία δέχθηκε τα κάτωθι: Το Σύνταγμα επιβάλλει την πλήρη δημοσίευση τόσο των νόμων όσο και των διαταγμάτων και των λοιπών κανονιστικών πράξεων της διοίκησης. Οι νόμοι και τα κανονιστικά διατάγματα πρέπει κατά ρητή συνταγματική επιταγή να δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, διαφορετικά δεν έχουν νόμιμη υπόσταση. Οι λοιπές όμως κανονιστικές πράξεις μπορούν να δημοσιεύονται και με άλλο πρόσφορο τρόπο, αν το ορίζει ο νόμος. Σε καμία περίπτωση ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να ορίσει ότι οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις δεν δημοσιεύονται καθόλου. Ωστόσο πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν προσκρούει στο Σύνταγμα η κατά νομοθετικό ορισμό μη δημοσίευση εν όλω ή εν μέρει κανονιστικών πράξεων, αν από τη δημοσίευσή τους μπορεί να προκύψει βλάβη στην εθνική άμυνα της χώρας. Τέτοιου είδους πράξεις είναι και αυτές που αναφέρονται στη διάρθρωση, την σύνθεση και τον εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων, οία και η επίμαχη διαταγή του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων.

Επιπλέον στη διάταξη του άρθρου 2 παρ.2 του Ν.301/1976-που ορίζει ότι οι κανονιστικές πράξεις του ΥΠΕΘΑ που αφορούν στην οργάνωση, σύνθεση, διάταξη και εξοπλισμό ή εφοδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας και χαρακτηριζόμενες ως απόρρητες δεν δημοσιεύονται δια της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, γνωστοποιούνται δε μόνο στις αρμόδιες υπηρεσίες και τους κατά νόμον αποδέκτες αυτών, κατά τις ειδικές περί τούτου διατάξεις- ο όρος απόρρητο διαλαμβάνεται υπό την έννοια του διαβαθμισμένου γενικώς εγγράφου που περιλαμβάνει και τον υπηρεσιακό χαρακτηρισμό

του ως εμπιστευτικού. Εν προκειμένου η διαταγή του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων φέρει τον χαρακτηρισμό "εμπιστευτική".

Με βάση τα προεκτεθέντα η Ολομέλεια του ΣτΕ έκρινε ότι η διαταγή του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων και τα παραρτήματά της, που καθορίζουν αρμοδιότητες οργάνων για την σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησης αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων είναι πράξη κανονιστική, που εισαγάγει απόρρητη ρύθμιση, κατά την έννοια της διάταξης της παρ.2 του άρθρου 2 του Ν.301/1976. Επιπλέον, η τυχόν δημοσίευση της θα επέφερε βλάβη στην εθνική άμυνα της χώρας, αφού θα αποκάλυπτε οργανωτικά θέματα των Ενόπλων Δυνάμεων και έτσι θα αντέβαινε στην επιταγή του άρθρου 14 παρ.3 γ' του Συντάγματος. Συνεπώς, νόμιμα στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, δεν δημοσιεύθηκε η εν λόγω διαταγή ούτε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης ούτε κατ'άλλον τρόπο και ως εκ τούτου αρμοδίως συντάχθηκαν οι υπηρεσιακές εκθέσεις του αιτούντος για το χρονικό διάστημα που υπηρετούσε ως στρατιωτικός ακόλουθος από τον Διευθυντή του Α' Κλάδου Γ.Ε.Σ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ε' παράρτημα της οικείας διαταγής.

98.- Υπόθεση περιοδικού "Αντί" (392/1990 Α.Π., Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1990, σελ.673, 674, 675.

Στην κρινόμενη υπόθεση ο αναιρεσείων, εκδότης του περιοδικού "Αντί" κυκλοφόρησε στις 18 Νοεμβρίου 1988 σε έκτακτη έκδοση το 387ο τεύχος στο εξώφυλλο του οποίου υπήρχε γραμμένη με εντυπωσιακό τρόπο η φράση "Κυβέρνηση Απατεώνων", η οποία καταλάμβανε όλη την εμπρόσθια επιφάνεια του εν λόγω περιοδικού.

Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι η φράση "Κυβέρνηση Απατεώνων" είναι αναμφίβολα εξυβριστική και πλήττει ευθέως κατ'αντικείμενο την Κυβέρνηση στο σύνολό της ως πολιτειακό θεσμό. Περαιτέρω το Εφετείο έκρινε ότι ο αναιρεσείων είχε πρόθεση να μειώσει το κύρος ολόκληρης της Κυβέρνησης και όχι να ασκήσει κριτική, έστω και δριμεία, σε ορισμένα μέλη της, διότι, αν ο σκοπός του ήταν αυτός, θα μπορούσε να επιλέξει άλλο τρόπο για να παρουσιάσει το συγκεκριμένο θέμα. Μετά ταύτα κήρυξε τον εκδότη του περιοδικού "Αντί" ένοχο για το έγκλημα της περιώβρισης της Αρχής. Επιπλέον, το Εφετείο δέχθηκε ότι ο τίτλος ενός δημοσιεύματος δεν μπορεί να κριθεί ανεξάρτητα από το περιεχόμενο του δημοσιεύματος, αλλά μόνο σε σχέση προς αυτό. Τέλος, το Εφετείο δέχθηκε ότι ο τίτλος δεν συνιστά κριτική, διότι στην περίπτωση

αυτή θα μπορούσε ο εκδότης του περιοδικού να επιλέξει άλλο τρόπο για να ασκήσει την κριτική του χωρίς, όμως, και να προσδιορίζει τον τρόπο αυτόν.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς εκδότης άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει έλλειψη νόμιμης βάσης, διότι για να κριθεί η ορθότητα της υπαγωγής όσων έγιναν ανέλεγκτα δεκτά στη διάταξη του άρθρου 181 Π.Κ, έπρεπε να εκτίθενται τα πραγματικά περιστατικά και οι συλλογισμοί με βάση τους οποίους κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο τίτλος του εξωφύλλου δεν συνιστά κριτική, εν όψει του ότι ο αναιρεσείων στις εσωτερικές σελίδες του περιοδικού ασκεί δριμυγία κριτική, και παραπέρα δεν αναφέρεται ο επιβαλλόμενος "άλλος τρόπος" με τον οποίο ο αναιρεσείων μπορούσε να ασκήσει κριτική σε μέλη της Κυβέρνησης. Εκ των ανωτέρω ο Α.Π. έκρινε ότι πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση λόγω εκ πλαγίου παράβασης της ουσιαστικής ποινικής διάταξης του άρθρου 181 Π.Κ.

99.- Υπόθεση προώθησης υποψηφίου βουλευτή (1669/1991 Α.Π.-Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1992, σελ.614, 615, 616.

Με την προσβαλλόμενη απόφαση κηρύχθηκε ένοχος για το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου ο συντάκτης ενός δημοσιεύματος της εφημερίδας "Η Α.", στο οποίο ανέφερε ότι, σύμφωνα με πληροφορίες που είχε, ο υποψήφιος βουλευτής Μ.Π. προωθήθηκε στις λίστες του κόμματός του κατόπιν παρέμβασης του Ν.Λ μεγάλου χρηματοδότη του κόμματος αυτού. Κατ'εφαρμογή του άρθρου 46 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 καταδικάστηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση για το ίδιο αδίκημα τόσο η εκδότρια, όσο και ο διευθυντής της εν λόγω εφημερίδας.

Στην συνέχεια ο καταδικασθείς-συντάκτης του δημοσιεύματος άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 46 του α.ν. 1092/1938 ως αυτουργοί των εγκλημάτων που διαπράττονται με εφημερίδες ως μέσα του τύπου τιμωρούνται ο συντάκτης του δημοσιεύματος και ακόμη ο εκδότης και ο διευθυντής της εφημερίδας, αλλά αν ο εκδότης και ο διευθυντής της εφημερίδας αποδείξουν ότι η δημοσίευση έγινε εν αγνοία τους, αίρεται η ευθύνη τους ως αυτουργών και ευθύνονται

για αμέλεια με χρηματική ποινή, αν η πράξη τους δεν τιμωρείται με άλλη διάταξη. Η αμέλεια του εκδότη και του διευθυντή τεκμαίρεται εν τοιαύτη περιπτώσει αμάχητα από τον νόμο και συνιστά ιδιώνυμο έγκλημα για τον καθένα εξ'αυτών, αυτοτελές και ανεξάρτητο από το έγκλημα που τελέστηκε με τη δημοσίευση του επιλήψιμου δημοσιεύματος, το οποίο θεμελιώνεται μόνο στην άγνοιά του.⁴⁵ Σύμφωνα, λοιπόν, με την προαναφερθείσα διάταξη για να κηρυχθούν ο εκδότης και ο διευθυντής της εφημερίδας ένοχοι για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου πρέπει να τελούσαν εν γνώσει του επιλήψιμου δημοσιεύματος κατά το χρόνο της έκδοσής του. Επειδή, όμως, στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν εκτίθενται τα πραγματικά περιστατικά και οι αποδείξεις που οδήγησαν το δικαστήριο στην απόφαση ότι οι καταδικασθέντες τελούσαν εν γνώσει του επιλήψιμου δημοσιεύματος, συνάγεται ότι λείπει από την προσβαλλόμενη απόφαση η ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που το άρθρο 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠοινΔ απαιτούν, και ως εκ τούτου πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς αυτούς τους κατηγορουμένους και ήδη αναιρεσιόοντες.

(2) Ο συντάκτης του δημοσιεύματος με τη φράση "αν τουλάχιστον οι πληροφορίες μας είναι ακριβείς", η οποία περιεχόταν στο επίμαχο δημοσίευμα, εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς την αλήθεια των γεγονότων που αναφέρονταν σε αυτό. Συνεπώς, για να καταδικασθεί για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου έπρεπε να αιτιολογηθεί στην προσβαλλόμενη απόφαση τόσο η αναλήθεια των γεγονότων, όσο και το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος τελούσε εν γνώσει της αναλήθειάς τους. Όμως, επειδή στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν υπήρχε η ανωτέρω αιτιολογία, η απόφαση αυτή εμφανίζει ασάφειες που καθιστούν ανέφικτο τον έλεγχο από τον Άρειο Πάγο της ορθής ή μη εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 363 Π.Κ. Ως εκ τούτου πρέπει να αναιρεθεί και ως προς τον συντάκτη του επίμαχου δημοσιεύματος η προσβαλλόμενη απόφαση.

---

⁴⁵ δεξ για το ίδιο θέμα την απόφαση υπ' αριθμόν 62.

100.- Υπόθεση Διοικητή Ο.Τ.Ε (613/1992 Α.Π. Τμήμα ΣΤ΄ Βούλευμα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1993, σελ.120, 121, 122.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο νυν αναιρεσείων καταδικάστηκε από το Τριμελές Εφετείο Αθηνών για το αδίκημα της περιύβρισης Αρχηγού κόμματος αναγνωρισμένου από τον Κανονισμό της Βουλής, το οποίο τελέστηκε δια του τύπου. Στην συνέχεια ο καταδικασθείς άσκησε αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π. απεφάνθη τα ακόλουθα:

(1) Από τις διατάξεις των άρθρων 65 και 69 του Ν.5060/1931 συνάγεται ότι οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 597 του ίδιου Κώδικα μόνο για όσα θέματα δεν υπάρχει ρύθμιση στον ειδικό νόμο περί τύπου.

(2) Το άρθρο 65 του Ν.5060/1931 ορίζει σχετικά με τα αδικήματα που τελούνται δια του τύπου ότι: (α) δικαίωμα αναίρεσης έχουν ο Εισαγγελέας, ο καταδικασθείς και ο πολιτικώς ενάγων ως προς τις ιδιωτικές του απαιτήσεις, (β) η αίτηση αναίρεσης υποβάλλεται εντός 3 ημερών⁴⁶ από την έκδοση της απόφασης και αποστέλλεται από το γραμματέα του αρμοδίου δικαστηρίου εντός 24 ωρών το βραδύτερο προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, (γ) η κλήση του άρθρου 486 ΚΠοινΔ μαζί με το αντίγραφο των λόγων αναίρεσης εγχειρίζεται 4 τουλάχιστον μέρες πριν τη δικάσιμο και η απόφαση του Α.Π. εκδίδεται το βραδύτερο εντός 1 μήνα από την παραλαβή από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου των εγγράφων σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Από τα ανωτέρω προκύπτει απόκλιση από τις γενικές διατάξεις και συγκεκριμένα η προθεσμία άσκησης του ένδικου μέσου της αναίρεσης είναι για τα δια του τύπου τελούμενα αδικήματα τριήμερη και αρχίζει από την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης με παρόντα τον κατηγορούμενο. Έτσι, για τα αδικήματα που τελούνται δια του τύπου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ.2,3 του άρθρου 473 ΚΠοινΔ, για το λόγο ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν συμβιβάζονται με τις σύντομες προθεσμίες που καθιερώνει το άρθρο 65 του Ν.5060/1931.

(3) Ο αναιρεσείων παρέστη στην εκδίκαση της έφεσής του δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του, τον οποίο είχε διορίσει με πληρεξούσιο. Ο συνήγορός του παρέστη κατά την απαγγελία της καταδικαστικής για τον νυν αναιρεσείοντα απόφασης, η οποία εκδόθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1991, και ως εκ τούτου η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση θεωρείται ότι δημοσιεύθηκε παρουσία του καταδικασθέντος. Έτσι, η κρινόμενη αίτηση

⁴⁶ δεξ σχετικά με την προθεσμία υποβολής αίτησης αναίρεσης την απόφαση υπ' αριθμόν 59, όταν πρόκειται για αδίκημα τελούμενο δια τύπου.

αναίρεσης, που ασκήθηκε με δήλωση και επιδόθηκε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου στις 19 Φεβρουαρίου 1992, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, γιατί ασκήθηκε μετά την πάροδο της τριήμερης προθεσμίας από τη δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης και μάλιστα χωρίς ο αναιρεσείων να επικαλεστεί λόγους ανωτέρας βίας, που να δικαιολογούν την εκπρόθεσμη άσκηση του ένδικου μέσου.

101.- Υπόθεση Εφημερίδας "Μ" (1257/1993 Α.Π. Τμήμα Α')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1994, σελ.244, 245, 246, 247.

Στην κρινόμενη υπόθεση το Τριμελές Εφετείο Πατρών κήρυξε κατά πλειοψηφία ενόχους τους νυν αναιρεσείοντες για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης δια του τύπου, επειδή ο πρώτος εξ αυτών ως διευθυντής και ο δεύτερος ως εκδότης της ημερήσιας εφημερίδας "Μ", που εκδίδεται στην Αθήνα, δημοσίευσαν στην τεσσαρακοστή τρίτη σελίδα του φύλλου της 26ης Απριλίου 1990 της εν λόγω εφημερίδας και στις στήλες του αθλητικού ρεπορτάζ μια ανώνυμη επιστολή με τίτλο "Διαμαρτύρεται η Α", στην οποία αναφερόταν ότι στην "ΕΠΣ Π" υπάρχουν δύο προστατευόμενες ομάδες-τις οποίες κατονόμαζε-που ευνοούνται από ορισμένο κύκλωμα διαιτητών- τους οποίους επίσης κατονόμαζε-με αποτέλεσμα να έχουν εντυπωσιακή πορεία στο β' γύρο.

Μετά την καταδίκη τους ο διευθυντής και ο εκδότης της εφημερίδας "Μ" άσκησαν αναίρεση επί της οποίας ο Α.Π απεφάνθη τα ακόλουθα: Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 362, 363 Π.Κ και 46 παρ.1 εδ.β' του α.ν.1092/1938 προκύπτει ότι επί συκοφαντικής δυσφήμισης τελεσθείσης δια εφημερίδας ο διευθυντής και ο εκδότης αυτής, εφόσον δεν αποδείξουν ότι η καταχώρηση του συκοφαντικού δημοσιεύματος σε αυτή έγινε με άγνοιά τους, ευθύνονται ποινικώς για την πράξη αυτή ως αυτουργοί, μόνο υπό τους όρους υπό τους οποίους ευθύνεται και ο συντάκτης του δημοσιεύματος αυτού, ήτοι εφόσον τα αναφερόμενα στο δημοσίευμα γεγονότα είναι όχι μόνο δυσφημιστικά για άλλον αλλά και αναληθή, η αναλήθεια δε αυτών ήταν γνωστή σε αυτούς κατά το χρόνο της καταχώρησης του δημοσιεύματος στην εφημερίδα τους.

Περαιτέρω, επειδή στην προσβαλλόμενη απόφαση υπήρχαν ασάφειες και αντιφάσεις ως προς το στοιχείο της δόλιας προαίρεσης των αναιρεσειόντων, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στερείται νόμιμης βάσης και ως εκ τούτου πρέπει να

αναιρεθεί και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, το οποίο θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές από εκείνους, οι οποίοι δίκασαν προηγουμένως.

102.- Υπόθεση κουπονιών εφημερίδας "Α της Κυριακής" (810/1994 Πλημμελειοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Ποινικά Χρονικά 1994, σελ.397, 398, 399.

Στην κρινόμενη υπόθεση ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του εκδότη και του διευθυντή της εβδομαδιαίας εφημερίδας με τίτλο "Α. της Κυριακής" για το λόγο ότι στο υπ' αριθμόν 12.629 της 5ης Σεπτεμβρίου 1993 φύλλο της εν λόγω εφημερίδας προσέφεραν δωρεάν προσφορά 5 κουπονιών για την απόκτηση από τους αναγνώστες των εγκυκλοπαιδειών "Ε" και "Γ", οι οποίες αποτελούνται από 32 τόμους, που αποκτούν οι αναγνώστες της εφημερίδας "Α. της Κυριακής" με την προσκόμιση 10 κουπονιών ανά τόμο και 160 κουπονιών συνολικά.

Μετά το πέρας της προανάκρισης ο αρμόδιος Εισαγγελέας υπέβαλε στο Δικαστικό Συμβούλιο την εξής πρόταση: Η προαναφερθείσα ενέργεια του εκδότη και του διευθυντή της εφημερίδας "Α. της Κυριακής" αποτελεί παράβαση της διάταξης του άρθρου 17 του α.ν. 1092/1938 που ορίζει ότι "Απαγορεύεται η υπό των ημερησίων, των κατά περιόδους εκδιδόμενων εφημερίδων και περιοδικών πάσα χαριστική επίδοση, ήτοι η χορήγηση δώρων μετά ή άνευ λαχνού, χρηματικών βραβείων, βιβλίων και πάσης οποιασδήποτε παροχής. Ωσαύτως απαγορεύεται πάσα δημοσίευση επαγγελίας περί πάσης οποιασδήποτε παροχής. Πάσα παράβαση της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου συνεπάγεται για τον εκδότη και τον διευθυντή της εφημερίδας και του περιοδικού την ποινή φυλάκισης 1 μήνα μέχρι 1 έτους και χρηματική ποινή".

Οι παραβάσεις του άρθρου 17 του α.ν.1092/1938 αποτελούν εγκλήματα Τύπου και μάλιστα εγκλήματα "αστυνομίας Τύπου" και όχι εγκλήματα δια του τύπου τελούμενα. Ως αδικήματα τελούμενα δια του τύπου νοούνται τα αδικήματα του κοινού δικαίου, δηλαδή εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον Π.Κ και τους ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν αυτά τελούνται δια καταχρήσεως του Τύπου ως μέσου για την εκδήλωσή τους. Από την άλλη πλευρά εγκλήματα Τύπου είναι εκείνα τα εγκλήματα τα οποία δεν υπάρχουν χωρίς την τέλεσή τους με τον Τύπο. Δηλαδή στα εγκλήματα αυτά η τέλεσή του με τον Τύπο δεν είναι απλώς μέσο τέλεσης μιας

αξιοποίησης πράξης, αλλά στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασής της, χωρίς το οποίο δεν υπάρχει. Τα εγκλήματα Τύπου ανάγονται στη λειτουργία του Τύπου ως θεσμού, δηλαδή στη ρύθμιση του σχήματος της εφημερίδας, του αριθμού των σελίδων, την ώρα κυκλοφορίας κ.ά. Οι παραβάσεις που σχετίζονται με αυτά τα θέματα αποτελούν ουσιαστικά την αστυνομία του Τύπου και υπάρχουν μόνο ως τέτοια και όχι ως κοινά εγκλήματα, που τελούνται με τον Τύπο ως μέσο, οπότε έχουμε τα εγκλήματα δια του Τύπου.

Περαιτέρω το άρθρο 45 του Ν.2172/1993 ορίζει ότι "εφόσον δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού αμετάκλητη δικαστική απόφαση, παραγράφονται σε οποιοδήποτε στάδιο της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας και αν βρίσκεται η ποινική τους δίωξη, η οποία παύει οριστικά, ποινικά αδικήματα του τύπου ή που τελέστηκαν δια του τύπου. Αν η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της προδικασίας ο αρμόδιος Εισαγγελέας αυτεπάγγελτα ή ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου διαπιστώνει την παραγραφή και υποβάλλει πρόταση στο δικαστικό συμβούλιο για την παύση της ποινικής δίωξης". Η διάταξη του άρθρου 45 παρ.1 Α εδ.α' του Ν.2172/1993 καταλαμβάνει και τα αδικήματα αστυνομίας του τύπου. Ως εκ τούτου ο Εισαγγελέας πρότεινε στο Δικαστικό Συμβούλιο να παύσει οριστικά την ποινική δίωξη των κατηγορουμένων για την πράξη που τους αποδόθηκε. Τελικά το Δικαστικό Συμβούλιο απεδέχθη την πρόταση του Εισαγγελέα και εξέδωσε το παρόν βούλευμα.

103.- Υπόθεση Περιοδικού "Δ" (22338/1996 Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών, Ασφαλιστικά μέτρα)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1997, σελ.73, 74, 75.

Στην παρούσα υπόθεση το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών ασχολήθηκε με το ζήτημα, αν μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο η απαγόρευση της κυκλοφορίας περιοδικού, το οποίο περιέχει ανακριβείς ειδήσεις και προσβάλλει την προσωπικότητα.

Συγκεκριμένα στο υπ' αριθμόν 9 τεύχος του περιοδικού "Δ" δημοσιεύθηκε ένα άρθρο με τίτλο "Μελωδίες από άλλες εποχές", το οποίο αναφερόταν στα έργα του αιτούντος που επρόκειτο να παρουσιαστούν στο Φεστιβάλ Αθηνών και σε άλλα φεστιβάλ τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Το επίμαχο άρθρο αναφερόταν σε πραγματικά περιστατικά τα οποία και αναληθή ήταν και γράφησαν εν γνώσει της αναλήθειάς τους. Μετά ταύτα ο θιγόμενος υπέβαλε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στο

Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών ζητώντας να διαταχθεί η κατάσχεση του υπ' αριθμόν 9 τεύχους του περιοδικού "Δ", να απαγορευθεί η κυκλοφορία του και να υποχρεωθούν οι καθού η αίτηση - ήτοι η ιδιοκτήτρια του περιοδικού, ο εκδότης του περιοδικού και ο συντάκτης του άρθρου - να δημοσιεύσουν περίληψη της απόφασης στο επόμενο από τη δημοσίευσή της στο τεύχος του περιοδικού "Δ".

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών λαμβάνοντας υπόψιν τις διατάξεις των άρθρων 57, 58 Α.Κ, 14 παρ.1, 5 του Συντάγματος και 36, 37 και 3 παρ.1 του α.ν. 1092/1938 απεφάνθη τα εξής: Για λόγους που αφορούν στο κοινωνικό συμφέρον της ενημέρωσης του κοινού σχετικά με γεγονότα της ημέρας και της διαφώτισής του σε γενικού ενδιαφέροντος ζητήματα έχει επιβληθεί η προστασία της ελευθερίας του τύπου. Κατά την επιτέλεση όμως αυτού του έργου από τον τύπο είναι δυνατό να υπάρξει προσβολή της προσωπικότητας, η οποία είναι πάντα παράνομη σε περίπτωση αναγραφής ανακριβών ειδήσεων. Στην περίπτωση αυτή γεννώνται οι από τα άρθρα 57, 59 και 914 επόμενα Α.Κ αξιώσεις για (α) άρση της προσβολής, (β) παράλειψή της στο μέλλον (γ) αποζημίωση και (δ) χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Επειδή πρόκειται για έντυπο που έχει εκδοθεί και κυκλοφορήσει και επειδή απαγορεύεται η κατάσχεση των εντύπων συνάγεται ότι δεν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση οι διατάξεις που προαναφέρθηκαν και προβλέπουν την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον. Οι εν λόγω διατάξεις υποχωρούν έναντι του γενικότερου συμφέροντος της προστασίας της ελευθερίας του τύπου. Συνεπώς σε περίπτωση προσβολής της προσωπικότητας, η οποία προκλήθηκε από ανακριβείς ειδήσεις, που περιελήφθησαν σε περιοδικό, που έχει εκδοθεί, δεν είναι δυνατή ούτε η άρση της προσβολής ούτε η παράλειψή της στο μέλλον, αφού αυτό θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί μόνο με την κατάσχεση του περιοδικού ή με την απαγόρευση της κυκλοφορίας του, πράγμα που είναι κατ'αποτέλεσμα ταυτόσημο με την κατάσχεση, η οποία όπως προαναφέρθηκε απαγορεύεται και επιτρέπεται μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 14 του Συντάγματος. Ως προς τις δύο επόμενες αξιώσεις το δικαστήριο έκρινε ότι αυτές μπορούν να επιδιωχθούν και να επιτευχθούν με αγωγή που εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Με βάση τα προεκτεθέντα το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών έκρινε αβάσιμη την υποβληθείσα αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και την απέρριψε.

104.- Υπόθεση ραδιοτηλεοπτικού μέσου (409/1997 Εφετείο Λάρισας)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1998, σελ.790, 791, 792, 793.

Στην παρούσα υπόθεση το Εφετείο Λάρισας ερμήνευσε και εφάρμοσε τη διάταξη της παρ.1Α του άρθρου 45 του Ν.2172/1993 που ορίζει, ότι τα ποινικά αδικήματα του τύπου ή που τελέστηκαν δια του τύπου και δια των ραδιοτηλεοπτικών μέσων μαζικής επικοινωνίας, εφόσον δεν έχει εκδοθεί για αυτά μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ήτοι μέχρι την 16η Φεβρουαρίου 1993, αμετάκλητη δικαστική απόφαση παραγράφονται σε οποιοδήποτε στάδιο της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας και αν βρίσκεται η ποινική τους δίωξη. Κατά τη διάταξη της παρ.3 του ίδιου άρθρου αξιώσεις για αποκατάσταση περιουσιακής ζημίας ή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που απορρέουν από τα αδικήματα της παρ.1Α ή αξιώσεις αποζημίωσης για τη μη δημοσίευση ή τη βραδεία δημοσίευση των αποφάσεων της παρ.6 του άρθρου μόνου του Ν.1178/1981 έστω και αμετακλήτως επιδικασθείσες αποσβέννονται, οι δε σχετικές δίκες καταργούνται και ματαιώνεται αυτοδικαίως η τυχόν αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε διατηρουμένης μόνο της αξίωσης για την τελεσιδίκως επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη και για τα έξοδα των ενεργηθειών πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης. Με βάση τις προαναφερθείσες διατάξεις το Εφετείο Λάρισας έκρινε ότι καθιερώνεται αποσβεστικός λόγος της αστικής ευθύνης που απορρέει από αδικοπραξία ποινικού αδικήματος του τύπου ή ποινικού αδικήματος που τελέστηκε δια του τύπου ή δια ραδιοτηλεοπτικού μέσου μαζικής ενημέρωσης και θεσπίζεται η κατάργηση της εκκρεμούς κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του ανωτέρω νόμου αστικής δίκης. Περαιτέρω το Εφετείο Λάρισας έκρινε ότι η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 45 του Ν.2172/1993 πρέπει κατά λογική ερμηνεία να εφαρμοστεί αναλογικά και στην αντιμετώπιση του θέματος της αστικής ευθύνης που απορρέει από αδικοπραξία που τελέστηκε δια του τύπου ή δια ραδιοτηλεοπτικού μέσου μαζικής επικοινωνίας, η οποία δεν φέρει τον χαρακτήρα του ποινικού αδικήματος. Και τούτο διότι λόγω της ομοιότητας των θεμάτων κατά τα ουσιώδη σημεία ο νομοθέτης κατά λογική ανάγκη και ακολουθία αφορμώμενη από την ικανοποίηση του κοινού περί δικαίου αισθήματος και από την συνέπεια προς τον ανωτέρω κανόνα που θέσπισε θα προέκρινε την ίδια ρύθμιση και για την αστική ευθύνη που απορρέει από την ηπιότερα αποδοκιμαζόμενη αδικοπραξία που δεν έχει μορφή ποινικού αδικήματος και τελέστηκε δια του τύπου ή δια ραδιοτηλεοπτικού μέσου μαζικής επικοινωνίας. Τέλος, το Εφετείο Λάρισας έκρινε ότι η διάταξη του άρθρου 45

παρ.3 του Ν.2172/1993 που προβλέπει την απόσβεση ενοχικών αξιώσεων και την κατάργηση εκκρεμών για τέτοιες αξιώσεις δικών δεν είναι αντισυνταγματική⁴⁷ και απέρριψε ως αβάσιμο τον περί αντιθέτου προτεινόμενο λόγο έφεσης.

105.- Υπόθεση τηλεοπτικού σταθμού (984/1997 Α.Π, Τμήμα ΣΤ')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1998, σελ.399, 400.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο Α.Π. ασχολήθηκε με το ζήτημα της προθεσμίας άσκησης αίτησης αναίρεσης στην περίπτωση κατά την οποία το αδίκημα τελέστηκε δια του τύπου και απεφάνθη τα κάτωθι:

Σύμφωνα με το άρθρο μόνο του Ν.2243/1994 καταργούνται οι ποινικές διατάξεις ουσιαστικές και δικονομικές του Ν.5060/1931 "Περί τύπου" και του α.ν.1092/1938 "Περί τύπου" καθώς και κάθε άλλη ουσιαστική και δικονομική ποινική διάταξη ειδικού νόμου σχετικά με τον τύπο, εκτός των άρθρων 29 και 30 του Ν.5060/1931 και του άρθρου 47 του α.ν. 1092/1938. Στα εγκλήματα που διαπράττονται δια του τύπου οι προβλεπόμενες στον ΚΠοινΔ με ποινή ακυρότητας ή απαραδέκτου προθεσμίες που υπερβαίνουν τις πέντε (5) ημέρες συντέμνονται στο ήμισυ. Από την ανωτέρω διάταξη προκύπτει ότι από την έναρξη ισχύος του Ν.2243/1994, ήτοι από την 3η Οκτωβρίου 1994, θεωρούνται κατηργημένες όλες οι ποινικές διατάξεις ουσιαστικές και δικονομικές των σχετικών περί τύπου νόμων και η νομοτυπική μορφή των αδικημάτων καθιερώνεται από τις ουσιαστικές διατάξεις του ΠΚ ή άλλου ειδικού νόμου. Εφεξής δε έχουν εφαρμογή οι δικονομικές διατάξεις του ΚΠοινΔ. Ο Α.Π. έκρινε ότι ο νομοθέτης θεώρησε ότι οι γενικές διατάξεις είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση των αδικημάτων τύπου, διατήρησε όμως σε ισχύ ειδικής μορφής διατάξεις των οποίων το εύρος δεν καλύπτεται από τον ΠΚ ή τον ΚΠοινΔ. Επιπλέον, ο Α.Π έκρινε ότι η διάταξη της παρ.3 του άρθρου μόνου του Ν.2243/1994, που ορίζει ότι οι σχετικές προθεσμίες του ΚΠοινΔ συντέμνονται στο ήμισυ περιλαμβάνει και την προθεσμία του άρθρου 473 παρ.1 ΚΠοινΔ ήτοι την προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου της αναίρεσης. Τέλος, ο Α.Π. απεφάνθη ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης

⁴⁷ δεξ την απόφαση υπ' αριθμόν 107, όπου το Εφετείο Λάρισας έκρινε αντισυνταγματική τη διάταξη της παρ.3 του άρθρου 45 του Ν.2172/1993.

τελέστηκε δια τηλεοπτικού σταθμού και όχι δια του τύπου και ως εκ τούτου ισχύει η προθεσμία αναιρέσεως που προβλέπεται στη διάταξη της παρ.2 του άρθρου 473 ΚΠοινΔ.

106.- Υπόθεση εφημερίδας "Ριζοσπάστης" (709/1999 Πρωτοδικείο Αθηνών)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 1999, σελ.1438, 1439, 1440, 1441, 1442.

Στην κρινόμενη υπόθεση δημοσιογράφος της εφημερίδας "Ριζοσπάστης" δημοσίευσε στην εν λόγω εφημερίδα άρθρο του σε μορφή ανοικτής επιστολής, το οποίο είχε φαινομενικό αποδέκτη τον ενάγοντα. Στο επίδικο δημοσίευμα ο εναγόμενος δημοσιογράφος αναφέρθηκε τόσο στην εξωτερική πολιτική όσο και στην κοινωνική και οικονομική πολιτική που ασκούσε η Κυβέρνηση το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και επιπλέον εξέφρασε και τις δικές του πολιτικές θέσεις αναφορικά με τα ζητήματα αυτά, οι οποίες ήταν εκ διαμέτρου αντίθετες προς τις κυβερνητικές. Στην συνέχεια ο ενάγων-αποδέκτης της ανοικτής επιστολής άσκησε αγωγή κατά της Ανώνυμης Εταιρίας και ιδιοκτήτριας της εφημερίδας "Ριζοσπάστης", του εκδότη και του διευθυντή της εν λόγω εφημερίδας με τα εξής αιτήματα: (1) να αναγνωριστεί η υποχρέωση των εναγομένων να καταβάλλουν σε αυτόν εις ολόκληρον ο καθένας το ποσό των 10.000.000 δρχ. ως χρηματική ικανοποίηση ένεκα ηθικής βλάβης που υπέστη από το επίμαχο δημοσίευμα (2) να αρθεί η προσβολή και να παραλειφθεί οποιαδήποτε παρόμοια προσβολή στο μέλλον (3) να γίνει ολική ανάκληση του υβριστικού δια του τύπου σχολίου με άρθρο σε φύλλο της εν λόγω εφημερίδας και (4) να υποχρεωθούν σε κατάθεση δημόσιας συγγνώμης.

Το δικαστήριο ως προς το πρώτο σκέλος του δεύτερου αιτήματος έκρινε ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την άρση της προσβολής είναι να βρίσκεται εν ενεργεία η πράξη της παράνομης προσβολής και να εξακολουθεί με την κυκλοφορία του δυσφημιστικού εντύπου εν προκειμένω, ή την τοιχοκόλληση ή την έκθεση προσβλητικής εικόνας γενικότερα, χωρίς να έχει λήξει, όπως στην προκειμένη περίπτωση, που έληξε με την κυκλοφορία της εφημερίδας τη συγκεκριμένη ημερομηνία εκδόσεώς της, οπότε η άρση των αποτελεσμάτων της επιτυγχάνεται με ικανοποίηση της ηθικής βλάβης κατά το άρθρο 59 Α.Κ. Ως προς το δεύτερο σκέλος του δεύτερου αιτήματος το δικαστήριο έκρινε ότι απαραίτητη προϋπόθεση της παράλειψης της προσβολής στο μέλλον είναι η ύπαρξη βάσιμης απειλής και πραγματικού κινδύνου επικείμενης προσβολής, περιστατικό που δεν

το επικαλέστηκε ο ενάγων. Με βάση το ανωτέρω σκεπτικό το Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε ως μη νόμιμα και τα δύο σκέλη του δεύτερου αιτήματος.

Ως μη νόμιμα έκρινε και τα δύο επόμενα αιτήματα για το λόγο ότι δεν προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 946 ΚΠολΔ και τα απέρριψε.

Ως προς το πρώτο αίτημα της αγωγής το δικαστήριο απεφάνθη τα κάτωθι:

(1) Στοιχείο της προσωπικότητας αποτελεί και η τιμή κάθε ανθρώπου, η οποία αντικατοπτρίζεται στην αντίληψη, εκτίμηση και αξία που αποδίδεται σε αυτόν από άλλους και σε περίπτωση προσβολής με κάποια παράνομη ενέργεια ο θιγόμενος δικαιούται να απαιτήσει την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον (άρθρο 57 Α.Κ), χωρίς την συνδρομή υπαιτιότητας (αντικειμενική ευθύνη), η οποία όμως είναι αναγκαία προκειμένου περί ικανοποίησης ηθικής βλάβης (άρθρο 59ΑΚ).

(2) Το άρθρο μόνο του Ν.1178/1981 "Περί τύπου και άλλων τινών διατάξεων" ορίζει στην παρ.1 ότι ο ιδιοκτήτης κάθε εντύπου υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση για την παράνομη περιουσιακή ζημία καθώς και σε χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που προξενήθηκε υπαίτια με δημοσίευμα που θίγει την τιμή και την υπόληψη κάθε ατόμου, έστω και αν η κατά το άρθρο 914 Α.Κ. υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 920 Α.Κ. γνώση ή υπαίτια άγνοια και η κατά το άρθρο 919 Α.Κ πρόθεση συντρέχει στον συντάκτη του δημοσιεύματος, ή αν αυτός είναι άγνωστος στον εκδότη ή στο διευθυντή σύνταξης του εντύπου. Με τον ανωτέρω νόμο καθιερώνεται αντικειμενική ευθύνη του ιδιοκτήτη κάθε εντύπου με την αυτονόητη προϋπόθεση ότι, αν δεν υπάρχει για οποιονδήποτε λόγο υπαιτιότητα στο πρόσωπο των προαναφερθέντων προσώπων, ήτοι του συντάκτη, του εκδότη και του διευθυντή, τα οποία ενέχονται κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 57, 59, 914, 919, 920, 932 Α.Κ. δεν υπάρχει ευθύνη του εκδότη και ως εκ τούτου δεν θεμελιώνεται αξίωση προς αποζημίωση των θιγομένων από το δημοσίευμα προσώπων.⁴⁸

(3) Το άρθρο 14 του Συντάγματος προστατεύει την ελευθεροτυπία και κατά συνέπεια και την ελεύθερη δημοσιογραφία. Δεν επιτρέπεται όμως η καταχρηστική τους άσκηση, όπως ορίζουν τα άρθρα 25 παρ.3 του Συντάγματος και 281 Α.Κ.⁴⁹

(4) Τα άρθρα 361-369 Π.Κ προστατεύουν την τιμή και την υπόληψη των τρίτων και συνακόλουθα το δικαίωμα της προσωπικότητας. Και το δικαίωμα αυτό υπόκειται στους περιορισμούς που θέτουν τα άρθρα 25 παρ.3 του Συντάγματος και 281 Α.Κ.

⁴⁸ δεξ σχετικά με την ευθύνη του ιδιοκτήτη εντύπου τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 95 και 96.

⁴⁹ δεξ σχετικά τις αποφάσεις υπ' αριθμόν 95 και 96.

(5) Από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 367 Π.Κ. προκύπτει ότι ο άδικος χαρακτήρας των πράξεων της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης (άρθρα 361, 362 Π.Κ) αίρεται και στην περίπτωση που οι σχετικές εκδηλώσεις γίνονται για τη διαφύλαξη νόμιμου δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Τέτοιο ενδιαφέρον έχουν και τα πρόσωπα που συνδέονται με την λειτουργία των μέσων ενημέρωσης για τη δημοσίευση ειδήσεων, την καταχώρηση γεγονότων και σχολίων σχετικών με την συμπεριφορά προσώπων για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου επιτρέπονται δημοσιεύματα για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού, συνοδευόμενα και από οξεία ακόμη κριτική και χαρακτηρισμούς των προσώπων στα οποία αναφέρονται. Και στην περίπτωση όμως αυτή ο άδικος χαρακτήρας της εξυβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης δεν αίρεται και συνεπώς παραμένει η παρανομία ως συστατικό στοιχείο της αδικοπραξίας, όταν η εκδήλωση αυτή αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και από τις περιστάσεις που έγινε προκύπτει σκοπός εξύβρισης, δηλαδή σκοπός που κατευθύνεται ειδικά σε προσβολή της τιμής του άλλου με αμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής αξίας του προσώπου του ή με περιφρόνηση αυτού. Τέτοιος σκοπός εξύβρισης υπάρχει, όταν δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαίος για τη δέουσα απόδοση του περιεχομένου της σκέψεως αυτού που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον και ο οποίος μονολότι το γνώριζε αυτό, χρησιμοποίησε τον τρόπο αυτό για να προσβάλει την τιμή του άλλου.⁵⁰

(6) Τέλος, με το επίμαχο δημοσίευμα δεν παραβιάστηκε κάποια από τις προδιαληφθείσες διατάξεις ούτως ώστε να δικαιολογείται η επιδίκαση στον ενάγοντα χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη την οποία δήθεν υπέστη από το ανωτέρω δημοσίευμα, το οποίο έγινε με αποκλειστικό σκοπό την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του αναγνωστικού κοινού -με δυσμενείς είναι αλήθεια εκφράσεις για τον ενάγοντα- αλλά χωρίς παραμόρφωση του υλικού που συνιστούσε την είδηση. Δηλαδή, στόχευε στη διαφύλαξη και προστασία νόμιμου δικαιώματος και έγινε από δικαιολογημένο ενδιαφέρον που πηγάζει από την ελευθερία και την κοινωνική αποστολή του τύπου και ειδικότερα των εφημερίδων για τη δημοσίευση ειδήσεων σχετικών με τις πράξεις φυσικών προσώπων που ενδιαφέρουν το κοινωνικό σύνολο. Ακόμα και στην περίπτωση που υποτεθεί ότι διαπράχθηκε σε βάρος του ενάγοντα το αδίκημα της απλής δυσφήμισης ή της εξύβρισης ο άδικος χαρακτήρας της πράξης αίρεται σύμφωνα με το άρθρο 367 Π.Κ, ενόψει και του ότι δεν διακριβώθηκε σκοπός που απευθύνεται ειδικώς

⁵⁰ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 94.

σε προσβολή του ενάγοντος. Αφού δεν προέκυψε υπαιτιότητα του συντάκτη του επίμαχου δημοσιεύματος, δεν υφίσταται ευθύνη αποζημίωσης του ενάγοντος από τους εναγομένους και απορρίπτεται η αγωγή ως αβάσιμη κατ'ουσία.

107.- Υπόθεση υπαλλήλων του Ο.Δ.Δ.Υ. (431/2000 Εφετείο Λάρισας)

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 2001, σελ.264-272.

Στην παρούσα υπόθεση αποδείχθηκαν κατά την κρίση του δικαστηρίου τα εξής πραγματικά περιστατικά. Στις 28 Ιανουαρίου 1993 ο ενάγων βρισκόταν στην Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Λάρισας προκειμένου να συμπαρασταθεί ηθικώς σε συγγενικό του πρόσωπο, το οποίο εκρατείτο εκεί και επρόκειτο να απολογηθεί στα πλαίσια διενεργούμενης προανάκρισης, καθώς συνελήφθη μαζί με έναν ακόμη συνάδελφό του επ'αυτοφόρω για την αξιόποινη πράξη της δωροδοκίας. Καθ'όσο χρόνο ο ενάγων καθόταν παράπλευρα του κατηγορούμενου συγγενούς του, προσήλθε η πρώτη εναγομένη και ανταποκρίτρια της δεύτερης εναγομένης στη Λάρισα συνοδευόμενη από έναν εικονολήπτη προκειμένου να καλύψει τηλεοπτικά το γεγονός της επ'αυτοφόρω σύλληψης των δύο υπαλλήλων του Ο.Δ.Δ.Υ. Ο ανωτέρω εικονολήπτης κατ'εντολή της πρώτης εναγομένης έλαβε εικόνα από τον συγκεκριμένο χώρο, η οποία απεικόνιζε τον ενάγοντα καθήμενο παράπλευρα του κατηγορούμενου συγγενούς του κατά τρόπο που δημιουργούσε την εντύπωση ότι ο ενάγων ήταν ο δεύτερος κατηγορούμενος. Μολονότι επέστησε την προσοχή της πρώτης εναγομένης λέγοντάς της ότι αυτός δεν είχε καμία σχέση με την υπόθεση και ότι ήταν αστυνομικός, αυτή απέστειλε στη δεύτερη εναγομένη και ιδιοκτήτρια ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού την συγκεκριμένη τηλεοπτική ανταπόκριση όπως είχε, χωρίς να μεριμνήσει να αφαιρεθεί από το βιντεομοντάζ η εικόνα του ενάγοντος. Έτσι, στα δελτία ειδήσεων του οικείου τηλεοπτικού σταθμού των 20:30 και των 24:00 προβλήθηκε ως πρώτη είδηση η τηλεοπτική ανταπόκριση της πρώτης εναγομένης και καθ'όσο χρόνο προβαλλόταν η εικόνα του ενάγοντος και του συγγενούς του ο παρουσιαστής έκανε το εξής δημοσιογραφικό σχόλιο: "Νέες διαστάσεις παίρνει το σκάνδαλο με τις παράνομες αποσύρσεις... πάντως το κύκλωμα συνεχίζει τη δράση του, και σήμερα στη Λάρισα συνελήφθησαν δύο υπάλληλοι του Ο.Δ.Δ.Υ για δωροληψία. Με βάση τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά και την ισχύουσα νομοθεσία το Εφετείο Λάρισας απεφάνθη τα ακόλουθα:

(1) Η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 45 του Ν.2172/1993 ορίζει ότι αξιώσεις για αποκατάσταση περιουσιακής ζημίας ή χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης που απορρέουν από τα αδικήματα της παρ.1Α αποσβύνονται, οι δε σχετικές δίκες καταργούνται και ματαιώνεται αυτοδίκαια η τυχόν αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε, διατηρείται μόνο η αξίωση για την τελεσιδίκως επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη και για τα έξοδα των ενεργηθειών πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης. Με την ανωτέρω διάταξη θεσπίστηκε αποσβεστικός λόγος των αξιώσεων για αποζημίωση ή για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που απορρέουν από τα αδικήματα που περιγράφονται στην παρ.1Α του ίδιου άρθρου, ήτοι για τα ποινικά αδικήματα τύπου ή που τελέστηκαν δια του τύπου, για τα ποινικά αδικήματα που τελέστηκαν δια ραδιοτηλεοπτικών μέσων μαζικής επικοινωνίας και για τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τις παρ.1,2 του άρθρου 16 του Ν.1730/1987. Στα αδικήματα που περιγράφονται περιλαμβάνονται και οι αδικοπραξίες του ΑΚ και η προδιαληφθείσα απόσβεση καταλαμβάνει και τις αξιώσεις αυτές. Περαιτέρω το άρθρο 2 παρ.1 του Συντάγματος αναγάγει τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου σε κανόνα δικαίου συνταγματικού επιπέδου. Ως εκ τούτου τα πολιτειακά όργανα οφείλουν να σέβονται και να προστατεύουν την αξία του ανθρώπου από προσβολές τρίτων. Κατ'ακολουθία των ανωτέρω, σε περίπτωση κατά την οποία ορισμένη πράξη της Πολιτείας μειώνει ή εξαφανίζει την προστασία που παρέχει η κείμενη νομοθεσία (άρθρα 57, 59 και 932 ΑΚ) τότε η πράξη αυτή αντιβαίνει στο άρθρο 2 παρ.1 του Συντάγματος και είναι ανίσχυρη ως αντισυνταγματική. Επειδή με τις διατάξεις του άρθρου 45 παρ.1Α και 3 του Ν.2172/1993 αναιρείται η προστασία που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 57, 59 και 932 ΑΚ για την αξία του ανθρώπου-καθ'όσον θεσπίζεται η παραγραφή και η απόσβεση συγκεκριμένων αξιώσεων των προσώπων που έχουν προσβληθεί στην ανθρώπινη αξία από τον τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μέχρι τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου-οι διατάξεις αυτές είναι αντισυνταγματικές επειδή αντίκεινται στο άρθρο 2 παρ.1 του Συντάγματος.⁵¹

(2) Τα άρθρα 57 και 59 ΑΚ αναφέρονται στην προστασία της προσωπικότητας και καθιερώνουν την άρση της προσβολής, την παράλειψή της στο μέλλον, την ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και την αποκατάσταση της προκληθείσης από την προσβολή περιουσιακής ζημίας κατά τις διατάξεις των άρθρων 914 επόμενα ΑΚ.

⁵¹ δεξ σχετικά την απόφαση υπ'αριθμόν 104, όπου η διάταξη του άρθρου 45 παρ.3 του Ν.2172/1993 κρίθηκε ως σύμφωνη με το Σύνταγμα.

Αναφορικά με την αξίωση για άρση της προσβολής της προσωπικότητας απαραίτητη προϋπόθεση είναι να είναι ενεργή η πράξη της προσβολής. Αν η προσβολή έχει λήξει, τότε η άρση των αποτελεσμάτων της επιτυγχάνεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 59 Α.Κ.⁵² Αναφορικά με την αξίωση για παράλειψη της παράνομης προσβολής στο μέλλον προϋποτίθεται βάσιμη απειλή επικείμενης προσβολής στο μέλλον. Αν δεν υφίσταται τέτοιος κίνδυνος, τότε δεν μπορεί να γίνει λόγος για παράλειψη της προσβολής στο μέλλον.⁵³ Τέλος, ως προς την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης προϋποτίθεται σημαντική προσβολή της προσωπικότητας και για το λόγο αυτό ο δικαστής προκειμένου να σχηματίσει την σχετική αξιολογική κρίση του οφείλει να εκτιμήσει τις εκφάνσεις της προσωπικότητας κατά της οποίας στρέφεται η προσβολή, την βαρύτητα της προσβολής, την υπαιτιότητα και το βαθμό της, τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της προσβολής, το επάγγελμα, την περιουσιακή κατάσταση και τις συνθήκες ζωής αυτού που προσεβλήθη και εκείνου που ενήργησε την προσβολή, την τυχόν δημοσιότητα της προσβολής και την συμπεριφορά του προσβληθέντος.

(3) Τέλος, το Εφετείο Λάρισας απεφάνθη ότι ο ενάγων υπέστη προσβολή της προσωπικότητά του και ηθική βλάβη προς ικανοποίηση της οποίας οι εναγόμενες καταδικάστηκαν να καταβάλλουν σε αυτόν εις ολόκληρον το ποσό των 10.000.000 δρχ. Ακόμα διέταξε την άρση της προσβολής της προσωπικότητας του ενάγοντος-μέσα στα πλαίσια του άρθρου 59 ΑΚ-υποχρεώνοντας τη δεύτερη εναγομένη να μεταδώσει από τον τηλεοπτικό της σταθμό ότι ο ενάγων δεν είχε καμία συμμετοχή στην υπόθεση της δωροδοκίας των υπαλλήλων του Ο.Δ.Δ.Υ, καθ'όσον η προσβολή της προσωπικότητάς του δεν ήταν ενεργή, ώστε να αρθεί κατ'εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 57 ΑΚ.

108.- Υπόθεση Γιουροβίζιον (1003/2001 Α.Π. Τμήμα Ε')

Βιβλιογραφία: Νομικό Βήμα 2002, σελ.413, 414, 415.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση ο μουσικοσυνθέτης του τραγουδιού που εκπροσώπησε την Ελλάδα στον διαγωνισμό τραγουδιού της Γιουροβίζιον του έτους 1998 στράφηκε κατά του εκδότη της εφημερίδας "Τ.Π" με την κατηγορία της εξύβρισης, για το λόγο ότι στο φύλλο της 17ης Μαΐου 1998 της εν λόγω εφημερίδας δημοσιεύθηκαν

⁵² δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 106.

⁵³ δεξ σχετικά την απόφαση υπ' αριθμόν 106.

δύο κείμενα γραμμένα από άγνωστο συντάκτη στα οποία απεκαλείτο ο εγκαλών κατ'επανάληψη "ασήμαντος ηχολήπτης" και "εκφραστής της όρθιας διανόησης των άπλυτων και αξύριστων". Μετά ταύτα το Τριμελές Εφετείο Αθηνών κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο εκδότη για το αδίκημα της εξύβρισης, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου μόνου παρ.1 του Ν.2243/1994⁵⁴ και των παρ.1,2 του άρθρου 367 Π.Κ, γιατί έκρινε ότι με τους ανωτέρω χαρακτηρισμούς προσβλήθηκε η τιμή και η υπόληψη του εγκαλούντος και επιπλέον από τον τρόπο εκδήλωσης και από τις περιστάσεις τέλεσης της πράξης προέκυψε σκοπός εξύβρισης του εγκαλούντος. Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι ο τρόπος δημοσίευσης των δύο κειμένων και η χρησιμοποίηση σ'αυτά των προαναφερθεισών εξυβριστικών εκφράσεων δεν ήταν αντικειμενικώς αναγκαία για να αποδοθεί, όπως έπρεπε, το περιεχόμενο της σκέψης του δημοσιογράφου που συνέταξε τα δύο κείμενα, αλλά και του κατηγορούμενου ως εκδότη, που επέτρεψε τη δημοσίευσή τους για προστασία δικαιολογημένου ενδιαφέροντος.

Στην συνέχεια ο Α.Π. με την παρούσα απόφασή του απέρριψε ως αβάσιμους τους προταθέντες ενώπιόν του αναιρετικούς λόγους, κατά τους οποίους η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είχε την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που απαιτείται από τα άρθρα 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠοινΔ.

109.- Συμπεράσματα

1. Αδικήματα τελούμενα δια του τύπου και αδικήματα Τύπου.

i) Αδικήματα τελούμενα δια του τύπου είναι τα αδικήματα του κοινού δικαίου, δηλ. εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τον Π.Κ και τους ειδικούς ποινικούς νόμους, όταν τελούνται δια καταχρήσεως του τύπου ως μέσου εκδήλωσής τους. Δεν αποτελούν αδικήματα τελούμενα δια του τύπου εκείνα που προβλέπονται και τιμωρούνται από το άρ.29 παρ.1 του Ν.5060/1931. Δηλαδή δεν είναι αδικήματα τέτοιου είδους η παρασκευή, απόκτηση, κατοχή, μεταφορά, εισαγωγή ή εξαγωγή ή η με οποιονδήποτε τρόπο θέση σε κυκλοφορία εγγράφων, εντύπων, συγγραμμάτων ή άλλων

⁵⁴ Η διάταξη της παρ.1 του άρθρου μόνου του Ν.2243/1994, με την οποία καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 46 παρ.1 του α.ν.1092/1938, ορίζει ότι η ευθύνη του εκδότη εφημερίδας ή περιοδικού για τα αδικήματα που διαπράττονται με το αντίστοιχο έντυπο, κρίνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση μόνο κατά τις γενικές περί συμμετοχικής δράσεως διατάξεις των άρθρων 45-47 Π.Κ.

άσεων αντικειμένων με σκοπό την εμπορία, τη διανομή ή τη δημόσια έκθεσή τους, ακόμα και όταν το άσεμνο αντικείμενο είναι έντυπο ή σύγγραμμα, διότι αυτό αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της παραβίασης και όχι μέσο εκτέλεσής της.

ii) Αδικήματα Τύπου είναι εκείνα τα αδικήματα, τα οποία δεν υπάρχουν χωρίς την τέλεσή τους με τον Τύπο. Δηλαδή στα αδικήματα αυτά η τέλεσή τους με τον Τύπο δεν είναι απλώς μέσο τέλεσης μιας αξιόποινης πράξης, αλλά στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασής της, χωρίς το οποίο δεν υπάρχει. Τα αδικήματα Τύπου ανάγονται στη λειτουργία του Τύπου ως θεσμού, δηλ. στη ρύθμιση του σχήματος της εφημερίδας, του αριθμού των σελίδων, την ώρα κυκλοφορίας κ.α. Ως εκ τούτου τα αδικήματα αυτά αναφέρονται στην τήρηση των κανόνων που ρυθμίζουν την οργάνωση και τη λειτουργία του τύπου και για το λόγο αυτό καλούνται και αδικήματα αστυνομίας τύπου.

2. Παραγραφή των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου.

Σύμφωνα με το αρ.47 παρ.1 του α.ν.1092/1938 το αξιόποιο των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου παραγράφεται σε κάθε περίπτωση 18 μήνες μετά την τέλεσή τους. Η διάταξη αυτή καθιερώνει προθεσμία οριστικής παραγραφής των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου. Αυτό σημαίνει ότι η προθεσμία της παραγραφής μπορεί να ανασταλεί για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 18 μήνες.

Το αρ.4 του Ν.1738/1987 εισήγαγε μια δυσμενέστερη ρύθμιση σε σχέση με τη ρύθμιση του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938, καθ'ότι όρισε ως χρόνο οριστικής παραγραφής των αδικημάτων που τελούνται δια του τύπου την πάροδο 24 μηνών από την τέλεση της αξιόποινης πράξης.

Πάντως, με απόφαση του Α.Π ορίστηκε ότι για τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν πριν την 20η Νοεμβρίου 1987, οπότε και δημοσιεύθηκε ο Ν.1738/1987, θα εφαρμόζονται ως προς τον χρόνο της οριστικής παραγραφής τους οι επιεικέστερες διατάξεις του άρθρου 47 παρ.1 του α.ν. 1092/1938.

3. Η εφαρμογή του άρθρου 367 Π.Κ, όταν τα εγκλήματα κατά της τιμής τελούνται δια του τύπου.

Το αρ.367 παρ.1 Π.Κ ορίζει ότι "δεν αποτελούν άδικη πράξη (α) οι δυσμενείς κρίσεις για επιστημονικές, καλλιτεχνικές ή επαγγελματικές εργασίες, (β) οι δυσμενείς εκφράσεις που περιέχονται σε έγγραφο δημόσιας αρχής για αντικείμενα που ανάγονται

στον κύκλο της υπηρεσίας της, και (γ) οι εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων για την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον ή (δ) σε ανάλογες περιπτώσεις.

Δικαιολογημένο ενδιαφέρον κατά την έννοια του αρ.367 παρ.1 στοιχείο γ' ΠΚ, το οποίο πηγάζει από την συνταγματικώς κατοχυρωμένη ελευθερία και κοινωνική αποστολή του τύπου, έχουν και τα πρόσωπα που συνδέονται άμεσα με τη λειτουργία του -κατά κύριο λόγο οι δημοσιογράφοι- για τη δημοσίευση ειδήσεων, την καταχώρηση γεγονότων και σχολίων σχετικών με την συμπεριφορά προσώπων, για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, είναι επιτρεπτά δημοσιεύματα για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού συνοδευόμενα και από οξεία ακόμη κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων, στα οποία αναφέρονται.

Η διάταξη της παρ.2 του αρ.367 ΠΚ ορίζει ότι "η διάταξη της παρ.1 δεν εφαρμόζεται (α) όταν οι παραπάνω κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξης του αρ.363, και (β) όταν από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις, υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης".

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.2 του αρ.367 ΠΚ ο άδικος χαρακτήρας του δημοσιεύματος δεν αίρεται ως προς τις εξυβριστικές ή δυσφημιστικές εκφράσεις που περιέχει, ακόμη και αν το δημοσίευμα έγινε από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, αν συντρέχει περίπτωση συκοφαντικής δυσφήμισης ή προκύπτει σκοπός εξύβρισης, δηλ. σκοπός που κατευθύνεται ειδικά σε προσβολή της τιμής άλλου με αμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής αξίας του προσώπου του ή με περιφρόνηση αυτού. Ειδικός σκοπός εξύβρισης υπάρχει στον τρόπο εκδήλωσης της προσβλητικής της τιμής του άλλου συμπεριφοράς, όταν αυτός δεν είναι αντικειμενικά αναγκαίος για τη δέουσα απόδοση του περιεχομένου της σκέψης αυτού που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος, μολονότι αυτό το γνώριζε, χρησιμοποίησε αυτόν τον τρόπο, για να προσβάλλει την τιμή του άλλου.

4. Τα όρια της ελευθεροτυπίας και της ελεύθερης δημοσιογραφίας

Στο αρ.14 του Συντάγματος καθιερώνεται και προστατεύεται η ελευθεροτυπία και, συνακόλουθα, η ελεύθερη δημοσιογραφία, η οποία πρέπει να λειτουργεί προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Η ελευθεροτυπία και η ελεύθερη δημοσιογραφία μέσα στα πλαίσια της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ελευθερίας του Τύπου εμφανίζεται ως ελεύθερη έκφραση στοχασμών, ως αδέσμευτη ειδησεογραφία και ως έντονη άσκηση

κριτικής και ελέγχου των δημοσίων προσώπων και πραγμάτων. Ασκώντας ελεύθερη δημοσιογραφία μπορεί ο κάθε δημοσιογράφος ή εκδότης εντύπου να συνοδεύσει το σχετικό με οποιοδήποτε θέμα δημοσίευμα με φωτογραφίες, οι οποίες καθιστούν σαφέστερο το περιεχόμενο του δημοσιεύματος και προσελκύουν το αναγνωστικό ενδιαφέρον.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, τα άρθρα 25 παρ.3 του Συντάγματος και 281 ΑΚ ορίζουν ότι το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας, όπως και το δικαίωμα της ελεύθερης δημοσιογραφίας, υπόκειται στους περιορισμούς των νόμων, με τους οποίους επιδιώκεται όχι η παρεμπόδιση της ελευθεροτυπίας και της ελεύθερης δημοσιογραφίας, αλλά η προστασία των ατόμων, των νομικών προσώπων και του κοινωνικού συνόλου από την καταχρηστική άσκηση του συνταγματικού αυτού δικαιώματος. Τα όρια μεταξύ της ελεύθερης και της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ελευθεροτυπίας μπορεί να είναι δυσδιάκριτα, πλην όμως προσδιορίζονται ικανοποιητικά ως προς την προστασία της τιμής και της υπόληψης τρίτων και συνακόλουθα της προσβολής της προσωπικότητάς τους από τις διατάξεις των άρθρων 361-369 ΠΚ, 57, 58 ΑΚ, ενώ σε ακραίες περιπτώσεις εφαρμόζεται το άρθρο 281 ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 25 παρ.3 του Συντάγματος, κατά τα οποία κανένα δικαίωμα δεν μπορεί να ασκείται με τρόπο που αντιβαίνει στην καλή πίστη ή στα χρηστά ήθη ή στον οικονομικό και κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος αυτού.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ : ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Αναγκαστικός Νόμος 1092/1938 «Περί Τύπου»

Άρθρ. 46.- 1. Ως αυτουργοί των διά του Τύπου τελουμένων αδικημάτων τιμωρούνται ο συγγραφεύς του εντύπου, έτι δε ο εκδότης και ο εκμεταλλεύόμενος εν ιδίω ονόματι το εν ω εξεδόθη έντυπο τυπογραφείο ή ο υπ'αυτού εμπειστευμένος τη διεύθυνσει του τυπογραφείου.- 2. Εάν οι κατά την πρώτην παράγραφον υπεύθυνοι είναι άγνωστοι, ως αυτουργός τιμωρείται ο εν γνώσει αναλαβών την κυκλοφορίαν του επιληψίμου εντύπου.- 3. Δεν αποκλείεται η εφαρμογή των περί συναιτιότητος γενικών διατάξεων του Ποιν.Νόμου κατά παντός άλλου τρίτου, εκτός α) των εν ταις προηγουμέναις παρ.1 και 2 αναφερομένων και β) των εργατών του τυπογραφείου, εις ούς δεν εφαρμόζονται αύται δια την πράξιν της τυπώσεως.

Άρθρ.47.-1. Προκειμένου περί εφημερίδων ή περιοδικών, ως αυτουργοί των δι'αυτών διαπραττομένων αδικημάτων τιμωρούνται α) ο συγγραφεύς του δημοσιεύματος, β)έτι δε

ο διευθυντής και ο ιδιοκτήτης της εφημερίδος ή του περιοδικού, ως και ο εκδότης αυτού, υφ'οιανδήποτε προσωνομίαν και άν παρίστανται, εκτός εάν ούτοι αποδείξωσιν ότι εν αγνοία αυτών εγένετο η δημοσίευσις, ότε τιμωρούνται επ'αμελεία δια χρηματικής ποινής μέχρι 50.000 δρχ., και γ) ο εκμεταλλεούμενος εν ιδίω ονόματι το τυπογραφείον εν ώ εξετυπώθησαν ή ο υπ'αυτού εμπειστευόμενος τη διευθύνσει του τυπογραφείου. Αι διατάξεις των παρ.2 και 3 του προηγούμενου άρθρου έχουσι και εν προκειμένω εφαρμογήν.- 2. Όπου υπάρχει ιδιαίτερος εκδότης και ιδιαίτερος ιδιοκτήτης της αυτής εφημερίδος ή περιοδικού λογίζονται συνυπεύθυνοι αμφοότεροι.

Άρθρ.48.- 1. Το αξιόποινον των διά του τύπου τελουμένων αδικημάτων παραγράφεται εν πάση περιπτώσει μετά παρέλευσιν 18 μηνών από της τελέσεως των.-2.- Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται εφ'όσον χρόνον, δυνάμει διατάξεώς τινος του νόμου, η ποινική δίωξις δεν δύναται να άρξηται ή να εξακολουθήση, ουχί όμως πέρα των έξ μηνών. Εάν προς δίωξιν απαιτείται έγκλησις, η παραγραφή δεν αναστέλλεται εκ της μή ασκήσεως αυτής.-3. Οσάκις προς δίωξιν απαιτείται κατά τον νόμον έγκλησις, το αξιόποινον εξαλείφεται εάν η έγκλησις δεν υποβληθή εντός τριών μηνών αφ'ής ημέρας έλαβε γνώσιν της πράξεως ο εις έγκλησιν δικαιούμενος. 4.- Η περί χρηματικής ικανοποιήσεως αξίωσις παραγράφεται μετά παρέλευσιν 18 μηνών. Αι λοιπαί περί αποζημιώσεως αξιώσεις υπόκεινται εις την κατά τον αστικόν νόμον παραγραφήν.

-N.1178 της 14/16-7-81 (Α 187). Περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινών διατάξεων.

Άρθρον μόνον

1. Ο ιδιοκτήτης παντός εντύπου υποχρεούται εις πλήρη αποζημιώσιν δια την παράνομον περιουσιακήν ζημίαν ως και εις χρηματικήν ικανοποίησιν διά την ηθικήν βλάβην, αι οποίαι υπαιτίως επροξενήθησαν διά δημοσιεύματος θίγοντος την τιμήν ή την υπόληψιν παντός ατόμου, έστω και άν η κατά το άρθρο 914 του Α.Κ. υπαιτιότης, ή κατά το άρθρον 919 του Α.Κ. πρόθεσις και η κατά το άρθρον 920 του Α.Κ. γνώσις ή υπαιτιος άγνοια συντρέχη εις τον συντάκτην του δημοσιεύματος ή εάν ούτος είναι άγνωστος εις τον εκδότην ή τον διευθυντήν συντάξεως του εντύπου.

2. Η κατά το άρθρον 932 του Αστικού Κώδικος χρηματική ικανοποίησις λόγω ηθικής βλάβης του αδικηθέντος εκ τινος των υπό της προηγούμενης παραγράφου προβλεπομένων πράξεων ορίζεται, εφόσον ετελέσθη διά του τύπου, κατά την κρίσιν του

δικαστού ουχί κατωτέρα των 300.000 δραχμών δι' εφημερίδος και περιοδικά εκδιδόμενα εις την περιφέρειαν τέως διοικήσεως Πρωτεύουσας ή εις Θεσσαλονίκην και των 50.000 δραχμών δι' εκδιδόμενα εις την λοιπήν χώραν, εκτός εάν υπό του ενάγοντος εξητήθη μικρότερον ποσόν και τούτο ανεξαρτήτως της απαιτήσεως προς αποζημίωσιν δια περιουσιακήν ζημίαν.

3. Ο ιδιοκτήτης πάσης εφημερίδος ή περιοδικού υποχρεούται να ορίζει εκδότην και διευθυντήν φυσικά πρόσωπα έχοντα την μόνιμον κατοικίαν και διαμονήν των εν Ελλάδι και μη καλυπτόμενα οπωσδήποτε υπό ασυλίας, ετεροδικίας ή άλλου λόγου αίροντος το αξιόποινον ή παρακωλύοντος την ποινικήν τούτου δίωξιν. Η σύμπτωσις αμφοτέρων των ως άνω ιδιοτήτων εις το αυτό πρόσωπον επιτρέπεται.

Ποινική ευθύνη εις βάρος του ιδιοκτήτου του εντύπου υφίσταται μόνον εάν συντρέχουν εν τω προσώπω του αι ιδιότητες του εκδότου ή του διευθυντού ή εφ' όσον δεν έχει ορίσει εκδότην.

Ο ορισμός του εκδότου ή του διευθυντού εμφανίζεται μόνον εκ της αναγραφής του επί του φύλλου του εντύπου.

Εν ή περιπτώσει ο ιδιοκτήτης δεν έχει ορίσει εκδότην ή διευθυντήν συγκεντρούντα τα ως άνω στοιχεία ή ούτος (ο ιδιοκτήτης) καλύπτεται υπό λόγων ή περιπτώσεων καθιστωσών αδύνατον ή δυσχερή την ποινικήν τούτου δίωξιν ή καταδίκην, το δικαστήριον δεν κωλύεται να αναζητήσει τον πράγματι υπεύθυνον αξιοποιού τον πράξεως μη δεσμευόμενον υπό των περί πλασματικής ευθύνης διατάξεων του παρόντος, ως και του άρθρου 46 του περί τύπου νόμου, ισχύοντος εν προκειμένω κατά τα λοιπά.

Εις περίπτωσιν καθ' ήν δεν έχει ορισθή εκδότης, ως εκδότης τεκμαίρεται ο ιδιοκτήτης.

Εάν ο ιδιοκτήτης ημερησίου ή περιοδικού εντύπου είναι άγνωστος, την ευθύνη φέρουν τα εν εδαφίω γ' του άρθρου 46 του Α.Ν. 1092/1938 "περί τύπου" αναφερόμενα πρόσωπα.

4.- Αι περί ών το παρόν άρθρον απαιτήσεις εκδικάζονται κατά την διαδικασίαν των άρθρων 663 επ. Κ.Πολ.Δικ.

Εάν διά διατάξεως προσωρινώς εκτελεστής η εκδοθησομένη απόφασις επιτάσση την καταβολήν εις τον ενάγοντα οιοδήποτε ποσού εξ οιασδήποτε αιτίας, η καταβολή αυτή πραγματοποιείται διά παρακαταθέσεως του ποσού εις το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων, μέχρις εκδόσεως τελεσιδίκου αποφάσεως.

5.- Η εκδίκασις των κατά το παρόν άρθρον αγωγών χωρεί ανεξαρτήτως της ασκήσεως ποινικής διώξεως διά την αυτήν πράξιν, ως και της τυχόν, δι' οιονδήποτε λόγον, αναβολής ή αναστολής της αρξαμένης ποινικής διαδικασίας, η δε απόφασις του δικαστηρίου δέον όπως εκδίδεται εντός δύο μηνών από της κατ' άρθρ.281 Κ.Πολ.Δικ. πρώτης επ' ακροατηρίω συζητήσεως της υποθέσεως. Εάν διά την ζημιογόνον πράξιν επελήφθη το ποινικόν δικαστήριον, η κατά το παρόν άρθρον αγωγή ασκείται ενώπιον αυτού και εκδικάζεται υπό τούτου υποχρεωτικώς, μη επιτρεπομένης εν ουδεμίā περιπτώσει της παραπομπής της εις τα πολιτικά δικαστήρια.

6.- Το δικαστήριον, εφ' όσον η απόφασίς του είναι καταψηφιστική, διατάσσει υποχρεωτικώς την δημοσίευσίν της εις την εις ήν αφορά εφημερίδα. Η απόφασις δημοσιεύεται εις οιανδήποτε θέσιν, απαιρητήτως όμως δέον όπως, εις την θέσιν εις ήν κατεχωρίσθη η αρχή του επιληψίμου δημοσιεύματος δημοσιεύεται εντός πλαισίου η είδησις ότι κατεδικάσθη η εφημερίς, το όνομα του θιγέντος εκ του επιληψίμου δημοσιεύματος, ως και η θέσις εις ήν δημοσιεύεται η απόφασις. Διά της αποφάσεως καθορίζεται χρηματική ποινή δι' εκάστην ημέραν καθυστερήσεως δημοσιεύσεως της αποφάσεως ίσης προς το πενταπλάσιον τουλάχιστον της τιμής των κρατικών δημοσιεύσεων εις τον τύπον.

7.- Η πρώτη περίοδος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 122 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

"Επί εγκλήματος δι' έντύπου εκδοθέντος εν τη ημεδαπή, αρμόδιον είναι το δικαστήριον εν τη περιφερεία του οποίου εκδίδεται το έντυπον".

8.- Πάσα ετέρα διάταξις ρυθμίζουσα κατ' άλλον τρόπον το παρόν θέμα καταργείται.

9.- Η ισχύς του παρόντος νόμου άρχεται από της δημοσιεύσεώς του διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Ν. 1738/1987 «Σύσταση Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίηση διατάξεων του ΠΚ, ΚποινΔ, ΚπολΔ και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 4.-

1. Το άρθρο 113 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 113

Αναστολή της παραγραφής των εγκλημάτων

1. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο σύμφωνα με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη.
2. Επίσης η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ώσπου να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση, όχι όμως πέρα από πέντε έτη για τα κακουργήματα ή πλημμελήματα και ένα έτος για τα πταίσματα.
3. Αν για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση, η έλλειψη της έγκλησης δεν αναστέλλει την παραγραφή".

2.- Το άρθρο 47 του α.ν.1092/1938 "περί τύπου" αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 47

Τα αδικήματα που πράττονται δια του τύπου παραγράφονται μετά 18 μήνες από την τέλεση της πράξης.

Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο σύμφωνα με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία ώσπου να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση. Σε κάθε περίπτωση ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο έτη".

-Ν. 2172/1993. Τροποποίηση και αντικατάσταση διατάξεων του Ν. 1756/1988, ΚΠολΔ, ΠΚ, ΚΠοινΔ, και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 45

1 Α. Εφόσον δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού αμετάκλητη δικαστική απόφαση, παραγράφονται σε οποιοδήποτε στάδιο της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας και αν βρίσκεται η ποινική τους δίωξη, η οποία παύει οριστικά:

- α) ποινικά αδικήματα του τύπου ή του τελέστηκαν δια του τύπου,
- β) ποινικά αδικήματα που τελέστηκαν δια των ραδιοτηλεοπτικών μέσων μαζικής επικοινωνίας και
- γ) ποινικά αδικήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 16 του ν.1730/1987, όπως ισχύει. Με τη ρύθμιση του παρόντος εδαφίου δεν θίγονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί καταλήψεως ή βλάβης δημόσιας (δασικής ή μη) εκτάσεως.

Β.- Αν η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της προδικασίας, ο αρμόδιος εισαγγελέας αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου διαπιστώνει την παραγραφή και υποβάλλει πρόταση στο δικαστικό συμβούλιο για την παύση της ποινικής δίωξης. Σε περίπτωση δε που η υπόθεση εκκρεμεί ήδη ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου ή ενώπιον του δικαστηρίου, το συμβούλιο ή το δικαστήριο παύει οριστικά την ποινική δίωξη μετά από πρόταση του εισαγγελέα ή αίτηση του κατηγορουμένου.

Γ.- Σε περίπτωση που για την αποδιδόμενη πράξη έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση η οποία δεν έχει καταστεί αμετάκλητη, την παραγραφή διαπιστώνει και την παύση της ποινικής δίωξης διατάσσει το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση μετά από πρόταση του εισαγγελέα ή αίτηση του καταδικασθέντα. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου αυτού και εισάγεται στη συντομότερη δυνατή δικάσιμο. Στη συζήτησή της κλητεύεται να παραστεί και ο καταδικασθείς, ο οποίος δύναται να εκπροσωπηθεί από πληρεξούσιο δικηγόρο.

2. Ποινές στερητικές της ελευθερίας που έχουν επιβληθεί αμετάκλητα για τα αδικήματα της παραγράφου ΙΑ, καθώς και για τα συνεκδικασθέντα συρρέοντα ή συναφή ή καθ'οιονδήποτε τρόπο σχετιζόμενα προς αυτά και δεν έχουν για οποιονδήποτε λόγο αποτιθεί, παραγράφονται.

Την παραγραφή διαπιστώνει το δικαστήριο που έχει εκδόσει την αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

3. Αξιώσεις για αποκατάσταση περιουσιακής ζημίας ή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, που απορρέουν από τα αδικήματα της παραγράφου ΙΑ ή αξιώσεις αποζημιώσεως για τη μη δημοσίευση ή τη βραδεία δημοσίευση των αποφάσεων της παραγράφου 6 του άρθρου μόνου του ν.1178/1981, όπως αντικαταστάθηκε με το άρ. 32 του Ν. 1941/1991, έστω και αμετακλήτως επιδικασθείσες, αποσβένονται, οι δε σχετικές δίκες καταργούνται και ματαιώνεται αυτοδικαίως η τυχόν αναγκαστική εκτέλεση που άρχισε. Διατηρείται μόνο η αξίωση για την τελεσιδικώς επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη και για τα έξοδα των ενεργηθειών πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης.

-Ν.υπ' αριθμ.2243/30.9-3.10.94 (Α'162) Κατάργηση των ειδικών ποινικών διατάξεων περί Τύπου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο μόνο

1. Καταργούνται οι ποινικές διατάξεις, ουσιαστικές και δικονομικές, του ν.5060/1931 "Περί τύπου, προσβολών της τιμής εν γένει και άλλων σχετικών αδικημάτων" και του α.ν.1092/1938 "Περί τύπου" καθώς και κάθε άλλη ουσιαστική και δικονομική ποινική διάταξη ειδικού νόμου σχετικά με τον Τύπο, εκτός των άρθρων 29 και 30 του ν.5060/1931, όπως αυτά ισχύουν σήμερα, του άρθρου 47 του α.ν. 1092/1938 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ.2 του ν.1738/1987 και της παραγράφου 3 του άρθρου μόνου του ν.1178/1981.

Η κατάργηση του άρθρου 46 του α.ν. 1092/1938 δεν θίγει το εδάφιο 6 της παραγράφου 3 του άρθρου μόνου του ν.1178/1981.

2. Οι προβλεπόμενοι στα άρθρα 32, 37 και 38 του α.ν.1092/1938 πρωτεύοντες κανόνες εξακολουθούν να ισχύουν, η δε παράβασή τους συνεπάγεται διοικητικές κυρώσεις, όπου αυτές προβλέπονται και θεμελιώνει αξίωση για αποζημίωση.

3. Στα εγκλήματα που διαπράττονται δια του τύπου, οι προβλεπόμενες στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με ποινή ακυρότητας ή απαραδέκτου προθεσμίες που υπερβαίνουν τις πέντε (5) ημέρες, συντεμνονται στο ήμισυ. Το κλάσμα που τυχόν προκύπτει συμπληρώνεται ως την επόμενη ακέραιη μονάδα. Οι σχετικές υποθέσεις προσδιορίζονται κατά προτίμηση και γράφονται στο κατά το άρθρο 374 παρ.2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας πρώτο μέρος του εκθέματος, με ευθύνη του εισαγγελέα.

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου μόνου του ν.1178/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης του αδικηθέντος από κάποια από τις προβλεπόμενες στην προηγούμενη παράγραφο πράξεις ορίζεται, εφόσον αυτές τελέσθηκαν δια του Τύπου, κατά την κρίση του δικαστή, όχι κατώτερη των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχμών για τις Ημερήσιες Εφημερίδες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, καθώς και για τα περιοδικά που κυκλοφορούν μέσω των Πρακτορείων Εφημερίδων και των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) δραχμών για τις άλλες εφημερίδες ή περιοδικά, εκτός αν ζητήθηκε από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό και αυτό ανεξάρτητα από την απαίτηση προς αποζημίωση για περιουσιακή ζημία".

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου μόνου του ν.1178/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

"Με την απόφαση καθορίζεται χρηματική ποινή για κάθε ημέρα καθυστέρησης δημοσίευσης της απόφασης ίση προς το 1/10 της ελάχιστης αποζημίωσης που επιδικάζεται κατά την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού".

5. Στο τέλος της περίπτωσης γ' της παραγράφου 5 του άρθρου 40 του Ν.1806/1988, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 του Ν.1868/1989, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

"Την ίδια υποχρέωση έχουν και όσοι προσφέρουν δημοσιογραφικές υπηρεσίες σε αυτές ή έντυπα ή ραδιοτηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης που ελέγχονται από αυτές, με σύμβαση εργασίας ή έργου, εφόσον το έργο συνίσταται στην προετοιμασία περισσότερων από δύο δημοσιευμάτων ή εκπομπών κάθε μήνα. Αντίγραφο της δήλωσης υποβάλλεται στην οικεία δημοσιογραφική ένωση και στην Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών".

6. Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 1994

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- Αρμενόπουλος: 1976, 1978.
- 2.- Δημητρόπουλος Α., *Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου*, τ. ΙΙΙ^ο, Αθήνα 2001.
- 3.- Ελληνική Δικαιοσύνη: 1986, 1987, 1988.
- 4.- Εφημερίς Ελλήνων Νομικών: 1989.

5.- Νομικό Βήμα: 1954, 1966, 1970, 1974, 1976, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1992, 1993, 1994, 1997, 1998, 1999, 2001, 2002.

6.- Ποινικά Χρονικά: 1953, 1964, 1966, 1967, 1968, 1976, 1977, 1978, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1988, 1994.